

**PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE
“TELEKOM SRBIJA” a.d., BEOGRAD**

**Konsolidovani finansijski izveštaji
za godinu koja se završava 31. decembra 2016.
u skladu sa
Računovodstvenim propisima Republike Srbije
i
Izveštaj nezavisnog revizora**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 2
KONSOLIDOVANI FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Konsolidovani bilans stanja	3 - 9
Konsolidovani bilans uspeha	10 - 13
Konsolidovani izveštaj o ostalom rezultatu	14 - 15
Konsolidovani izveštaj o tokovima gotovine	16 - 17
Konsolidovani izveštaj o promenama na kapitalu	18 - 22
Napomene uz konsolidovane finansijske izveštaje	23 - 96

KPMG d.o.o. Beograd
Kraljice Natalije 11
11000 Belgrade
Serbia

Tel.: +381 (0)11 20 50 500
Fax: +381 (0)11 20 50 550
www.kpmg.com/rs

Izveštaj nezavisnog revizora

AKCIONARIMA

PREDUZEĆA ZA TELEKOMUNIKACIJE „TELEKOM SRBIJA“ A.D. BEOGRAD

Izveštaj o konsolidovanim finansijskim izveštajima

Izvršili smo reviziju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd i njegovih zavisnih društava („Grupa“), koji se sastoje od konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2016. godine, konsolidovanog bilansa uspeha, izveštaja o ostalom rezultatu, izveštaja o promenama na kapitalu i izveštaja o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled značajnih računovodstvenih politika i ostala obelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za konsolidovane finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinit i pošten pregled ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije, kao i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu konsolidovanih finansijskih izveštaja, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji i standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uveravanja da konsolidovani finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Izbor procedura zavisi od naše procene, uključujući i procenu rizika od materijalno značajnih grešaka u konsolidovanim finansijskim izveštajima, nastalih bilo zbog pronevere ili zbog grešaka u radu. U proceni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinit i pošten pregled konsolidovanih finansijskih izveštaja, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocenu opšte prezentacije konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, konsolidovani finansijski izveštaji pružaju istinit i pošten pregled konsolidovanog finansijskog položaja Grupe na dan 31. decembra 2016. godine, kao i konsolidovane rezultate njenog poslovanja i konsolidovane tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srbije.

Izveštaj o drugim zakonskim i regulatornim zahtevima

Izvršili smo pregled konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Grupe. Rukovodstvo Grupe je odgovorno za sastavljanje i prezentiranje konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju, u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu i Zakona o tržištu kapitala (Službeni glasnik RS broj 62/2013 i 31/2011). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju sa konsolidovanim finansijskim izveštajima za poslovnu 2016. godinu. U vezi sa tim, naši postupci ispitivanja su ograničeni na procenjivanje usaglašenosti računovodstvenih informacija sadržanih u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju sa konsolidovanim godišnjim finansijskim izveštajima koji su bili predmet revizije. Shodno tome, naši postupci nisu uključivali pregled ostalih informacija sadržanih u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju koje proističu iz informacija i evidencija koje nisu bile predmet revizije. Po našem mišljenju, računovodstvene informacije prikazane u konsolidovanom godišnjem izveštaju o poslovanju su, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađene sa konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupe za godinu koja se završila na dan 31. decembra 2016. godine.

Beograd, 29. maj 2017. godine

KPMG d.o.o. Beograd

Ivana Manigodić
Ovlašćeni revizor

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС СТАЊА

на дан **31.12.2016.** године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	АКТИВА					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0010 + 0019 + 0024 + 0034)	0002		207.969.750	201.076.693	
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008 + 0009)	0003		70.480.487	69.076.669	
010 и део 019	1. Улагања у развој	0004				
011, 012 и део 019	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права	0005	18	22.929.226	20.035.603	
013 и део 019	3. Гудвил	0006	18	41.129.956	40.522.603	
014 и део 019	4. Остала нематеријална имовина	0007	18,19,21	1.501.860	936.285	
015 и део 019	5. Нематеријална имовина у припреми	0008	18,19	4.916.952	7.574.086	
016 и део 019	6. Аванси за нематеријалну имовину	0009	20	2.493	8.092	
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016 + 0017 + 0018)	0010		131.943.946	127.353.844	
020, 021 и део 029	1. Земљиште	0011	19	177.947	171.447	
022 и део 029	2. Грађевински објекти	0012	19	58.513.573	59.603.795	
023 и део 029	3. Постројења и опрема	0013	19	40.809.276	40.238.804	
024 и део 029	4. Инвестиционе некретнине	0014				
025 и део 029	5. Остале некретнине, постројења и опрема	0015	19	4.528.701	4.463.401	
026 и део 029	6. Некретнине, постројења и опрема у припреми	0016	19	26.171.311	21.419.015	
027 и део 029	7. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0017	19	1.090.983	1.184.346	
028 и део 029	8. Аванси за некретнине, постројења и опрему	0018	20	652.155	273.036	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА (0020 + 0021 + 0022 + 0023)	0019				
030, 031 и део 039	1. Шуме и вишегодишњи засади	0020				
032 и део 039	2. Основно стадо	0021				
037 и део 039	3. Биолошка средства у припреми	0022				
038 и део 039	4. Аванси за биолошка средства	0023				
04. осим 047	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0025 + 0026 + 0027 + 0028 + 0029 + 0030 + 0031 + 0032 + 0033)	0024		5.430.159	4.643.561	
040 и део 049	1. Учешћа у капиталу зависних правних лица	0025				
041 и део 049	2. Учешћа у капиталу придружених правних лица и заједничким подухватима	0026		86.357	32.539	
042 и део 049	3. Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	0027	21	1.513.604	967.529	
део 043, део 044 и део 049	4. Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	0028				
део 043, део 044 и део 049	5. Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима	0029	33	17.259	19.460	
део 045 и део 049	6. Дугорочни пласмани у земљи	0030	21	793.128	838.642	
део 045 и део 049	7. Дугорочни пласмани у иностранству	0031				
046 и део 049	8. Хартије од вредности које се држе до доспећа	0032	21	4.786	5.388	
048 и део 049	9. Остали дугорочни финансијски пласмани	0033	21	3.015.025	2.780.003	
05	V. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0035 + 0036 + 0037 + 0038 + 0039 + 0040 + 0041)	0034	21	115.158	2.619	
050 и део 059	1. Потраживања од матичног и зависних правних лица	0035				
051 и део 059	2. Потраживања од осталих повезаних лица	0036		114.261		
052 и део 059	3. Потраживања по основу продаје на робни кредит	0037		897	2.619	
053 и део 059	4. Потраживање за продају по уговорима о финансијском лизингу	0038				
054 и део 059	5. Потраживања по основу јемства	0039				
055 и део 059	6. Спорна и сумњива потраживања	0040				
056 и део 059	7. Остала дугорочна потраживања	0041				
288	V. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0042	17	6.104.501	6.245.786	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0044 + 0051 + 0059 + 0060 + 0061 + 0062 + 0068 + 0069 + 0070)	0043		47.327.367	54.461.748	
Класа 1	I. ЗАЛИХЕ (0045 + 0046 + 0047 + 0048 + 0049 + 0050)	0044		7.691.261	7.528.623	
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0045	22	7.120.709	6.852.014	
11	2. Недовршена производња и недовршене услуге	0046				
12	3. Готови производи	0047				
13	4. Роба	0048	22	21.460	49.857	
14	5. Стална средства намењена продаји	0049		5.909	142.813	
15	6. Плаћени аванси за залихе и услуге	0050	23	543.183	483.939	
20	II. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056 + 0057 + 0058)	0051	23	18.377.077	16.147.776	
200 и део 209	1. Купци у земљи - матична и зависна правна лица	0052				
201 и део 209	2. Купци у иностранству - матична и зависна правна лица	0053				
202 и део 209	3. Купци у земљи - остала повезана правна лица	0054	33	2.224	365	
203 и део 209	4. Купци у иностранству - остала повезана правна лица	0055				
204 и део 209	5. Купци у земљи	0056		10.434.956	9.985.463	
205 и део 209	6. Купци у иностранству	0057		7.666.055	5.982.477	
206 и део 209	7. Остала потраживања по основу продаје	0058		273.842	179.471	
21	III. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА	0059	23	375	4.899	
22	IV. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	0060	23	1.027.171	1.040.300	
236	V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	0061				
23 осим 236 и 237	VI. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0063 + 0064 + 0065 + 0066 + 0067)	0062	23	3.458.873	4.388.275	
230 и део 239	1. Краткорочни кредити и пласмани - матична и зависна правна лица	0063				
231 и део 239	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана правна лица	0064	33	7.623	4.865	
232 и део 239	3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	0065		1.097.659	1.516.408	
233 и део 239	4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	0066				

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
234, 235, 238 и део 239	5. Остали краткорочни финансијски пласмани	0067		2.353.591	2.867.002	
24	VII. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	0068	26	8.732.416	17.127.299	
27	VIII. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0069	24	353.589	213.138	
28 осим 288	IX. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0070	24,25	7.686.605	8.011.438	
	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0042 + 0043)	0071		261.401.618	261.784.227	
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0072		24.531.749	19.698.274	
	ПАСИВА					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0411 - 0412 + 0413 + 0414 + 0415 - 0416 + 0417 + 0420 - 0421) ≥ 0 = (0071 - 0424 - 0441 - 0442)	0401		168.209.331	165.596.244	
30	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ (0403 + 0404 + 0405 + 0406 + 0407 + 0408 + 0409 + 0410)	0402	27	100.008.588	100.008.588	
300	1. Акцијски капитал	0403		100.000.000	100.000.000	
301	2. Удели друштава с ограниченом одговорношћу	0404				
302	3. Улози	0405				
303	4. Државни капитал	0406				
304	5. Друштвени капитал	0407				
305	6. Задружни удели	0408				
306	7. Емисиона премија	0409				
309	8. Остали основни капитал	0410		8.588	8.588	
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0411				
047 и 237	III. ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	0412	27	16.502.510	16.502.510	
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0413	27	1.872.775	1.872.775	
330	V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ	0414				
33 осим 330	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (потражна салда рачуна групе 33 осим 330)	0415	27	25.163.897	23.975.737	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
33 осим 330	VII. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (дуговна салда рачуна групе 33 осим 330)	0416				
34	VIII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0418 + 0419)	0417		39.124.351	37.263.339	
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0418		25.079.365	23.420.316	
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0419		14.044.986	13.843.023	
	IX. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0420	39	18.542.230	18.978.315	
35	X. ГУБИТАК (0422 + 0423)	0421				
350	1. Губитак ранијих година	0422				
351	2. Губитак текуће године	0423				
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (0425 + 0432)	0424		34.280.026	26.348.750	
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0426 + 0427 + 0428 + 0429 + 0430 + 0431)	0425	30	2.068.552	2.003.444	
400	1. Резервисања за трошкове у гарантном року	0426				
401	2. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава	0427				
403	3. Резервисања за трошкове реструктурирања	0428				
404	4. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	0429		1.970.351	1.917.528	
405	5. Резервисања за трошкове судских спорова	0430		97.457	84.866	
402 и 409	6. Остала дугорочна резервисања	0431		744	1.050	
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0433 + 0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0432		32.211.474	24.345.306	
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0433				
411	2. Обавезе према матичним и зависним правним лицима	0434				
412	3. Обавезе према осталим повезаним правним лицима	0435				
413	4. Обавезе по емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана	0436				
414	5. Дугорочни кредити и зајмови у земљи	0437	28	22.519.364	13.854.547	
415	6. Дугорочни кредити и зајмови у иностранству	0438	28	9.690.193	10.488.544	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
416	7. Обавезе по основу финансијског лизинга	0439				
419	8. Остале дугорочне обавезе	0440	31	1.917	2.215	
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0441	17	1.520.117	1.635.707	
42 до 49 (осим 498)	Г. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0443 + 0450 + 0451 + 0459 + 0460 + 0461 + 0462)	0442		57.392.144	68.203.526	
42	I. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448 + 0449)	0443		24.061.139	31.474.261	
420	1. Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица	0444				
421	2. Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица	0445				
422	3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	0446				
423	4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	0447	28		241.935	
427	5. Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји	0448				
424, 425, 426 и 429	6. Остале краткорочне финансијске обавезе	0449	28,31	24.061.139	31.232.326	
430	II. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0450	31	190.757	178.500	
43 осим 430	III. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0452 + 0453 + 0454 + 0455 + 0456 + 0457 + 0458)	0451	31	22.304.084	13.735.636	
431	1. Добављачи - матична и зависна правна лица у земљи	0452				
432	2. Добављачи - матична и зависна правна лица у иностранству	0453				
433	3. Добављачи - остала повезана правна лица у земљи	0454				
434	4. Добављачи - остала повезана правна лица у иностранству	0455				
435	5. Добављачи у земљи	0456		10.500.078	6.880.521	
436	6. Добављачи у иностранству	0457		11.751.417	6.828.317	
439	7. Остале обавезе из пословања	0458		52.589	26.798	
44, 45 и 46	IV. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	0459	31,32	2.444.894	2.916.036	
47	V. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0460	32	533.688	625.901	
48	VI. ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	0461	32	151.069	148.995	
49 осим 498	VII. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0462	29,32	7.706.513	19.124.197	

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање 31.12.2015.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0412 + 0416 + 0421 - 0420 - 0417 - 0415 - 0414 - 0413 - 0411 - 0402) ≥ 0 = (0441 + 0424 + 0442 - 0071) ≥ 0	0463				
	Ђ. УКУПНА ПАСИВА (0424 + 0442 + 0441 + 0401 - 0463) ≥ 0	0464		261.401.618	261.784.227	
89	Е. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0465		24.531.749	19.698.274	

У Београду

Дана 27.04.2017. године

М.П.

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ БИЛАНС УСПЕХА

за период од **01.01. до 31.12.2016. године**

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
60 до 65, осим 62 и 63	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1009 + 1016 + 1017)	1001		121.701.903	122.446.827
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007+ 1008)	1002	7	846.747	308.649
600	1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1003			
601	2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1004			
602	3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1005	33	99.696	
603	4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1006			
604	5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1007		143.876	89.625
605	6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1008		603.175	219.024
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1010 + 1011 + 1012 + 1013 + 1014 + 1015)	1009	7	119.925.602	120.186.316
610	1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1010			
611	2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1011			
612	3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1012	33	3.494	520
613	4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1013			
614	5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1014		80.539.314	80.821.807
615	6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту	1015		39.382.794	39.363.989
64	III. ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.	1016	8	345.307	1.340.075
65	IV. ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1017	8	584.247	611.787
	РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
50 до 55, 62 и 63	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1019 - 1020 - 1021 + 1022 + 1023 + 1024 + 1025 + 1026 + 1027 + 1028 + 1029) ≥ 0	1018		103.480.216	105.912.774

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1019	11	292.936	338.031
62	II. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1020	8	328.406	142.464
630	III. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1021			
631	IV. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1022			
51 осим 513	V. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	1023	11	12.473.453	11.196.645
513	VI. ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1024	11	1.780.832	1.791.205
52	VII. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	1025	9	20.131.038	21.109.563
53	VIII. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1026	10,11,13,14	39.891.332	39.416.504
540	IX. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1027	12	24.904.059	27.534.344
541 до 549	X. ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	1028	14	147.144	84.230
55	XI. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1029	14	4.187.828	4.584.716
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1018) ≥ 0	1030		18.221.687	16.534.053
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1018 - 1001) ≥ 0	1031			
66	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1033 + 1038 + 1039)	1032	15	2.037.436	3.131.342
66, осим 662, 663 и 664	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1034 + 1035 + 1036 + 1037)	1033		290.331	615.158
660	1. Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица	1034			
661	2. Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица	1035		2.322	
665	3. Приходи од учешћа у добитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1036			
669	4. Остали финансијски приходи	1037		288.009	615.158
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)	1038		1.175.902	1.371.132
663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1039		571.203	1.145.052
56	Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1041 + 1046 + 1047)	1040		2.825.228	3.830.150
56, осим 562, 563 и 564	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1042 + 1043 + 1044 + 1045)	1041		175.844	436.228
560	1. Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима	1042			
561	2. Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима	1043		216	
565	3. Расходи од учешћа у губитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1044		43.174	21.419

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
566 и 569	4. Остали финансијски расходи	1045	16	132.454	414.809
562	II. РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1046	16	1.403.026	1.944.241
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1047	16	1.246.358	1.449.681
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1040)	1048			
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1040 - 1032)	1049		787.792	698.808
683 и 685	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1050	8	1.884.909	1.579.412
583 и 585	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1051	14	3.409.549	3.368.678
67 и 68, осим 683 и 685	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1052	8	1.929.743	3.617.425
57 и 58, осим 583 и 585	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1053	14	1.110.822	2.390.210
	Л. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1030 - 1031 + 1048 - 1049 + 1050 - 1051 + 1052 - 1053)	1054		16.728.176	15.273.194
	Љ. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1031 - 1030 + 1049 - 1048 + 1051 - 1050 + 1053 - 1052)	1055			
69-59	М. НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1056			
59-69	Н. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, РАСХОДИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1057	14	80.150	25.099
	Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1054 - 1055 + 1056 - 1057)	1058		16.648.026	15.248.095
	О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1055 - 1054 + 1057 - 1056)	1059			
	П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК				
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1060	17	1.695.183	1.991.277
део 722	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1061	17	2.366	
део 722	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1062	17		1.416.532
723	Р. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1063			
	С. НЕТО ДОБИТАК (1058 - 1059 - 1060 - 1061 + 1062 - 1063)	1064		14.950.477	14.673.350
	Т. НЕТО ГУБИТАК (1059 - 1058 + 1060 + 1061 - 1062 + 1063)	1065			
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	1066	39	905.491	830.327
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ	1067		14.044.986	13.843.023
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	1068			
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ	1069			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ				
	1. Основна зарада по акцији	1070	27		
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1071	27		

У Београду

М.П.

Законски заступник

Дана 27.04.2017. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од 01.01. до 31.12.2016. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1064)	2001		14.950.477	14.673.350
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1065)	2002			
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
330	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
	а) повећање ревалоризационих резерви	2003			
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
331	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
332	3. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
333	4. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
334	1. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
	а) добици	2011		1.435.935	3.795
	б) губици	2012			

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	Износ	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
335	2. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добаци	2013			
	б) губици	2014			
336	3. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока				
	а) добаци	2015			
	б) губици	2016			
337	4. Добици или губици по основу хартија од вредности расположивих за продају				
	а) добаци	2017		18.376	6.494
	б) губици	2018			
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		1.454.311	10.289
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
	III. ПОРЕЗ НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021) ≥ 0	2022		1.454.311	10.289
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021) ≥ 0	2023			
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2022 - 2023) ≥ 0	2024		16.404.788	14.683.639
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2023 - 2022) ≥ 0	2025			
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2027 + 2028) = АОП 2024 ≥ 0 или АОП 2025 > 0	2026		16.404.788	14.683.639
	1. Приписан већинским власницима капитала	2027		15.233.146	13.940.580
	2. Приписан власницима који немају контролу	2028		1.171.642	743.059

У Београду

М.П.

Дана 27.04.2017. године

Законски заступник

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
за период од 01.01. до 31.12.2016. године

- у хиљадама динара -

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	3001	137.187.548	143.350.287
1. Продаја и примљени аванси	3002	135.657.233	139.821.896
2. Примљене камате из пословних активности	3003		
3. Остали приливи из редовног пословања	3004	1.530.315	3.528.391
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	3005	99.311.191	94.515.596
1. Исплате добављачима и дати аванси	3006	66.811.397	57.534.672
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3007	18.652.256	21.901.609
3. Плаћене камате	3008	1.603.480	2.113.260
4. Порез на добитак	3009	1.472.355	2.185.775
5. Одливи по основу осталих јавних прихода	3010	10.771.703	10.780.280
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	3011	37.876.357	48.834.691
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	3012		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3013	1.745.130	1.000.461
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	3014		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3015	58.295	47.211
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	3016	980.781	
4. Примљене камате из активности инвестирања	3017	706.054	953.250
5. Примљене дивиденде	3018		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3019	25.500.234	26.964.659
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	3020	101.721	1.261.392
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3021	25.398.513	25.025.844
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	3022		677.423
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	3023		
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	3024	23.755.104	25.964.198
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 5)	3025		
1. Увећање основног капитала	3026		
2. Дугорочни кредити (нето приливи)	3027		

Позиција	АОП	Износ	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
3. Краткорочни кредити (нето приливи)	3028		
4. Остале дугорочне обавезе	3029		
5. Остале краткорочне обавезе	3030		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 6)	3031	22.154.346	26.922.537
1. Откуп сопствених акција и удела	3032		
2. Дугорочни кредити (одливи)	3033	8.047.093	15.053.295
3. Краткорочни кредити (одливи)	3034		
4. Остале обавезе (одливи)	3035		
5. Финансијски лизинг	3036		
6. Исплаћене дивиденде	3037	14.107.253	11.869.242
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	3038		
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	3039	22.154.346	26.922.537
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3013 + 3025)	3040	138.932.678	144.350.748
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3005 + 3019 + 3031)	3041	146.965.771	148.402.792
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3040 - 3041)	3042		
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3041 - 3040)	3043	8.033.093	4.052.044
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3044	17.127.299	21.502.818
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3045		
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3046	361.790	323.475
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3042 - 3043 + 3044 + 3045 - 3046)	3047	8.732.416	17.127.299

У Београду

М.П.

Дана 27.04.2017. године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 95/2014 и 144/2014)

Законски заступник

Попуњава правно лице - предузетник

Матични број **1 7 1 6 2 5 4 3** Шифра делатности **6 1 1 0** ПИБ **1 0 0 0 0 2 8 8 7**

Назив: **Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" а.д.**

Седиште: **Београд, Таковска 2**

КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

за период од **01.01. до 31.12.2016. године**

- у хиљадама динара -

Редни број	ОПИС	Компоненте капитала					
		АОП	30	АОП	31	АОП	32
			Основни капитал		Уписани а неуплаћени капитал		Резерве
1	2		3		4		5
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна	4001		4019		4037	
	б) потражни салдо рачуна	4002	120.731.635	4020		4038	1.872.775
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4003		4021		4039	
	б) Исправке на потражној страни рачуна	4004		4022		4040	
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна (1а + 2а - 2б) ≥ 0	4005		4023		4041	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (1б - 2а + 2б) ≥ 0	4006	120.731.635	4024		4042	1.872.775
4.	Промене у претходној 2015. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4007	2.577.797	4025		4043	
	б) промет на потражној страни рачуна	4008	833.065	4026		4044	
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна (3а + 4а - 4б) ≥ 0	4009		4027		4045	
	б) потражни салдо рачуна (3б - 4а + 4б) ≥ 0	4010	118.986.903	4028		4046	1.872.775
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4011		4029		4047	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4012		4030		4048	
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна (5а + 6а - 6б) ≥ 0	4013		4031		4049	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (5б - 6а + 6б) ≥ 0	4014	118.986.903	4032		4050	1.872.775
8.	Промене у текућој 2016. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4015	1.607.727	4033		4051	
	б) промет на потражној страни рачуна	4016	1.171.642	4034		4052	
9.	Стање на крају текуће године 31.12.2016.						
	а) дуговни салдо рачуна (7а + 8а - 8б) ≥ 0	4017		4035		4053	
	б) потражни салдо рачуна (7б - 8а + 8б) ≥ 0	4018	118.550.818	4036		4054	1.872.775

Редни Број	ОПИС	Компоненте капитала					
		АОП	35		047 и 237		34
			Губитак	АОП	Откупљене сопствене акције	АОП	
	2		6		7		8
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна	4055		4073	16.502.510	4091	
	б) потражни салдо рачуна	4056		4074		4092	24.192.397
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4057		4075		4093	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4058		4076		4094	
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1a + 2a - 2б) \geq 0$	4059		4077	16.502.510	4095	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2a + 2б) \geq 0$	4060		4078		4096	24.192.397
4.	Промене у претходној 2015. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4061		4079		4097	963.133
	б) промет на потражној страни рачуна	4062		4080		4098	14.034.075
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3a + 4a - 4б) \geq 0$	4063		4081	16.502.510	4099	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4a + 4б) \geq 0$	4064		4082		4100	37.263.339
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4065		4083		4101	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4066		4084		4102	
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5a + 6a - 6б) \geq 0$	4067		4085	16.502.510	4103	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6a + 6б) \geq 0$	4068		4086		4104	37.263.339
8.	Промене у текућој 2016. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4069		4087		4105	12.256.000
	б) промет на потражној страни рачуна	4070		4088		4106	14.117.012
9.	Стање на крају текуће године 31.12.2016.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7a + 8a - 8б) \geq 0$	4071		4089	16.502.510	4107	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8a + 8б) \geq 0$	4072		4090		4108	39.124.351

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата					
		АОП	330	АОП	331	АОП	332
			Ревалоризационе резерве		Актуарски добици или губици		Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала
1	2		9		10		11
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна	4109		4127		4145	
	б) потражни салдо рачуна	4110		4128		4146	
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4111		4129		4147	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4112		4130		4148	
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1a + 2a - 2б) \geq 0$	4113		4131		4149	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2a + 2б) \geq 0$	4114		4132		4150	
4.	Промене у претходној 2015. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4115		4133		4151	
	б) промет на потражној страни рачуна	4116		4134		4152	
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3a + 4a - 4б) \geq 0$	4117		4135		4153	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4a + 4б) \geq 0$	4118		4136		4154	
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4119		4137		4155	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4120		4138		4156	
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5a + 6a - 6б) \geq 0$	4121		4139		4157	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6a + 6б) \geq 0$	4122		4140		4158	
8.	Промене у текућој 2016. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4123		4141		4159	
	б) промет на потражној страни рачуна	4124		4142		4160	
9.	Стање на крају текуће године 31.12.2016.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7a + 8a - 8б) \geq 0$	4125		4143		4161	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8a + 8б) \geq 0$	4126		4144		4162	

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата					
		АОП	333	АОП	334 и 335	АОП	336
			Добици или губици по основу удела у осталом добитку или губитку придружених друштава		Добици или губици по основу иностраног пословања и прерачуна финансијских извештаја		Добици или губици по основу хеџинга новчаног тока
1	2		12		13		14
	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
1.	а) дуговни салдо рачуна	4163		4181		4199	
	б) потражни салдо рачуна	4164		4182	23.878.050	4200	
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
2.	а) исправке на дуговној страни рачуна	4165		4183		4201	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4166		4184		4202	
	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
3.	а) кориговани дуговни салдо рачуна (1а + 2а - 2б) ≥ 0	4167		4185		4203	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (1б - 2а + 2б) ≥ 0	4168		4186	23.878.050	4204	
	Промене у претходној 2015. години						
4.	а) промет на дуговној страни рачуна	4169		4187		4205	
	б) промет на потражној страни рачуна	4170		4188	93.801	4206	
	Стање на крају претходне године 31.12.2015.						
5.	а) дуговни салдо рачуна (3а + 4а - 4б) ≥ 0	4171		4189		4207	
	б) потражни салдо рачуна (3б - 4а + 4б) ≥ 0	4172		4190	23.971.851	4208	
	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
6.	а) исправке на дуговној страни рачуна	4173		4191		4209	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4174		4192		4210	
	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.						
7.	а) кориговани дуговни салдо рачуна (5а + 6а - 6б) ≥ 0	4175		4193		4211	
	б) кориговани потражни салдо рачуна (5б - 6а + 6б) ≥ 0	4176		4194	23.971.851	4212	
	Промене у текућој 2016. години						
8.	а) промет на дуговној страни рачуна	4177		4195		4213	
	б) промет на потражној страни рачуна	4178		4196	1.173.459	4214	
	Стање на крају текуће године 31.12.2016.						
9.	а) дуговни салдо рачуна (7а + 8а - 8б) ≥ 0	4179		4197		4215	
	б) потражни салдо рачуна (7б - 8а + 8б) ≥ 0	4180		4198	25.145.310	4216	

Редни број	ОПИС	Компоненте осталог резултата		АОП	Укупан капитал [\sum (ред 16 кол 3 до кол 15) - \sum (ред 1а кол 3 до кол 15)] ≥ 0	АОП	Губитак изнад капитала [\sum (ред 1а кол 3 до кол 15) - \sum (ред 16 кол 3 до кол 15)] ≥ 0
		АОП	337				
			Добици или губици по основу ХОВ расположивих за продају				
1	2		15		16		17
1.	Почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна	4217		4235	154.172.477	4244	
	б) потражни салдо рачуна	4218	130				
2.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4219		4236		4245	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4220					
3.	Кориговано почетно стање претходне године на дан 01.01.2015.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($1а + 2а - 2б$) ≥ 0	4221		4237	154.172.477	4246	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($1б - 2а + 2б$) ≥ 0	4222	130				
4.	Промене у претходној 2015. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4223		4238	11.423.767	4247	
	б) промет на потражној страни рачуна	4224	3.756				
5.	Стање на крају претходне године 31.12.2015.						
	а) дуговни салдо рачуна ($3а + 4а - 4б$) ≥ 0	4225		4239	165.596.244	4248	
	б) потражни салдо рачуна ($3б - 4а + 4б$) ≥ 0	4226	3.886				
6.	Исправка материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика						
	а) исправке на дуговној страни рачуна	4227		4240		4249	
	б) исправке на потражној страни рачуна	4228					
7.	Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2016.						
	а) кориговани дуговни салдо рачуна ($5а + 6а - 6б$) ≥ 0	4229		4241	165.596.244	4250	
	б) кориговани потражни салдо рачуна ($5б - 6а + 6б$) ≥ 0	4230	3.886				
8.	Промене у текућој 2016. години						
	а) промет на дуговној страни рачуна	4231		4242	2.613.087	4251	
	б) промет на потражној страни рачуна	4232	14.701				
9.	Стање на крају текуће године 31.12.2016.						
	а) дуговни салдо рачуна ($7а + 8а - 8б$) ≥ 0	4233		4243	168.209.331	4252	
	б) потражни салдо рачуна ($7б - 8а + 8б$) ≥ 0	4234	18.587				

У Београду

М.П.

Дана 27.04.2017. године

Законски заступник

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

1. OSNIVANJE I DELATNOST

Javno preduzeće PTT saobraćaja "Srbija", Beograd ("JP PTT") je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije "Telekom Srbija" a.d., Beograd (u daljem tekstu "Matično preduzeće" ili "Telekom Srbija") i tom prilikom predalo Matičnom preduzeću sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze i registrovano je 29. maja 1997. godine.

Matično preduzeće je akcionarsko društvo osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima („Sl. glasnik RS“ br. 36 od 27. maja 2011. i br. 99 od 27. decembra 2011. godine), Skupština akcionara Matičnog preduzeća je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi upravljanja Matičnog preduzeća: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Osnovna delatnost Grupe je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja, fiksne telefonske usluge, mobilne telefonske usluge, tranzitiranje međunarodnog saobraćaja, prenos podataka, zakup linija, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne i fiksne telefonije, internet i multimedijalne usluge kao i ICT usluge. Grupa takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje i upravljanja telekomunikacionom infrastrukturom.

U decembru 2014. godine Grupa je započela poslovanje u bankarskom sektoru. U 2015. godini Grupa je ušla na tržište virtuelnih mobilnih operatora.

Matično preduzeće poseduje licencu za mobilnu telefoniju (GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000) od 2006. godine. U julu 2016. godine važenje licence je produženo za narednih 10 godina. U 2007. godini Matično preduzeće je obnovilo licencu za fiksnu telefoniju. Od 2009. godine Matično preduzeće poseduje licencu za fiksni bežični pristup (CDMA). Od marta 2015. godine Matično preduzeće poseduje dozvolu za 4G tehnologiju (1800 MHz). Dana 12. januara 2016. godine Matično preduzeće je dobilo pojedinačnu dozvolu za korišćenje radio-frekvencija u radiofrekvencijskom opsegu 721-821/832-862 MHz. Ista važi 10 godina sa mogućnošću produženja za dodatnih 5 godina (Napomena 32(c)).

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama („Sl. glasnik RS“ br. 44 od 30. juna 2010. godine), Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge („RATEL“ ili „Agencija“) je definisala devet tržišta koja podležu prethodnoj regulaciji u Srbiji.

Različite obaveze su nametnute operatoru u zavisnosti od tržišta za koji je proglašen za operatora sa značajnom tržišnom snagom. Između ostalih, propisane su sledeće obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, itd.

Matično preduzeće je 2011. godine proglašeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom na svim tržištima, osim na maloprodajnom tržištu distribucije medijskih sadržaja. Dana 5. januara 2017. godine „RATEL“ je doneo odluku o deregulaciji maloprodajnog tržišta pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji. Shodno tome, Matično preduzeće je prestalo da bude operator sa značajnom tržišnom snagom na ovom tržištu.

Sedište Matičnog preduzeća je u Beogradu, Takovska 2, Srbija.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

1. OSNIVANJE I DELATNOST (Nastavak)

Grupa je na dan 31. decembra 2016. godine imala 12,227 zaposlenih (31. decembar 2015. godine: 12,686 zaposlenih). Od navedenog broja, u Matičnom preduzeću je bilo 8,059 zaposlenih (31. decembar 2015. godine: 8,449 zaposlenih), a u zavisnim preduzećima 4,168 zaposlenih (31. decembar 2015. godine: 4,237 zaposlenih).

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Grupa sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu Republike Srbije („Sl. glasnik RS“ br. 62/2013) i ostalom primenljivom zakonskom i podzakonskom regulativom u Republici Srbiji. Za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u konsolidovanim finansijskim izveštajima Grupa je u obavezi da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“) koji u smislu Zakona o računovodstvu podrazumevaju sledeće: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, Međunarodne računovodstvene standarde („MRS“), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja („MSFI“), i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda („IFRIC“), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstven standarde („Odbor“), čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansijske („Ministarstvo“).

Prevod MSFI koji utvrđuje i objavljuje Ministarstvo čine osnovni tekstovi MRS, odnosno MSFI, izdati od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda u obliku u kojem su izdati i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je sastavni deo standarda, odnosno tumačenja. Prevod MSFI utvrđen je Rešenjem Ministra finansija o utvrđivanju prevoda Konceptualnog okvira za finansijsko izveštavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja broj 401-00-896/2014-16 od 13. marta 2014. godine, koje je objavljeno u „Službenom glasniku RS“ br. 35 od 27. marta 2014. godine. Navedeni prevod MSFI primenjuje se od konsolidovanih finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2014. godine. Izmenjeni ili izdati MSFI i tumačenja standarda, nakon ovog datuma, nisu prevedeni i objavljeni, pa stoga nisu ni primenjeni prilikom sastavljanja priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

Konsolidovani finansijski izveštaji su odobreni od strane Nadzornog odbora Matičnog preduzeća dana 27. aprila 2017. godine.

U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izveštaja Grupa je primenjivala računovodstvene politike, od kojih su značajne obelodanjene u Napomeni 5.5. Godišnji izveštaj o poslovanju Matičnog preduzeća i konsolidovani godišnji izveštaj o poslovanju su prikazani kao jedan izveštaj koji sadrži informacije od značaja za ekonomsku celinu u okviru priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja.

3. FUNKCIONALNA I IZVEŠTAJNA VALUTA

Funkcionalna i izveštajna valuta Grupe je dinar (RSD). Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su iskazani u hiljadama dinara (RSD), osim ako drugačije nije naznačeno.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

4. KORIŠĆENJE PROCENA I PROSUĐIVANJA

Priprema konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji zahteva od rukovodstva da vrši procene i koristi pretpostavke koje utiču na iskazivanje vrednosti imovine i obaveza i obelodanjivanje potencijalnih sredstava i obaveza na datum izveštavanja, kao i prihoda i rashoda u izveštajnom periodu. Te procene i sa njima povezane pretpostavke su zasnovane na informacijama dostupnim na datum izveštavanja. Stvarni rezultati se mogu razlikovati od takvih procena.

Procene i povezane pretpostavke se kontinuirano preispituju, a izmene u procenama se priznaju prospektivno.

Procene i pretpostavke za koje postoji značajan rizik da mogu rezultirati u materijalno značajnim korekcijama knjigovodstvenih vrednosti imovine i obaveza u narednom izveštajnom periodu razmotrene su u nastavku.

<u>Opis procene</u>	<u>Napomena</u>	<u>Vrsta obelodanjene informacije</u>
Obezvređenje stalne imovine i goodwill-a	5.5.15(a), 18	Ključne pretpostavke korišćene u određivanju nadoknadive vrednosti
Korisni vek nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava	5.5.11	Korisni vek i metod amortizacije, rezidualna vrednost
Ispravka vrednosti kredita i potraživanja	5.5.13.1, 21, 23	Metodologija korišćena za utvrđivanje nadoknadive vrednosti
Tekući i odloženi porez na dobit	5.5.19(a), 17	Priznavanje odloženih poreskih sredstava i obaveza, transferne cene
Primanja zaposlenih	5.5.18, 30	Diskontne stope, rast zarada, očekivani prosečni životni vek
Rezervisanja	5.5.17, 30	Pretpostavke koje predstavljaju osnov za rezervisanja za sudske sporove
Prihodi	5.5.1, 7	Raspodela prihoda na svaku odvojivu komponentu ponuđenog paketa na osnovu njihovih relativnih fer vrednosti
Ispravka vrednosti zaliha sa sporijim obrtom	5.5.12, 22	Metodologija korišćena u određivanju neto prodajne vrednosti zaliha

Kada pojedinačna transakcija nije obuhvaćena bilo kojim standardom ili tumačenjem, rukovodstvo koristi procene da bi razvilo i primenilo računovodstvenu politiku koja će rezultirati u relevantnim i pouzdanim informacijama, u smislu da konsolidovani finansijski izveštaji:

- verno predstavljaju finansijsku poziciju, finansijske rezultate i tokove gotovine Grupe,
- odražavaju ekonomsku suštinu transakcija;
- su neutralni,
- su oprezni,
- su potpuni po svim materijalno značajnim pitanjima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

5.1. OSNOVE ODMERAVANJA I NAČELO STALNOSTI

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa konceptom istorijskog troška, osim finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju koja su iskazana po fer vrednosti.

Konsolidovani finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa načelom stalnosti poslovanja ("going concern" konceptom) koji podrazumeva da će Grupa nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE

Zavisna preduzeća su pravna lica kontrolisana od strane Grupe. Grupa ima kontrolu nad pravnim licem u kome ima učešće u kapitalu kada ima izloženosti ili pravo na varijabilne prinose po osnovu svog učešća u kapitalu i kada ima mogućnost da utiče na te prinose kroz svoju moć nad pravnim licem u koje je uloženo. Zavisna preduzeća se u celosti konsoliduju od dana kada se kontrola prenese na Grupu, a isključuju iz konsolidacije od dana kada navedena kontrola prestane.

Grupa ima učešće u vlasništvu sledećih zavisnih i pridruženih preduzeća na dan 31. decembra 2016. godine:

<u>Naziv zavisnog/pridruženog pravnog lica</u>	<u>% učešća</u>
"Telekom Srpske" a.d., Banja Luka, Republika Srpska	65%
"Mtel" d.o.o., Podgorica, Crna Gora	83%
"Telus" a.d., Beograd, Srbija	100%
"TS:NET" B.V., Amsterdam, Holandija	100%
"HD-WIN" d.o.o., Beograd, Srbija	51%
"Mts banka" a.d., Beograd, Srbija	82%
"Mts" d.o.o., Severna Mitrovica, Srbija	100%
"GO4YU" d.o.o., Beograd, Srbija	50%
"Mts AntenaTV" d.o.o., Beograd, Srbija	50%

S obzirom da su Matično preduzeće i zavisno preduzeće "Telekom Srpske" vlasnici 51%, odnosno 49% kapitala zavisnog preduzeća "Mtel", efektivna stopa za konsolidaciju zavisnog preduzeća "Mtel" iznosi 83%.

Finansijski izveštaji Matičnog preduzeća i zavisnih preduzeća korišćeni u sastavljanju priloženih konsolidovanih finansijskih izveštaja sačinjeni su na isti izveštajni datum. Konsolidovani finansijski izveštaji Grupe su sastavljeni korišćenjem uniformnih računovodstvenih politika za slične transakcije i događaje.

Sve transakcije između preduzeća, salda i svi nerealizovani prihodi i rashodi po osnovu međusobnih transakcija su eliminisani prilikom sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE (Nastavak)

Metod sticanja je primenjen za računovodstveno obuhvatanje sticanja zavisnih preduzeća kada je Grupa stekla kontrolu.

Trošak sticanja zavisnog preduzeća odmerava se kao fer vrednost datih sredstava, emitovanih hartija od vrednosti i obaveza nastalih ili preuzetih na dan preuzimanja uvećan za troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju.

Sredstva koja su stečena kupovinom zavisnog preduzeća i koja se pojedinačno mogu identifikovati, kao i stvarne i potencijalne preuzete obaveze u poslovnoj kombinaciji, inicijalno su odmereni po fer vrednosti na dan sticanja, bez obzira na obim učešća bez prava kontrole. Iznos viška troška sticanja iznad fer vrednosti udela Grupe u stečenoj neto imovini zavisnih preduzeća koja se mogla identifikovati evidentiran je kao goodwill. Testiranje obezvređenja goodwill-a se vrši godišnje. Dobit prilikom sticanja se priznaje u bilansu uspeha u momentu sticanja. Transakcioni troškovi se priznaju u momentu nastanka. Trošak sticanja ne uključuje iznose koji su rezultat prethodnih međusobnih transakcija. Takvi iznosi se priznaju u bilansu uspeha.

Dana 27. aprila 2016. godine Matično preduzeće je potpisalo Aneks Sporazuma o subordiniranoj obavezi sa zavisnim pravnim licem "Mts banka" kojim je izvršena konverzija subordinirane obaveze zavisnog pravnog lica prema Matičnom preduzeću u osnovni kapital zavisnog pravnog lica. Subordinirani kredit ovom zavisnom pravnim licu je odobren dana 1. aprila 2015. godine u iznosu od EUR 3.6 miliona.

Konverzijom je došlo do uvećanja kapitala u iznosu od RSD 441,528 hiljada sa dodatnih 2,100,915 običnih akcija što je dovelo do povećanja vlasništva u kapitalu Banke za 5.81%. Na dan 31. decembra 2016. godine Grupa ima 81.86% vlasništva u kapitalu Banke (31. decembar 2015. godine: 76.05%). Dana 18. maja 2016. godine povećanje procenta vlasništva je upisano u Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti.

U skladu sa odlukom statutarnih organa, Matično preduzeće je izvršilo dokapitalizaciju zavisnog preduzeća "Mts" ulogom u stvarima tj. prenosom telekomunikacione i ostale opreme, investicija i zaliha u ukupnom iznosu od RSD 1,115,961 hiljadu (EUR 9,062 hiljade). Prenos je izvršen kako bi Grupa nastavila sa pružanjem telekomunikacionih usluga na teritoriji Kosova i Metohije posredstvom navedenog zavisnog preduzeća.

Dana 2. decembra 2016. godine u nadležni registar je upisano povećanje osnivačkog kapitala u zavisnom preduzeću.

Pored toga, dana 6. decembra 2016. godine Izvršni odbor Matičnog preduzeća je doneo Odluku o dodatnoj dokapitalizaciji u novcu zavisnom preduzeću radi pokretanja operativnih aktivnosti. Novčani ulog u iznosu od RSD 123,422 hiljade (EUR 1 milion) je isplaćen 9. decembra 2016. godine.

Zavisnom preduzeću je izdata puna neograničena licenca za fiksnu telefoniju i privremeno ovlašćenje za mobilnu telefoniju. Puna neograničena licenca za mobilnu telefoniju će biti izdata nakon sprovođenja zvaničnog tendera, do kada će važiti privremeno ovlašćenje.

Učešće bez prava kontrole

Učešće bez prava kontrole se odmerava proporcionalno učešću u identifikovanoj neto imovini zavisnog preduzeća na datum njegovog sticanja. Promene učešća Grupe u zavisnom preduzeću koje ne dovode do gubitka kontrole se evidentiraju u okviru kapitala.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.2. OSNOVA ZA KONSOLIDOVANJE (Nastavak)

Gubitak kontrole

Kada Grupa izgubi kontrolu nad zavisnim preduzećem, prestaje da priznaje njegova sredstva i obaveze, kao i učešće bez prava kontrole i ostale komponente kapitala. Dobit ili gubitak nastao tom prilikom se priznaje u bilansu uspeha. Preostalo učešće u bivšem zavisnom preduzeću se odmerava po fer vrednosti kada dođe do gubitka kontrole.

Zajedničko ulaganje

Grupa ima zajednička ulaganja u pridružena preduzeća. Zajedničko ulaganje predstavlja aranžman u kome Grupa ima zajedničku kontrolu nad preduzećem i ima pravo na neto stečenu imovinu više nego prava nad imovinom i obavezama pridruženog preduzeća. Pridruženo preduzeće se računovodstveno obuhvata metodom udela. Ulaganje se inicijalno priznaje po nabavnoj vrednosti, koja uključuje transakcione troškove. Nakon početnog priznavanja, u konsolidovanim finansijskim izveštajima priznaje se učešće Grupe u rezultatu i ostalom ukupnom rezultatu pridruženog preduzeća, sve do momenta gubitka značajnog uticaja ili zajedničke kontrole.

Dana 4. marta 2016. godine potpisan je ugovor sa JP "Emisiona tehnika", Beograd o osnivanju preduzeća "Mts AntenaTV". Uplaćen je osnivački ulog u iznosu od RSD 1,234 hiljade (EUR 10 hiljada) za 50% vlasništva u ovom preduzeću koje je započelo sa komercijalnim pružanjem usluga. Osnovna delatnost je pružanje multimedijalnih usluga putem terestrijalne mreže.

Dana 31. marta 2016. godine potpisan je Ugovor o prodaji 50% akcija u preduzeću "DIMEDIA GROUP", bez naknade, sa "DIMEDIA GROUP LIMITED" Hong Kong, kao drugim akcionarem preduzeća. Dana 26. jula 2016. godine Matično preduzeće je brisano iz nadležnog registra u Švajcarskoj kao akcionar i formalno prestalo da bude vlasnik 50% pridruženog preduzeća.

Dana 28. jula 2016. godine izvršena je dokapitalizacija pridruženog preduzeća „GO4YU“ u iznosu od RSD 100,487 hiljada (USD 900 hiljada). Vlasnička struktura pridruženog preduzeća se nije promenila.

5.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NOVI STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ UVEK NISU USVOJENI

(a) *Novi standardi, izmene i tumačenja postojećih standarda koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2016.*

Primena sledećih standarda, tumačenja standarda (IFRIC) i izmena i dopuna postojećih standarda, koji se obavezno primenjuju prvi put za finansijsku godinu koja počinje 1. januara 2016. nije imala za rezultat promene računovodstvenih politika, niti materijalni efekat na konsolidovane finansijske izveštaje:

- Računovodstveno obuhvatanje sticanja učešća u zajedničkim poduhvatima (Izmene i dopune MSFI 11),
- Dodatna pojašnjenja prihvatljivih metoda amortizacije (Izmene i dopune MRS 16 i MRS 18),
- Metod učešća u pojedinačnim finansijskim izveštajima (Izmene i dopune MRS 27),
- Godišnja unapređenja MSFI, ciklus 2012-2014 (razni standardi),
- Inicijativa za obelodanjivanja (izmene i dopune MRS 1).

Ove izmene nemaju uticaj na priznata sredstva, obaveze i ukupan rezultat Grupe.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NOVI STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ UVEK NISU USVOJENI (Nastavak)

(b) Objavljeni standardi koji još uvek nisu usvojeni

Izvestan broj novih standarda, izmena standarda i tumačenja je objavljen, ali još uvek nije važeći za godišnje periode koji počinju 1. januara 2016. ili kasnije i nisu primenjeni na priložene konsolidovane finansijske izveštaje. Oni koji mogu biti relevantni za Grupu su navedeni u nastavku. Grupa se nije opredelila za raniju primenu ovih standarda.

MSFI 9 Finansijski instrumenti

MSFI 9, objavljen u julu 2014. godine, zamenjuje postojeće smernice MRS 39 Finansijski instrumenti: Priznavanje i odmeravanje. MSFI 9 uključuje revidirane smernice u vezi klasifikacije i merenja finansijskih instrumenata, kao i novi model očekivanog kreditnog gubitka u cilju odmeravanja obezvređenja finansijskog sredstva i nove opšte zahteve računovodstva hedžinga. U njemu se takođe nastavljaju smernice u vezi priznavanja i prestanka priznavanja iz MRS 39.

MSFI 9 je važeći za godišnje izveštajne periode koji počinju 1. januara 2018. ili kasnije, pri čemu je dozvoljena ranija primena.

MSFI 15 Prihod po osnovu ugovora sa korisnicima

MSFI 15 utvrđuje sveobuhvatni okvir za određivanje da li, u kom iznosu i kada se priznaje prihod. Njime se zamenjuju postojeće smernice u vezi priznavanja prihoda, uključujući MRS 18 Prihodi, MRS 11 Ugovori o izgradnji i IFRIC 13 Programi lojalnosti kupaca.

MSFI 15 je važeći za godišnje periode koji počinju 1. januara 2018. ili kasnije, pri čemu je dozvoljena ranija primena.

MSFI 16 Lizing

MSFI 16 definiše priznavanje, merenje, prezentaciju i obelodanjivanje lizinga. Standard definiše pojedinačni računovodstveni model, zahtevajući od zakupca priznavanje sredstava i obaveza za sve lizinge, osim ukoliko lizing ima dospeće kraće od 12 meseci ili ukoliko je sredstvo male vrednosti. Zakupodavac nastavlja da klasifikuje zakup kao operativni ili finansijski u skladu sa smernicama za računovodstveno obuhvatanje lizinga iz MSFI 16 koji zamenjuje postojeće smernice za MRS 17 Lizing.

MSFI 16 je objavljen u januaru 2016. godine i važeći je za godišnje periode koji počinju 1. januara 2019. ili kasnije.

Izmene i dopune MSFI 10 i MRS 28

Izmene i dopune se odnose na prodaju ili uvećanje imovine između investitora i njegovih pridruženih pravnih lica. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je odlučio da odloži primenu ovih izmena i dopuna na neodređeno vreme uz moguću primenu istih.

Izmene i dopune MRS 12

Izmene i dopune se odnose na priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke. Izmjena je važeća za godišnje periode koji počinju 1. januara 2017. ili kasnije.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.3. PROMENE RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I NOVI STANDARDI I TUMAČENJA KOJI JOŠ UVEK NISU USVOJENI (Nastavak)

(b) Objavljeni standardi koji još uvek nisu usvojeni (Nastavak)

Izmene i dopune MRS 7 - Inicijativa za obelodanjivanje

Izmena je važeća za godišnje periode koji počinju 1. januara 2017. ili kasnije.

Izmene i dopune IFRIC 22 - Transakcije u stranoj valuti i avansno plaćanje

Izmenom i dopunom se pojašnjava devizni kurs koji se primenjuje prilikom početnog priznavanja transakcija u stranoj valuti u funkcionalnu valutu entiteta za primljene ili plaćene avanse pre priznavanja sredstva, troška ili prihoda. Izmena i dopuna se primenjuje na godišnje periode koji počinju 1. januara 2018. ili kasnije.

Grupa razmatra potencijalne efekte primene ovih standarda i izmena standarda na konsolidovane finansijske izveštaje.

5.4. UPOREDNI PODACI

Uporedne podatke čine revidirani konsolidovani finansijski izveštaji za godinu koja se završila 31. decembra 2015. pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji.

Određeni uporedni podaci u konsolidovanom bilansu uspeha su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa njihovom prezentacijom u tekućem periodu (Napomena 9).

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osim izmena obelodanjenih u Napomeni 5.3(a), računovodstvene politike i procene korišćene u pripremi ovih konsolidovanih finansijskih izveštaja su u skladu sa politikama i procenama primenjenim u pripremi konsolidovanih finansijskih izveštaja za godinu koja se završila 31. decembra 2015.

5.5.1. Prihodi od prodaje

Prihodi od prodaje se iskazuju po fer vrednosti sredstava koja su primljena ili će biti primljena, umanjenoj za popuste i porez na dodatu vrednost. Prihodi od pruženih usluga se priznaju i evidentiraju u trenutku kada su ugovorene usluge realizovane.

5.5.1.1. Prihodi od fiksne telefonije

(a) Prihodi od telefonskog saobraćaja

Prihodi od dolaznih i odlaznih telefonskih poziva se priznaju u trenutku kada su usluge izvršene.

Prihodi od prodaje telefonskih kartica se priznaju prilikom njihovog korišćenja ili nakon isteka. Na dan izveštavanja neutrošeni saobraćaj po osnovu prodatih kartica evidentira se kao unapred naplaćeni prihod.

(b) Naknada za telefonski priključak

Naknada za telefonski priključak predstavlja nadoknadu za korišćenje telefonskih linija. Naknada se priznaje u okviru prihoda na proporcionalnoj osnovi tokom perioda pružanja usluga.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.1. Prihodi od prodaje (Nastavak)****5.5.1.1. Prihodi od fiksne telefonije (Nastavak)***(c) Prihodi od priključaka i instalacionih usluga*

Prihodi od uključivanja novih pretplatnika fiksne telefonije predstavljaju prihode po osnovu fakturisane nadoknade za uključenje novih pretplatnika i troškova instalacije. S obzirom da se navedene kategorije mogu identifikovati kao odvojene komponente, prihodi po ovom osnovu se priznaju u periodu u kome je korisnik priključen na mrežu.

(d) Prihodi od ostalih telekomunikacionih usluga

Ovi prihodi uglavnom se odnose na iznajmljivanje telefonskih kapaciteta - vodova, prenos podataka, listing poziva, usluge govorne pošte i drugo. Navedeni prihodi se priznaju i evidentiraju u periodu u kome je usluga izvršena. Prihod od iznajmljivanja telefonskih kapaciteta se priznaje proporcionalno tokom trajanja ugovora o zakupu. Prihod od prodaje opreme se priznaje kada se značajni rizici i koristi od vlasništva nad opremom prenesu na kupca.

5.5.1.2. Prihodi od mobilne telefonije

Prihodi od mobilne telefonije se najvećim delom odnose na prihode po osnovu prepaid i postpaid usluga, kao što su utrošeni minuti razgovora, tekstualne i multimedijalne poruke, mesečne naknade, prenos podataka, kao i prihode od prodaje mobilnih telefona i drugih usluga. Prihod od pruženih prepaid usluga (elektronske dopune) se priznaje kada je usluga pružena i to u meri u kojoj je usluga iskorišćena. Unapred naplaćeni iznosi se razgraničavaju do momenta korišćenja ili isteka važenja dopune.

5.5.1.3. Ugovori sa više elemenata (MEA)

Za pojedine usluge u oblasti mobilne telefonije, ugovori sa više elemenata obično uključuju prodaju aparata, naknadu za aktiviranje i ugovor o telefonskoj usluzi. Generalno, Grupa je utvrdila da se takvi ugovori dele na zasebne „računovodstvene jedinice“ na osnovu utvrđenih odvojenih vrednosti za kupca za svaki pojedinačni element. Ukupan fiksni ili utvrdiv iznos ugovora se raspodeljuje na pojedinačnu računovodstvenu jedinicu na osnovu relativne fer vrednosti.

5.5.1.4. Kombinovani paketi usluga

Grupa takođe pruža i kombinovane pakete usluga koji korisnicima uz ugovornu obavezu obezbeđuju usluge fiksne telefonije, ADSL i kablovski internet, postpaid pakete mobilne telefonije i TV usluge.

5.5.1.5. Troškovi sticanja korisnika, troškovi reklama i povezani troškovi

Troškovi sticanja korisnika, osim troškova programa lojalnosti (Napomena 5.5.4.), se priznaju kao rashod perioda u kome su nastali. Troškovi reklame, promocije, sponzorstva, komunikacije i marketinga brenda takođe se priznaju u periodu u kom su nastali.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.2. Prihodi i rashodi po osnovu obračuna međunarodnog saobraćaja****5.5.2.1. Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnog obračuna fiksne telefonije**

Prihodi i rashodi po osnovu međunarodnog obračuna odnose se na prihode i rashode od međunarodnog dolaznog, odnosno odlaznog saobraćaja ostvarenog sa zemljama sa kojima je uspostavljen direktan obračun međunarodnog telefonskog saobraćaja. Deo ostvarenih prihoda, odnosno rashoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procene izvršene prema usaglašenim obračunima ostvarenog saobraćaja. Pored toga, članice Grupe pružaju usluge tranzitiranja dolaznog telefonskog saobraćaja međunarodnih operatora koji terminira u mreže drugih nacionalnih operatora.

5.5.2.2. Prihodi i rashodi po osnovu roaming usluga

Prihodi i rashodi po osnovu dolaznog i odlaznog roaming saobraćaja sa inostranim operatorima mobilne telefonije, sa kojima je zaključen Međunarodni roaming sporazum, evidentiraju se kada je usluga nastala u visini iznosa koji su fakturirani inostranim operatorima odnosno u iznosima koji su fakturirani od strane inostranih operatora.

Deo ostvarenih prihoda, odnosno rashoda po navedenom osnovu, evidentiran je na osnovu procene izvršene prema usaglašenim obračunima ostvarenog saobraćaja.

Za vrednost ostvarenog popusta (a na osnovu realizovane, prethodno ugovorene količine roaming saobraćaja) vrši se umanjenje rashoda po osnovu roaming usluga, po odobrenju istog i obrnuto. Roaming popusti se obično priznaju na kraju godine. U 2016. godini popusti se primenjuju na mesečnom nivou u skladu sa novim ugovorima sa značajnim inostranim operatorima (Napomene 25 i 32(b)).

5.5.3. Prihodi i rashodi po osnovu interkonekcije

Prihodi i rashodi po osnovu interkonekcije se priznaju u bruto iznosu u trenutku njihovog nastanka i iskazani su u okviru prihoda od prodaje (Napomena 7), odnosno troškova operatora (Napomena 10).

Prihodi od interkonekcije uključuju, pored prihoda od terminiranja dolaznog saobraćaja u fiksnu/mobilnu mrežu članica Grupe i prihode od zakupa vodova za interkonekciju, prihode od dolaznog međunarodnog saobraćaja iz mreža inostranih operatora, koji preko mreža drugih nacionalnih operatora terminira u mreže članica Grupe, kao i prihode po osnovu tranzitiranja međunarodnog polaznog saobraćaja iz mreža drugih nacionalnih operatora koji preko mreža članica Grupe terminira u mreže inostranih operatora i interkonekcijskog SMS.

Rashodi od interkonekcije, pored rashoda po osnovu terminiranja saobraćaja iz fiksne/mobilne mreže članica Grupe ka drugim operatorima, uključuju i rashode zakupa vodova za interkonekciju, kao i rashode po osnovu dolaznog međunarodnog saobraćaja iz mreža inostranih operatora koji preko mreža članica Grupe terminira u mreže drugih nacionalnih operatora i interkonekcijskog SMS.

5.5.4. Programi lojalnosti

Programi lojalnosti se sastoje u odobravanju budućih pogodnosti za kupce (kao što su minuti razgovora ili popusti na aparate) na osnovu korišćenja usluga ili kupovine aparata u dosadašnjem periodu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.5. Troškovi tekućeg održavanja i opravki

Troškovi tekućeg održavanja i opravki nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se kao troškovi po njihovom nastanku (Napomena 11).

Troškovi tekućeg održavanja najvećim delom se odnose na održavanje telekomunikacione opreme, mesnih mreža, računarske opreme i softvera.

5.5.6. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja tretiraju se kao rashod perioda u momentu njihovog nastanka. Troškovi pozajmljivanja obuhvataju kamatu i ostale troškove nastale u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Troškovi pozajmljivanja koji se direktno odnose na nabavku, izgradnju ili izradu kvalifikovanog sredstva, za koje je potreban duži vremenski period da bi bilo spremno za nameravanu upotrebu ili prodaju, kapitalizuju se kao deo nabavne vrednosti tog sredstva.

5.5.7. Finansijski prihodi/rashodi

Finansijski prihodi obuhvataju prihode od kamata, pozitivnih kursnih razlika i ostale finansijske prihode (Napomena 15). Finansijski rashodi obuhvataju rashode po osnovu kamata, negativnih kursnih razlika i ostale finansijske rashode (Napomena 16). Prihodi i rashodi kamata se priznaju po metodi efektivne kamatne stope.

5.5.8. Preračunavanje stranih sredstava plaćanja

Monetarna sredstva i obaveze u stranim sredstvima plaćanja se na dan izveštavanja preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost, primenom zvaničnih deviznih kurseva Narodne banke Srbije važećih na taj dan (Napomena 38).

Nemonetarne stavke iskazane u stranoj valuti koje se vrednuju po istorijskom trošku ne preračunavaju se na kurs važeći na dan izveštavanja.

Pozitivni i negativni efekti po osnovu preračuna sredstava i obaveza u stranoj valuti priznaju se kao finansijski prihodi ili finansijski rashodi, u zavisnosti od toga da li je efekat kretanja deviznih valuta pozitivan ili negativan.

Poslovanje u inostranstvu

Sredstva i obaveze zavisnih pravnih lica u inostranstvu, uključujući goodwill i korekcije fer vrednosti po osnovu akvizicije, se preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na datum izveštavanja osim poslovnih kombinacija realizovanih u izveštajnom periodu. Sredstva i obaveze po osnovu poslovne kombinacije realizovane u izveštajnom periodu se preračunavaju u njihovu dinarsku protivvrednost po kursu važećem na dan transakcije. Prihodi i rashodi zavisnih pravnih lica u inostranstvu se preračunavaju po prosečnoj vrednosti mesečnih deviznih kurseva u toku izveštajnog perioda. Kursne razlike po osnovu preračuna valuta se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata i uključuju se u rezerve po osnovu preračuna valuta, osim dela koji se odnosi na učešće bez prava kontrole.

Kada se zavisna pravna lica u inostranstvu u potpunosti ili delimično otuđe i dođe do gubitka kontrole, značajnog učešća ili zajedničkog ulaganja, iznos kursnih razlika po osnovu preračuna valuta se priznaje u bilansu uspeha kao dobit ili gubitak po osnovu otuđenja. Ukoliko Grupa otuđi deo učešća u zavisnom preduzeću a pritom zadrži kontrolu nad njim, onda se odgovarajući procenat ukupnog iznosa kursnih razlika alokira na učešće bez prava kontrole.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.9. Nekretnine, postrojenja i oprema i investicione nekretnine**

Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine iskazani su po nabavnoj vrednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti.

Nabavnu vrednost čini vrednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate (poklone) prilikom njenog utvrđivanja. Nabavna vrednost nekretnina i opreme izgrađenih u sopstvenoj režiji je njihova nabavna vrednost na datum kada su izgradnja ili razvoj završeni.

Pod nekretninom, postrojenjem ili opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vek upotrebe duži od jedne godine.

Izdaci za nekretnine, postrojenja i opremu se priznaju kao sredstvo ako i samo ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom priticati u Grupu i ako se izdaci za to sredstvo mogu pouzdano meriti. Dodatno, naknadno ulaganje se kapitalizuje samo ako doprinosi povećanju kapaciteta sredstva i unapređenju kvaliteta pruženih usluga i ako je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa ulaganjem priticati u Grupu. Troškovi redovnog održavanja nekretnina, postrojenja i opreme terete troškove tekućeg izveštajnog perioda (Napomena 5.5.5.).

Dobici i gubici koji se javljaju prilikom prodaje ili rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme priznaju se u okviru ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Investicione nekretnine predstavljaju imovinu koja se poseduje u cilju ostvarenja prihoda po osnovu zakupnina ili uvećanja kapitala ili oboje, a ne za prodaju u okviru redovnog poslovanja, proizvodnju ili nabavku robe i usluga ili administrativne svrhe.

Početno priznavanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti uvećanoj za transakcione troškove, ako postoje. Za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina nakon početnog priznavanja, primenjuje se metod nabavne vrednosti.

5.5.10. Nematerijalna ulaganja i goodwill

Nematerijalna ulaganja i goodwill Grupe se sastoje od goodwill-a, odnosa sa kupcima, poslovnog imena ("brand"), softvera, telekomunikacionih licenci i ostalih licenci. Nematerijalna ulaganja iskazana su po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti (izuzev goodwill-a i poslovnog imena) i eventualne akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti.

Goodwill predstavlja višak troška sticanja iznad udela Grupe u neto fer vrednosti prepoznatljivih sredstava stečenih preduzeća "Telekom Srpske", "HD-WIN", "Logosoft", "Cabling", "Media Net" i "Elta Mont" na dan sticanja. Pojedinačno priznati goodwill se testira godišnje kako bi se utvrdilo da li mu je vrednost umanjena i iskazuje se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumulirane gubitke po osnovu umanjenja vrednosti. Gubici po osnovu obezvređenja goodwill-a se ne ukidaju. Pretpostavljeno je da goodwill ima neograničen vek trajanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.10. Nematerijalna ulaganja i goodwill (Nastavak)

Ugovorni odnosi sa kupcima pribavljeni u poslovnoj kombinaciji sticanja preduzeća “Telekom Srpske” i “Logosoft” priznaju se po fer vrednosti na datum pribavljanja. Ugovorni odnosi sa kupcima imaju ograničen vek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti. Amortizacija se obračunava primenom proporcionalne metode u očekivanom veku trajanja odnosa sa kupcima.

Poslovno ime (“brand”) predstavlja priznatu identifikovanu vrednost prilikom sticanja zavisnog preduzeća “HD-WIN”. Poslovno ime “Arena Sport” predstavlja prepoznatljiv znak u pružanju sportskog programa preko TV distributera od strane trenutnih i potencijalnih korisnika. Poslovno ime stvara uštede u troškovima koji su jednaki naknadama koje se plaćaju za korišćenje sličnih poslovnih imena. Pomenuta ušteda za naknade za korišćenje poslovnog imena izračunata je na osnovu projektovanih prihoda od distribucije TV prava i srednje stope naknade za korišćenje poslovnog imena uporedivih licenciranih proizvoda. Pretpostavljeno je da poslovno ime ima neograničen vek trajanja.

Izdaci vezani za održavanje softvera priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu.

Izdaci po osnovu istraživanja i razvoja se priznaju kao trošak u periodu u kome nastanu. Izdaci za razvoj se kapitalizuju isključivo ako se izdatak može pouzdano izmeriti, ako je proizvod ili proces tehnički i komercijalno izvodljiv, ako su buduće ekonomske koristi verovatne i Grupa ima nameru i raspoložive adekvatnim resursima da završi razvoj i da koristi odnosno da proda sredstvo. U suprotnom, oni se priznaju u periodu nastanka. Nakon početnog priznavanja, izdaci za razvoj se odmeravaju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i akumulirane gubitke usled obezvređenja, ako postoje.

5.5.11. Amortizacija

Otpisivanje nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i nematerijalnih ulaganja se vrši primenom proporcionalne metode kojom se vrednost sredstava u potpunosti otpisuje tokom procenjenog korisnog veka upotrebe.

Određivanje korisnog veka upotrebe nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i nematerijalnih ulaganja se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na očekivanom tehničkom razvoju i promenama na koje utiče veliki broj ekonomskih i/ili industrijskih faktora.

Otpisivanje se vrši po stopama koje su zasnovane na procenjenom korisnom veku upotrebe sredstava predloženim od strane nadležnih stručnih službi. Korisni vek upotrebe i rezidualna vrednost se preispituju najmanje na kraju svake poslovne godine i usklađuju kada je potrebno.

Matično preduzeće je sprovelo rekonstrukciju registra osnovnih sredstava (ROS) koja je završena u 2015. godini. Cilj rekonstrukcije je bio restrukturiranje i regrupisanje sredstava, kodiranje i preispitivanje korisnog veka upotrebe. Rekonstrukcija se odnosila samo na tehnološku imovinu. Kao generalni rezultat skraćen je koristan vek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja i u skladu sa tim izmenjene su stope amortizacije. Efekat ubrzane amortizacije procenjen je za 2015. godinu u iznosu od RSD 1,836,034 hiljade, uključujući i jednokratni efekat od RSD 1,438,934 hiljade. Izmenjene stope amortizacije se primenjuju od 1. januara 2015. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.11. Amortizacija (Nastavak)

S druge strane, zbog skraćenja korisnog veka upotrebe sredstava deo telekomunikacione opreme fiksne i mobilne mreže je u potpunosti amortizovan, što je dovelo do pada troškova amortizacije u 2016. godini.

Pored toga, na dan 31. decembra 2015. godine poklonjena sredstva koja su bila priznata kao odloženi prihodi u konsolidovanom bilansu stanja u prethodnim periodima, ukinuta su u korist bilansa uspeha kao posledica skraćenja veka upotrebe sredstava u procesu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava. U decembru 2015. godine prihod po ovom osnovu priznat je u iznosu od RSD 980,941 hiljadu (Napomene 8(a) i 29).

Stope amortizacije za glavne kategorije nekretnina, postrojenja i opreme i investicionih nekretnina za izveštajne godine date su u sledećem pregledu:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Pristupna mreža, spojni kablovi, kablovska kanalizacija, stubovi	1.50% - 12.50%	1.50% - 12.50%
Centrale i prenosni uređaji	2.50% - 80%	2.50% - 80%
Ostala oprema	5% - 50%	5% - 50%
Ulaganja u tuđe nekretnine i opremu	6.67% - 50%	6.67% - 50%
Investicione nekretnine	-	1.30%

Primenjene stope za amortizaciju nematerijalnih ulaganja za izveštajne godine su sledeće:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Odnosi sa kupcima	4.35% - 6.67%	4.35% - 6.67%
Licenca za UMTS/GSM mrežu	6.67% - 50%	6.67% - 50%
Dozvola za LTE 4G (1800 MHz)	8.50%	8.50%
Dozvola za korišćenje radio-frekvencija (721-821/832-862 MHz)	10%	-
CDMA/WiMAX licenca	10% - 20%	10% - 20%
Licence za softvere	20% - 50%	20% - 50%
Licence za softvere mobilne telefonije	10%	10%
Softveri	20% - 33.33%	20% - 33.33%
Ostala nematerijalna ulaganja	3.33% - 5%	5%

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i nematerijalnih ulaganja počinje kada se ova sredstva stave u upotrebu. Zemljište i sredstva koja imaju neograničeni korisni vek upotrebe (goodwill i poslovno ime) ne podležu amortizaciji.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.12. Zalihe**

Zalihe se vrednuju po nabavnoj vrednosti, odnosno neto prodajnoj vrednosti ako je ona niža. Nabavnu vrednost zaliha predstavlja vrednost po fakturi dobavljača uvećana za transportne i ostale zavisne troškove nabavke nastale u dopremanju zaliha na njihovu trenutnu lokaciju i trenutno stanje. Neto prodajna vrednost je očekivana cena po kojoj zalihe mogu biti prodane u normalnim uslovima poslovanja po odbitku troškova prodaje.

Nabavna vrednost zaliha utvrđuje se metodom prosečne ponderisane nabavne cene.

Za sporoobrtne i zastarele zalihe vrši se ispravka vrednosti, na osnovu koeficijenata obrta i najbolje procene rukovodstva u vezi budućih planova korišćenja zaliha.

5.5.13. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrednosti, uvećanoj za troškove transakcija, koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze (izuzev finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha).

Finansijska sredstva i obaveze se prikazuju u konsolidovanom bilansu stanja od momenta kada je Grupa ugovornim odredbama vezana za instrument.

5.5.13.1. Nederivatna finansijska sredstva

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih sredstava u momentu inicijalnog priznavanja. Klasifikacija zavisi od svrhe za koju su finansijska sredstva pribavljena.

Nederivatna finansijska sredstva Grupe čine gotovina i gotovinski ekvivalenti, krediti i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada je došlo do isteka ugovornog prava ili prenosa prava na prilive gotovine po osnovu tog sredstva i kada je Grupa izvršila prenos svih rizika i koristi koji proističu iz vlasništva nad sredstvom.

Kredit i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu. Uključuju se u obrtnu imovinu, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma izveštavanja. U tom slučaju se klasifikuju kao stalna imovina.

Grupa prilikom inicijalnog priznavanja nije klasifikovala nijedno od svojih finansijskih sredstava kao ona koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Naknadno vrednovanje finansijskih sredstava zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

(a) Ostala dugoročna finansijska sredstva

Ostala dugoročna finansijska sredstva obuhvataju dugoročna beskamatna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih stambenih zajmova, dugoročna kamatonosna potraživanja od zaposlenih po osnovu odobrenih stambenih kredita, ostale dugoročne plasmane i depozite.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)

5.5.13.1. Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)

(a) Ostala dugoročna finansijska sredstva (Nastavak)

Stambeni zajmovi zaposlenima se vrednuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem tržišne kamatne stope koja odgovara efektivnoj kamatnoj stopi, umanjenoj za nastalu ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja.

U slučaju kada se proceni da postoji objektivan dokaz da su stambeni krediti obezvređeni, Grupa vrši procenu nadoknadivog iznosa i iznos gubitka nastalog po osnovu umanjenja vrednosti plasmana evidentira u bilansu uspeha u okviru ostalih finansijskih rashoda. Ostala dugoročna finansijska sredstva takođe obuhvataju i unapred plaćeni zakup, koji se vrednuje po amortizovanoj vrednosti, kao i dugoročne plasmane, odnosno potraživanja i depozite.

Ispravka vrednosti potraživanja od zaposlenih se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Grupa neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova potraživanja. Iznos ispravke vrednosti utvrđuje se kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, diskontovanih koristeći prvobitnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

(b) Krediti i potraživanja

Potraživanja od kupaca se evidentiraju po fer vrednosti umanjenoj za odobrene popuste i za ispravku vrednosti obezvređenih potraživanja, a naknadno se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Ispravka vrednosti kredita i potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Grupa neće biti u stanju da naplati sve iznose koje potražuje na osnovu prvobitnih uslova kredita i potraživanja.

Značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (više od 60 dana od datuma dospeća) se smatraju indikatorima da je vrednost kredita i potraživanja umanjena.

Procena ispravke vrednosti potraživanja vrši se na osnovu starosne analize i istorijskog iskustva i kada naplata celog ili dela potraživanja i kredita više nije verovatna.

Knjigovodstvena vrednost potraživanja i kredita umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha u okviru ostalih poslovnih rashoda (Napomena 14(c)). Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrednosti potraživanja od kupaca i kredita. Prihodi od ukidanja ispravke vrednosti po osnovu naknadno naplaćenih iznosa i procenjene naplativosti potraživanja i kredita priznaju se u okviru ostalih poslovnih prihoda (Napomena 8).

(c) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti uključuju sredstva na računima kod banaka, depozite kod Narodne banke Srbije, gotovinu u blagajni, kao i visokolikvidna sredstva sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće, a koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)

5.5.13.1. Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)

(d) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju ili nisu klasifikovana kao krediti i potraživanja. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su plasmani u vlasničke/dužničke hartije od vrednosti za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju sa fiksnim rokom dospeća, a za koje ne postoji aktivno tržište, vrednuju se po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica (akcije) i dužničke hartije od vrednosti koje Grupa poseduje, a kojima se trguje na aktivnom tržištu, klasifikovana su kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se naknadno vrednuju po fer vrednosti. Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. U slučaju hartija od vrednosti koje se ne kotiraju na berzi, fer vrednost se određuje koristeći tekuću tržišnu vrednost drugog finansijskog instrumenta koji je suštinski isti ili se bazira na očekivanim tokovima gotovine imovine koja predstavlja osnov ulaganja.

Nakon početnog priznavanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se vrednuju po fer vrednosti, a sve promene vrednosti, osim gubitka po osnovu obezvređenja, se priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata i kumuliraju kao rezerve po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju. Kada se hartije od vrednosti raspoložive za prodaju otuđe, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u okviru kapitala evidentiraju se u bilansu uspeha.

Vrednovanje po amortizovanim vrednostima

Amortizovana vrednost finansijskog sredstva je iznos po kome se sredstva inicijalno vrednuju, umanjen za otplate glavnice, a uvećan ili umanjen za akumuliranu amortizaciju korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

Vrednovanje po fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata je cena koja bi se naplatila za prodaju sredstva ili platila za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja.

Fer vrednost se određuje primenom dostupnih tržišnih informacija na dan izveštavanja i ostalih modela vrednovanja koje Grupa koristi.

Fer vrednost pojedinačnih finansijskih instrumenata odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti. Ovi instrumenti obuhvataju gotovinu, kao i potraživanja i obaveze koje nemaju ugovoreno dospeće ili ugovorenu fiksnu kamatnu stopu.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.13. Finansijski instrumenti (Nastavak)

5.5.13.2. *Nederivatne finansijske obaveze*

Nederivatne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti. Nakon inicijalnog priznavanja, finansijske obaveze se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih obaveza u momentu inicijalnog priznavanja. Finansijske obaveze Grupe čine primljeni finansijski i robni krediti, depoziti i obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (obaveze iz poslovanja).

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Grupa ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

U slučaju gde je postojeća finansijska obaveza zamenjena drugom obavezom prema istom poveriocu, ali pod značajno promenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmenjeni, takva izmena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrednosti obaveze priznaje u bilansu uspeha.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove klasifikacije, kao što sledi:

(a) Krediti/depoziti od banaka i dobavljača

Kredit/depoziti od banaka i dobavljača se prvobitno priznaju u iznosima primljenih sredstava (fer vrednosti), a nakon toga se iskazuju po amortizovanoj vrednosti uz primenu efektivne kamatne stope. Krediti od dobavljača su robni krediti koji su odobreni Grupi uglavnom za nabavku opreme.

Obaveza je kratkoročna ukoliko se očekuje da bude izmirena u redovnom toku poslovnog ciklusa Grupe, odnosno u periodu do 12 meseci nakon datuma izveštavanja. Sve ostale obaveze se klasifikuju kao dugoročne.

(b) Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja naknadno se vrednuju se po amortizovanoj vrednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrednosti.

5.5.13.3. *Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza*

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u konsolidovanom bilansu stanja samo ako postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši po neto osnovu ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

5.5.14. Instrumenti kapitala

Kapital se sastoji iz akcijskog kapitala, ostalog kapitala, rezervi, rezervi po osnovu preračuna valuta, otkupljenih sopstvenih akcija i neraspoređene dobiti.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.15. Umanjenje vrednosti**

Nefinansijska i finansijska imovina se procenjuje na svaki datum izveštavanja da bi se utvrdilo postojanje objektivnih dokaza o umanjenju vrednosti.

(a) Nefinansijska imovina

U skladu sa računovodstvenom politikom, na svaki datum izveštavanja rukovodstvo preispituje knjigovodstvene vrednosti nefinansijske imovine Grupe u cilju utvrđivanja postojanja indikacija o umanjenju vrednosti. U slučaju postojanja takvih indikacija, procenjuje se nadoknadiva vrednost imovine.

Ako se proceni da je nadoknadiva vrednost imovine niža od njene knjigovodstvene vrednosti, knjigovodstvena vrednost imovine se umanjuje do nivoa njene nadoknadive vrednosti, koja predstavlja vrednost veću od fer vrednosti umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Gubici po osnovu umanjenja vrednosti, koji predstavljaju razliku između knjigovodstvene vrednosti i nadoknadive vrednosti materijalne i nematerijalne imovine, se priznaju u bilansu uspeha u skladu sa zahtevima MRS 36 „Umanjenje vrednosti imovine“.

Sredstva koja imaju neograničeni korisni vek upotrebe (goodwill i poslovno ime) ne podležu amortizaciji i proveru da li je došlo do umanjenja njihove vrednosti vrši se na godišnjem nivou.

S obzirom na prirodu svoje imovine i poslovanja, većina pojedinačnih sredstava Grupe ne generiše novčane tokove nezavisno od druge imovine Grupe.

Ako nije moguće proceniti nadoknadivu vrednost pojedinačnog sredstva, Grupa identifikuje jedinicu koja generiše gotovinu („JGG“) kojoj dato sredstvo pripada. Nadoknadivi iznos sredstva se obično utvrđuje kao vrednost u upotrebi uzimajući u obzir buduće očekivane ekonomske koristi od upotrebe sredstva i eventualnog naknadnog otuđenja. Nadoknadivi iznos se određuje metodom diskontovanog novčanog toka na osnovu najbolje procene rukovodstva o očekivanim ekonomskim prilikama tokom preostalog korisnog veka upotrebe sredstva i očekivanom načinu korišćenja tog sredstva.

Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti goodwill-a se ne ukida. Vezano za ostalu imovinu, ako su gubici po osnovu umanjenja vrednosti priznati u prethodnim periodima, isti se svakog datuma izveštavanja procenjuju na sve indikacije da je iznos gubitka smanjen ili da više ne postoji. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida ako je došlo do promene u proceni koja je korišćena pri utvrđivanju nadoknadive vrednosti. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida samo do nivoa do koga knjigovodstvena vrednost imovine ne prevazilazi knjigovodstvenu vrednost, umanjenu za ispravku vrednosti, koja bi bila utvrđena da nikakvo umanjenje vrednosti prvobitno nije bilo priznato.

(b) Nederivatna finansijska sredstva

Grupa razmatra dokaze o umanjenju vrednosti finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrednosti kako na nivou pojedinačnog sredstva, tako i na kolektivnom nivou. Kolektivna procena se vrši grupisanjem sredstava sa sličnim karakteristikama u pogledu rizika. Gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se utvrđuje kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi sredstva. Gubici se priznaju u bilansu uspeha kao ispravka vrednosti usled obezvređenja. Kada Grupa smatra da ne postoje realni izgledi za nadoknadu vrednosti sredstva, relevantni iznosi se otpisuju.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.15. Umanjenje vrednosti (Nastavak)

(b) Nederivatna finansijska sredstva (Nastavak)

Ako se iznos gubitka po osnovu umanjenja vrednosti naknadno smanji i takvo smanjenje može objektivno povezati sa događajem koji je nastupio posle prvobitnog priznavanja umanjenja vrednosti, onda se prethodno priznato umanjenje vrednosti ukida u korist bilansa uspeha.

Gubici po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju se priznaju u bilansu uspeha prenosom gubitka akumuliranog u okviru rezervi po osnovu sredstava raspoloživih za prodaju. Iznos koji se reklasifikuje predstavlja razliku između troška sticanja (umanjenog za otplatu glavnice i ispravku vrednosti) i trenutne fer vrednosti, umanjen za svaki gubitak usled obezvređenja koji je prethodno priznat u bilansu uspeha.

5.5.16. Donacije

Donacije (npr. telekomunikaciona oprema, mesne mreže i prateća oprema) se inicijalno priznaju kao odloženi prihod po fer vrednosti. Alternativno i sredstvo i donacija se računovodstveno obuhvataju po nominalnoj vrednosti. Donacije se priznaju u bilansu uspeha kao ostali poslovni prihodi proporcionalno tokom korisnog veka trajanja sredstva na koje se odnose.

Na dan 31. decembra 2015. godine poklonjena sredstva, koja su bila priznata kao odloženi prihodi u konsolidovanom bilansu stanja u prethodnim periodima, ukinuta su u korist bilansa uspeha kao posledica skraćivanja veka upotrebe sredstava u procesu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava Matičnog preduzeća. Prihod po ovom osnovu priznat je u iznosu od RSD 980,941 hiljadu u decembru 2015. godine (Napomene 8(a) i 29).

5.5.17. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva

Rezervisanja se priznaju i odmeravaju kada Grupa ima zakonsku ili ugovorenu obavezu kao rezultat prošlih događaja i kada je verovatno da će doći do odliva resursa kako bi se izmirila obaveza i kada se može pouzdano proceniti iznos obaveze.

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se na osnovu najbolje procene ishoda sporova u visini izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire (Napomena 30).

Potencijalne obaveze se ne priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima. Potencijalne obaveze se obelodanjuju, osim ako je verovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala (Napomena 35).

Potencijalna sredstva se ne priznaju u konsolidovanim finansijskim izveštajima, već se obelodanjuju ukoliko je priliv ekonomskih koristi verovatan.

5.5.18. Primanja zaposlenih

(a) Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje

U skladu sa propisima koji su važeći na različitim lokalnim tržištima, Grupa je obavezna da uplaćuje porez i doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenog i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.18. Primanja zaposlenih (Nastavak)

(a) *Porezi i doprinosi za obavezno socijalno osiguranje (Nastavak)*

Grupa takođe ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Grupa nije u obavezi da zaposlenima nakon odlaska u penziju isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu penzionih fondova. Porez i doprinosi na teret zaposlenog i na teret poslodavca priznaju se na teret troškova u periodu njihovog nastanka.

(b) *Obaveze po osnovu otpremnina prilikom odlaska u penziju i jubilarnih nagrada*

U skladu sa kolektivnim ugovorima i lokalnim zakonima, preduzeća Grupe su u obavezi da isplate otpremnine prilikom odlaska u penziju u visini 3 mesečne zarade ili u visini neoporezivog iznosa.

Na različitim lokalnim tržištima preduzeća Grupe su u obavezi da isplate i jubilarne nagrade u iznosu od jedne polovine do tri prosečne mesečne zarade ili fiksne iznose.

Iznos jubilarnih nagrada se utvrđuje u zavisnosti od ukupnog broja godina staža zaposlenih u preduzeću i isplaćuju se za 10, 20, 30, 35 i 40 godina rada.

Grupa iskazuje dugoročne obaveze po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada korišćenjem metoda sadašnje vrednosti budućih očekivanih isplata, na osnovu obračuna aktuarara (Napomena 30). Budući da se radi o ostalim dugoročnim naknadama zaposlenima, a ne o naknadama nakon prestanka radnog odnosa, aktuarski dobiti i gubici, kao i troškovi prethodne službe priznaju se u bilansu uspeha perioda.

(c) *Otpremnine za dobrovoljni odlazak zaposlenih*

Priznavanje naknada za prevremeni raskid radnog odnosa vrši se na teret rezultata perioda u kome su se zaposleni prijavili na konkurs i ispunili uslove po konkursu, odnosno za zaposlene koji su do dana izveštavanja napustili preduzeće i po tom osnovu im prestaju sva novčana potraživanja od preduzeća.

U martu 2015. godine Izvršni odbor Matičnog preduzeća doneo je odluku o uslovima i kriterijumima za dobrovoljni odlazak iz Matičnog preduzeća u 2015. godini (prvi konkurs je realizovan početkom aprila). U aprilu i maju 2015. godine sprovedeni su drugi i treći konkurs. Uslovi dobrovoljnog odlaska su utvrđeni u skladu sa važećim zakonskim propisima u Srbiji.

Programom iz 2015. godine su utvrđene tri kategorije zaposlenih (koji mogu koristiti program dobrovoljnog odlaska) i jednokratne isplate za svaku kategoriju. Zaposleni iz prve/druge kategorije koji u 2015. godini ispunjavaju uslove za odlazak u starosnu/prevremenu penziju imaju pravo na jednokratnu isplatu u visini od 5 do 10 (6 do 20) bruto zarada u zavisnosti od preostalog broja godina do ispunjavanja uslova za odlazak u penziju. Treću kategoriju čine zaposleni sa najmanje 50 godina života (i 25 godina staža) i zaposleni sa zdravstvenim smetnjama i imaju pravo na jednokratnu isplatu u iznosu od EUR 650 do 800 za svaku punu godinu radnog staža.

Putem ovih konkursa 512 zaposlenih je napustilo Matično preduzeće tokom 2015. godine.

Dana 22. marta 2016. godine Izvršni odbor Matičnog preduzeća doneo je odluku o uslovima i kriterijumima dobrovoljnog odlaska iz Matičnog preduzeća u 2016. godini.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.18. Primanja zaposlenih (Nastavak)

(c) Otpremnine za dobrovoljni odlazak zaposlenih (Nastavak)

Uslovi za dobrovoljni odlazak i jednokratne isplate za 2016. godinu isti su kao i za 2015. godinu. Dodatno, programom za 2016. godinu je predviđeno da zaposleni sa najmanje 10 godina staža u Matičnom preduzeću i najviše 3 godine do ispunjavanja uslova za odlazak u penziju imaju pravo na jednokratnu isplatu u visini od 7 do 14 bruto zarada u zavisnosti od preostalog broja godina do ispunjavanja uslova za odlazak u penziju.

Tokom 2016. godine 268 zaposlenih je napustilo Matično preduzeće putem ovog konkursa.

Pored toga, u 2016. godini u zavisnom preduzeću „Telus“ sproveden je program dobrovoljnog odlaska po kome je 31 zaposleni napustio preduzeće.

(d) Kratkoročna plaćena odsustva

Akumulirana plaćena odsustva mogu da se prenose i koriste u narednim periodima, ukoliko u tekućem periodu nisu iskorišćena u potpunosti. Očekivani troškovi plaćenih odsustava za koje se očekuje da će biti iskorišćeni u narednom periodu priznaju se u iznosu akumuliranih neiskorišćenih prava na dan izveštavanja. U slučaju neakumuliranog plaćenog odsustva, obaveza ili trošak se ne priznaju do momenta kada se odsustvo iskoristi.

(e) Doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu

U skladu sa odlukom nadležnih statutarnih organa ili drugom odlukom rukovodstva priznaju se obaveze i trošak za doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu.

5.5.19. Porezi i doprinosi

(a) Porez na dobit

Tekući porez

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa odredbama važećih zakona o porezu na dobit pravnih lica i podzakonskih akata u zemljama u kojima Grupa posluje.

Porez na dobit obračunava se u Srbiji po stopi 15%, 10% u Republici Srpskoj, 9% u Crnoj Gori, odnosno 20% na iznos od EUR 200 hiljada i 25% na razliku preko EUR 200 hiljada u Holandiji, na poresku osnovicu iskazanu u poreskom bilansu, nakon čega se može umanjiti za utvrđene poreske kredite. Osnovicu za oporezivanje čini oporeziva dobit, koja se utvrđuje usklađivanjem rezultata iz bilansa uspeha na način definisan navedenim zakonima.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)

5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

5.5.19. Porezi i doprinosi (Nastavak)

(a) Porez na dobit (Nastavak)

Tekući porez (Nastavak)

U skladu sa poreskim propisima Srbije, za obveznike koji su razvrstani u veliko ili srednje pravno lice, priznavalo se pravo na poreski kredit u visini od 20% izvršenog ulaganja u osnovna sredstva, u sopstvenom vlasništvu za obavljanje pretežne delatnosti i delatnosti upisanih u osnivački ili drugi akt obveznika, s tim što poreski kredit nije mogao biti veći od 33% obračunatog poreza u godini u kojoj je izvršeno ulaganje. Neiskorišćeni deo poreskog kredita može se preneti na račun dobiti iz budućih obračunskih perioda, najviše do limita od 33% obračunatog poreza u tom poreskom periodu, ali ne duže od 10 godina.

Od 1. januara 2014. godine u Srbiji se ukida poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva. U skladu sa navedenim izmenama, pravo na poreski kredit moglo se ostvariti po osnovu ulaganja u osnovna sredstva izvršena u 2013. godini, ali ne i za ulaganja izvršena u narednim godinama.

Lokalni poreski zakoni koji su primenljivi na Grupu ne dozvoljavaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda iskoriste za povraćaj poreza plaćenog u prethodnom periodu. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se preneti na račun dobiti utvrđene u godišnjem poreskom bilansu iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

U skladu sa zakonskom regulativom Srbije, sva pravna lica koja su imala transakcije sa povezanim licima, su dužna da podnesu dokumentaciju o transfernim cenama u formi izveštaja, odnosno izveštaja u skraćenom obliku sa svojim poreskim izveštajem, u roku od 180 dana od dana isteka perioda za koji se utvrđuje poreska obaveza.

Odloženi porezi

Odloženi porezi se obračunavaju za privremene razlike između poreske osnovice imovine i obaveza i njihove knjigovodstvene vrednosti. Odloženi porez se obračunava po poreskom stopama za koje se očekuje da će biti primenjene na privremene razlike kada budu ukinute, korišćenjem poreskih stopa koje su propisane ili suštinski propisane na datum izveštavanja.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mere do koje je izvesno da je nivo očekivane buduće oporezive dobiti dovoljan da se one mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva koja nisu priznata procenjuju se na svaki izveštajni datum i priznaju do mere u kojoj je postalo verovatno da će buduća oporeziva dobit dozvoliti povraćaj odloženog poreskog sredstva.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao rashodi ili prihodi i uključeni su u bilans uspeha za izveštajnu godinu (Napomena 17).

(b) Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja uključuju porez na imovinu i druge poreze, razne naknade i doprinose koji se plaćaju u skladu sa lokalnim poreskim propisima. Ovi porezi i doprinosi su prikazani u okviru ostalih poslovnih rashoda (Napomena 14).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

5. RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (Nastavak)**5.5. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)****5.5.20. Operativni lizing***Operativni lizing kod zakupca*

Zakup sredstava kod kojih su sve koristi i rizici u vezi sa vlasništvom zadržani kod Grupe, odnosno nisu preneti na zakupca evidentiran je kao operativni lizing.

Prihodi po osnovu operativnog lizinga priznaju se u bilansu uspeha proporcionalno tokom trajanja ugovora o lizingu.

Troškovi operativnog lizinga se odnose na zakup poslovnog prostora, prostora za radio bazne stanice, skladišta i ostale troškove zakupa. Navedeni troškovi priznaju se na teret bilansa uspeha u momentu njihovog nastanka.

Operativni lizing kod zakupodavca

Iznosi koje Grupa potražuje od zakupaca po osnovu finansijskog lizinga predstavljaju potraživanja u visini neto uložениh sredstava Grupe u okviru lizing aranžmana. Prihodi po osnovu finansijskog lizinga alociraju se proporcionalno tokom obračunskih perioda kako bi prikazali konstantne periodične stope povraćaja uložениh sredstava Grupe u okviru lizing aranžmana.

Prihodi po osnovu operativnog lizinga priznaju se proporcionalno tokom trajanja ugovora o lizingu. Inicijalni direktni troškovi nastali tokom ugovaranja i zaključivanja operativnog lizinga uvećavaju vrednost iznajmljenog sredstva i priznaju se proporcionalno tokom trajanja ugovora o lizingu.

5.5.21. Zarada po akciji

Grupa obelodanjuje osnovnu i umanjenu zaradu po akciji. Osnovna zarada po akciji obračunava se deljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku godine (Napomena 27/v/).

5.5.22. Dividende na obične akcije

Dividende akcionarima evidentiraju se kao obaveza i umanjuju kapital u periodu u kojem je doneta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za period nakon datuma izveštavanja se obelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma izveštajnog perioda.

5.5.23. Obelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe konsolidovanih finansijskih izveštaja, povezana pravna lica su ona lica kod kojih Grupa ima mogućnost kontrole, ima učešće koje joj daje značajan uticaj na ta lica ili ima zajedničku kontrolu nad pravnim licima, kao što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanje povezanih strana".

Odnosi između Grupe i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izveštavanja, kao i transakcije sa povezanim licima u toku izveštajnih perioda posebno se obelodanjuju (Napomena 33).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Grupa je u svom redovnom poslovanju u različitom obimu izložena određenim finansijskim rizicima i to: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena), riziku likvidnosti i kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Grupi je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje Grupe u uslovima nepredvidivosti finansijskih tržišta.

Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim i finansijskim politikama usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. Tokom 2016. godine nije bilo promena u politikama upravljanja rizicima koje se redovno revidiraju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnosti Grupe.

Politike upravljanja rizicima su utvrđene u cilju identifikovanja i analiziranja rizika kojima je Grupa izložena, određivanja limita i kontrola za rizike, praćenja rizika i pridržavanja utvrđenih limita. Statutarni organi su formirani u cilju nadziranja načina na koji rukovodstvo upravlja rizicima sa kojima se Grupa suočava.

6.1. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik od promena u tržišnim cenama - kao što su devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala - koje mogu imati negativan efekat na prihode Grupe ili vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

(a) Rizik od promene kursa stranih valuta

Grupa je izložena riziku od promene kursa stranih valuta, prvenstveno EUR.

Rukovodstvo je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na funkcionalnu valutu putem hedžing transakcija, gde god je to moguće. To ne obuhvata derivate, zbog čega se u ovim okolnostima ne primenjuje računovodstvo hedžinga.

Devizni kursevi za značajne strane valute su obelodanjeni u Napomeni 38.

Izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2016. godine je prikazana u nastavku:

	EUR	USD	SDR	BAM	RSD	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	3,935,399	25,508	-	1,518,594	3,252,915	8,732,416
Ostala dugoročna finansijska sredstva	2,440,936	-	-	1,460,366	1,499,108	5,400,410
Potraživanja od kupaca	4,512,824	1,693	162,328	3,156,586	10,544,021	18,377,452
Ostala obrtna imovina	242,692	347	897	883,361	2,543,014	3,670,311
Ukupno	11,131,851	27,548	163,225	7,018,907	17,839,058	36,180,589
Kredit i zajmovi/depoziti	(46,768,330)	(642,751)	-	(472,348)	(6,422,806)	(54,306,235)
Obaveze prema dobavljačima	(13,408,178)	(156,857)	(114,688)	(3,865,501)	(6,732,830)	(24,278,054)
Ostale obaveze	(39,882)	(87)	-	(1,468,644)	(928,689)	(2,437,302)
Ukupno	(60,216,390)	(799,695)	(114,688)	(5,806,493)	(14,084,325)	(81,021,591)
Neto izloženost	(49,084,539)	(772,147)	48,537	1,212,414	3,754,733	(44,841,002)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Tržišni rizik (Nastavak)

(a) Rizik od promene kursa stranih valuta (Nastavak)

Izloženost deviznom riziku na dan 31. decembra 2015. godine je prikazana u nastavku:

	<u>EUR</u>	<u>USD</u>	<u>SDR</u>	<u>BAM</u>	<u>RSD</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6,945,600	46,459	-	1,569,301	8,565,939	17,127,299
Ostala dugoročna finansijska sredstva	2,395,376	-	-	1,161,138	998,846	4,555,360
Potraživanja od kupaca	3,235,664	16	261,908	2,541,162	10,109,674	16,148,424
Ostala obrtna imovina	268,418	358	2,423	958,463	3,600,116	4,829,778
Ukupno	12,845,058	46,833	264,331	6,230,064	23,274,575	42,660,861
Kredit i zajmovi/depoziti	(51,819,132)	(699,830)	-	(106,161)	(1,284,465)	(53,909,588)
Obaveze prema dobavljačima	(8,474,772)	(79,182)	(185,674)	(3,809,629)	(3,105,606)	(15,654,863)
Ostale obaveze	(23,903)	(4,685)	(1,451)	(1,763,753)	(1,112,996)	(2,906,788)
Ukupno	(60,317,807)	(783,697)	(187,125)	(5,679,543)	(5,503,067)	(72,471,239)
Neto izloženost	(47,472,749)	(736,864)	77,206	550,521	17,771,508	(29,810,378)

Analiza osetljivosti

Razumno moguće smanjenje vrednosti dinara od 5% u odnosu na EUR, USD, SDR i BAM bi imalo sledeći efekat na konsolidovani rezultat poslovanja, pod pretpostavkom da sve ostale varijable ostanu nepromenjene, posebno kamatne stope.

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
EUR	(2,454,227)	(2,373,637)
USD	(38,607)	(36,843)
SDR	2,427	3,860
BAM	60,621	27,526
Ukupno	(2,429,786)	(2,379,094)

Jačanje vrednosti dinara od 5% u odnosu na navedene valute na dan izveštavanja bi imalo jednak ali suprotan efekat u prikazanim iznosima po valutama. Nakon oporezivanja, uticaj na kapital bi bio isti.

(b) Rizik od promene kamatnih stopa

Grupa je izložena riziku koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa utiče na njenu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Krediti ugovoreni po varijabilnoj kamatnoj stopi izlažu Grupu kamatnom riziku novčanih tokova, dok depoziti primljeni po fiksnoj kamatnoj stopi izlažu Grupu riziku promene fer vrednosti kamatnih stopa. Rizik od promene kamatnih stopa proističe takođe i od finansijskih sredstava sa fiksnom kamatnom stopom koja izlažu Grupu riziku promene fer vrednosti kamatnih stopa. Finansijska sredstva sa varijabilnom kamatnom stopom izlažu Grupu kamatnom riziku novčanih tokova.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.1. Tržišni rizik (Nastavak)

(b) Rizik od promene kamatnih stopa (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine obaveze po kreditima i depozitima Grupe su uglavnom izražene u ili vezane za EUR. Krediti su uglavnom odobreni sa varijabilnom kamatnom stopom koja je vezana za Euribor, dok su depoziti uglavnom sa fiksnom kamatnom stopom.

Bruto kamatna stopa na najveći deo kredita i zajmova u stranim valutama se kreće u rasponu od Euribor stope uvećane za maržu od 0.8% do 4.5% godišnje. Za ugovore u RSD usklađivanje se vrši samo tokom grejs perioda na bazi rasta potrošačkih cena iznad 5%. Kamatna stopa na primljene depozite se kreće u rasponu od 0.1% do 6.5% godišnje.

Grupa vrši analizu izloženosti riziku od promene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, pre svega za dugoročne kredite budući da oni predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

Grupa još uvek ne vrši svop promenljive za fiksnu kamatnu stopu ili obrnuto, s obzirom na postojeću regulativu i nedovoljno razvijeno finansijsko tržište, ali preduzima odgovarajuće mere radi obezbeđenja kredita od banaka pod povoljnijim uslovima.

Kamatni profil kamatonosnih finansijskih instrumenata Grupe je kao što sledi:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Finansijska sredstva		
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	6,582,720	8,910,041
Instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom	827,110	-
Ukupno	<u>7,409,830</u>	<u>8,910,041</u>
Finansijske obaveze		
Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom	(2,882,546)	(3,484,472)
Instrumenti sa varijabilnom kamatnom stopom	(51,423,689)	(50,425,116)
Ukupno	<u>(54,306,235)</u>	<u>(53,909,588)</u>

U slučaju da je kamatna stopa na kredite i depozite bila veća/manja za 1 procentni poen na godišnjem nivou, uz ostale nepromenjene varijable, konsolidovana dobit nakon oporezivanja za 2016. godinu i kapital na dan 31. decembra 2016. godine bili bi manji/veći za RSD 543,062 hiljade (2015. godina: RSD 539,096 hiljada), kao rezultat većih/manjih rashoda kamata.

(c) Rizik od promene cena

Grupa nije izložena riziku od promene cena vlasničkih hartija od vrednosti s obzirom da u konsolidovanom bilansu stanja nema značajnih ulaganja klasifikovanih kao raspoloživa za prodaju ili kao finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

S druge strane, Grupa je izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočava sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i pojavom operatora u oblasti fiksne telefonije. Grupa nastoji da ublaži ovaj rizik uvođenjem raznovrsnih usluga, poboljšanjem kvaliteta pruženih usluga i ulaskom na bankarsko i druga tržišta.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)**6.1. Tržišni rizik (Nastavak)****(c) Rizik od promene cena (Nastavak)**

Pored toga, lokalna regulatorna tela su nametnula nekim članicama Grupe, između ostalih, obavezu kontrole cena za pojedina tržišta na kojima je preduzeće proglašeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (Napomena 1).

6.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da Grupa neće biti u stanju da izmiri svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću u novcu ili drugim finansijskim sredstvom. Pristup Grupe upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim tako i pod vanrednim okolnostima, bez nastanka neprihvatljivih gubitaka ili rizika od narušavanja reputacije Grupe.

Kratkoročne obaveze Grupe su veće od obrtno imovine u iznosu od RSD 10,064,777 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine. Grupa kontinuirano posluje sa neto dobitkom. Likvidnost i dospeće obaveza se detaljno prate. Uz solidnu naplatu potraživanja, Grupa ostvaruje dovoljno novčanih priliva iz poslovnih aktivnosti i blagovremeno izmiruje svoje obaveze.

U slučaju potrebe, Grupa ima na raspolaganju eksterne izvore finansiranja. Grupa redovno analizira projekcije tokova gotovine, raspoloživost finansijskih sredstava i sposobnost plaćanja dospelih obaveza kontinuiranim praćenjem planiranih i realizovanih tokova gotovine i dospeća potraživanja i obaveza. Na dan 31. decembra 2016. godine Grupa raspolaže nepovučanim kreditnim linijama u iznosu od EUR 26.3 miliona (RSD 3,246,692 hiljade), kao što je obelodanjeno u Napomeni 34(b). Rukovodstvo smatra da će navedena sredstva zajedno sa očekivanim prilivima iz poslovnih aktivnosti biti dovoljna da Grupa ispuní svoje ugovorne obaveze u 2017. godini.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene finansijske politike definišu maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate i to u zavisnosti od vrednosti i vrste ugovorene nabavke. Nivo očekivanih novčanih priliva od potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza prema dobavljačima i ostalim obavezama, takođe se prati.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje ugovorena dospeća nederivatnih finansijskih obaveza na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine.

	Knjigovodstvena vrednost	Do 3 meseća	Od 3 do 12 meseći	Od 1 do 2 godine	Od 2 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2016. godine							
Kreditni i							
zajmovi/depoziti	54,306,235	5,843,166	17,311,883	17,041,589	14,704,669	1,453,206	56,354,513
Obaveze prema dobavljačima	24,278,054	19,648,978	3,429,310	1,198,143	882	741	24,278,054
Ostale obaveze	2,437,302	1,547,471	889,831	-	-	-	2,437,302
Ukupno	81,021,591	27,039,615	21,631,024	18,239,732	14,705,551	1,453,947	83,069,869
31. decembar 2015. godine							
Kreditni i							
zajmovi/depoziti	53,909,588	8,557,860	22,360,149	15,002,364	9,617,276	323,527	55,861,176
Obaveze prema dobavljačima	15,654,863	13,140,750	2,511,898	318	954	943	15,654,863
Ostale obaveze	2,906,788	2,048,611	858,177	-	-	-	2,906,788
Ukupno	72,471,239	23,747,221	25,730,224	15,002,682	9,618,230	324,470	74,422,827

6.3. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik od finansijskog gubitka za Grupu u slučaju da kupac ili druga strana kod finansijskog instrumenta ne ispuni svoje ugovorne obaveze i odnosi se na potraživanja od kupaca, gotovinu i gotovinske ekvivalente, depozite u bankama i finansijskim institucijama i kredite date zaposlenima i klijentima.

Knjigovodstvena vrednost finansijskih sredstava predstavlja maksimalnu izloženost kreditnom riziku.

Potraživanja od kupaca

Izloženost Grupe kreditnom riziku je primarno uslovljena pojedinačnim karakteristikama svakog kupca. Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih mera i aktivnosti na pojedinačnom nivou, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima i nenaplativim potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu.

Nadalje, Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika budući da ima široku bazu međusobno nepovezanih kupaca, sa pojedinačno malim obavezama. Pored obustave daljeg pružanja usluga, u cilju obezbeđenja naplate, Grupa takođe preduzima i sledeće mere: reprogramiranje dugovanja, pokretanje sudskog postupka, vansudska poravnanja i druge.

Potraživanja po osnovu roaming usluga i međunarodnog obračuna nisu pod direktnim uticajem uslova na lokalnom tržištu. Navedena potraživanja baziraju se na čvrstim bilateralnim ugovorima, uz istovremeno i međusobno pružanje usluga. Informacije o izloženosti kreditnom riziku po osnovu potraživanja od kupaca i starosna struktura potraživanja obelodanjeni su u Napomeni 23.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.3. Kreditni rizik (Nastavak)

Ostala dugoročna finansijska sredstva

Maksimalna izloženost Grupe kreditnom riziku na datum izveštavanja najbolje je prikazana u knjigovodstvenim vrednostima ostalih dugoročnih finansijskih sredstava.

Naplata kredita datih zaposlenima se obezbeđuje kroz administrativne zabrane, odnosno umanjnjem zarada za adekvatan iznos rata.

Deo ostalih dugoročnih plasmana je obezbeđen zalogom nad 100% vrednosti kapitala dužnika (Napomena 21).

Kreditni rizik banke uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, kašnjenjem u izvršenju obaveza u prošlosti i kvalitetom ponuđenih instrumenata obezbeđenja. Kreditni rizik se identifikuje, meri, procenjuje i prati u skladu sa internom regulativom za upravljanje kreditnim rizikom. Procena kreditnog rizika vrši se na individualnom i grupnom nivou.

Vrednovanje i klasifikacija finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju obelodanjeni su u Napomeni 6.5.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti i depoziti

Na dan 31. decembra 2016. godine gotovina i gotovinski ekvivalenti Grupe iznose RSD 8,732,416 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 17,127,299 hiljada). Na dan 31. decembra 2016. godine kratkoročni depoziti u bankama iznose RSD 1,353,227 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 1,433,748 hiljada). Maksimalna izloženost Grupe kreditnom riziku na datum izveštavanja najbolje je prikazana u knjigovodstvenim vrednostima gotovine i gotovinskih ekvivalenata i depozita.

6.4. Upravljanje rizikom kapitala

Politika Grupe je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i održao budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvala optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a akcionarima obezbedila dividende. Da bi očuvala, odnosno, korigovala strukturu kapitala, Grupa može da razmotri sledeće opcije: korekcija isplata dividendi akcionarima, vraćanje kapitala akcionarima, izdavanje novih akcija ili prodaja sredstava kako bi se smanjila dugovanja. Strategija upravljanja kapitalom je nepromenjena u odnosu na prethodnu godinu.

Grupa prati kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti. Taj koeficijent se izračunava kao odnos neto dugovanja i ukupnog kapitala.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.4. Upravljanje rizikom kapitala (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine koeficijent zaduženosti bio je kao što sledi:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Kredit i zajmovi (Napomena 28)	54,306,235	53,909,588
Minus: Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	<u>(8,732,416)</u>	<u>(17,127,299)</u>
Neto dugovanje*	45,573,819	36,782,289
Sopstveni kapital	<u>168,209,331</u>	<u>165,596,244</u>
Kapital ukupno**	213,783,150	202,378,533
Koeficijent zaduženosti	21.3%	18.2%

* *Neto dugovanje se dobija kada se ukupne obaveze po kreditima (uključujući kratkoročne i dugoročne, kao što je prikazano u konsolidovanom bilansu stanja) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente.*

** *Ukupan kapital se dobija kao zbir kapitala iskazanog u konsolidovanom bilansu stanja i neto dugovanja.*

6.5. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Grupa nema značajnih finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koji se naknadno vrednuju po fer vrednosti u konsolidovanom bilansu stanja. Fer vrednosti gotovine i gotovinskih ekvivalenata, kratkoročnih depozita, potraživanja od kupaca, ostalih potraživanja, obaveza prema dobavljačima i ostalih kratkoročnih obaveza uglavnom odgovaraju njihovim knjigovodstvenim vrednostima zbog kratkih perioda dospeća ovih instrumenata.

Fer vrednost finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrednosti (zajmovi zaposlenima, depoziti i ostali dugoročni plasmani) se procenjuje diskontovanjem novčanih tokova korišćenjem tržišne kamatne stope.

Jedini finansijski instrumenti koji se odmeravaju po fer vrednosti su finansijska sredstva raspoloživa za prodaju koja nisu značajna za konsolidovane finansijske izveštaje.

Prilikom odmeravanja ovih finansijskih sredstva, Grupa koristi uočljive tržišne podatke u meri u kojoj je to moguće. Fer vrednosti se klasifikuju u različite nivoe hijerarhije fer vrednosti na osnovu korišćenih inputa u tehnikama procene, kao što sledi:

- Nivo 1: kotirane cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obaveze,
- Nivo 2: inputi koji nisu kotirane cene uključene u nivo 1 koje su uočljive za imovinu ili obavezu, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena),
- Nivo 3: inputi za imovinu ili obavezu koji nisu zasnovani na uočljivim tržišnim podacima (neuočljivi inputi).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (Nastavak)

6.5. Fer vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju klasifikovana po različitim nivoima, prikazana su kao što sledi:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Nivo 1	379	333
Nivo 2	1,860,512	1,714,462
Nivo 3	<u>25</u>	<u>25</u>
Ukupno	<u>1,860,916</u>	<u>1,714,820</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine finansijska sredstva raspoloživa za prodaju klasifikovana u Nivo 2 u iznosu od RSD 1,860,512 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 1,714,462 hiljade) odnose se na državne obveznice sa kamatnom stopom u rasponu od 4.17% do 5% (2015. godina: 3.05% do 6.18%).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

7. PRIHODI OD PRODAJE

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Usluge fiksne telefonije:		
Ostvareni saobraćaj	8,547,124	10,062,866
Mesečne naknade	17,665,788	18,893,407
Zakup vodova i prenos podataka	3,479,872	2,953,203
Priključci i instalacione usluge	213,839	241,127
Interkonekcija	7,024,458	7,131,590
Veleprodaja internet usluga	1,184,057	1,233,919
CDMA usluge	506,772	581,463
Ostale usluge	258,920	272,146
	<u>38,880,830</u>	<u>41,369,721</u>
Usluge mobilne telefonije:		
Prepaid usluge	14,325,566	16,075,991
<i>Postpaid usluge:</i>	<u>28,478,336</u>	<u>26,142,819</u>
- Saobraćaj	7,684,844	8,357,815
- Mesečne naknade	20,793,492	17,785,004
Interkonekcija	10,435,116	10,939,585
Roaming	1,263,315	1,411,935
Ostale usluge	5,925,522	4,786,245
	<u>60,427,855</u>	<u>59,356,575</u>
Maloprodaja internet usluga	10,719,141	10,709,649
Multimedijalne usluge	9,599,607	7,856,083
Fizičko-tehničko obezbeđenje i održavanje	610,830	627,315
Ostalo	<u>534,086</u>	<u>575,622</u>
Ukupno	<u><u>120,772,349</u></u>	<u><u>120,494,965</u></u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

8. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Donacije:		
- Nematerijalna ulaganja i oprema (a)	317,616	1,303,401
- Ostalo	27,691	36,674
	<u>345,307</u>	<u>1,340,075</u>
Prihod od ukidanja ispravke vrednosti (Napomena 14(c))	1,847,575	1,282,162
Prihod od ukidanja ispravke vrednosti dugoročnih potraživanja banke	37,334	196,970
Prihodi od prevremeno raskinutih korisničkih ugovora	620,687	784,400
Prihodi od ukidanja rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	11,829	91,775
Prihodi od ukidanja rezervisanja za primanja zaposlenih (Napomena 30)	7,502	330,872
Prihodi od naplaćenih troškova sudskog spora	104,372	114,146
Zakup	140,775	136,374
Prihodi od bankarskih naknada i provizija	107,866	112,605
Dobici od prodaje materijala i otpadaka	143,575	127,632
Naknada šteta	47,154	60,094
Prihodi od ukidanja ostalih rezervisanja (Napomena 30)	7,172	41,830
Naknada štete od osiguranja (b)	-	1,336,033
Ostali prihodi	1,651,464	1,336,195
Ukupno	<u>5,072,612</u>	<u>7,291,163</u>

- (a) Poklonjena nematerijalna ulaganja i oprema u 2015. godini u iznosu od RSD 1,303,401 hiljadu uključuju i iznos od RSD 980,941 hiljadu koji se odnosi na ubrzano ukidanje donacija usled skraćenja veka upotrebe sredstava u procesu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava Matičnog preduzeća (Napomene 5.5.11 i 5.5.16). Poklonjena sredstva su prethodno bila priznata kao odloženi prihodi u konsolidovanom bilansu stanja (Napomena 29).
- (b) Grupa je od osiguravajućeg društva u potpunosti naplatila štetu nastalu na zalihama i opremi usled požara u februaru 2015. godine u iznosu od RSD 1,336,033 hiljade (Napomena 14(e)).

9. TROŠKOVI ZARADA, UKLJUČUJUĆI POREZE I DOPRINOSE

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Bruto zarade	14,875,130	15,050,888
Doprinosi na teret poslodavca	1,890,762	1,930,831
	<u>16,765,892</u>	<u>16,981,719</u>
Otpremnine za dobrovoljni odlazak (Napomena 5.5.18(c))	774,892	1,440,182
Doprinos zaposlenih poslovnom rezultatu	343,715	367,274
Ostali lični rashodi	2,246,539	2,320,388
Ukupno	<u>20,131,038</u>	<u>21,109,563</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

9. TROŠKOVI ZARADA, UKLJUČUJUĆI POREZE I DOPRINOSE (Nastavak)

Uporedni podaci za 2015. godinu su reklasifikovani sa ostalih poslovnih rashoda na ostale lične rashode u iznosu od RSD 478,967 hiljada za troškove lizinga zaposlenih.

10. TROŠKOVI OPERATORA

		<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Interkonekcija fiksne telefonije	AOP 1026	4,011,703	4,233,365
Interkonekcija mobilne telefonije	AOP 1026	8,494,702	8,527,588
Zakup vodova i prenos podataka	AOP 1026	606,093	595,328
Roaming	AOP 1026	739,366	938,131
Ukupno		<u>13,851,864</u>	<u>14,294,412</u>

11. TROŠKOVI MATERIJALA I ODRŽAVANJA

		<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Materijal za pružanje usluga	AOP 1023	11,144,802	9,774,983
Troškovi goriva i energije	AOP 1024	1,780,832	1,791,205
Troškovi SIM kartica	AOP 1023	124,272	118,358
Troškovi rezervnih delova	AOP 1023	83,965	88,568
Zalihe za pristup mobilnom internetu	AOP 1023	176,081	119,686
Troškovi alata i inventara	AOP 1023	26,449	32,237
Troškovi ostalog materijala	AOP 1023	917,884	1,062,813
		<u>14,254,285</u>	<u>12,987,850</u>
Nabavna vrednost prodane robe	AOP 1019	292,936	338,031
Troškovi održavanja postrojenja i opreme	AOP 1026	5,036,976	4,848,081
Transportni troškovi	AOP 1026	1,330,223	1,385,379
Ukupno		<u>20,914,420</u>	<u>19,559,341</u>

12. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

		<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Troškovi amortizacije:			
- nematerijalnih ulaganja (Napomena 18)		4,699,495	4,084,622
- nekretnina i opreme (Napomena 19)		20,204,564	23,449,722
Ukupno		<u>24,904,059</u>	<u>27,534,344</u>

13. TROŠKOVI ZAKUPA

		<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Poslovni i tehnički prostor	AOP 1026	6,226,978	5,920,259
Skladišta i ostalo	AOP 1026	490,916	734,541
Ukupno		<u>6,717,894</u>	<u>6,654,800</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

14. OSTALI POSLOVNI RASHODI

		<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Naknada za telekomunikacione licence, odobrenja i frekvencije:			
Licence za mobilnu telefoniju (a)	AOP 1026	400,818	379,311
Licence za fiksnu telefoniju (b)	AOP 1026	80,899	73,782
Radio frekvencije i ostale naknade	AOP 1026	731,996	706,548
		<u>1,213,713</u>	<u>1,159,641</u>
Ispravka vrednosti datih avansa i potraživanja (c)	AOP 1051	3,341,567	2,874,037
Naknade za emitovanje sadržaja	AOP 1026	5,090,837	4,239,596
Troškovi reklame, propagande i sponzorstva	AOP 1026	2,890,759	2,707,395
Provizije	AOP 1026	1,737,493	2,090,635
Indirektni porezi	AOP 1029	1,037,906	911,814
Porez na zarade (d)	AOP 1029	965,448	997,041
Troškovi čišćenja i fizičko tehničkog obezbeđenja	AOP 1029	58,754	52,169
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa stalne imovine	AOP 1053	318,616	485,774
Rashodovanje zaliha (Napomena 22)	AOP 1053	80,486	187,449
Premije osiguranja	AOP 1029	636,148	687,403
Primanja zaposlenih (Napomena 30)	AOP 1028	107,007	23,328
Softverske licence	AOP 1026	396,835	377,209
Takse	AOP 1029	334,890	346,094
Troškovi komunalnih usluga	AOP 1026	310,708	338,843
Troškovi platnog prometa	AOP 1029	203,671	276,864
Donacije	AOP 1053	150,291	150,485
Troškovi elektronske obrade podataka	AOP 1026	89,634	89,659
Troškovi revizije i ostalih konsultantskih usluga	AOP 1029	216,460	493,398
Troškovi obrazovanja i stručnog usavršavanja	AOP 1029	108,686	122,725
Troškovi reprezentacije	AOP 1029	83,546	89,800
Troškovi istraživanja i razvoja	AOP 1026	6,288	11,750
Ostala rezervisanja (Napomena 30)	AOP 1028	6,880	40,880
Troškovi rezervisanja za sudske sporove (Napomena 30)	AOP 1028	33,257	20,022
Ispravka vrednosti dugoročnih potraživanja banke	AOP 1051	67,982	402,448
Stalna imovina uništena u požaru (e)	AOP 1053	-	249,946
Zalihe uništene u požaru (e)	AOP 1053	-	1,086,087
Gubitak po osnovu obezvređenja goodwill-a (Napomena 18)	AOP 1051	-	92,193
	AOP 1026		
	AOP 1029		
Ostalo	AOP 1053	2,402,006	2,082,080
Ukupno		<u>21,889,868</u>	<u>22,686,765</u>

- (a) Naknada za licence za mobilnu telefoniju u iznosu od RSD 400,818 hiljada (2015. godina: RSD 379,311 hiljada) odnosi se na licence za usluge javne mobilne telekomunikacione mreže. Naknada se obračunava u iznosu od 0.5% do 1.5% prihoda ostvarenog na lokalnom tržištu ili kao fiksna naknada propisana od strane regulatornih tela.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

14. OSTALI POSLOVNI RASHODI (Nastavak)

- (b) Naknada za licence za fiksnu telefoniju u iznosu od RSD 80,899 hiljada (2015. godina: RSD 73,782 hiljade) se odnosi na licence za izgradnju, posedovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanja povezanih usluga. Naknada se utvrđuje u visini od 0.08% do 1.5% prihoda ostvarenog na lokalnom tržištu od usluga na koje se licenca odnosi ili kao fiksna naknada propisana od strane regulatornih tela.
- (c) Promene na računima ispravke vrednosti datih avansa i potraživanja u toku 2016. i 2015. godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	Avansi za osnovna sredstva (Napomena 20)	Potraživanja od kupaca (Napomena 23)	Dati avansi (Napomena 23)	Ostala obrtna imovina (Napomena 23)	Kratkoročni krediti i potraživanja banke (Napomena 23)	Ukupno
Stanje na dan						
1. januara 2015. godine	8,823	15,561,341	39,536	503,930	1,186,876	17,300,506
Ispravka vrednosti u toku godine	4,840	2,301,430	47,314	61,880	458,573	2,874,037
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 8)	(2,002)	(960,718)	(53,743)	(46,764)	(218,935)	(1,282,162)
Otpis	(286)	(730,227)	(92)	(8,907)		(739,512)
Prenos (sa)/na	-	35,892	-	(35,892)	(52,439)	(52,439)
Ostale promene	-	15,841	18	(11,709)	-	4,150
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	10	26,100	-	17	-	26,127
Stanje na dan						
31. decembra 2015. godine	11,385	16,249,659	33,033	462,555	1,374,075	18,130,707
Ispravka vrednosti u toku godine	5,020	2,215,665	58,115	125,351	937,416	3,341,567
Ukidanje ispravke vrednosti (Napomena 8)	(9,290)	(1,000,287)	(48,350)	(63,521)	(726,127)	(1,847,575)
Otkup/otpis	-	(1,701,671)	(470)	(39,436)	-	(1,741,577)
Prenos (sa)/na	-	18,094	-	(18,094)	(123,595)	(123,595)
Ostale promene	-	5,719	(1,026)	2,171	-	6,864
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	26	68,779	-	875	-	69,680
Stanje na dan						
31. decembra 2016. godine	7,141	15,855,958	41,302	469,901	1,461,769	17,836,071

Otkup i otpis potraživanja od kupaca u iznosu od RSD 1,701,671 hiljadu u 2016. godini najvećim delom se odnosi na prodata potraživanja od kupaca u Crnoj Gori za period od 2007. do 2013. godine.

- (d) Počev od novembra 2014. godine neto zarade zaposlenih su umanjene za 10% u skladu sa Zakonom o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu zarada u Srbiji (Matično preduzeće i zavisno preduzeće „Telus“). Umanjenje se tretira kao porez na zarade u skladu sa Zakonom i za 2016. godinu iznosi RSD 965,448 hiljada (2015. godina: RSD 997,041 hiljada).
- (e) U 2015. godini Grupa je evidentirala gubitke za oštećene zalihe i opremu usled požara u magacinu u Beogradu u iznosu od RSD 1,336,033 hiljade. Grupa je u potpunosti naplatila od osiguravajućeg društva štetu za uništenu imovinu (Napomena 8(b)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

15. FINANSIJSKI PRIHODI

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Prihodi od kamata:		
- Gotovina i gotovinski ekvivalenti	118,174	274,230
- Oročeni depoziti	110,601	137,664
- Krediti i potraživanja	586,503	598,673
- Krediti i potraživanja banke	362,104	360,565
Pozitivne kursne razlike	572,045	1,145,052
Ostali finansijski prihodi	288,009	615,158
Ukupno	<u>2,037,436</u>	<u>3,131,342</u>

16. FINANSIJSKI RASHODI

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Rashodi kamata:		
- Krediti i zajmovi	1,316,178	1,789,780
- Zatezna kamata	40,274	78,062
- Depoziti i ostale obaveze banke	46,574	76,399
Negativne kursne razlike	1,246,574	1,449,681
Ostali finansijski rashodi	132,454	414,809
Ukupno	<u>2,782,054</u>	<u>3,808,731</u>

17. POREZ NA DOBIT

(a) Komponente poreza na dobit

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Tekući poreski rashod	1,695,183	1,991,277
Odloženi poreski rashod/(prihod), neto	2,366	(1,416,532)
Ukupno poreski rashod	<u>1,697,549</u>	<u>574,745</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

(b) Usaglašavanje iznosa poreza na dobit i proizvoda dobiti pre oporezivanja i propisane poreske stope

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Dobit pre oporezivanja	16,648,026	15,248,095
Porez na dobit po statutarnoj stopi važećoj u Srbiji	2,497,204	2,287,214
Efekti poreske stope u inostranim jurisdikcijama	42,282	28,242
Rashodi koji se ne priznaju za poreske svrhe	389,958	940,237
Efekat priznavanja neiskorišćenih poreskih kredita i gubitaka	(18,094)	(1,288,014)
Efekat privremenih razlika	20,460	(128,518)
Nepriзнati prihodi	38,289	82,490
Kapitalni dobitak	-	20,790
Umanjenje po osnovu poreza na dobit i poreza po odbitku plaćenih od strane nerezidentne filijale	(460,563)	(456,324)
Iskorišćeni poreski kredit u toku godine	<u>(811,987)</u>	<u>(911,372)</u>
Ukupno poreski rashod	<u>1,697,549</u>	<u>574,745</u>
<i>Efektivna poreska stopa</i>	<i>10.20%</i>	<i>3.77%</i>

(c) Odložena poreska sredstva/obaveze

Odložena poreska sredstva se odnose na privremene razlike između knjigovodstvene vrednosti nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja i njihove poreske osnovice, zatim na obaveze za dugoročna primanja zaposlenih, na rezervisanja za sudske sporove i na razgraničene obaveze.

U 2015. godini Grupa je priznala neiskorišćene poreske kredite iz prethodnih godina u iznosu od RSD 1,336,660 hiljada na osnovu projektovane buduće profitabilnosti na osnovu koje odložena poreska sredstva mogu biti iskorišćena u budućem periodu. U 2016. godini smanjenje neiskorišćenih poreskih kredita iz prethodnih godina iznosi RSD 2,353 hiljade. Rukovodstvo godišnje priprema takve projekcije i priznaje odložena poreska sredstva na kraju svake finansijske godine.

Promene na **odloženim poreskim sredstvima** u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Stanje na dan 1. januara	6,245,786	4,986,691
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	(311,340)	(26,164)
Dugoročna primanja zaposlenih	139,661	(4,017)
Rezervisanja za sudske sporove	9,550	-
Razgraničene obaveze	2,190	1,155
Priznati neiskorišćeni poreski krediti i gubici	18,094	1,288,014
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	560	107
Stanje na dan 31. decembra	<u>6,104,501</u>	<u>6,245,786</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

(c) Odložena poreska sredstva/obaveze (Nastavak)

Odložena poreska sredstva iskazana u konsolidovanom bilansu stanja se odnose na:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	1,961,412	2,272,239
Dugoročna primanja zaposlenih	259,443	119,782
Rezervisanja za sudske sporove	9,550	-
Razgraničene obaveze	4,661	2,471
Priznati neiskorišćeni poreski krediti i gubici	<u>3,869,435</u>	<u>3,851,294</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>6,104,501</u>	<u>6,245,786</u>

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Promene na **odloženim poreskim obavezama** u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Stanje na dan 1. januara	1,635,707	1,784,750
Efekat privremenih razlika	(139,479)	(157,544)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	<u>23,889</u>	<u>8,501</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,520,117</u>	<u>1,635,707</u>

Odložene poreske obaveze iskazane u konsolidovanom bilansu stanja se odnose na:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja	<u>1,520,117</u>	<u>1,635,707</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,520,117</u>	<u>1,635,707</u>

Nepriзнata odložena poreska sredstva

Na dan 31. decembra 2016. godine Grupa nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih poreskih kredita u iznosu od RSD 5,306,870 hiljada nastalih u prethodnim poreskim periodima, a koji se mogu preneti na račun budućih rezultata.

Priznavanje nije izvršeno usled neizvesnosti u pogledu iskorišćenja prenetih kredita. Na osnovu dosadašnjeg iskustva, iznos poreskih kredita po osnovu ulaganja u opremu iz tekućeg perioda znatno je premašivao iznos poreskih kredita koji je mogao da se iskoristi. Na taj način, Grupa nije bila u mogućnosti da iskoristi prenete poreske kredite.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

17. POREZ NA DOBIT (Nastavak)

(c) Odložena poreska sredstva/obaveze (Nastavak)

Nepriзнata odložena poreska sredstva (Nastavak)

Neiskorišćeni poreski krediti po osnovu ulaganja u opremu prikazani su u sledećoj tabeli:

<u>Godina nastanka poreskog kredita</u>	<u>Godina isteka</u>	<u>31.12.2016.</u>
2007.	2017.	1,456,140
2008.	2018.	1,464,074
2009.	2019.	928,727
2010.	2020.	2,208,724
2011.	2021.	820,175
2012.	2022.	1,200,464
2013.	2023.	1,077,507
Ukupno		<u>9,155,811</u>

Rukovodstvo smatra da će Grupa poslovati sa profitom i da će biti u mogućnosti da iskoristi priznata odložena poreska sredstva.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL

	Goodwill	Odnosi sa kupcima	Licence	Softveri	Ostala nematerija- lna ulaganja	Nemateri- jalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost							
1. januara 2015. godine	39,694,283	20,092,867	21,098,504	16,826,976	910,633	1,386,119	100,009,382
Povećanja	-	-	-	-	-	7,282,829	7,282,829
Prenos sa/(na)	-	-	1,150,376	2,112,330	20,910	(3,283,616)	-
Povećanja po osnovu poslovne kombinacije	730,636	-	-	-	-	-	730,636
Korekcija alokacije kupoprodajne cene	(32,426)	-	-	-	-	-	(32,426)
Gubitak po osnovu obezvređenja (Napomena 14)	(92,193)	-	-	-	-	-	(92,193)
Prenos na osnovna sredstva i dugoročne plasmane	-	-	(6,803,672)	(1,224,565)	-	2,274,668	(5,753,569)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(813,096)	(1,526,722)	-	-	(2,339,818)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	222,303	110,918	68,154	26,898	2,912	11,735	442,920
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	40,522,603	20,203,785	14,700,266	16,214,917	934,455	7,671,735	100,247,761
Povećanja	-	-	-	-	-	4,968,267	4,968,267
Prenos sa/(na)	-	-	5,812,554	1,305,476	460,704	(7,578,734)	-
Prenos sa/(na) osnovna sredstva	-	-	-	235,084	-	(119,111)	115,973
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(629,533)	(4,241,952)	-	-	(4,871,485)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	607,353	306,696	191,282	72,826	9,009	26,015	1,213,181
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	41,129,956	20,510,481	20,074,569	13,586,351	1,404,168	4,968,172	101,673,697
Akumulirana ispravka vrednosti i obezvređenje							
1. januara 2015. godine	-	8,480,545	14,303,167	13,877,653	75,058	306,936	37,043,359
Prenos sa/(na)	-	-	20,471	201,916	-	(222,387)	-
Amortizacija (Napomena 12)	-	1,130,385	1,133,463	1,724,541	20,731	75,502	4,084,622
Prenos na osnovna sredstva i dugoročne plasmane	-	-	(5,415,377)	(2,161,705)	-	(6,250)	(7,583,332)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(800,884)	(1,526,570)	-	-	(2,327,454)
Ostale promene	-	-	-	-	-	(56,152)	(56,152)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	54,887	45,147	15,726	587	-	116,347
Stanje na dan 31. decembra 2015. godine	-	9,665,817	9,285,987	12,131,561	96,376	97,649	31,277,390
Prenos sa/(na)	-	-	41,664	101,078	-	(142,742)	-
Amortizacija (Napomena 12)	-	1,153,107	1,599,780	1,821,553	26,168	98,887	4,699,495
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(629,462)	(4,241,921)	-	-	(4,871,383)
Ostale promene	-	-	-	(1,968)	-	14,826	12,858
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	149,360	122,952	42,667	1,523	-	316,502
Stanje na dan 31. decembra 2016. godine	-	10,968,284	10,420,921	9,852,970	124,067	68,620	31,434,862
Neotpisana vrednost na dan:							
- 31. decembra 2016. godine	41,129,956	9,542,197	9,653,648	3,733,381	1,280,101	4,899,552	70,238,835
- 31. decembra 2015. godine	40,522,603	10,537,968	5,414,279	4,083,356	838,079	7,574,086	68,970,371

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)*Goodwill*

Goodwill u iznosu od RSD 41,129,956 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine predstavlja višak troška sticanja iznad udela Grupe u neto fer vrednosti prepoznatljivih sredstava, priznatih obaveza i potencijalnih obaveza stečenih preduzeća "Telekom Srpske" u iznosu od RSD 39,309,848 hiljada, "HD-WIN" u iznosu od RSD 512,930 hiljada, "Logosoft" u iznosu od RSD 652,759 hiljada i preduzeća „Cabling“, „Media Net“ i „Elta Mont“ u ukupnom iznosu od RSD 654,419 hiljada.

Testiranje obezvređenja goodwill-a

Za potrebe testiranja obezvređenja goodwill-a, "Telekom Srpske", "HD-WIN" i "Logosoft" su pojedinačno identifikovani kao jedinica koja generiše gotovinu (JGG) u postupku alokacije kupoprodajne cene. Pored toga, stečeni kablovski operatori u Crnoj Gori zajedno su identifikovani kao jedna jedinica koja generiše gotovinu.

Nadoknadivi iznos JGG je utvrđen kao vrednost u upotrebi primenom metoda diskontovanog novčanog toka koji će biti ostvaren od svake JGG, kao i prinostnog i tržišnog pristupa. Utvrđivanje vrednosti u upotrebi svake JGG izvršeno je na osnovu ključnih pretpostavki iz analize nezavisne procene. Nezavisni procenitelj je koristio relevantne interne i eksterne izvore za relevantne industrije. Diskontna stopa pre oporezivanja je utvrđena kao prosečna ponderisana cena kapitala. Projektovani novčani tokovi se zasnivaju na procenama za naredni period od 5(10) godina i nakon toga stopi rasta u rezidualnom periodu.

Slobodan gotovinski tok je projektovan na dosadašnjem iskustvu i prvenstveno uslovljen rastom prihoda.

Rast prihoda je planiran uzimajući u obzir dosadašnju prosečnu stopu rasta i procenu prihoda za narednih pet godina, osim za "Logosoft" gde projekcija pokriva period od deset godina. Pretpostavka je da će rast prihoda zavisnog preduzeća "Telekom Srpske" biti uslovljen uglavnom prihodima mobilne telefonije i multimedije. Pretpostavka je da će rast prihoda zavisnog preduzeća "HD-WIN" biti zasnovan pre svega na širenju distribucije Arena Sport kanala. Pretpostavka je da će rast prihoda preduzeća "Logosoft" biti uslovljen rastom broja korisnika i unapređenjem usluga. Pretpostavka je da će rast prihoda kablovskog biznisa u Crnoj Gori biti uslovljen uglavnom rastom baze korisnika i pružanjem kombinovanih usluga.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)

Testiranje obezvređenja goodwill-a (Nastavak)

“Telekom Srpske”

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa prikazane su u nastavku:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	11.20%	11.80%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	0.0%	0.0%
Projektovana stopa rasta EBITDA (prosek za narednih pet godina)	7.78%	10.76%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 1,071,065 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 9,448,195 hiljada).

Rukovodstvo je utvrdilo da razumno moguća izmena dve ključne pretpostavke može dovesti do toga da knjigovodstvena vrednost prevazilazi nadoknadivi iznos. U sledećoj tabeli su prikazani iznosi za koliko bi se trebale promeniti navedene pretpostavke, pojedinačno, kako bi nadoknadivi iznos bio jednak knjigovodstvenoj vrednosti.

U procentima	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	0.11	0.94
Projektovana stopa rasta EBITDA	(0.75)	(6.08)

“HD-WIN”

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa prikazane su u nastavku:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	12.60%	17.10%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	0.0%	0.0%
Projektovana stopa rasta prihoda (prosek za narednih pet godina)	6.67%	9.64%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 684,989 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 378,391 hiljada).

Rukovodstvo je utvrdilo da razumno moguća izmena dve ključne pretpostavke može dovesti do toga da knjigovodstvena vrednost prevazilazi nadoknadivi iznos. U sledećoj tabeli su prikazani iznosi za koliko bi se trebale promeniti navedene pretpostavke, pojedinačno, kako bi nadoknadivi iznos bio jednak knjigovodstvenoj vrednosti.

U procentima	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	9.50	14.20
Projektovana stopa rasta prihoda	(3.80)	(3.20)

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)

Testiranje obezvređenja goodwill-a (Nastavak)

“Logosoft”

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa prikazane su u nastavku:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	11.00%	14.50%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	0.0%	0.0%
Projektovana stopa rasta EBITDA (prosek za narednih deset godina)	24.43%	29.58%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 1,203,455 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 95,207 hiljada).

Rukovodstvo je utvrdilo da razumno moguća izmena dve ključne pretpostavke može dovesti do toga da knjigovodstvena vrednost prevazilazi nadoknadivi iznos. U sledećoj tabeli su prikazani iznosi za koliko bi se trebale promeniti navedene pretpostavke, pojedinačno, kako bi nadoknadivi iznos bio jednak knjigovodstvenoj vrednosti.

U procentima	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	4.47	0.47
Projektovana stopa rasta EBITDA	(38.5)	(3.46)

Kablovski biznis u Crnoj Gori

Ključne pretpostavke korišćene za procenu nadoknadivog iznosa prikazane su u nastavku:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Diskontna stopa	12.20%	13.20%
Stopa rasta u rezidualnom periodu	0.0%	0.0%
Projektovana stopa rasta EBITDA (prosek za narednih pet godina)	19.71%	13.88%

Procenjeni nadoknadivi iznos jedinice koja generiše gotovinu prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost za RSD 2,712,563 hiljade.

Na osnovu sprovedenih testova obezvređenja nisu postojale indikacije umanjavanja vrednosti goodwill-a nastalog prilikom sticanja zavisnih preduzeća “Telekom Srpske”, “HD-WIN”, “Logosoft” i kablovskih operatora u Crnoj Gori na dan 31. decembra 2016. godine, pošto nadoknadivi iznos svake JGG prevazilazi njenu knjigovodstvenu vrednost.

Na dan 31. decembra 2015. godine priznat je gubitak po osnovu obezvređenja (Napomena 14) u iznosu od RSD 92,193 hiljade s obzirom da je knjigovodstvena vrednost JGG bila veća od njene nadoknadive vrednosti kod kablovskih operatora u Crnoj Gori.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

18. NEMATERIJALNA ULAGANJA I GOODWILL (Nastavak)*Nematerijalna ulaganja*

Odnosi sa kupcima predstavljaju ugovorne odnose sa korisnicima zavisnih preduzeća "Telekom Srpske" i "Logosoft". Ugovorni odnosi se sastoje od dva sredstva: bilo kojeg važećeg ugovora na dan poslovne kombinacije i ugovornog odnosa koji može biti produžen nakon isteka roka važenja aktuelnog ugovora.

Licence obuhvataju GSM/UMTS licence, ostale licence za mobilnu telefoniju, licencu za fiksni bežični pristup (CDMA), dozvolu za LTE 4G (1800 MHz), individualnu dozvolu za korišćenje radio-frekvencija (721-821/832-862 MHz) u Srbiji, dozvole za korišćenje radio-frekvencija (800 MHz i 2.6 GHz) u Crnoj Gori i ostale licence.

GSM i UMTS licence su odobrene od strane lokalnih regulatornih tela i važe do 2019. odnosno 2026. godine. CDMA licenca je dodeljena od strane regulatornog tela Republike Srbije i važi do 2019. godine.

LTE 4G dozvola (1800 MHz) i individualna dozvola za korišćenje radio-frekvencija (721-821/832-862 MHz) za teritoriju Srbije važe do 2025. i 2026. godine, respektivno. Dozvole za korišćenje radio-frekvencija 800 MHz i 2.6 GHz za teritoriju Crne Gore važe do 2031. godine.

Na dan 31. decembra 2016. godine ostala nematerijalna ulaganja uključuju i poslovno ime „Arena Sport“ u iznosu od RSD 410,247 hiljada, koji predstavlja prepoznatljiv znak u pružanju sportskog programa korisnicima preko TV distributera, nastalo prilikom sticanja zavisnog preduzeća "HD-WIN". Pretpostavljeno je da poslovno ime ima neograničen vek trajanja.

Na dan 31. decembra 2016. godine nematerijalna ulaganja u pripremi odnose se na softvere, licence za korišćenje radio-frekvencija 900 MHz i 1800 MHz u Crnoj Gori koje važe od 2017. godine i ostale licence.

Na dan 31. decembra 2016. godine sproveden je test obezvređenja nematerijalnih ulaganja i informacije su obelodanjene u Napomeni 19.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište, pristupna mreža, spojni kablovi, kanalizacija i stubovi	Investicione nekretnine	Centrale i prenosni uređaji	Ostala oprema	Ulaganja u tuđe nekretnine i opremu	Sredstva u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost							
1. januar 2015. godine	120,797,647	122,706	154,860,615	12,569,402	3,260,652	26,819,103	318,430,125
Povećanja	-	-	-	-	-	22,181,910	22,181,910
Povećanja po osnovu poslovne kombinacije	4,953	-	432,731	14,572	-	-	452,256
Prenos (sa)/na	3,094,948	-	17,584,044	2,161,715	450,193	(23,290,900)	-
Prenos sa/(na) nematerijalnih ulaganja i sredstava namenjenih prodaji	(117,888)	(122,706)	8,162,948	104,517	10,103	(2,397,005)	5,639,969
Prenos na zalihe	-	-	-	-	-	(41,249)	(41,249)
Otuđenja i rashodovanja	(312,383)	-	(6,125,947)	(1,235,715)	-	(710,685)	(8,384,730)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	182,057	-	247,765	26,282	5,910	33,137	495,151
Stanje na dan							
31. decembra 2015. godine	123,649,334	-	175,162,156	13,640,773	3,726,858	22,594,311	338,773,432
Povećanja	-	-	-	-	-	24,368,524	24,368,524
Prenos (sa)/na	4,158,102	-	13,750,299	1,387,311	281,856	(19,577,568)	-
Prenos na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	(115,973)	(115,973)
Prenos sa/(na) zalihe	-	-	(21,067)	-	-	3,369	(17,698)
Otuđenja i rashodovanja	(527,575)	-	(6,834,627)	(1,038,344)	(6,415)	(320,708)	(8,727,669)
Ostale promene	-	-	-	-	-	55,222	55,222
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	506,595	-	681,041	70,607	14,988	108,241	1,381,472
Stanje na dan							
31. decembra 2016. godine	127,786,456	-	182,737,802	14,060,347	4,017,287	27,115,418	355,717,310
Akumulirana ispravka vrednosti i obezvređenje							
1. januar 2015. godine	58,523,071	-	116,112,862	9,148,491	2,120,692	1,347,361	187,252,477
Prenos (sa)/na	16,042	-	1,161,668	(66,995)	5,352	(1,116,067)	-
Amortizacija (Napomena 12)	5,538,239	622	15,310,665	1,182,062	408,862	1,009,272	23,449,722
Prenos sa/(na) nematerijalnih ulaganja i sredstava namenjenih prodaji	(104,574)	(622)	7,569,281	108,375	4,000	6,250	7,582,710
Otuđenja i rashodovanja	(198,137)	-	(5,383,884)	(1,209,962)	-	(82,125)	(6,874,108)
Ostale promene	-	-	-	-	-	10,062	10,062
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	87,518	-	152,760	15,401	3,606	543	259,828
Stanje na dan							
31. decembra 2015. godine	63,862,159	-	134,923,352	9,177,372	2,542,512	1,175,296	211,680,691
Prenos (sa)/na	85,661	-	536,423	14,545	12,164	(648,793)	-
Amortizacija (Napomena 12)	5,299,150	-	12,655,150	1,318,272	368,629	563,363	20,204,564
Prenos na zalihe	-	-	(1,200)	-	-	-	(1,200)
Otuđenja i rashodovanja	(511,144)	-	(6,612,478)	(1,021,298)	(5,935)	(136,524)	(8,287,379)
Ostale promene	-	-	-	-	(950)	(28,564)	(29,514)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	239,112	-	427,279	42,755	9,884	1,929	720,959
Stanje na dan							
31. decembra 2016. godine	68,974,938	-	141,928,526	9,531,646	2,926,304	926,707	224,288,121
Neotpisana vrednost na dan:							
- 31. decembra 2016. godine	58,811,518	-	40,809,276	4,528,701	1,090,983	26,188,711	131,429,189
- 31. decembra 2015. godine	59,787,175	-	40,238,804	4,463,401	1,184,346	21,419,015	127,092,741

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)***Nekretnine, postrojenja i oprema***

Nabavna vrednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja u upotrebi na dan 31. decembra 2016. godine iznosi RSD 85,676,770 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 86,230,505 hiljada).

Na dan 31. decembra 2016. godine sredstva i nematerijalna ulaganja u pripremi obuhvataju i završene investicije koje nisu aktivirane u iznosu od RSD 2,226,002 hiljade (31. decembar 2015. godine: RSD 6,405,529 hiljada).

Grupa je izvršila obračun amortizacije navedenih investicija, s obzirom da ta sredstva nisu preneti na odgovarajuću klasu nekretnina, postrojenja i opreme kao i na nematerijalna ulaganja zbog administrativne procedure. Grupa je koristila amortizacione stope za klase nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja na koje će investicija biti opredeljena prilikom aktiviranja.

Na dan 31. decembra 2015. godine u skladu sa Ugovorom između Matičnog preduzeća i Republičke direkcije za imovinu Republike Srbije, imovina za specijalne namene je preneti na Direkciju. Knjigovodstvena vrednost ove imovine u iznosu od RSD 963,133 hiljade je priznata u okviru kapitala kao transakcija sa vlasnicima Grupe. Preneta imovina uključuje sredstva, investicije u toku i zalihe.

Amortizacija

Uticaj svake promene pretpostavki za određivanje korisnog veka trajanja nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja može imati materijalno značajan uticaj na finansijsku poziciju Grupe, kao i na rezultate poslovanja zbog značajnog učešća stalnih sredstava u ukupnoj aktivi. Ukoliko bi Grupa skratila koristan vek trajanja osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja za 10%, došlo bi dodatnog povećanja troškova amortizacije za 2016. godinu u iznosu od RSD 2,209,236 hiljada.

Matično preduzeće je sproveo rekonstrukciju registra osnovnih sredstava (ROS) koja je završena krajem 2015. godine. Cilj rekonstrukcije je bio restrukturiranje i regrupisanje sredstava, kodiranje i preispitivanje korisnog veka upotrebe. Rekonstrukcija se odnosila samo na tehnološku imovinu. Kao generalni rezultat skraćen je koristan vek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja i izmenjene su stope amortizacije. Efekat ubrzane amortizacije za 2015. godinu procenjen je u iznosu od RSD 1,836,034 hiljade, uključujući i jednokratni efekat od RSD 1,438,934 hiljade. Izmenjene stope amortizacije se primenjuju od 1. januara 2015. godine.

S druge strane, zbog skraćenja korisnog veka upotrebe sredstava deo telekomunikacione opreme fiksne i mobilne mreže je u potpunosti amortizovan, što je dovelo do pada troškova amortizacije u 2016. godini.

Pored toga, na dan 31. decembra 2015. godine za poklonjena sredstva, koja su bila priznata kao odloženi prihodi u konsolidovanom bilansu stanja u prethodnim periodima, ukinuti su odloženi prihodi u korist bilansa uspeha kao posledica skraćenja veka upotrebe sredstava u procesu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava. U decembru 2015. godine priznat je prihod po ovom osnovu u iznosu od RSD 980,941 hiljadu (Napomene 8(a) i 29).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)***Preuzete obaveze***

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 34(b) ugovorene obaveze za ulaganja u opremu i nematerijalna ulaganja koje nisu priznate na dan izveštavanja čine preuzete obaveze (nepovučeni robni krediti) na dan 31. decembra 2016. godine i iznose RSD 2,252,204 hiljade (31. decembar 2015. godine: RSD 2,794,076 hiljada).

Test obezvređenja

Grupa uzima u obzir izvesne indikatore, uključujući i liberalizaciju tržišta i druge regulatorne i ekonomske promene na lokalnim tržištima telekomunikacija, prilikom procene da li postoje indikacije da je umanjena vrednost sredstva.

Na dan 31. decembra 2016. godine test obezvređenja izvršen je za sve JGG.

Utvrđivanje vrednosti u upotrebi je zasnovano na sledećim ključnim pretpostavkama:

- Vrednost tržišta, stopa penetracije, tržišno učešće i nivo konkurencije, odluke nadležnog regulatornog organa u vezi određivanja cena i
- Nivo investicija.

Iznosi koji se dodeljuju svakom od ovih parametara odražavaju prethodno iskustvo, korigovano za očekivane promene tokom vremenskog perioda koji je obuhvaćen planom poslovanja, ali takođe mogu biti pod uticajem nepredvidivih promena političkog, ekonomskog i zakonodavnog okvira.

Rast prihoda je projektovan uzimajući u obzir prosečne stope rasta na osnovu prethodnog iskustva i procenjenog obima prodaje, kao i promene cena u narednih pet godina. Pored toga, projekcije uključuju uvođenje novih modela usluga, konvergenciju postojećih usluga, zadržavanje pozicije tržišnog lidera, dalje jačanje na broadband tržištu, uvećanje baze postpaid korisnika i porast postpaid prihoda, itd.

Diskontne stope korišćene za utvrđivanje upotrebne vrednosti su zasnovane na prosečnoj ponderisanoj ceni kapitala i predstavljaju trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca, na bazi rizika koji su svojstveni delatnostima odgovarajućih jedinica koje generišu gotovinu.

S obzirom na dobijene rezultate obavljenih testova, nije priznat gubitak po osnovu umanjenja vrednosti za 2016. godinu.

Otuđenja i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme (uključujući i investicije u toku) se najvećim delom odnose na tehnološki/fizički zastarela sredstva. Gubici po ovom osnovu se priznaju u bilansu uspeha (Napomena 14).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

20. AVANSI ZA MATERIJALNA I NEMATERIJALNA ULAGANJA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Dati avansi za nekretnine, postrojenja i opremu		
u:		
- dinarima	468,654	144,481
- devizama	190,642	136,078
Dati avansi za nematerijalna ulaganja	2,493	11,954
	<u>661,789</u>	<u>292,513</u>
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 14(c))</i>	<u>(7,141)</u>	<u>(11,385)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>654,648</u>	<u>281,128</u>

21. OSTALA DUGOROČNA FINANSIJSKA SREDSTVA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Kreditni avansi zaposlenima za stambene potrebe	1,462,577	1,571,726
<i>Minus: Svođenje na sadašnju vrednost</i>	<u>(167,954)</u>	<u>(332,533)</u>
	<u>1,294,623</u>	<u>1,239,193</u>
Ostali dugoročni plasmani	479,665	572,592
<i>Minus: Svođenje na sadašnju vrednost</i>	<u>(115,744)</u>	<u>(201,328)</u>
	<u>363,921</u>	<u>371,264</u>
Dugoročni krediti i potraživanja banke	810,387	858,102
Dugoročni depoziti	1,470,742	1,169,546
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	1,455,053	909,248
Ostala dugoročna finansijska sredstva	64,234	66,288
Dugoročni zakupi	<u>101,761</u>	<u>86,273</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>5,560,721</u>	<u>4,699,914</u>

Kreditni avansi zaposlenima uključuju beskamratne zajmove iskazane u EUR koji se koriguju dva puta godišnje za promene deviznog kursa RSD/EUR.

Pored toga, u saradnji sa izabranim bankama, zaposlenima su odobreni: jednokratni zajam za učešće u kreditu sa grejs periodom od 5 godina, rokom otplate od 7 (10) godina, sa deviznom klauzulom i kamratnom stopom od 0.1% godišnje i obročni zajam za učešće u kamati sa grejs periodom od 20 (10) godina, rokom otplate od 5 godina i kamratnom stopom od 0.1% godišnje.

Fer vrednost kredita datih zaposlenima zasniva se na novčanim tokovima diskontovanim tržišnom kamratnom stopom u rasponu od 1.80% do 5.5% godišnje koja odgovara tržišnoj kamratnoj stopi na slične finansijske instrumente u tekućem izveštajnom periodu (31. decembar 2015. godine: 3.46% do 5.5% godišnje).

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja je nominalna vrednost kredita datih zaposlenima. Navedena izloženost kreditnom riziku je limitirana, s obzirom da se naplata kredita datih zaposlenima obezbeđuje kroz administrativne zabrane.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

21. OSTALA DUGOROČNA FINANSIJSKA SREDSTVA (Nastavak)

Ostali dugoročni plasmani na dan 31. decembra 2016. godine uključuju i dugoročna potraživanja najvećim delom po osnovu Ugovora o zakupu reklamnog prostora sa privrednim društvom "Štampa sistem" d.o.o., Beograd u ukupnom iznosu od RSD 359,634 hiljade. Pored toga, Grupa poseduje zalogu nad 100% kapitala dužnika, registrovanu pod brojem 17127/2012 dana 22. novembra 2012. godine u Registru založnog prava Agencije za privredne registre Republike Srbije.

Dugoročni krediti i potraživanja banke u iznosu od RSD 810,387 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine su odobreni po kamatnim stopama u rasponu od 7% do 18.5% za dinarske kredite i od 3.1% do 9% za kredite u stranoj valuti.

Na dan 31. decembra 2016. godine dugoročni depoziti u iznosu od RSD 1,470,742 hiljade se odnose na oročene depozite kod banaka.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se najvećim delom odnose na državne obveznice u iznosu od RSD 1,454,649 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 908,890 hiljada).

22. ZALIHE

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Materijal	5,814,550	5,540,369
Rezervni delovi	1,272,246	1,312,270
Alat i inventar	55,373	49,232
Stanje na dan 31. decembra	<u>7,142,169</u>	<u>6,901,871</u>

Gubici po osnovu rashodovanja zaliha su prikazani u Napomeni 14.

U 2015. godini Grupa je evidentirala gubitak za oštećene zalihe u požaru u magacinu u Beogradu (Napomena 14(e)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

23. POTRAŽIVANJA I OSTALA OBRтна IMOVINA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja		
Javna fiksna telekomunikaciona mreža	12,647,769	12,003,897
Mobilna telefonija	17,703,196	16,617,617
Međunarodni obračun fiksnog saobraćaja	1,235,677	1,376,824
Roaming	393,135	660,657
Interkonekcija	1,801,750	1,407,086
Ostala potraživanja	449,659	331,637
	<u>34,231,186</u>	<u>32,397,718</u>
Potraživanja od povezanih pravnih lica (Napomena 33(a))	2,224	365
Dati avansi	584,485	516,972
Kratkoročni krediti i potraživanja banke	2,567,051	2,895,348
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	405,863	805,572
Ostala obrtna imovina:		
Ostala potraživanja	910,542	909,458
Tekuća dospeća dugoročnih plasmana i stambenih kredita	602,240	635,072
Oročeni depoziti	1,353,227	1,433,748
Ostali depoziti	1,565	1,546
	<u>2,867,574</u>	<u>2,979,824</u>
Bruto potraživanja i ostala obrtna imovina	40,658,383	39,595,799
<i>Minus: Ispravka vrednosti:</i>		
Potraživanja od kupaca (Napomena 14(c))	(15,855,958)	(16,249,659)
Dati avansi (Napomena 14(c))	(41,302)	(33,033)
Kratkoročni krediti i potraživanja banke (Napomena 14(c))	(1,461,769)	(1,374,075)
Ostala obrtna imovina (Napomena 14 (c))	(469,901)	(462,555)
	<u>(17,828,930)</u>	<u>(18,119,322)</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>22,829,453</u>	<u>21,476,477</u>

Kratkoročni krediti i potraživanja banke u iznosu od RSD 2,567,051 hiljadu na dan 31. decembra 2016. godine su odobreni po kamatnim stopama u rasponu od 8% do 19% za dinarske kredite odnosno u rasponu od 6% do 9% za kredite u stranoj valuti.

Starosna struktura bruto potraživanja i datih avansa na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine je sledeća:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Do 60 dana	18,920,635	16,632,363
Od 60 do 180 dana	1,229,419	1,243,878
Od 180 do 360 dana	771,454	982,206
Preko 360 dana	13,896,387	14,056,608
Ukupno	<u>34,817,895</u>	<u>32,915,055</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

23. POTRAŽIVANJA I OSTALA OBRTNA IMOVINA (Nastavak)

Neto knjigovodstvena vrednost potraživanja i datih avansa na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine iskazana je u sledećim valutama:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
RSD	10,964,621	10,369,036
EUR	4,624,817	3,318,866
BAM	3,166,481	2,560,564
Ostale valute	<u>164,716</u>	<u>383,897</u>
Ukupno	<u>18,920,635</u>	<u>16,632,363</u>

Rukovodstvo smatra da nije potrebno izvršiti dodatno rezervisanje za izloženost kreditnom riziku, koje prevazilazi formiranu ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja potraživanja.

Stoga je maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izveštavanja jednaka neto knjigovodstvenoj vrednosti svake vrste potraživanja. Fer vrednost potraživanja i ostale obrtne imovine odgovara njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti, umanjenoj za ispravku vrednosti po osnovu obezvređenja.

24. UNAPRED PLAĆENI TROŠKOVI I OSTALA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Potraživanja za PDV	497,160	339,919
<i>Unapred plaćeni troškovi:</i>		
- Provizije bankama po osnovu kredita	14,582	50,349
- Zakup	199,055	141,426
- Premije osiguranja	24,342	19,762
- Ostalo	<u>265,293</u>	<u>160,916</u>
	503,272	372,453
<i>Ostala aktivna vremenska razgraničenja:</i>		
- Prava za emitovanje sadržaja	2,188,262	2,228,854
- Ostalo	<u>3,837,307</u>	<u>3,273,680</u>
	6,025,569	5,502,534
Stanje na dan 31. decembra	<u>7,026,001</u>	<u>6,214,906</u>

Ostala aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od RSD 3,837,307 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 3,273,680 hiljadama) uglavnom se odnose na razgraničena potraživanja po osnovu prodaje uređaja na mesečne rate tokom ugovornog perioda i razgraničene prihode budućeg perioda (prodaja uređaja i usluga po osnovu ugovora sa više elemenata).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

25. UNAPRED OBRAČUNATI PRIHODI

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Nefakturisani prihodi:		
- međunarodni obračun	158,568	215,637
- roaming	539,896	1,756,423
- ostalo	315,729	37,610
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,014,193</u>	<u>2,009,670</u>

Na dan 31. decembra 2016. godine obračunati prihodi po osnovu roaming usluga u iznosu od RSD 539,896 hiljada odnose se na obračunate prihode od roaming usluga uglavnom za decembar 2016. godine u procenjenom iznosu od RSD 119,066 hiljada i odobrene popuste u iznosu od RSD 420,830 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 1,487,245 hiljada) po osnovu Ugovora o međuoperatorskim popustima (Napomena 5.5.2.2).

26. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

Gotovina i gotovinski ekvivalenti se sastoje od sledećeg:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Tekući računi	2,644,774	7,004,293
Devizni računi	4,819,011	7,933,549
Obavezna rezerva kod Narodne banke Srbije	221,811	293,182
Depoziti viškova likvidnih sredstava kod Narodne banke Srbije	491,300	1,461,500
Devizni akreditivi	345,723	273,659
Ostalo	209,797	161,116
Stanje na dan 31. decembra	<u>8,732,416</u>	<u>17,127,299</u>

Grupa ima obavezu da izdvaja dinarsku rezervu na svojim računima u iznosu koji propisuje Narodna banka Srbije (NBS) i na koji se plaća kamata po stopi od 1.75% godišnje u 2016. godini (2015. godina: 1.75% do 2.5% godišnje). Grupa takođe ima obavezu da održava propisani iznos deviznih rezervi kod NBS na koji se ne plaća kamata.

Pored toga, Grupa deponuje prosečan dnevni saldo viškova likvidnih sredstava kod NBS na koji ostvaruje kamatu po stopi od 2.5% godišnje u 2016. godini (2015. godina: 2.5% do 5.5% godišnje).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

27. KAPITAL

/i/ Akcijski kapital

Matično preduzeće je akcionarsko društvo čiji se upisani, autorizovani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1,000,000,000 običnih akcija.

Struktura akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine bila je sledeća:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>U procentima 31.12.2015.</u>
Republika Srbija	58.11	58.11
Telekom Srbija - otkupljene sopstvene akcije	20.00	20.00
Građani, zaposleni i bivši zaposleni Matičnog preduzeća	<u>21.89</u>	<u>21.89</u>
Ukupno	<u>100.00</u>	<u>100.00</u>

/ii/ Ostali kapital

Ostali kapital u iznosu od RSD 8,588 hiljada na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine je nastao u prethodnom periodu, obaveznom izdvajanjem doprinosa iz zarada zaposlenih u Fond za finansiranje stanova solidarnosti.

/iii/ Otkupljene sopstvene akcije

Otkupljene sopstvene akcije se odnose na akcije Matičnog preduzeća u vlasništvu Grupe. Matično preduzeće nema obavezu da otuđi otkupljene sopstvene akcije nakon isteka perioda od tri godine od datuma sticanja u skladu sa Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima u Srbiji (koji je važeći od januara 2015. godine).

/iv/ Poreklo i svrha rezervi

Rezerve u iznosu od RSD 27,036,672 hiljade na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 25,828,512 hiljada) se sastoje od zakonskih rezervi, statutarne rezervi, rezervi sredstava raspoloživih za prodaju i rezervi po osnovu preračuna valuta.

Poreklo i svrha svake vrste rezervi unutar kapitala opisana je kako sledi:

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve formirane u prethodnim godinama nastale su kao kao rezultat obaveze za izdvajanjem obavezne rezerve u visini od minimum 5% od ostvarene dobiti nakon oporezivanja u skladu sa lokalnim zakonima o preduzećima.

Statutarne rezerve

Statutarne rezerve predstavljaju rezerve formirane u prethodnim godinama u skladu sa ranije važećim propisima, prenosom sa kapitala na statutarne rezerve u cilju usklađivanja vrednosti osnovnog kapitala registrovanog u sudskom registru.

Rezerve sredstava raspoloživih za prodaju

Ove rezerve se koriste za evidentiranje kumulativnih promena u fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju do momenta prestanka priznavanja ili obezvređenja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

27. KAPITAL (Nastavak)

/iv/ Poreklo i svrha rezervi (Nastavak)

Rezerve po osnovu preračuna valuta

Rezerve po osnovu preračuna valuta se koriste za evidentiranje kursnih razlika nastalih prilikom prevođenja finansijskih izveštaja inostranih zavisnih pravnih lica u izveštajnu valutu.

Promene na rezervama u toku izveštajnih godina prikazane su kako sledi:

	Zakonske rezerve	Statutarne rezerve	Rezerve sredstava raspoloživih za prodaju	Rezerve po osnovu kursnih razlika	Ukupne rezerve
Stanje na dan					
1. januara 2015. godine	1,597,041	275,734	130	23,878,050	25,750,955
<i>Ostali ukupan rezultat:</i>					
Dobici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju, neto	-	-	3,756	-	3,756
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	-	-	93,801	93,801
Stanje na dan					
31. decembra 2015. godine	1,597,041	275,734	3,886	23,971,851	25,848,512
<i>Ostali ukupan rezultat:</i>					
Dobici po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju	-	-	14,701	-	14,701
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	-	-	-	1,173,459	1,173,459
Stanje na dan					
31. decembra 2016. godine	1,597,041	275,734	18,587	25,145,310	27,036,672

/vi/ Osnovna i umanjena zarada po akciji

	2016.	2015.
Dobit koja pripada konačnim vlasnicima (A)	14,044,986	13,843,023
Ponderisani prosečni broj izdatih običnih akcija u toku godine (B)	800,000,000	800,000,000
Osnovna i umanjena zarada po akciji u RSD (A/B)	17.56	17.30

/vii/ Dividende

Ukupan iznos odobrenih dividendi u 2016. godini iznosi RSD 13,791,701 hiljadu. Iznos od RSD 12,256,000 hiljada (uključujući porez) odnosi se na vlasnike Grupe, dok se preostali iznos od RSD 1,535,701 hiljadu odnosi na dividendu manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Telekom Srpske". Dividende su u potpunosti isplaćene vlasnicima Grupe dana 20. jula i 1. avgusta 2016. godine.

Ukupan iznos odobrenih dividendi u 2015. godini je iznosio 2,207,408 hiljada i u potpunosti se odnosio na dividendu manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Telekom Srpske".

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI

(a) Struktura kredita i zajmova/depozita

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Dugoročni krediti		
<i>Finansijski krediti od:</i>		
- banaka u zemlji	20,244,055	11,270,016
- banaka u inostranstvu	972,211	912,196
	<u>21,216,266</u>	<u>12,182,212</u>
 Robni krediti	 10,484,362	 11,549,553
 Dugoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke	 <u>508,929</u>	 <u>611,326</u>
Ukupno dugoročni finansijski i robni krediti i depoziti	<u>32,209,557</u>	<u>24,343,091</u>
Tekuća dospeća dugoročnih kredita		
Kreditni od banaka u zemlji	10,876,609	13,764,158
Kreditni od banaka u inostranstvu	663,664	5,024,128
Robni krediti	7,543,092	8,229,237
	<u>19,083,365</u>	<u>27,017,523</u>
 Kratkoročni krediti	 -	 241,935
 Kratkoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke	 <u>3,013,313</u>	 <u>2,307,039</u>
Ukupno kratkoročni krediti i tekuća dospeća dugoročnih finansijskih i robnih kredita i depozita	<u>22,096,678</u>	<u>29,566,497</u>
 Stanje na dan 31. decembra	 <u>54,306,235</u>	 <u>53,909,588</u>

(b) Ročnost dospeća obaveza po kreditima i zajmovima/depozitima

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Do 1 godine	22,096,678	29,566,497
Od 1 do 2 godine	16,585,523	14,548,319
Od 2 do 5 godina	14,209,686	9,474,264
Preko 5 godina	1,414,348	320,508
	<u>54,306,235</u>	<u>53,909,588</u>
 Stanje na dan 31. decembra	 <u>54,306,235</u>	 <u>53,909,588</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)

(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova/depozita

	Valuta	31. decembar 2016.		31. decembar 2015.	
		U valuti	U RSD '000	U valuti	U RSD '000
Kredit od banaka u zemlji					
Banca Intesa a.d., Beograd (sindicirani zajam)	EUR	59,000,000	7,284,866	59,000,000	7,175,940
Societe Generale Banka Srbija a.d. Beograd	EUR	40,000,000	4,938,892	-	-
Komercijalna banka a.d., Beograd	EUR	63,404,018	7,828,640	10,205,357	1,241,238
Eurobank a.d., Beograd	EUR	20,000,000	2,469,446	-	-
Erste Bank a.d., Novi Sad	EUR	10,000,000	1,234,723	10,000,000	1,216,261
Raiffeisen banka a.d. Beograd	EUR	9,250,000	1,142,119	-	-
Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd (sindicirani zajam u 2015. godini)	EUR	8,013,250	989,414	111,692,025	13,584,665
Sberbank Srbija a.d., Beograd	EUR	3,257,144	402,167	3,600,000	437,854
Vojvođanska banka a.d., Novi Sad	RSD	-	1,962,742	-	-
Credit Agricole Srbija a.d., Novi Sad	RSD	-	1,600,000	-	-
Addiko bank a.d., Beograd	RSD	-	1,226,714	-	-
Beobanka a.d. u stečaju, Beograd	EUR	331,582	40,941	331,582	40,329
Alpha Bank Srbija a.d., Beograd	EUR	-	-	11,000,000	1,337,887
		213,255,994	31,120,664	205,828,964	25,034,174
Kredit od banaka u inostranstvu					
ERB New Europe Funding, B.V., Holandija	EUR	5,000,000	617,362	5,300,000	644,619
Komercijalna banka a.d., Republika Srpska	EUR	3,000,000	370,417	2,000,000	243,252
Komercijalna banka a.d., Crna Gora	EUR	3,000,000	370,417	2,000,000	243,252
Bank Austria A.G., Austrija	EUR	1,500,000	185,208	-	-
Lovćen banka a.d., Crna Gora	EUR	748,917	92,471	-	-
Atlas banka a.d., Crna Gora	EUR	-	-	70,000	8,514
NLB Montenegro banka a.d., Crna Gora	EUR	-	-	970,000	117,977
Hipotekarna banka a.d., Crna Gora	EUR	-	-	949,173	115,444
Unicredit Bank, A.G., filijala London (sindicirani zajam)	EUR	-	-	39,507,975	4,805,201
		13,248,917	1,635,875	50,797,148	6,178,259
Robni krediti u inostranstvu					
Ericsson Credit A.B., Švedska	EUR	30,091,130	3,715,421	36,876,997	4,485,205
Huawei International Pte. Ltd., Singapur	EUR	23,866,399	2,946,839	35,060,464	4,264,268
Huawei International Co. Ltd., Hong Kong	EUR	22,430,274	2,769,518	5,765,167	701,195
Nokia Solutions and Networks Finance, Holandija	EUR	11,546,550	1,425,679	13,104,147	1,593,806
Erste Group Bank A.G., Austrija (u 2015. godini Erste GCIB Finance I.B.V., Holandija)	EUR	5,048,770	623,383	7,440,510	904,960
Alcatel Lucent International, Francuska	EUR	4,670,390	576,664	9,216,148	1,120,924
Cisco Systems Finance International, Irska	USD	3,370,774	394,837	4,109,379	457,155
Coriant International Sarl, Luksemburg	EUR	2,296,493	283,553	1,880,265	228,689
Vlada Kraljevine Španije (Amper i Alcatel)	USD	1,989,091	232,993	2,095,971	233,319
Raiffeisen Bank International, Austrija	EUR	1,981,836	244,702	5,784,974	703,604
Intracom S.A., Grčka	EUR	1,089,770	134,556	2,299,490	279,678
Skandinaviska Enskilda Bank, Stockholm, Švedska	EUR	553,608	68,355	1,660,823	201,999
Alcatel Lucent S.A., Rumunija	EUR	110,389	13,630	331,167	40,279
China Development Bank, filijala Šenžen	EUR	-	-	1,112,077	135,258
Credit Agricole CiB Sverige, Švedska	EUR	-	-	2,131,624	259,261
ZTE Corporation, Kina	EUR	-	-	185,072	22,510
Ostali robni krediti			4,597,324		4,146,680
Ukupni robni krediti			18,027,454		19,778,790
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke			3,522,242		2,918,365
Ukupno krediti			54,306,235		53,909,588
Minus: Tekuća dospeća dugoročnih kredita					
Kredit od banaka u zemlji			(10,876,609)		(13,764,158)
Kredit od banaka u inostranstvu			(663,664)		(5,024,128)
Robni krediti			(7,543,092)		(8,229,237)
			(19,083,365)		(27,017,523)
Minus: Kratkoročni finansijski krediti					(241,935)
Minus: Kratkoročni depoziti i ostale obaveze prema bankama, ostalim finansijskim institucijama i drugim klijentima banke			(3,013,313)		(2,307,039)
Ukupno dugoročni finansijski i robni krediti i depoziti			32,209,557		24,343,091

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)**(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova/depozita (Nastavak)**

Kamatne stope na kredite odobrene u EUR od banaka i dobavljača kreću se u rasponu od Euribor stope, uvećane za 0.8% do 4.5% na godišnjem nivou. Kamatne stope na finansijske kredite odobrene u RSD od banaka kreću se u rasponu od Belibor stope, uvećane za 0.09% do 0.5% na godišnjem nivou.

Grupa plaća obaveze po kreditima u skladu sa ugovorenim dinamikom, odnosno shodno utvrđenim anuitetnim planovima. Rukovodstvo očekuje da će Grupa biti u mogućnosti da sve ugovorene obaveze po kreditima ispuni u skladu sa utvrđenim rokovima.

/i/ U cilju finansiranja isplate udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Grupe, kao i za refinansiranje obaveza po Ugovoru o dugoročnim i revolving kreditnim aranžmanima, dana 9. januara 2012. godine, Grupa je sklopila Ugovor o dugoročnim kreditnim aranžmanima ("Term Facilities Agreement") sa finansijskim institucijama (originalni zajmodavci - 19 banaka), od kojih je Unicredit Bank A.G., filijala London zastupnik za kreditni aranžman, a Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd zastupnik za plaćanje. Ukupan iznos kredita je EUR 470 miliona i u potpunosti je otplaćen 24. novembra 2016. godine.

/ii/ Dana 31. decembra 2014. godine Grupa je potpisala ugovore sa Alpha Bank Srbija a.d., Beograd, Erste Bank a.d., Novi Sad i konzorcijumom banaka koje zastupa Banca Intesa a.d., Beograd u ukupnom iznosu od EUR 80 miliona. Ugovori su potpisani u cilju refinansiranja obaveza po Ugovoru o dugoročnim kreditnim aranžmanima i za opšte potrebe. Rok otplate svih kredita je tri godine od dana potpisivanja ugovora. Otplata kredita počinje u januaru 2017. godine osim za kredit odobren od strane Alpha Bank Srbija a.d., Beograd (Napomena 28(c)/iv/).

U skladu sa potpisanim ugovorima, Matično preduzeće je u obavezi da dostavlja finansijske izveštaje i ostalu dokumentaciju na zahtev banke u skladu sa važećim propisima. Pored toga, definisana je i obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate tokom perioda otplate kredita. Matično preduzeće je na dan 31. decembra 2016. godine usaglasilo svoje finansijske pokazatelje sa utvrđenim parametrima.

/iii/ Dana 13. jula 2016. godine Grupa je potpisala šest ugovora o kreditu u ukupnom iznosu od EUR 80 miliona (RSD 9,855,232 hiljade) i RSD 4,789,456 hiljada sa sledećim bankama: Societe Generale banka Srbija a.d., Beograd, Eurobank a.d., Beograd, konzorcijum banaka koji predstavlja Komercijalna banka a.d., Beograd, Vojvođanska banka a. d., Novi Sad, Credit Agricole Srbija a.d., Beograd i Addiko Bank a.d., Beograd.

Ugovori su potpisani u cilju refinansiranja obaveza na osnovu Ugovora o dugoročnom kreditnom aranžmanu od EUR 470 miliona i za opšte potrebe. Period otplate svakog kredita je tri godine od dana potpisivanja ugovora. Sredstva su u potpunosti povučena 19. jula 2016. godine.

Ugovori definišu obavezu Matičnog preduzeća da podnosi revidirane godišnje finansijske izveštaje i periodične finansijske izveštaje. Pored toga, definisana je i obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate. Matično preduzeće je na dan 31. decembra 2016. godine usaglasilo svoje finansijske pokazatelje sa utvrđenim parametrima.

/iv/ U oktobru 2015. godine potpisani su ugovori sa Komercijalnom bankom Beograd, Banja Luka i Budva u ukupnom iznosu od EUR 15 miliona. Na dan izveštavanja ugovorena sredstva su u celini povučena i iskorišćena za prevremenu otplatu obaveza po kreditima prema Novoj Ljubljanskoj banci - NLB banka d.d., Ljubljana, Slovenija kao i prema ERB New Europe Funding B.V., Holandija.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)**(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova/depozita (Nastavak)**

/iv/ Dana 1. novembra 2016. godine Grupa je potpisala novi ugovor sa konzorcijumom banaka koje predstavlja Komercijalna banka a.d., Beograd, u ukupnom iznosu od EUR 21 milion kako bi se refinansirao kredit sa Alpha Bank Srbija a.d., Beograd kao i za opšte potrebe.

Ugovori definišu obavezu Matičnog preduzeća da podnosi revidirane godišnje finansijske izveštaje i periodične finansijske izveštaje. Pored toga, definisana je i obaveza Matičnog preduzeća da se pridržava određenog nivoa finansijskih pokazatelja Pokriće duga i Pokriće kamate na kraju godine. Matično preduzeće je na dan 31. decembra 2016. godine usaglasilo svoje finansijske pokazatelje sa utvrđenim parametrima.

Dana 15. novembra 2016. godine Grupa je prevremeno otplatila kredit odobren od strane Alpha Bank Srbija a.d., Beograd u ukupnom iznosu od EUR 11 miliona (RSD 1,354,966 hiljada).

Pored toga, u 2016. godini potpisan je novi ugovor sa Komercijalnom bankom a.d., Beograd u iznosu od EUR 20 miliona u cilju refinansiranja postojećih kredita, finansiranja kupovine dozvola za korišćenje radio frekvencija u Crnoj Gori (Napomena 18) kao i aktivnosti investiranja. Kao sredstvo obezbeđenja redovne otplate kredita založena je kablovska oprema.

/v/ U 2016. godini potpisani su novi ugovori sa Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd i Raiffeisen banka a.d., Beograd u iznosu od EUR 18.6 miliona i EUR 15 miliona, respektivno. Sredstva su iskorišćena za refinansiranje postojećih kredita, kao i aktivnosti investiranja.

/vi/ Finansijski krediti zavisnog preduzeća „Mtel“ su obezbeđeni menicama. U skladu sa ugovorima o finansijskim kreditima, zavisno preduzeće ima obavezu da ispuni propisane vrednosti finansijskih pokazatelja (koeficijent zaduženosti ne sme biti veći od 65%, maksimalna vrednost za odnos finansijskog duga prema EBITDA iznosi 3.2 puta i odnos EBITDA i troškova kamata ne sme biti niži od 6 puta).

Na dan 31. decembra 2016. godine zavisno preduzeće nije ispunilo propisanu vrednost finansijskog duga prema EBITDA, čime su banke stekle pravo da zahtevaju naplatu svih preostalih dugovanja po kreditima zbog neispunjenja propisane vrednosti finansijskog pokazatelja. Međutim, od banaka je dobijena potvrda o oslobađanju od ugovorenih zahteva ili povećana vrednost finansijskog pokazatelja za kredite u ukupnom iznosu od RSD 5,335,767 hiljada i shodno tome menadžment nije reklasifikovao navedenu obavezu kao tekuću. Pored toga, za finansijski kredit u iznosu od RSD 617,332 hiljade na dan 31. decembra 2016. godine potpisan je i Aneks ugovora kojim je povećana vrednost finansijskog pokazatelja (Napomena 37(a)).

Na osnovu nove vrednosti finansijskog pokazatelja i projekcija, rukovodstvo smatra da je nizak nivo rizika da novi uslovi kredita neće biti ispunjeni.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

28. KREDITI I ZAJMOVI (Nastavak)**(c) Pregled dugoročnih kredita i zajmova/depozita (Nastavak)**

/vii/ Ostali robni krediti na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od RSD 4,597,324 hiljade (31. decembar 2015. godine RSD 4,146,680 hiljada) najvećim delom se odnose na finansiranje radova i nabavku opreme.

Ukupna ugovorena vrednost uglavnom se finansira sa 10% avansa, a 90% iz kredita. Period otplate iznosa kredita, kao i grejs period zavise od ugovorene vrednosti kredita. Robni krediti po ovom osnovu uglavnom su obezbeđeni garancijama koje su izdate u korist izvođača radova.

/viii/ Dugoročni i kratkoročni depoziti na dan 31. decembra 2016. godine se uglavnom odnose na transakcione depozite sa kamatnom stopom u rasponu od 0.1% do 3% i štedne depozite sa kamatnom stopom u rasponu od 0.3% do 6.5% (2015. godina: kamatna stopa u rasponu od 0.18% do 5% za transakcione depozite i od 0.4% do 7.5% za štedne depozite).

/ix/ Nepovučeni iznos odobrenih kredita na dan 31. decembra 2016. godine iznosi RSD 5,498,896 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 3,402,207 hiljada). Svi nepovučeni krediti su sa varijabilnom kamatnom stopom. Dospće neiskorišćenih kreditnih linija je prikazano u Napomeni 34(b).

29. ODLOŽENI PRIHODI

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Donacije	299,439	360,044
Primljeni pokloni	260,214	354,219
Stanje na dan 31. decembra	<u>559,653</u>	<u>714,263</u>

Promene na odloženim prihodima u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Stanje na dan 1. januara	714,263	1,901,284
Ukidanje u korist prihoda	(154,770)	(1,187,050)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	160	29
Stanje na dan 31. decembra	<u>559,653</u>	<u>714,263</u>

Na dan 31. decembra 2015. godine poklonjena sredstva, koja su bila priznata kao odloženi prihodi u konsolidovanom bilansu stanja u prethodnim periodima, ukinuta su u korist bilansa uspeha kao posledica skraćenja veka upotrebe sredstava u procesu rekonstrukcije registra osnovnih sredstava (Napomena 5.5.11 i 5.5.16). Prihod po ovom osnovu je priznat u iznosu od RSD 980,941 hiljadu u decembru 2015. godine (Napomena 8(a)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Obaveze za otpremnine zaposlenih po osnovu redovnog odlaska u penziju	945,756	917,792
Obaveze za jubilarne nagrade zaposlenih	1,024,595	999,736
Rezervisanja za sudske sporove	97,457	84,866
Ostala rezervisanja	<u>744</u>	<u>1,050</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,068,552</u>	<u>2,003,444</u>

Obaveze za primanja zaposlenih

Obaveze za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih formirane su na bazi izveštaja ovlašćenog aktuara sa stanjem na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine i iste su iskazane u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Prilikom utvrđivanja sadašnje vrednosti očekivanih odliva korišćena je diskontna stopa u rasponu od 3% do 8.05% (u zavisnosti od tržišta) na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: u rasponu od 4.5% do 10%), koja odgovara dugoročnoj stopi prinosa na visokokvalitetne dužničke hartije od vrednosti. Navedena kamatna stopa predstavlja adekvatnu stopu u skladu sa MRS 19 "Primanja zaposlenih" u odsustvu razvijenog tržišta visokokvalitetnih korporativnih obveznica.

Obaveze za dugoročna primanja zaposlenih su utvrđene skladu sa zakonskim propisima i opštim aktima kojima su regulisana prava zaposlenih i pretpostavkom prosečnog rasta zarada po stopi od 1.4% do 4% godišnje (31. decembar 2015. godine: od 2% do 4% godišnje), što odgovara dugoročno projektovanoj stopi inflacije, kao i stopi fluktuacije zaposlenih u rasponu od 2.5% do 5% godišnje (31. decembar 2015. godine: od 2% do 5% godišnje).

U slučaju izmene diskontne stope za 1 procentni poen u odnosu na onu koja je korišćena, rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31. decembra 2016. godine bi bila niža za RSD 207,626 hiljada, odnosno viša za RSD 226,414 hiljada.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA (Nastavak)

Obaveze za primanja zaposlenih (Nastavak)

Promene na dugoročnim rezervisanjima za primanja zaposlenih u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>Otpremnine</u>	<u>Jubilarnе nagrade</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan			
1. januara 2015. godine	928,483	1,343,880	2,272,363
Iskorišćena rezervisanja	(8,644)	(20,247)	(28,891)
Troškovi kamata po aktuarskom obračunu	45,418	59,835	105,253
Troškovi tekuće usluge rada (Napomena 14)	7,617	15,711	23,328
Prihodi tekuće usluge rada (Napomena 8)	(36,507)	(294,365)	(330,872)
Prenos na tekuće dospeće	(19,510)	(106,385)	(125,895)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	935	1,307	2,242
Stanje na dan			
31. decembra 2015. godine	917,792	999,736	1,917,528
Iskorišćena rezervisanja	(3,164)	(211)	(3,375)
Troškovi kamata po aktuarskom obračunu	62,081	64,469	126,550
Troškovi tekuće usluge rada (Napomena 14)	16,802	90,205	107,007
Prihodi tekuće usluge rada (Napomena 8)	(7,502)	-	(7,502)
Prenos na tekuće dospeće	(42,862)	(133,267)	(176,129)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	2,609	3,663	6,272
Stanje na dan			
31. decembra 2016. godine	945,756	1,024,595	1,970,351

Ostala rezervisanja

Dugoročna rezervisanja za sudske sporove u iznosu od RSD 97,457 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 84,866 hiljada) se odnose na rezervisanja za sudske sporove u kojima se Grupa javlja kao tužena strana, a formirana su na osnovu najbolje procene potencijalnih gubitaka koji mogu proisteci iz navedenih sporova (Napomena 35(a)).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

30. OBAVEZE ZA PRIMANJA ZAPOSLENIH I OSTALA REZERVISANJA (Nastavak)

Ostala rezervisanja (Nastavak)

Promene na rezervisanjima za sudske sporove i ostalim rezervisanjima u toku izveštajnih godina prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>Sudski sporovi</u>	<u>Ostala rezervisanja</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan			
1. januara 2015. godine	168,235	3,500	171,735
Iskorišćena rezervisanja	(11,712)	(1,500)	(13,212)
Rezervisanja u toku godine			
(Napomena 14)	20,022	40,880	60,902
Ukidanje u korist prihoda (Napomena 8)	(91,775)	(41,830)	(133,605)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	96	-	96
Stanje na dan			
31. decembra 2015. godine	84,866	1,050	85,916
Iskorišćena rezervisanja	(9,128)	(14)	(9,142)
Rezervisanja u toku godine			
(Napomena 14)	33,257	6,880	40,137
Ukidanje u korist prihoda (Napomena 8)	(11,829)	(7,172)	(19,001)
Kursne razlike po osnovu preračuna valuta	291	-	291
Stanje na dan			
31. decembra 2016. godine	97,457	744	98,201

31. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Dobavljači za opremu i usluge	20,766,655	12,285,104
Dobavljači za telekomunikacione usluge:		
- fiksna telefonija i multimedija	2,255,471	2,413,973
- mobilna telefonija	141,849	353,254
- interkonekcija	548,397	15,446
Ostale obaveze iz poslovanja	563,765	584,871
Primljeni avansi	190,757	178,500
Stanje na dan 31. decembra	24,466,894	15,831,148
Dugoročne obaveze iz poslovanja	1,917	2,215
Ukupno	24,468,811	15,833,363

Na dan 31. decembra 2016. godine obaveze iz poslovanja u iznosu od RSD 17,660,568 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 12,684,093 hiljade) izražene su u stranoj valuti i to najvećim delom u EUR.

Obaveze prema dobavljačima su nekamatonsne.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

31. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2016. godine ostale obaveze iz poslovanja u iznosu od RSD 563,765 hiljada (31. decembar 2015. godine RSD 584,871 hiljada) odnose se na obaveze prema manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Logosoft" u vezi sa sticanjem preostalih 35% akcija.

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost obaveza prema dobavljačima odražava njihovu tržišnu vrednost na dan izveštavanja.

32. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Ostale obaveze		
Obaveze za zarade i naknade zarada	460,724	507,331
Obaveze za dividende (a)	1,448,617	1,744,790
Obaveze po osnovu PDV i ostalih javnih prihoda	684,096	773,689
Obaveze prema zaposlenima	30,251	31,802
Ostale obaveze	497,710	622,865
	<u>3,121,398</u>	<u>3,680,477</u>
Pasivna vremenska razgraničenja		
Obračunati troškovi:		
Međunarodni obračun	125,512	129,396
Roaming (b)	1,249,899	4,362,693
	<u>1,375,411</u>	<u>4,492,089</u>
Obračunati ostali troškovi:		
Preneti godišnji odmori	582,094	543,492
Tekuće dospeće obaveza za primanja zaposlenih	219,502	216,400
Obračunate obaveze za kamate	172,560	380,524
Obračunati drugi troškovi (c)	3,123,631	10,989,975
	<u>4,097,787</u>	<u>12,130,391</u>
Unapred naplaćeni prihodi:		
Usluge mobilne telefonije	457,331	731,550
Zakup	1,005,441	839,582
Ostali obračunati prihodi	80,398	69,285
	<u>1,543,170</u>	<u>1,640,417</u>
Razgraničene obaveze za PDV	<u>130,492</u>	<u>147,037</u>
Stanje na dan 31. decembra	<u><u>10,268,258</u></u>	<u><u>22,090,411</u></u>

Rukovodstvo Grupe smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj tržišnoj vrednosti na dan izveštavanja.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

32. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (Nastavak)

- (a) Na dan 31. decembra 2016. godine obaveze po osnovu dividendi u ukupnom iznosu od RSD 1,448,617 hiljada u potpunosti se odnose na obaveze prema manjinskim akcionarima zavisnog preduzeća "Telekom Srpske" (31. decembar 2015. godine: RSD 1,744,790 hiljada).
- (b) Na dan 31. decembra 2016. godine obračunati troškovi roaminga u iznosu od RSD 1,249,899 hiljada odnose se najvećim delom na roaming usluge uglavnom za decembar 2016. godine u procenjenom iznosu od RSD 68,872 hiljade, kao i odobrene popuste u iznosu od RSD 1,181,027 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 4,216,299 hiljada) po osnovu Ugovora o međuoperatorskim popustima (Napomena 5.5.2.2).
- (c) Obračunati drugi troškovi u iznosu od RSD 3,123,631 hiljadu na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 10,989,975 hiljada) odnose se najvećim delom na procenjene nefakturisane obaveze iz poslovanja.

Usled implementacije SAP ERP u Matičnom preduzeću u maju 2016. godine najveći deo obaveza (za pružene ali još uvek nefakturisane usluge) je priznat kao nefakturisana obaveza u okviru Dobavljača za opremu i usluge i fiksne telefonije i multimedije (Napomena 31) umesto Obračunatih drugih troškova.

Obračunati drugi troškovi na dan 31. decembra 2015. godine uključuju obračunatu obavezu za pojedinačnu dozvolu za korišćenje radio-frekvencija u radiofrekvencijskom opsegu 721-821/832-862 MHz za teritoriju Srbije u iznosu od RSD 4,263,116 hiljada (EUR 35,051,000). Obaveza je plaćena dana 8. januara 2016. godine (Napomena 1).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Grupa ostvaruje poslovne transakcije sa povezanim pravnim licima. Odnosi između Grupe i njenih povezanih pravnih lica regulisani su na ugovornoj osnovi.

- (a) Stanja potraživanja, plasmana i obaveza na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine proistekla iz transakcija sa povezanim pravnim licima prikazana su u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
POTRAŽIVANJA		
<i>Potraživanja od kupaca:</i>		
- GO4YU	492	365
- Mts AntenaTV	1,732	-
	<u>2,224</u>	<u>365</u>
Ukupno (Napomena 23)		
<i>Dugoročni plasmani i tekuće dospeće:</i>		
- GO4YU - odobreni kredit	19,756	24,325
- Mts AntenaTV - odobreni kredit	5,126	-
- Mts AntenaTV - prodaja multimedijalnih uređaja	119,894	-
<i>Minus: Svođenje na tržišnu vrednost</i>	(5,732)	-
	<u>139,044</u>	<u>24,325</u>
UNAPRED OBRAČUNATI PRIHODI		
- GO4YU	220	-
	<u>220</u>	<u>-</u>
Ukupna potraživanja, plasmani i obračunati prihodi	<u>141,488</u>	<u>24,690</u>
OBAVEZE		
<i>Primljeni depoziti:</i>		
- GO4YU	488	19,747
- Mts AntenaTV	1,635	-
Ukupne obaveze	<u>2,123</u>	<u>19,747</u>

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

(b) Transakcije sa povezanim licima, odnosno prihodi i rashodi za 2016. i 2015. godinu prikazani su u sledećoj tabeli:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
GO4YU		
<i>Prihodi:</i>		
Telekomunikacione usluge	3,013	520
Zakup	6,391	3,216
Kamate i provizije	1,453	114
	<u>10,857</u>	<u>3,850</u>
<i>Rashodi:</i>		
Bankarske naknade i provizije	-	(31)
	<u>-</u>	<u>(31)</u>
Neto prihodi	<u>10,857</u>	<u>3,819</u>
MTS ANTENATV		
<i>Prihodi:</i>		
Prodaja multimedijalnih uređaja	99,696	-
Telekomunikacione usluge	481	-
Kamate i provizije	154	-
Ostalo	1,133	-
	<u>101,464</u>	<u>-</u>
<i>Rashodi:</i>		
Prodani multimedijalni uređaji	(96,309)	-
Ostalo	(1,106)	-
	<u>(97,415)</u>	<u>-</u>
Neto prihodi	<u>4,049</u>	<u>-</u>
Ukupni prihodi, neto	<u>14,906</u>	<u>3,819</u>

(c) Zarade i ostale kratkoročne naknade direktora i drugog ključnog rukovodećeg osoblja Grupe (generalni direktor, izvršni direktori, direktori funkcija i sektora) za 2016. i 2015. godinu prikazane su u sledećoj tabeli:

	<u>2016.</u>	<u>2015.</u>
Bruto zarade i naknade zarada	708,029	656,102
Naknade troškova službenih putovanja	18,799	17,017
Doprinos poslovnom rezultatu	14,791	15,050
Ostale naknade	1,795	971
	<u>743,414</u>	<u>689,140</u>
Ukupno	<u>743,414</u>	<u>689,140</u>

Stambeni krediti dati rukovodstvu u iznosu od RSD 90,539 hiljada na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 110,563 hiljade) odobreni su uz mesečnu otplatu kredita i uslove koji važe za sve zaposlene (Napomena 21).

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

(d) Transakcije sa drugim državnim preduzećima

S obzirom na činjenicu da je većinski akcionar Vlada Republike Srbije, Grupa obelodanjuje značajne transakcije sa ostalim državnim preduzećima.

Pojedinačno značajne transakcije su nastale sa JP PTT po osnovu zakupa poslovnog i skladišnog prostora, kao što je obelodanjeno u Napomeni 34(a). Značajna salda neizmirenih obaveza prema JP PTT na dan 31. decembra 2016. godine iznose RSD 384,825 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 480,768 hiljada). Ostale transakcije iz poslovanja sa JP PTT pojedinačno nisu značajne.

Pored toga, na dan 31. decembra 2016. godine neizmirene finansijske obaveze po osnovu depozita prema "Dunav osiguranje" a.d.o., Beograd iznose RSD 1,115,267 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 1,087,057 hiljada).

34. PREUZETE OBAVEZE

Preuzete obaveze obuhvataju sledeće:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Obaveze po osnovu operativnog lizinga (a)	46,938,593	47,305,840
Neiskorišćene kreditne linije (b)	5,498,896	3,402,207
Obaveze po osnovu distribucije medijskih sadržaja (c)	<u>1,264,779</u>	<u>2,147,654</u>
Ukupno	<u>53,702,268</u>	<u>52,855,701</u>

- (a) Obaveze po osnovu operativnog lizinga se odnose na zakup poslovnog prostora, zemljišta i prostora za radio bazne stanice po osnovu zaključenih ugovora.

Buduća minimalna plaćanja po osnovu zakupnina prikazana su kako sledi:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Do 1 godine	5,468,643	5,227,246
Od 1 do 5 godina	18,586,034	17,497,222
Preko 5 godina	<u>22,883,916</u>	<u>24,581,372</u>
Ukupno	<u>46,938,593</u>	<u>47,305,840</u>

Obaveze po osnovu operativnog lizinga na dan 31. decembra 2016. godine u iznosu od RSD 46,938,593 hiljade (31. decembar 2015. godine: 47,305,840 hiljada) uključuju i preuzete obaveze prema JP PTT po osnovu zakupa nepokretnosti u iznosu od RSD 32,809,138 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 35,135,567 hiljada). Ugovor je potpisan u avgustu 2015. godine sa mesečnim iznosom zakupnine od EUR 1,924,824 i važi do 2028. godine.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

34. PREUZETE OBAVEZE (Nastavak)

(b) Dospeće neiskorišćenih kreditnih linija je prikazano u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2016.</u>	<u>31.12.2015.</u>
Do 1 godine	2,708,682	1,376,110
Od 1 do 5 godina	2,698,390	1,973,303
Preko 5 godina	<u>91,824</u>	<u>52,794</u>
Ukupno	<u>5,498,896</u>	<u>3,402,207</u>

Neiskorišćene kreditne linije u iznosu od RSD 3,246,692 hiljade odnose se na finansijske kredite sa konzorcijumom banaka koje predstavlja Komercijalna banka a.d., Beograd u iznosu od RSD 1,234,723 hiljade, Unicredit Bank Srbija a.d., Beograd u iznosu od RSD 1,302,003 hiljade i Raiffeisen banka a.d., Beograd u iznosu od RSD 709,966 hiljada (Napomena 28(c)/iv/ i /v/).

Preostali iznos od RSD 2,252,204 hiljade na dan 31. decembra 2016. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 2,794,076 hiljada) odnosi se na izgradnju i proširenje kapaciteta mobilne i fiksne telefonije i optičke infrastrukture u skladu sa zaključenim ugovorima sa isporučiocima opreme i kreditorima. Radi se o ugovorenim, nerealizovanim isporukama na dan izveštavanja u okviru redovnog poslovanja.

Dana 22. juna 2016. godine potpisan je okvirni ugovor sa Huawei Technologies d.o.o., Beograd u vezi sa isporukom opreme i materijala, izvođenjem radova i pružanjem usluga u All IP procesu transformacije. Ugovorena vrednost je procenjena na 150 miliona evra u periodu od tri i po godine od dana potpisivanja prvog naloga za kupovinu ili ugovora o finansiranju u zavisnosti od toga koji je novijeg datuma.

(c) Na dan 31. decembra 2016. godine obaveze po osnovu distribucije medijskih sadržaja u iznosu od RSD 1,264,779 hiljada odnose se na otkupljena prava za prenos sportskih takmičenja za period od 2018. do 2023. godine (31. decembar 2015. godine: RSD 2,147,654 hiljade za period od 2017. do 2021. godine).

35. POTENCIJALNE OBAVEZE

(a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2016. godine Grupa se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procenjeni iznos tužbenih zahteva iznosi RSD 7,269,665 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 6,873,176 hiljada), ne uzimajući u obzir eventualne zatezne kamate po ovom osnovu.

Procenjeni iznos tužbenih zahteva najvećim delom se odnosi na sporove koji se protiv Grupe vode od strane preduzeća "Blicnet" d.o.o Banja Luka i "Crumb Group", Bijeljina u iznosu od RSD 2,620 miliona i RSD 2,651 milion, respektivno.

Rukovodstvo smatra da su ovi tužbeni zahtevi neosnovani što se zasniva na činjenici da su nadležni organi utvrdili da protivpravnosti na strani Grupe nije bilo.

Konačan ishod sudskih sporova u toku je neizvestan. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 30. u konsolidovanim finansijskim izveštajima, na dan 31. decembra 2016. godine Grupa je formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu prosteći iz navedenih sporova u ukupnom iznosu od RSD 97,457 hiljada (31. decembar 2015. godine: RSD 84,866 hiljada). Rukovodstvo Grupe procenjuje da neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu ishoda preostalih sudskih sporova u toku, iznad iznosa za koji je izvršeno rezervisanje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

35. POTENCIJALNE OBAVEZE (Nastavak)

(b) Poreski rizici

Poreski sistem Srbije, Republike Srpske i Crne Gore je u procesu kontinuirane revizije i izmena. Poreski period je otvoren tokom perioda od 5 godina. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Grupe smatra da su poreske obaveze priznate u priloženim konsolidovanim finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

36. POSLOVNE KOMBINACIJE TOKOM IZVEŠTAJNOG PERIODA

Tokom 2016. godine nije bilo poslovnih kombinacija.

Poslovne kombinacije koje su se dogodile u 2015. godini opisane su u daljem tekstu.

U martu 2015. godine zavisno preduzeće "Telekom Srpske" je steklo 100% vlasništva u preduzeću "Cabling". Ukupan trošak sticanja iznosi EUR 8.5 miliona. Datum sticanja vlasništva je bio 13. mart 2015. godine kada je Grupa preuzela kontrolu nad preduzećem.

U junu 2015. godine zavisno preduzeće "Telekom Srpske" je prenelo 100% vlasništva u zavisnom preduzeću "Cabling" na zavisno preduzeće "Mtel".

Pored toga, u junu 2015. godine zavisno preduzeće "Mtel" je steklo 100% vlasništva u preduzećima "Media Net" i "Elta Mont". Naknada je plaćena u iznosu od EUR 300 hiljada i EUR 685 hiljada, respektivno. Datum sticanja vlasništva je bio 12. jun 2015. godine kada je Grupa preuzela kontrolu nad preduzećima.

U poslovnim kombinacijama goodwill je priznat u ukupnom iznosu od RSD 730,636 hiljada i odnosi se na preduzeća "Cabling" (RSD 650,814 hiljada), "Media Net" (RSD 31,409 hiljada) i "Elta Mont" (RSD 48,413 hiljada). Goodwill je pripisiv značajnim efektima sinergije koji se javljaju kao rezultat povećanja udela na tržištu kablovskog interneta i multimedijalnih usluga u Crnoj Gori.

37. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

(a) Potpisan Aneks ugovora o finansijskom kreditu

U januaru 2017. godine zavisno preduzeće "Mtel" je potpisalo Aneks ugovora o finansijskom kreditu sa ERB New Europe Funding, B.V., Holandija kojim je produžen grejs period za otplatu kredita i povećana vrednost finansijskog pokazatelja finansijski dug prema EBITDA na maksimum 4 (Napomena 28(c)/vi/).

(b) Potpisan Kolektivni ugovor o izmeni i dopuni Kolektivnog ugovora

Dana 7. aprila 2017. godine potpisan je Kolektivni ugovor o izmeni i dopuni Kolektivnog ugovora koji utvrđuje da se isplata doprinosa zaposlenih poslovnom rezultatu u Matičnom preduzeću vrši u tekućoj godini, a na osnovu ostvarenog poslovnog rezultata prethodne godine.

Nije bilo ostalih značajnih događaja nakon datuma izveštajnoj perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz konsolidovane finansijske izveštaje.

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

38. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični devizni kursevi Narodne banke Srbije za značajne valute, korišćeni za preračun deviznih pozicija konsolidovanog bilansa stanja na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine u funkcionalnu valutu (RSD), za pojedine glavne strane valute su:

	31.12.2016.	U RSD 31.12.2015.
EUR	123.4723	121.6261
USD	117.1353	111.2468
BAM (KM)	63.1304	62.1864
SDR	157.4691	154.8093

39. UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE

Tabela koja sledi daje pregled informacija vezanih za zavisna preduzeća u kojima postoji materijalno učešće bez prava kontrole, pre eliminacija za odnose unutar Grupe na dan 31. decembra 2016. godine:

31.12.2016.	“Telekom Srpske”	Ostala pojedinačno nematerijalna zavisna preduzeća	Ukupno
Procenat učešća bez prava kontrole	35%		
Stalna imovina	55,130,365	16,635,567	
Obrtna imovina	9,309,560	13,493,683	
Dugoročne obaveze	4,281,850	9,684,871	
Kratkoročne obaveze	9,301,933	14,545,858	
Neto imovina	50,856,142	5,898,521	
Knjigovodstvena vrednost učešća bez prava kontrole	17,799,650	742,580	18,542,230
Prihodi	28,829,132	11,271,450	
Dobit	2,307,194	262,642	
Ostali ukupni rezultat	715,830	87,853	
Ukupni rezultat	3,023,024	350,495	
Dobit koja pripada učešćima bez prava kontrole	807,518	97,973	905,491
Ostali ukupni rezultat koji pripada učešćima bez prava kontrole	250,540	15,611	266,151
Novčani priliv/(odliv) iz poslovnih aktivnosti	3,270,510	(58,774)	
Novčani odliv iz aktivnosti investiranja	(1,779,389)	(264,742)	
Novčani (odliv)/priliv iz aktivnosti finansiranja	(246,278)	396,891	
Neto povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1,244,843	73,375	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

39. UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE (Nastavak)

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 5.2. uz konsolidovane finansijske izveštaje, u maju 2016. godine izvršena je konverzija duga u kapital zavisnog pravnog lica "Mts banka". Konverzijom je došlo do uvećanja kapitala u ukupnom iznosu od RSD 441,528 hiljada sa dodatnih 2,100,915 običnih akcija što je dovelo do povećanja vlasništva Grupe u kapitalu Banke za 5.81%. Shodno tome, učešće bez prava kontrole se na dan sticanja smanjilo za RSD 72,026 hiljada.

Pregled informacija vezanih za zavisna preduzeća u kojima postoji materijalno učešće bez prava kontrole, pre eliminacija za odnose unutar Grupe na dan 31. decembra 2015. godine prikazan je kako sledi:

31.12.2015.	"Telekom Srpske"	Ostala pojedinačno nematerijalna zavisna preduzeća	Ukupno
Procenat učešća bez prava kontrole	35%		
Stalna imovina	55,672,610	10,468,648	
Obrtna imovina	10,403,835	11,706,766	
Dugoročne obaveze	3,820,415	5,156,593	
Kratkoročne obaveze	10,035,190	11,912,322	
Neto imovina	52,220,840	5,106,499	
Knjigovodstvena vrednost učešća bez prava kontrole	18,277,294	701,021	18,978,315
Prihodi	29,249,207	8,731,657	
Dobit/(gubitak)	2,877,428	(376,313)	
Ostali ukupni rezultat	(270,371)	36,481	
Ukupni rezultat	2,607,057	(339,832)	
Dobit/(gubitak) koja pripada učešćima bez prava kontrole	1,007,100	(176,773)	830,327
Ostali ukupni rezultat koji pripada učešćima bez prava kontrole	(94,630)	7,362	(87,268)
Novčani priliv iz poslovnih aktivnosti	3,520,134	22,811	
Novčani odliv iz aktivnosti investiranja	(2,044,675)	(254,874)	
Novčani (odliv)/priliv iz aktivnosti finansiranja	(295,529)	96,662	
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	1,179,930	(135,401)	

NAPOMENE UZ KONSOLIDOVANE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016.

Iznosi su iskazani u RSD hiljada, osim ukoliko nije drugačije naznačeno

39. UČEŠĆA BEZ PRAVA KONTROLE (Nastavak)

U februaru 2015. godine Grupa je stekla dodatnih 2.1% učešća u kapitalu zavisnog pravnog lica "MTS banka" i platila naknadu u iznosu od RSD 136,154 hiljade. Shodno tome, učešće bez prava kontrole se na dan sticanja smanjilo za RSD 37,756 hiljada.

Pored toga, u decembru 2015. godine Grupa je stekla dodatno učešće od 18.16% u kapitalu zavisnog pravnog lica „Mts banka“ i platila naknadu u iznosu od RSD 253,000 hiljade. Shodno tome, učešće bez prava kontrole se na dan sticanja smanjilo za RSD 242,627 hiljada.

Priloženi konsolidovani finansijski izveštaji su odobreni za izdavanje od strane Nadzornog odbora Matičnog preduzeća dana 27. aprila 2017. godine i potpisani od strane zakonskog zastupnika Matičnog preduzeća:

Predrag Čulibrk
Generalni direktor

**KONSOLIDOVANI GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
PREDUZEĆA ZA TELEKOMUNIKACIJE
TELEKOM SRBIJA akcionarsko društvo, Beograd
ZA 2016. GODINU**

Kratak prikaz	2
Preduzeće za telekomunikacije Telekom Srbija akcionarsko društvo, Beograd i povezana pravna lica	2
Uvodna reč generalnog direktora	8
Razvoj i okruženje	
Istorijat	12
Tržište	22
Korporativno upravljanje	
Korporativni organi i sistem korporativnog upravljanja	42
Poslovanje	
Strategija	51
Usluge	56
Investicije	70
Korisnici	77
Zaposleni	90
Izveštaj o korporativnoj i društvenoj odgovornosti	103
Upravljanje rizicima	118
Finansijski rezultati	
Konsolidovani izveštaj	121
Finansijski izveštaji Matičnog društva i povezanih pravnih lica	124

KRATAK PRIKAZ**PREDUZEĆE ZA TELEKOMUNIKACIJE TELEKOM SRBIJA akcionarsko društvo, Beograd I POVEZANA PRAVNA LICA**

Javno preduzeće PTT saobraćaja „Srbija“, Beograd (JP PTT ili JP PTT saobraćaja „Srbija“) je dana 23. maja 1997. godine osnovalo Preduzeće za telekomunikacije Telekom Srbija akcionarsko društvo, Beograd (u daljem tekstu: Telekom Srbija ili Društvo ili Matično društvo) i tom prilikom prenelo Društvu sva sredstva telekomunikacija, isključujući nekretnine i određena druga sredstva i obaveze. Društvo je registrovano 29. maja 1997. godine kao akcionarsko društvo, osnovano na neodređeno vreme.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Skupština akcionara Društva je 2012. godine usvojila Statut kojim se utvrđuje da su organi Društva: Skupština, Nadzorni odbor i Izvršni odbor.

Pretežna delatnost Društva, saglasno važećoj nomenklaturi delatnosti, je delatnost kablovskih i bežičnih telekomunikacija.

Delatnost Društva uključuje pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije javno dostupne telefonske usluge u fiksnoj i mobilnoj mreži (nacionalni i međunarodni saobraćaj, tranzitiranje saobraćaja, dodatne usluge u fiksnoj i mobilnoj telefonskoj mreži), usluga telefonskih govornica, prenos podataka, iznajmljivanje linija, iznajmljivanje fizičkog pristupa elementima mreže i pripadajućim sredstvima, usluge širokopojasnog pristupa Internetu putem mobilne mreže, optike i xDSL tehnologija, usluge distribucije medijskih sadržaja. Društvo takođe pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture, izdaje telefonske imenike, pruža usluge poziva preko operatera i usluge korišćenja elektronskog imenika u oblasti fiksnih telefonskih usluga.

Telekom Srbija je akcionarsko društvo čiji se upisani, izdati i uplaćeni akcijski kapital sastoji od 1.000.000.000 običnih akcija bez nominalne vrednosti.

Telekom Srbija na dan 31. decembra 2016. godine ima učešće u kapitalu sledećih povezanih pravnih lica:

- „Telekomunikacije Republike Srpske“ a.d. Banja Luka, Republika Srpska, odnosno, „Mtel“ a.d. Banja Luka (65% akcijskog kapitala);

- Društvo za telekomunikacije „mtel d.o.o., Podgorica, Crna Gora (51% kapitala);
- Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo, Beograd, Republika Srbija (100% akcijskog kapitala);
- „TS:NET“ B.V., Amsterdam, Holandija (100% kapitala);
- „mts“ d.o.o., Severna Mitrovica (100% kapitala)
- Društvo za telekomunikacije „HD-WIN“ d.o.o., Beograd, Republika Srbija (51% kapitala);
- „mts banka“ a.d. Beograd, Republika Srbija (82% akcijskog kapitala);
- „GO4YU“ d.o.o.. Beograd, Republika Srbija (50% udela u osnovnom kapitalu).
- „mts AntenaTV“ d.o.o. Beograd, Republika Srbija (50% udela u osnovnom kapitalu).

POVEZANA PRAVNA LICA

„TELEKOMUNIKACIJE REPUBLIKE SRPSKE“ akcionarsko društvo, Banja Luka, Bosna i Hercegovina

Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka (dalje u tekstu: Mtel) ima sedište u Banja Luci, Republika Srpska. Puni poslovni naziv društva je Telekomunikacije Republike Srpske akcionarsko društvo Banja Luka, a koriste se i dodatna dva skraćena poslovna imena: Mtel a.d. Banja Luka i Telekom Srpske a.d. Banja Luka.

Osnovna delatnost Mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga, od kojih su najznačajnije usluge domaćeg i međunarodnog telefonskog saobraćaja. Pored toga, Mtel nudi i širok spektar ostalih telekomunikacionih usluga, uključujući ostale usluge fiksne i mobilne telefonije, prenos podataka, zakup linija, privatni vodovi, usluge na celom mrežnom području, dodatne usluge u oblasti mobilne telefonije, internet i multimedijalne usluge. Mtel, takođe, pruža usluge u oblasti zakupa, izgradnje, upravljanja i zaštite telekomunikacione infrastrukture.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „mtel“ d.o.o., Podgorica, Crna Gora

U konzorcijumu sa Ogalar B.V., Amsterdam, „Telekom Srbija“ a.d. je 2007. godine dodeljena posebna licenca za građenje, posedovanje i eksploatisanje mobilne javne telekomunikacione mreže i pružanje mobilnih javnih telekomunikacionih usluga, kao i licenca za pružanje javnih telekomunikacionih servisa putem fiksnog bežičnog pristupa (WIMAX) u Crnoj Gori. U cilju stvaranja uslova za pružanje usluga za koje je dodeljena pomenuta licenca, dana 4. aprila 2007. godine, osnovano je novo pravno lice, Društvo za telekomunikacije mtel d.o.o. Podgorica (u daljem tekstu: mtel). Po dobijanju licence za rad, mreža mobilne telefonije je podignuta u roku od 77 dana.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga u oblasti mobilne i fiksne telefonije, interneta i multimedijalnih usluga.

PRIVREDNO DRUŠTVO ZA ODRŽAVANJE I OBEZBEĐIVANJE OBJEKATA, IMOVINE I DRUGE USLUGE „TELUS“ akcionarsko društvo, BEOGRAD, Republika Srbija

U okviru prvobitno registrovane delatnosti, Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge „Telus“ akcionarsko društvo Beograd (u daljem tekstu: Telus), pruža usluge:

- obezbeđivanja objekata i imovine (fizičko tehničko obezbeđenje - FTO, protiv požarna zaštita - PPZ i pratnje novca),
- održavanja higijene poslovnog prostora i objekata i
- angažovanja izvršilaca na pomoćnim i fizičkim poslovima.

Imajući u vidu tumačenje Zakona o privatnom obezbeđenju od strane MUP, po kome je za licenciranje firme potrebno da pretežna delatnost bude delatnost privatnog obezbeđenja, kao i činjenicu da su prihodi od FTO usluga bili realizovani u nešto većem procentu od prihoda od ostalih usluga, u 2016. godini pretežna delatnost Telus promenjena je u delatnost privatnog obezbeđenja.

„TS:NET“ B.V., AMSTERDAM, Holandija

Osnovna delatnost privrednog društva TS:NET, B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija (u daljem tekstu: TS:NET) je iznajmljivanje telekomunikacione opreme i obavljanje drugih pratećih delatnosti, u cilju stvaranja uslova za izgradnju i eksploataciju međunarodne transportne mreže Matičnog društva.

„mts“ d.o.o. Severna Mitrovica

mts d.o.o. Severna Mitrovica (u daljem tekstu: mts d.o.o.) osnovano je oktobra 2015. godine, radi obavljanja telekomunikacione delatnosti na području Kosova i Metohije. Registrovano je za pružanje sledećih elektronskih komunikacionih usluga:

- Usluge javne fiksne mreže : govorna telefonska usluga, usluge sa dodatom vrednošću, usluga iznajmljenih linija, usluge prenosa; podataka (pristup Internetu), usluga distribucije medijskih sadržaja
- Usluge javne mobilne mreže: govorna telefonska usluga i usluga prenosa podataka.

DRUŠTVO ZA TELEKOMUNIKACIJE „HD-WIN“ d.o.o., BEOGRAD, Republika Srbija

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: HD-WIN ili društvo ili Arenasport) bavi se proizvodnjom i emitovanjem TV kanala Arena Sport i produkcijom programa o sportskim događajima u regionu.

"mts banka" a.d., BEOGRAD, Republika Srbija

mts banka a.d. Beograd, ranije „Dunav banka“ a.d. Beograd (dalje u tekstu: mts banka) bavi se bankarskim poslovima – ostalim monetarnim posredovanjem.

Društvo je nakon sprovedenog postupka istovremenog smanjenja i povećanja osnovnog kapitala mts banke od strane Skupštine navedene banke, na osnovu Ugovora o upisu, zaključenog decembra 2014. godine sa Kompanijom Dunav osiguranje i Dunav RE i nakon izvršene uplate u postupku povećanja osnovnog kapitala steklo vlasništvo nad 56% akcija mts banke.

Korporativni organi Društva su odobrili dodatno sticanje 1.190.700 akcija koje su bile u dotadašnjem vlasništvu „Dunav osiguranje“ a.d.o. Beograd, čime je Telekom Srbija stekao vlasništvo od 76% ukupnog broja akcija mts banke. U februaru 2015. godine stečeno je dodatnih 137.947 akcija odnosno 2%. Tokom 2016. godine, učešće Telekom Srbija u vlasničkoj strukturi mts banke povećano je na 82%. Na opisani način stvoreni su preduslovi za započinjanje pružanja usluga mobilnog bankarstva u testnoj fazi.

„GO4YU“ d.o.o., BEOGRAD

GO4YU d.o.o. Beograd (u daljem tekstu: GO4YU), osnovan je 30. maja 2014. godine, od strane Dimedia Group SA, Ženeva.

Telekom Srbija je u avgustu 2015. godine stekao vlasništvo nad 50% osnovnog kapitala GO4YU.

Pretežna delatnost GO4YU su bežične komunikacije.

„mts AntenaTV“ d.o.o. Beograd

Privredno društvo mts AntenaTV d.o.o. Beograd (u daljem tekstu mts AntenaTV) osnovano je 2016. godine, zajedničkim ulaganjem Telekom Srbija i JP „Emisiona tehnika i veze“ Beograd, za potrebe distribucije medijskih sadržaja posredstvom DTT (Digital Terrestrial Television).

UVODNA REČ GENERALNOG DIREKTORA

Poštovani,

godinu koja je za nama obeležili su sve dinamičnije tržišno okruženje i uvek izazovni makroekonomski uslovi u kojima smo poslovali. Nakon završetka procesa privatizacije krajem 2015. godine, u potpunosti smo se posvetili nastavku razvoja kompanije postavljajući, kao i do sada, ambiciozne ali ostvarive poslovne ciljeve. Rezultati koje smo postigli opravdavaju umereno zadovoljstvo, ali nas opominju i ohrabruju da u narednom periodu moramo da delujemo još agilnije, efikasnije i upornije vođeni ambicijom u pogledu ostvarivanja zadovoljstva korisnika, zaposlenih i akcionara, u uslovima kontinuirane poslovne transformacije koju nameću zahtevi i potrebe korisnika, razvoj tehnologije i sve snažnija konkurencija na tržištu.

Usled sve složenijih uslova poslovanja, regulatornih ograničenja i sve snažnijeg nastupa konkurencije, uprkos povećanja broja korisnika mobilne telefonije, Interneta i multimedije, ostvaren je blagi pad prihoda na nivou Telekom Srbija i povezanih pravnih lica u prethodnoj godini, prvenstveno zbog pada broja korisnika i prihoda od usluga fiksne telefonije. Uz smanjenje troškova poslovanja, uspehli smo da smanjimo nepovoljan uticaj pada prihoda i ublažimo posledični pad EBITDA. Posebno naglašavamo da smo zadržali visok nivo investicija, uredno izmirivali sve obaveze prema poveriocima, isplatili dividende akcionarima i obezbedili finansijsku stabilnost poslovanja uz održavanje zaduženosti na niskom nivou.

U mobilnoj telefoniji održali smo blagi rast prihoda, očuvali tržišna učešća na svim tržištima i održali trend značajne promene strukture u korist *postpaid* korisnika, zahvaljujući ponudi usluga i mobilnih telefona i uređaja, uz poboljšanje kvaliteta mreže i usluga.

U fiksnoj telefoniji suočeni smo sa globalnim trendom pada broja korisnika, saobraćaja i prihoda i uticajem prenosivosti broja, pri čemu kontinuirano nastojimo da ovaj trend ublažimo proširenjem ponude paketa integrisanih usluga (BOX) prilagođenih različitim potrebama korisnika.

Održan je trend stabilnog rasta broja *broadband* korisnika, dok je ostvaren značajan rast PayTV korisnika dobrim delom i kao rezultat akvizicije kablovskih provajdera u Crnoj Gori.

Naročit uspeh ostvarili smo u prodaji BOX paketa gde smo znatno premašili pola miliona korisnika, čime u kontinuitetu ostvarujemo cilj maksimalnog iskorišćenja potencijala jedinstvene ponude i jedinstvenog brenda BOX koji nas diferencira u odnosu na konkurenciju.

U toku 2016. godine nastavili smo sa realizacijom Strateškog poslovnog plana koji smo usvojili 2014. godine i postavili poslovnu strategiju i ciljeve u svim oblastima poslovanja, radi jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i poboljšanja poslovnih performansi.

Nastavili smo realizaciju inicijativa koje se odnose na transformaciju OSS/BSS sistema, završili smo prvu i započeli drugu fazu implementacije ERP i CRM sistema i završili implementaciju konvergentnog *billing* sistema. Sprovodili smo inicijative transformacije upravljanja ljudskim resursima i unapredili proces nabavke i više drugih *core* procesa u Društvu.

Održali smo visok nivo ulaganja u 2016. godini radi poboljšanja kvaliteta mreže i IT sistema, unapređenja postojećih usluga i stvaranja uslova za uvođenje novih usluga, kao i za transformaciju poslovnih procesa u cilju boljeg iskustva korisnika naših usluga, smanjenja troškova i povećanja efikasnosti poslovanja.

Postigli smo sporazum sa kompanijom Huawei i pokrenuli projekat All-IP transformacije fiksne mreže koji predstavlja najveći infrastrukturni projekat u istoriji kompanije. Kroz ovaj projekat želimo da ostvarimo tehnološku izuzetnost i omogućimo isporuku većih protoka, baziranih pre svega na optici, i naprednih usluga u skladu sa rastućim potrebama korisnika, stvorimo uslove za optimizaciju mreže i troškova poslovanja kroz zamenu tehnološki zastarele mrežne opreme. Pored boljeg korisničkog iskustva i poboljšanja poslovnih rezultata na izrazito konkurentnom tržištu Interneta i distribucije multimedijalnih sadržaja, očekujemo da će ovaj projekat imati pozitivan uticaj na razvoj privrede i unapređenje poslovnog ambijenta u Srbiji u širem smislu. Nastavili smo širenje LTE mreže, nakon početka komercijalnog pružanja LTE usluga u aprilu 2015. godine, a na javnom nadmetanju RATEL-a obezbedili smo dodatne frekvencijske opsege na 800 MHz, čime su unapređeni uslovi za dugoročno pružanje širokopojsnih usluga preko mobilnog pristupa Internetu visokog kvaliteta i u suburbanim i ruralnim područjima. Izvršili smo pripremu za masovnu implementaciju WiFi mreže i savremenih WiFi baziranih usluga.

U saradnji sa JP Emisiona tehnika i veze, osnovali smo novo zavisno društvo mts Antena TV d.o.o. koje je u kratkom roku započelo pružanje usluga distribucije medijskih sadržaja putem DTT tehnologije, kako bismo proširili ponudu naših multimedijalnih usluga i omogućili usluge i onim korisnicima koji zbog postojećih ograničenja ne mogu da primaju TV sadržaje putem drugih tehnologija.

Ostvarili smo rast broja IPTV korisnika, a naročito rast broja Pay TV korisnika mtel-a, nakon sprovedene akvizicije kablovskih operatora. Pripremali smo se da uskoro lansiramo naprednije OTT usluge preko nove mts TV GO aplikacije za mobilne telefone i tablet uređaje, koja će značajno poboljšati ponudu u domenu multimedijalnih usluga i omogućiti adekvatniji odgovor na sve konkurentnijem tržištu OTT usluga.

Nakon akvizicije mts banke ušli smo u novu oblast poslovanja i u toku 2016. godine realizovali projekat podrške poslovnoj i IT transformaciji mts banke i obezbeđivanja sinergije sa Telekom Srbija, čime se stvoreni uslovi da se u drugom kvartalu 2017. godine lansiraju prve konvergentne usluge, kao što su otvaranje multivalutnog računa i odobravanje mikro keš kredita u poslovnicama mts banke. U najvećoj meri smo realizovali projekat implementacije mWallet platforme, kako bismo do kraja drugog kvartala 2017. godine lansirali uslugu „mobilni novčanik“ koja korisnicima treba da omogući značajne pogodnosti u pogledu mobilnih plaćanja.

Kontinuirano smo radili na unapređenju ponude *cloud* usluga i jačanju partnerskih poslovnih modela, u cilju pozicioniranja kao značajnog tržišnog učesnika na ovom složenom i izazovnom tržištu. U domenu IoT tržišta prepoznali smo moguće poslovne modele daljeg razvoja i izvršili značajne pripreme radi stvaranja uslova da u 2017. godini otpočnemo sa implementacijom prvih savremenih IoT rešenja, sa ciljem da postanemo pokretači razvoja ovog globalno perspektivnog i brzo rastućeg tržišta.

Izvršene su pripreme za izradu i donošenje nove poslovne strategije za naredni period 2017-2019. godina, uz održanje potrebnog fokusa na realizaciji aktuelnih dugoročnih strateških inicijativa.

Sve oštrija tržišna konkurencija u svim segmentima poslovanja, što pokazuju početak rada novog MVNO operatora u Srbiji, jačanje prisustva drugih globalnih OTT provajdera i provajdera ICT rešenja, očigledno postavlja pred nas sve teže i složenije izazove. Spremni smo da na te izazove odgovorimo

maksimalnim angažovanjem u realizaciji planiranih projekata i doslednošću u ostvarivanju postavljenih strateških poslovnih ciljeva. Planiramo da povećamo obim investicija radi daljeg unapređenja kvaliteta mreže i poslovnih procesa, u cilju kontinuiranog poboljšanja iskustva korisnika naših usluga.

Nepohodno je obezbedimo kontinuitet razvoja zaposlenih kao najveće vrednosti kompanije, naročito u uslovima sve kompleksnijeg poslovanja i konkurentnijeg tržišta potrebnih ekspertnih znanja.

Potrebno je da nastavimo da unapređujemo korporativno upravljanje Matičnim društvom i povezanim pravnim licima u cilju ostvarivanje veće sinergije sa našim povezanim pravnim licima u najvažnijim segmentima poslovanja. Kroz racionalizaciju zajedničkih oblasti poslovanja, unificiranje poslovnih procesa i praksi, kao i smanjenje troškova i rizika poslovanja mogu se ostvariti dodatni sinergetski efekti i poboljšati ukupni poslovni rezultati, čime će se očuvati poverenje investitora i povećati vrednost društava u interesu akcionara i organizacije.

Kao i u prethodnom periodu, ambiciozni ciljevi koje postavljamo u svim segmentima poslovanja zahtevaće posvećeno angažovanje zaposlenih, ali naročito veštine menadžmenta u pogledu optimalnog iskorišćenja raspoloživih resursa i efikasnost u odlučivanju na svim nivoima upravljanja. Uvereni smo da samo takvim pristupom, posvećenim, predanim i istrajnim radom možemo da nastavimo da održavamo dinamiku razvoja kompanije i očuvamo poziciju vodećeg regionalnog telekomunikacionog operatora.

Kontinuitet društveno odgovornog delovanja na svim tržištima na kojima poslujemo kroz aktivnu saradnju i podršku društvenoj zajednici ostaje jedan od naših imperativa.

Želim da se i ovim putem zahvalim na ukazanom poverenju našim korisnicima koje oduvek smatramo svrhom našeg delovanja i najznačajnijim delom našeg poslovnog uspeha i ambicije.

Takođe se zahvaljujem svim našim zaposlenima, akcionarima, poslovnim partnerima i svima koji dele našu viziju da budemo prvi izbor korisnika na svim tržištima na kojima nastupamo, pružajući usluge najvišeg kvaliteta u skladu sa savremenim tehnološkim trendovima.

Zbog svega što smo do sada zajedno ostvarili, čvrsto sam uveren da ćemo i u narednom periodu ostvarivati zajedničke ciljeve i deliti iste vrednosti.

Srdačno

Predrag Ćulibrk

Generalni direktor Telekom Srbija a.d. Beograd

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'L' followed by a flourish.

RAZVOJ I OKRUŽENJE ISTORIJAT

Telekom Srbija

Maj 1997. - JP PTT osnovao je, u formi jednočlanog akcionarskog društva, Telekom Srbija.

Jun 1997. - U okviru privatizacije dela kapitala, 49% akcija prodato je kompaniji STET INTERNATIONAL NETHERLANDS N.V., holandskoj filijali italijanske telekomunikacione kompanije Telecom Italia (29% akcija) i grčkoj telekomunikacionoj kompaniji HELLENIC TELECOMMUNICATIONS ORGANIZATION S.A. (OTE) (20% akcija).

Februar 2003. - Zaključen je ugovor na osnovu koga je JP PTT otkupio celokupan paket akcija Telekom Srbija, u vlasništvu Telecom Italia, i stekao ukupno 80% akcija Telekom Srbija, dok je preostali iznos od 20% akcija ostao u vlasništvu OTE.

Septembar 2010. - Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srbije, 05 - broj 023-6816, od 21. septembra 2010. godine i Odluke Upravnog odbora JP PTT, od 20. septembra 2010. godine, o prenosu, bez naknade, akcija Telekom Srbija na Republiku Srbiju, JP PTT i Vlada Republike Srbije su 24. septembra 2010. godine zaključili Ugovor o prenosu bez naknade akcija Telekom Srbija – Poklonu. Zaključenjem ovog ugovora, Republika Srbija je postala većinski vlasnik Telekom Srbija i stekla pravo svojine na 80% akcija u Telekom Srbija, dok je 20% akcija ostalo u vlasništvu OTE.

Decembar 2011. – Skupština akcionara Telekom Srbija donela je dana 16. decembra 2011. godine Odluku o sticanju sopstvenih akcija, koje su bile u posedu OTE, kao manjinskog akcionara Društva, dok je, polazeći od navedene odluke dana 29. decembra 2011. godine Skupština akcionara odobrila i zaključenje Ugovora o prodaji akcija između Telekoma Srbija i OTE Grčka., koji je dana 30. decembra 2011. godine i zaključen.

Januar 2012. – Dana 25. januara 2012. godine u potpunosti su isplaćena sredstva na ime udela manjinskog akcionara OTE u kapitalu Društva. Nakon ovog datuma, Telekom Srbija je postao vlasnik 20% akcija Društva (sopstvene akcije).

Maj 2012. - Odlukom Vlade Republike Srbije o prenosu akcija bez naknade građanima - nosiocima prava, zaposlenima i bivšim zaposlenima Preduzeća

za telekomunikacije „Telekom Srbija“ a.d. Beograd, od 27. aprila 2012. godine, a u skladu sa Zakonom o pravu na besplatne akcije i novčanu naknadu koju građani ostvaruju u postupku privatizacije („Sl. glasnik RS“, br. 123/07 i 30/10) utvrđen je postupak i način prenosa besplatnih akcija Telekom Srbija na građane, kao nosioce tog prava, zaposlene i bivše zaposlene Telekom Srbija, uključujući zaposlene i bivše zaposlene JP PTT i njihove pravne prethodnike, i na osnovu iste izvršena podela besplatnih akcija. Nakon podele besplatnih akcija došlo je do promene strukture vlasničkog kapitala Telekom Srbija, tako da je udeo Republike Srbije 58%, Telekom Srbija 20%, građani Srbije stekli su 15%, a zaposleni i bivši zaposleni su stekli 7% akcija Telekom Srbija.

Februar 2015. – Društvo je objavilo poziv za dostavljanje ponuda za usluge menadžment konsaltinga u vezi profesionalne podrške u određivanju modela privatizacije.

Mart – decembar 2015. godine – U navednom periodu su sprovedene aktivnosti u vezi sa postupkom prodaje kapitala Društva, prodajom akcija u vlasništvu Republike Srbije metodom javnog prikupljanja ponuda. Agencija za privatizaciju je dana 11. decembra 2015. godine donela Odluku broj 10-3945/15-124/04 o poništenju predmetnog postupka.

Mtel

Javno osnovno državno preduzeće za telekomunikacije Republike Srpske, Banja Luka, registrovano je na dan 20. decembra 1996. godine i do 12. decembra 2002. godine poslovalo je kao preduzeće u potpunom državnom vlasništvu, kada je izvršena vlasnička transformacija u akcionarsko društvo, kao i promenjen naziv u Telekomunikacije Republike Srpske, a.d. Banja Luka.

Do kraja 1996. godine, poštanske, telegrafске i telefonske usluge u Republici Srpskoj su se obavljale u sklopu jednog preduzeća – Jedinstvenog javnog preduzeća PTT saobraćaja Republike Srpske. Od 1. januara 1997. godine, u skladu sa odredbama Zakona o sistemima veza, radio-saobraćaju i poštanskom, telegrafskom i telefonskom saobraćaju, izvršena je podela na dva nova preduzeća, JODP Telekom Srpske i JODP Srpske Pošte.

U toku 2002. godine, na osnovu Zakona o privatizaciji u Republici Srpskoj i Odluke Vlade Republike Srpske, 20% državnog kapitala, Preduzeće je

privatizovano putem vaučer ponude, od čega se na Privatizaciono-investicione fondove odnosilo 11%, a na fizička lica 9%. Preostalih 80% (državni kapital 65%, Fond penziono-invalidskog osiguranja 10% i Fond za restituciju 5%) se privatizovao po Posebnom privatizacionom programu Vlade Republike Srpske, u skladu sa Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima.

Rešenjem Osnovnog suda u od 12. decembra 2002. godine, upisana je promena imena u Telekomunikacije RS, a.d. Banja Luka i statusna promena. Na osnovu Rešenja Osnovnog suda u Banjaluci od 28. juna 2007. godine, upisana je statusna promena – vlasnička transformacija prodajom ukupnog dela državnog kapitala preduzeću Telekom Srbija, a.d. Beograd.

Kupovinom 65% državnog kapitala, Telekom Srbija je većinski vlasnik Mtela. Na dan 31. decembra 2016. godine struktura vlasništva Mtel-a je bila:

Telekom Srbija, a.d. Beograd, Srbija – 65%;

Penzijski rezervni fond a.d., Banja Luka – 9%;

Fond za restituciju Republike Srpske, a.d. Banja Luka - 5%;

ZMIF u preoblikovanju Zepter fond, a.d. Banja Luka – 4%;

Ostali akcionari 17%.

Povezana pravna lica

Na dan 31. decembra 2016. godine Mtel ima udele u vlasništvu u tri privredna društva, i to:

Mtel GmbH sa sedištem u Beču s 100% udela vlasništva,

Društvo Logosoft d.o.o. Sarajevo sa 65% udela u vlasništvu,

Društvo za telekomunikacije MTEL d.o.o. Podgorica sa 49% udela u vlasništvu.

mtel

mtel je registrovan 4. aprila 2007. godine u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima Crne Gore, pod registracionim brojem 5-0368574/001.

Osnivači mtel-a bili su:

1. Telekom Srbija sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija, sa 51% vlasničkog udela; i

2. Ogalar B.V., sa sedištem u Amsterdamu, Holandija, sa 49% vlasničkog udela.

Manjinski osnivač mtel-a, Ogalar B.V., Amsterdam, Holandija je 1. februara 2010. godine prodao svoj udeo Mtel-u.

U skladu sa Odlukom vlasnika mtel-a o povećanju kapitala od 12. marta 2010. godine, izvršena je dokapitalizacija mtel-a u iznosu od EUR 40.000.000. Sredstva dokapitalizacije su uplaćena od strane vlasnika zaključno sa 15. martom 2010. godine, proporcionalno učešću vlasništva u mtel-u.

U junu 2015. godine osnivači su izvršili dokapitalizaciju u visini od EUR 17.346.939 od čega Telekom Srbija u visini od EUR 7.500.000 prenosom vlasništva nad udelima u privrednom društvu „Fibernet“ d.o.o, i Mtel u visini od EUR 8.500.000, prenosom vlasništva nad udelima u privrednom društvu „Cabling“ d.o.o. Kako bi vlasnici zadržali procenat svojih udela u mtel-u, Telekom Srbija je izvršio i novčanu dokapitalizaciju u visini od EUR 1.346.939.

Tokom 2015. godine mtel je izvršilo kupovinu 100% udela pravnih subjekata Media Net d.o.o. i Elta Mont d.o.o. Nikšić. Zajedno sa privrednim društvima koji su ustupljeni mtel-u od strane osnivača, mtel je u skladu sa Zakonom o privrednim društvima izvršio spajanje sa pripajanjem svih privrednih društava na dan 30. septembar 2015. godine.

Osnovna delatnost mtel-a je pružanje telekomunikacionih usluga i druge poslovne aktivnosti u skladu sa registracijom, a komercijalni rad zvanično je počeo 9. jula 2007. godine.

Pripojena pravna lica

Na osnovu Ugovora o spajanju uz pripajanje broj 26468 od 28. septembra 2015. godine, mtel je preuzeo sledeća privredna društva:

- Cabling d.o.o. Budva;
- FiberNet d.o.o. Podgorica;
- Elta Mont d.o.o. Nikšić;
- Media Net d.o.o. Podgorica.

Dana 30. septembra 2015. godine izvršeno je spajanje uz pripajanje i navedena pravna lica su izbrisana iz Centralnog registra privrednih subjekata

Poreske uprave. Postupak spajanja sa pripajanjem je sproveden po pojednostavljenom postupku spajanja, u skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima Crne Gore i prethodnim ispunjenjem svih propisanih zakonskih preduslova za spajanje uz pripajanje, osnivačkim aktima i statutima svih subjekata spajanja uz pripajanje.

Imovina i obaveze preuzetih društava postala su imovina i obaveze mtel-a kao Društva preuzimaoca sa danom 30. septembra 2015. godine.

Nakon registracije spajanja uz pripajanje pred Centralnim registrom privrednih subjekata mtel kao Društvo preuzimalac nastavlja da posluje pod istim poslovnim imenom, sedištem i pretežnom delatnošću, u skladu sa svojim osnivačkim aktom i statutom; učešće osnivača u osnivačkom kapitalu mtel-a kao Društva preuzimaoca ostalo je nepromenjeno, tako da udeo Telekom Srbija iznosi 51%, a udeo Mtel-a, iznosi 49%. Pre spajanja sa pripajanjem, privredna društva Cabling d.o.o. Budva, Elta-Mont d.o.o. Nikšić, FiberNet d.o.o. Podgorica i Media Net d.o.o. Podgorica su poslovala kao posebni pravni subjekti.

Privredna društva Elta-Mont d.o.o. Nikšić i Media Net d.o.o. Podgorica su se nalazila u 100% vlasništvu mtel-a. Privredno društvo FiberNet d.o.o. Podgorica se nalazilo u 100% vlasništvu Telekom Srbija a.d. Beograd, dok se privredno društvo Cabling d.o.o. Budva nalazilo u 100% vlasništvu Telekomunikacije Republike Srpske a.d. Banja Luka, do 8. juna 2015. godine od kada su u 100% vlasništvu mtel-a.

Telus

Privredno društvo za održavanje i obezbeđivanje objekata, imovine i druge usluge Telus osnovano je 31. marta 2005. godine, a sa radom je počelo 1. maja 2005. godine kao zatvoreno akcionarsko društvo 100% u vlasništvu osnivača – Telekom Srbija.

U privredno društvo Telus je, prilikom osnivanja, prešlo 840 zaposlenih na poslovima održavanja higijene i fizičko-tehničkog obezbeđenja iz matičnog društva, a 1. januara 2006. godine Telus je, u okviru petogodišnjeg aranžmana, preuzeo 767 zaposlena iz JP „Pošta Srbije“ na istim poslovima. Počev od 1. juna 2010. godine Telus sa Telekom Srbija zaključuje ugovore o pružanju usluga iz registrovane delatnosti na godišnjem nivou.

Nakon isteka petogodišnjeg poslovnog aranžmana, JP PTT (JP Pošta Srbije) sprovodi otvorene postupke javnih nabavki usluga FTO i usluga održavanja higijene, u okviru kojih su sa Telus zaključeni novi trogodišnji Ugovori.

TS:NET

Februar 2010. godine - Izvršena je registracija TS:NET B.V. u formi zatvorenog akcionarskog društva sa ograničenom odgovornošću.

Maj 2013. godine - Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 23. maja 2013. godine Odluku br. 152744/14-2013 kojom je data saglasnost na Odluku Izvršnog odbora broj 149448/15-2013 kojom se odobrava smanjenje osnovnog kapitala TS:NET B.V., a u cilju povlačenja raspoloživih sredstava u korist Matičnog društva .

Septembar 2013. godine – Nadzorni odbor Matičnog društva doneo je dana 19. septembra 2013. godine, Odluku broj 288253/11-2013 kojom je data prethodna saglasnost na Odluku Izvršnog odbora broj 263176/5-2013 od 20. avgusta 2013. godine o izmenama i dopunama Odluke Izvršnog odbora broj 149448/15-2013 od 14. maja 2013. godine u pogledu iznosa odobrenog smanjenja kapitala TS:NET B.V.

mts d.o.o.

mts d.o.o. osnovano je oktobra 2015. godine, radi obavljanja telekomunikacione delatnosti na području Kosova i Metohije, od strane Telekom Srbija, koji je jedini njegov član, sa udelom 100%.

Tokom 2016. godine, izvršene su dve dokapitalizacije „mts“ D.O.O. Severna Mitrovica, od kojih je jedna u stvarima i pravima, a druga u novcu.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije HD-WIN d.o.o. je osnovano 13. marta 2009. godine.

Od 3. septembra 2010. godine u svom 100% vlasništvu ima i HD-WIN ARENA SPORT u Hrvatskoj koje ima Dozvolu za emitovanje na teritoriji Hrvatske.

Ugovorom o pristupanju br. 226414 od 21. jula 2011. godine menja se vlasnička struktura i kapital. Dana 4. jula 2014. godine, ugovorom o kupoprodaji udela, izvršena je akvizicija agencije SportsADD Limited,

Nikozija, Kipar (manjinski vlasnik HD-WIN-a) od strane agencije MYD Sports SA, Ženeva, Švajcarska, pri čemu je 9% udela u društvu HD-WIN d.o.o. preneto na kompaniju Myd Sports SA, tako da je trenutna vlasnička struktura sledeća:

- 51% udela ima Telekom Srbija,
- 40% udela ima Goran Đaković i
- 9% udela ima MYD Sports SA iz Švajcarske.

Nakon ispunjenja svih odložnih uslova iz Ugovora o pristupanju, Telekom Srbija je izvršio uplatu kapitala 1. avgusta 2011. godine.

mts banka

mts banka je osnovana 28. decembra 1990. godine, uz pribavljenu dozvolu Narodne banke Srbije, pod nazivom KOSOVSKO METOHIJSKA BANKA a.d. Zvečan.

Nakon promene vlasničke strukture u postupku povećanja osnovnog kapitala, Banka, počev od oktobra 2010. godine, poslovala je pod imenom Dunav banka a.d., sa sedištem u Zvečanu, a od decembra 2012. godine, sa sedištem u Beogradu.

Decembra 2014. godine Matično društvo vrši uplatu u postupku povećanja osnovnog kapitala, čime stiče vlasništvo nad 56% akcija mts banke. Udeo Telekom Srbija u povezanom pravnom licu mts banka je početkom 2015. godine uvećan na 58% putem ponude za preuzimanje.

Na sednici Skupštine akcionara održanoj 29. oktobra 2015. godine, mts banka je donela odluku o povlačenju akcija sa Beogradske berze, Multilateralne trgovačke platforme – MTP Belex, čime je, na osnovu rešenja Beogradske berze, prestala da bude javno akcionarsko društvo dana 16. novembra 2015. godine.

Odlukama korporativnih organa Društva, u decembru 2015. godine, odobreno je sticanje 1.190.700 komada akcija mts banke, koje su bile u dotadašnjem vlasništvu Kompanije „Dunav osiguranje“ a.d.o. Beograd, tako da je Telekom Srbija stekao 76% akcija.

Procenat učešća Telekom Srbija u vlasničkoj strukturi mts banke, tokom 2016. godine, povećan je na 82%, tako da je vlasnička struktura mts banke sledeća:

- Telekom Srbija 82% akcija, umesto dotadašnjih 76%,
- Kompanija Dunav osiguranje a.d.o 11%,
- Dunav Re A.D. 3 %,
- Ostali akcionari 4%.

GO4YU

GO4YU je osnovan tokom 2014. godine, od strane Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska.

U avgustu 2015. godine, Telekom Srbija je stekao vlasništvo nad 50% osnovnog kapitala GO4YU.

U martu 2016. godine, Telekom Srbija je zaključio Ugovor o otkupu akcija Dimedia Group SA, Ženeva, Švajcarska od strane drugog akcionara navedene kompanije, tako da Telekom Srbija, po sprovedenom postupku prenosa akcija, od jula 2016. godine, nije akcionar tog do tada povezanog pravnog lica.

Aktivnosti GO4YU usmerene su na pružanje telekomunikacionih usluga korisnicima iz dijaspore širom sveta, izuzev zemalja bivše Jugoslavije, a prevashodno na prostoru Severne Amerike.

GO4YU pruža telefonske usluge, održavanje, upravljanje i omogućavanje pristupa uređajima za emitovanje, prenos ili prijem poruka (govor, teskt, slika ili podaci), iznajmljivanje telekomunikacione opreme, usluge distribucije TV signala krajnjim korisnicima i druge multimedijalne usluge.

mts AntenaTV

Privredno društvo mts AntenaTV d.o.o. Beograd osnovano je 2016. godine, zajedničkim ulaganjem Telekom Srbija i JP „Emisiona tehnika i veze“ Beograd, za potrebe distribucije medijskih sadržaja posredstvom DTT (Digital Terrestrial Television).

TRŽIŠTE

Makroekonomski podaci

REPUBLIKA SRBIJA

Srbija beleži pozitivan ekonomski trend, podstaknut pre svega investicijama u javnom sektoru, rastom izvoza, padom uvoza i niskim cenama bazičnih proizvoda. Podatak MMF-a kaže da je Srbija 2016. godine imala rast BDP-a od 2,8%¹

Srbija je objektivno ostvarila u prošloj godini privredni napredak. Javne finansije su uravnotežene. Problem Srbije je veliki negativni saldo prirodnog priraštaja. Srbija godišnje tim putem gubi oko 35.000 stanovnika.²

U novembru 2016. godine zabeležen je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 1,3% u odnosu na novembar 2015. godine. U sektoru Rudarstvo ostvaren je rast od 0,5%, u sektoru Prerađivačka industrija rast je iznosio 4,9%. Rast industrijske proizvodnje praćen je realnim rastom prometa u trgovini na malo. U novembru 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine taj rast je iznosio 7,4%.³

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Republike Srbije za period januar – novembar 2016. godine iznosi: - 31.142,1 miliona dolara - porast od 7,7% u odnosu na isti period prethodne godine.

Deficit iznosi 3.864,8 mil. dolara, što čini smanjenje od 10,0% u odnosu na isti period prethodne godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je 77,9% i veća je od pokrivenosti u istom periodu prethodne godine, kada je iznosila 74,1%.⁴

Međugodišnja inflacija je u četvrtom tromesečju zabeležila rast i u decembru je iznosila 1,6%. Niski inflatorni pritisci karakterisali su i poslednje tromesečje 2016. godine. Kada je reč o domaćim faktorima, niskim inflatornim pritiscima najviše su doprineli efekti fiskalne konsolidacije, relativna stabilnost deviznog kursa i niska inflaciona očekivanja finansijskog sektora i privrede. Iako je zabeležen izvestan oporavak svetske cene nafte, koji je podstakao i umeren

¹ MMF

² Republički zavod za statistiku Republike Srbije

³ <http://www.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/02/40/02/MSB-11-2016.pdf>

⁴ <http://www.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/02/40/02/MSB-11-2016.pdf>

rast inflacije u zoni evra, uticaj cena iz međunarodnog okruženja i dalje je relativno nizak. Na nivou tromesečja, ostvaren rast cena od 0,5% bio je opredeljen poskupljenjem električne energije i naftnih derivata, kao i sezonski uobičajenim rastom cena turističkih paket-aranžmana, odeće i obuće i, s druge strane, pojeftinjenjem neprerađene hrane.⁵

U novembru je u odnosu na prethodni mesec zabeležen porast ukupne registrovane zaposlenosti od 0,4% (7.653 lica), od čega je povećanje zaposlenosti u radnom odnosu kod pravnih lica od 0,3% (4.450 zaposlenih), a kod preduzetnika za 0,8% (2.566 zaposlenih).

U odnosu na novembar 2015, ukupna registrovana zaposlenost je veća za 1,8% (35.931 lice), od čega je povećanje zaposlenosti u radnom odnosu kod pravnih lica od 1,4% (21.001 lice) i kod preduzetnika od 6,4% (19.898 zaposlenih).

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa koja je u Republici Srbiji isplaćena u novembru 2016. godine iznosi 45.767 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u oktobru 2016. godine, veća je nominalno za 1,1% i realno za 1,2%, dok u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u novembru 2015. godine, veća je nominalno za 3,6% i realno za 2,1%.⁶

⁵ http://www.nbs.rs/system/galleries/download/pdf_ioi/ioi_02_2017.pdf

⁶ <http://www.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/02/40/02/MSB-11-2016.pdf>

BOSNA I HERCEGOVINA

Stopa rasta BDP-a BiH u 2016. godini iznosila je 2,8%³. Samo je Republika Srpska u regiji bivše SFRJ imala nešto veći rast od Srbije (imala je rast BDP-a od 3,3%⁴).

U 2017. godini očekuje se rast BDP-a u Bosni i Hercegovini između 3,2% i 3,5%.

Stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini je i dalje visoka, i iznosi oko 41%⁵.

³ Svjetska Banka

⁴ Republički zavod za statistiku Republike Srpske

⁵ Trading Economics

Tržište radne snage će i dalje ostati jedan od najvećih problema BiH ekonomije. Stopa registrovane nezaposlenosti iznosila je u maju 2016. godine 41,7% odnosno 518.857 nezaposlenih. U oktobru 2016. godine registrovana nezaposlenost se značajno smanjila i iznosi 512.496 nezaposlenih.⁶

Republika Srpska je imala rast industrijske proizvodnje od 4% u 2016 godini.⁷ Takođe u Republici Srpskoj je pokrivenost uvoza izvozom povećana i iznosi 58,1%⁸ što je najbolji pokazatelj još od potpisivanja mirovnog sporazuma u Dejtonu.

CRNA GORA

Prema konačnim podacima, BDP Crne Gore je, prema preliminarnim podacima, u prvom, drugom i trećem kvartalu 2016. godine ostvario godišnji rast od 1,1%, 2,7% i 2,4%, respektivno.

Cene su u decembru 2016. godine, u odnosu na prethodni mesec, veće za 0,2%, dok je godišnja stopa inflacije u decembru iznosila 0,9%.

U 2016. godini u odnosu na 2015. godinu zabeležen je pad industrijske proizvodnje od 4,4%. Pad proizvodnje zabeležen je u sektoru vađenje rude i kamena (-18,1%) i sektoru prerađivačka industrija (-7,8%), dok je u sektoru snabdevanje električnom energijom, gasom i parom zabeležen rast od 3,5%. Broj dolazaka turista u 2016. godini veći je za 5,9% u odnosu na 2015. godinu, dok je rast noćenja iznosio 1,8%. U 2016. godini je proizvedeno ukupno 293.594 m³ šumskih sortimenata, što je za 22,4% manje u odnosu na prethodnu godinu. Prema preliminarnim podacima, građevinarstvo je u prvih devet meseci 2016. godine zabeležilo rast vrednosti izvršenih građevinskih radova od 27,8% i rast efektivnih časova rada od 14,4% u odnosu na isti period 2015. godine.

Prosečan broj zaposlenih u decembru 2016. godine iznosio je 177.473 lica, što je za 0,5% manje u odnosu na prethodni mesec, a za 2,9% više u

⁶ Agencija za statistiku BiH

⁷ Agencija za statistiku BiH

⁸ Republički zavod za statistiku Republike Srpske

odnosu na decembar 2015. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u decembru 2016. godine iznosio 49.487, što predstavlja rast od 3,6% u odnosu na prethodni mesec i rast od 23,7% u odnosu na decembar 2015. godine.

Prema proceni Ministarstva finansija, u novembru 2016. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je EUR 24,9 miliona, dok je za jedanaest meseci 2016. godine ostvaren deficit u iznosu od EUR 45,9 miliona ili 1,2% procenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore u novembru iznosili su EUR 112,5 miliona ili 3% procenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za novembar više za 5,6%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u novembru 2015. godine, ostvaren je rast od 17,3%. Izdaci budžeta iznosili su EUR 137,4 miliona ili 3,7% procenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 4,8% niže u odnosu na plan za novembar 2016. godine, a za 25,2% više u odnosu na ostvarenje izdataka u novembru 2015. godine. Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju septembra 2016. godine, državni dug (bruto) je iznosio EUR 2.309,2 miliona ili 61,9% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug odnosilo se EUR 314 miliona ili 8,4% BDP-a, dok se na spoljni dug odnosilo EUR 1.995,2 miliona ili 53,5% BDP-a.

http://www.cb-cg.org/index.php?mn1=publikacije&mn2=izvjestaj_quvernara&mn3=decembar_2016

Regulatorni okvir

Telekom Srbija

Telekom Srbija, u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i licencama koje je izdao Ratel, kao nadležno regulatorno telo, kao i upisom u evidenciju operatora javnih komunikacionih mreža i usluga, koju vodi Ratel, obavlja delatnost elektronskih komunikacija, što obuhvata: izgradnju ili postavljanje, održavanje, korišćenje i davanje na korišćenje javnih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, kao i pružanje elektronskih komunikacionih usluga.

Dana 28. jula 2006. godine, saglasno Zakonu o telekomunikacijama, Pravilniku o broju i periodu na koji se izdaje licenca za javne mobilne telekomunikacione mreže i usluge, kao i o minimalnim uslovima i najmanjem iznosu jednokratne naknade za izdavanje licenci, Ratel je, u postupku zamene važeće GSM/GSM1800 licence Društvu, izdao Licencu za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, koja je izdata na period od 10 godina. Nakon isteka navedenog perioda, važnost Licence je 18. jula 2016. godine produžena na period od narednih 10 godina, čime su sva prava i obaveze koje je Telekom Srbija stekao Licencom produženi do 28. jula 2026. godine.

Društvo je dana 13. aprila 2007. godine, u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama, u postupku zamene, dobilo Licencu za izgradnju, posredovanje i eksploataciju javne fiksne telekomunikacione mreže i pružanje usluga javne fiksne telekomunikacione mreže od strane Ratel-a, koja je izdata na period do 9. juna 2017. godine. Pre isteka navedenog roka, Društvo je blagovremeno podnelo zahtev za produženje Licence. Agencija je u svom odgovoru na podneti zahtev odgovorila da se pružanje javno dostupnih telefonskih usluga preko javne fiksne telekomunikacione mreže nalazi u režimu opšteg ovlašćenja i da je ona po službenoj dužnosti evidentirala imaoce Licenci za napred navedene usluge u Registru operatora, u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima. Agencija je takođe navela da je evidentiranjem imaoce Licenci za usluge definisane Licencom u Registru operatora, izvršila sve potrebne radnje u vezi sa nastavkom pružanja usluga nakon isteka perioda na koji je izdata navedena Licenca.

Dana 16. juna 2009. godine, Društvo je dobilo Licencu za javnu fiksnu bežičnu telekomunikacionu mrežu (FWA) i za govorne usluge, prenos paketa podataka i istovremeni prenos govora i podataka (CDMA licenca). Licenca je izdata na period od 10 godina, sa početkom pružanja komercijalnih usluga u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu Licence.

Pored navedenih Licenci, Društvo je upisano u evidenciju operatora javnih komunikacionih mreža i usluga, koju vodi Ratel, za sve usluge koje pruža svojim korisnicima, a od marta 2015. godine i za 4G mrežu na osnovu dozvole za korišćenje radio-frekvencija u radiofrekvencijskom opsegu 1710-1785/1805-1880 MHz (nova generacija mobilnih komunikacija 4G). Evidencija operatora javnih komunikacionih mreža i usluga je dostupna na web sajtu Ratela, na adresi <http://registar.ratel.rs/cyr/reg201>.

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, Ratel je 7. jula 2011. godine doneo Odluku o određivanju tržišta podložnih prethodnoj regulaciji kojim je utvrdio devet relevantnih tržišta, od kojih su tri maloprodajna i šest veleprodajnih. Na osnovu izvršenih analiza ovih TPR, Ratel je krajem 2011. godine doneo rešenja kojima je Društvo određeno za operatora sa značajnom tržišnom snagom (u daljem tekstu: ZTS) na osam od ukupno 9 relevantnih tržišta, i to na: I –maloprodajnom tržištu pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, II – veleprodajnom tržištu originacije poziva u javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji, III – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u javnoj fiksnoj mreži, IV – veleprodajnom tržištu (fizičkog) pristupa elementima mreže i pridajućim sredstvima (uključujući deljeni i potpuni raščlanjeni pristup lokalnoj petlji, V – veleprodajnom tržištu širokopojasnog pristupa, VI – veleprodajnom tržištu iznajmljenih linija, VII – veleprodajnom tržištu terminacije poziva u mobilnoj mreži i VIII – maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije. Na svakom od navedenih relevantnih tržišta, Telekomu Srbija su nametnute i odgovarajuće regulatorne obaveze: objavljivanje određenih podataka u formi standardne ponude, nediskriminatorско postupanje, omogućavanje pristupa i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kontrola cena, primena troškovnog računovodstva, zabrana obračunavanja prekomernih cena, tarifna kontrola, i dr.

U postupku ponovne analize relevantnih tržišta Ratel je doneo Zaključak o usvajanju Izveštaja o analizi maloprodajnog tržišta javno dostupne telefonske

usluge sa fiksne lokacije (TPR 9) broj 1-02-021-89/16-4 od 10. novembra 2016. godine kojim je konstatovano da se navedeno tržište kreće u pravcu efikasne konkurencije i da više ne postoji potreba za prethodnom regulacijom, tako da se Telekom Srbija ne može više smatrati operatorom sa ZTS na ovom tržištu.

Pojedinačno rešenje, na osnovu kojeg je Telekom Srbija stekao status ZTS na navedenom maloprodajnom tržištu javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije, prestalo je da važi 5. januara 2017. godine kada je stupila na snagu Odluka o izmeni Odluke o određivanju relevantnih tržišta podložnih prethodnoj regulaciji. Na osnovu ove odluke utvrđeno je da prethodnoj regulaciji sada podleže sedam tržišta dok maloprodajno tržište distribucije medijskih sadržaja i malopodajno tržište javno dostupne telefonske usluge sa fiksne lokacije nisu više predmet ex-ante regulacije, tako da je Telekom Srbija shodno ovoj odluci sada operator sa ZTS na svih sedam tržišta koja podležu prethodnoj regulaciji.

Od aktivnosti u vezi sa regulatornim okvirom, sa implikacijama na poslovanje Društva u 2016. godini, izdvaja se sledeće:

Ratel je doneo Rešenje kojim se Društvu izdaje pojedinačna dozvola za korišćenje radio-frekvencija za dva osnovna radio-frekvencijska bloka širine po 5 MHz (upareno), za pružanje javne elektronske komunikacione usluge za sistem IMT (International Mobile Telecommunications) koji obuhvata IMT-2000 i IMT-Advanced, na tehnološki neutralnoj osnovi, za teritoriju Republike Srbije, po sprovedenom postupku javnog nadmetanja.

Ratel je izvršio analizu maloprodajnog tržišta pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji (tržište 1) i doneo Rešenje kojim se Telekom Srbija ponovo određuje za operatora sa značajnom tržišnom snagom na ovom tržištu.

Ratel-u je podnet Regulatorni izveštaj za 2015. godinu kao osnov za propisivanje cena regulatornih usluga od strane regulatorne agencije. Prema mišljenju nezavisnog revizora, finansijski izveštaji Operatora sa ZTS, sa stanjem na dan 31. decembra 2015. godine i za godinu završenu na taj dan, sastavljeni su, sa svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Pravilnikom o primeni troškovnog principa, odvojenih računa i izveštavanja od strane operatora sa značajnom tržišnom snagom u oblasti elektronskih komunikacija.

Ratel je krajem 2016. godine pokrenuo postupak definisanja i uvođenja LRIC (*long run incremental cost* – dugoročni inkrementalni troškovi) metodologije za proračun troškova pružanja usluga u fiksnoj i mobilnoj mreži, na osnovu kog je planirano korigovanje cena usluga na određenim regulisanim tržištima na kojima Telekom Srbija ima ZTS status. Na osnovu EU prakse, očekivano je da primena ove metodologije dovede do značajnog smanjivanja cena usluga na koje bude primenjena. Ratel još uvek nije definisao na koje je sve usluge, osim terminacije poziva u fiksnoj i mobilnoj mreži, planirana primena LRIC cena.

Ratel je 9. septembra 2016. godine doneo Rešenje kojim se mobilnim operatorima koji su imali Licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom dozvoljava korišćenje svih dodeljenih radiofrekvencijskih opsega za pružanje elektronskih komunikacionih usluga na fiksnoj lokaciji korišćenjem CLL (Cellular Local Loop) tehnologije i to u mestima u kojima, prema zvanično objavljenim podacima Republičkog zavoda za statistiku o poslednjem popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Republici Srbiji, ima do 1.500 stanovnika.

Mtel

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Bosni i Hercegovini je u nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije (u daljem tekstu: Agencija), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama, Političkih sektora telekomunikacija i podzakonskim aktima.

Postojeći regulatorni okvir u BiH se zasniva na regulatornom okviru EU, a karakteriše ga stalno praćenje i analiziranje tržišta telekomunikacija, te donošenje potrebnih regulatornih akata s ciljem njegovog kontinuiranog razvoja, kako sa aspekta povećanja broja usluga, tako i u smislu marketinških i tehničkih inovacija.

Tržište telekomunikacija BiH je liberalizovano početkom 2006. godine, a krajem 2016. godine na ovom tržištu deluju:

- 3 operatora sa značajnom tržišnom snagom (SMP - *Significant Market Power* operatori); prema Listi operatora sa značajnom tržišnom snagom Mtel a.d. Banja Luka, BH Telekom d.d. Sarajevo i HT d.o.o.

Mostar proglašeni su za operatore sa značajnom tržišnom snagom na tržištu usluga fiksne i mobilne telefonije i iznajmljenih linija;

- 12 korisnika Dozvole za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga;
- 82 korisnika Dozvole za obavljanje delatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža;
- 71 korisnik Dozvole za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu.

Mtel posluje u skladu sa važećim dozvolama koje mu je dodelila Agencija, i to:

- Dozvola za javnog operatora fiksne telefonije od 1. juna 2002. godine,
- Dozvola za obavljanje delatnosti davaoca pristupa Internetu od 15. marta 2013. godine,
- Dozvola za pružanje GSM usluga od 12. oktobra 2004. godine,
- Dozvola za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima UMTS od 26. marta 2009. godine,
- Dozvola za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija od 16. marta 2010. godine.

Aneksom I Dozvole za pružanje mobilnih usluga na univerzalnim mobilnim telekomunikacionim sistemima iz decembra 2010. godine, Mtel-u je omogućeno pružanje UMTS usluga i na GSM frekventnom opsegu. Aneksom I Dozvole za pružanje GSM usluga Mtel-u je omogućeno korišćenje dodatnog frekventnog opsega E-GSM od juna 2012. godine.

U okviru procesa liberalizacije tržišta telekomunikacija, a u skladu sa regulatornim okvirom, na snazi su sledeće referentne ponude Mtela:

1. Referentna ponuda za interkonekciju sa fiksnom mrežom Mtel-a,
2. Referentna ponuda za interkonekciju i pristup mobilnog virtuelnog mrežnog operatora mobilnoj mreži Mtela,
3. Referentna ponuda za interkonekciju sa mobilnom mrežom Mtel-a,
4. Referentna ponuda za pristup izdvojenoj lokalnoj petlji,
5. Referentna ponuda za veleprodaju iznajmljenih linija.

Najznačajnije regulatorne aktivnosti tokom 2016. godine su:

- Dana 27. januara 2016. godine, stupio je na snagu set pravila iz oblasti emitovanja koji obuhvata:
 - Kodeks o komercijalnim komunikacijama,

- Kodeks o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija,
- Pravilo 77/2015 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga (čime prestaje da važi Pravilo 55/2011 i Pravilo 57/2011 o javnim radio i televizijskim stanicama) i
- Pravilo 76/2015 o pružanju medijskih usluga radija (čime prestaje da važi Pravilo 58/2011);
- U februaru 2016. godine, Savet Agencije je usvojio Odluku o prestanku važenja Odluke o načinu pružanja usluga mobilne telefonije između GSM operatora u Bosni i Hercegovini (tzv. usluga „nacionalnog *roaming-a*”). Odluka je stupila na snagu 26. februara 2016. godine;
- U aprilu 2016. godine, Agencija je objavila II (drugi) krug javnih konsultacija na dopunjeni Predlog Analize veleprodajnog tržišta fizičkog pristupa mrežnoj infrastrukturi (uključujući zajednički i potpuni pristup izdvojenoj lokalnoj petlji) na fiksnoj lokaciji i veleprodajnog tržišta širokopojasnog pristupa (Analiza tržišta 4 i 5);
- U maju 2016. godine, Agencija je donela Odluku o usklađivanju cena usluga mobilne telefonije i uslova za pružanje telekomunikacijskih usluga u Bosni i Hercegovini sa cenama usluga mobilnih operatora u regionu. Odlukom su propisana dva seta mera, prvi je stupio na snagu 1. juna 2016. godine dok je drugi set mera stupio na snagu 1. jula 2016. godine;
- U junu 2016. godine, Savet Agencije je usvojio Pravilo o izmeni i dopunama Pravila 67/2012 o modelu rebalansa cena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini i čija je primena od 1. januara 2017. godine;
- U septembru 2016. godine, Savet Agencije je usvojio Pravilo o izmenama Pravila 38/2008 o planu brojeva za telefonske usluge u Bosni i Hercegovini i Pravilo o izmenama i dopuni Pravila 39/2008 o upravljanju planom brojeva za telefonske usluge u Bosni i Hercegovini a čija je primena od 1. oktobra 2017. godine;
- U oktobru 2016. godine, Savet Agencije je usvojio Pravilo 79/2016 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija i koje je stupilo na snagu 26. oktobra 2016. godine;

- U decembru 2016. godine, Savet Agencije je usvojio Pravilo 80/2016 o naknadama za dozvole Regulatorne agencije za komunikacije, kojim se objedinjuju postojeće odredbe i visina naknada za sve vrste dozvola koje izdaje Agencija. Pravilo se primenjuje od 1. januara 2017. godine;

Regulisanje tržišta telekomunikacija u Austriji je u nadležnosti agencije Rundfunk&Telekom Regulierungs regulatorne agencije (RTR), a zasnovano je na Zakonu o komunikacijama Republike Austrije.

Mtel-u Austria od strane RTR dodeljeno je:

- Mrežni kod 0667
- Mobile Network code 20
- Numeracija 0667 77xx xxx, 0667 78xx xxx i 0667 66xx xxx
- Nacionalni signalizacioni kodovi: 11 od 9376 do 9383
- Mobile *number portability routing* brojevi 94 48 i 97 48
- Negeografski brojevi 0800 667 667, 0800 667 000 i 0800 667 777

Mtel-u Austria odobreni su Opšti i Posebni uslovi za pružanje *prepaid*, *postpaid*, VPN usluga mobilne telefonije uključujući i *prepaid*, *postpaid* i VPN tarifne planove.

Od 30. aprila 2016. na snazi je EU regulativa koja propisuje maksimalne cene koje operator može da primeni u *roaming*-u u EU a koje zavise od cena usluga u domaćoj mreži. U skladu sa ovom regulativom i Mtel Austria je korigovao cene u EU *roaming*-u. Ovo predstavlja prelazno rešenje jer je najavljeno ukidanje *roaming*-a u EU od 30. aprila 2017. godine.

mtel

U Crnoj Gori je na snazi Zakon o elektronskim komunikacijama koji je stupio na snagu 21. avgusta 2013. godine.

18. januara 2017. godine, stupio je snagu Zakon o izmjenama i dopunama zakona o elektronskim komunikacijama.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu Agencija) je počela sa radom 2001. godine kao nezavisno regulatorno telo za oblast elektronskih komunikacija i poštanske djelatnosti.

Na snazi je režim prijave: po Zakonu o elektronskim komunikacijama, operator se u Crnoj Gori postaje na bazi pisane prijave.

Prenosivost brojeva je realizovana u fiksnoj i mobilnoj mreži.

Agencija je do sada pokrenula analizu na 14 tržišta, od kojih su 12 završene analizom i nametanjem regulatornih mera.

Prvi set analiza tržišta obuhvata:

Tržište 1: Tržište pristupa javnoj telefonskoj mreži na fiksnoj lokaciji za fizička i pravna lica - maloprodajni nivo;

Tržište 2: Tržište poziva koji potiču iz javne telefonske mreže i koji se pružaju na fiksnoj lokaciji - veleprodajni nivo;

Tržište 3: Tržište poziva koji završavaju u individualnim javnim telefonskim mrežama i koji se pružaju na fiksnoj lokaciji – veleprodajni nivo. Agencija je odredila 2 operatora sa značajnom tržišnom snagom: Crnogorski telekom i mtel. Cena terminacije u fiksnu mrežu je određena na 0,0094 EUR/min (*single transit*);

Tržište 4: Tržište pristupa infrastrukturi mreže na nivou veleprodaje (uključujući zajednički ili potpuno razvezani pristup na utvrđenoj lokaciji) - veleprodajni nivo;

Tržište 5: Tržište širokopojasnog pristupa - veleprodajni nivo;

Tržište 6: Terminalni ili zaključni segmenti iznajmljenih linija, bez obzira na tehnologiju korišćenu da se obezbedi zakupljeni ili dodeljeni kapacitet - veleprodajni nivo;

Tržište 7: Tržište poziva koji završavaju u individualnim mobilnim mrežama - veleprodajni nivo. Agencija je Crnogorskom Telekomu, Telenoru i mtelu, kao operatorima sa značajnom tržišnom snagom na ovom relevantnom tržištu, rešenjem propisala regulatorne obaveze. Cena terminacije poziva je 0,0118 EUR/min.

Drugi set analiza tržišta obuhvata:

Tržište 1 i 2: Maloprodajno tržište javno dostupnih usluga lokalnih, međumjesnih i međunarodnih poziva za pravna i fizička lica koji se pružaju na fiksnoj lokaciji; Tržište 3: Veleprodajno tržište *trunk* segmenata iznajmljenih linija;

Tržište 4: Veleprodajno tržište pristupa i započinjanja (originacije) poziva iz javnih mobilnih telefonskih mreža. Agencija je rešenjem Telenoru d.o.o Podgorica, Crnogorskom Telekomu a.d. Podgorica i mtelu d.o.o Podgorica, kao operatorima sa značajnom tržišnom snagom, propisala regulatorne obaveze. Crnogorski Telekom, Telenor i mtel su, shodno obavezi

transparentnosti, objavili referentne ponude za pristup mobilnim mrežama. Nametnuta im je obaveza primene propisanog sistema troškovnog i odvojenog računovodstva za veleprodajno tržište poziva koji završavaju u individualnim telefonskim mrežama. Drugi krug analize je u toku.

Treći set analiza obuhvata tržište usluga širokopojasnog pristupa internetu na nivou maloprodaje a obaveza regulisanja cena maloprodajnih usluga propisana je Crnogorskom Telekomu, kao operatoru sa značajnom tržišnom snagom na ovom tržištu.

Roaming

Regulacija cena roaminga je odrađena bez analize tržišta. Agencija je donela odluku o regulaciji cena rominga, počev od 30. juna 2015. godine, u saradnji sa Srbijom, Makedonijom i Bosnom i Hercegovinom. Iako je upravni sud poništio odluku Agencije, regulacija maloprodajnih i veleprodajnih cena rominga je na snazi. Agencija namerava da dopunom Zakona o elektronskim komunikacijama stvori zakonske osnove za regulaciju rominga.

U cilju regulacije tržišta, Agencija sprovodi projekat računovodstvenog odvajanja i troškovnog računovodstva. Obaveza nadzora cena i troškovnog računovodstva se uvodi kako za veleprodajno tako i za maloprodajno tržište, na način da osigura metodologiju implementacije odgovarajućeg modela troškovnog računovodstva, Revidirani regulatorni izveštaji za sva relevantna tržišta, tržišne segmente i usluge za 2011., 2012. i 2013. godinu, baziraju na istorijskoj troškovnoj osnovici (HCA) i metodologiji potpuno raspodeljenih troškova (FAC).

Revidirani regulatorni izveštaji za sva relevantna tržišta, tržišne segmente i usluge za 2014. godinu, i za sve godine nakon toga, baziraju na tekućim troškovima (CCA) kao troškovnoj osnovici i potpuno raspodeljenim troškovima (FAC) kao računovodstvenoj metodologiji.

Univerzalni servis obuhvata pružanje usluge Univerzalne službe informacija i Univerzalnog imenika, kao i pružanje usluga pristupa elektronskoj komunikacionoj mreži, telefonskih poziva i pristupa internetu.

Operatori dele trošak univerzalnog servisa srazmerno приходима.

Posle postupka javnog konkursa za izbor operatora univerzalnog servisa, donesena je odluka o određivanju operatora 2015. godine. Operatori univerzalnog servisa su Crnogorski Telekom (za pristup i pružanje usluga na

fiksnoj lokaciji) i mtel za servis univerzalnog operatora za usluge telefonskog imenika i univerzalne službe za davanje informacija o telefonskim brojevima pretplatnika.

mtel je upisan u registar operatora:

- Rešenje Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost o upisu Društva u registar operatora, Odobrenje za korišćenje radio frekvencija i Odobrenje za korišćenje numeracija i/ili adresa broj 01-961/1 od 3. aprila 2009. godine, kojim je MTEL upisan u registar kao:
 - operator javne mobilne elektronske komunikacione mreže i operator javnih mobilnih elektronskih komunikacionih usluga;
 - operator javne fiksne elektronske komunikacione mreže na bazi fiksnog bežičnog pristupa i operator javnih fiksnih elektronskih komunikacionih usluga;
 - operator javno dostupnih telefonskih usluga u fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži.

mtel poseduje i sledeća odobrenja:

- Odobrenje Agencije za elektronske medije za pružanje audio-vizuelne medijske usluge na zahtev br.O-AVMD-08 od 12. novembra 2013. godine; (PINK MOBILE)
- Odobrenje Agencije za elektronske medije za pružanje audio-vizuelne medijske usluge na zahtev br. O-AVMD-12 od 3. aprila 2015. godine (KDS).

Na aukciji spektra tokom juna i jula 2016. godine, mtel je znatno proširio frekvencijski spektar za mobilne komunikacije, koji će omogućiti uvođenje LTE tehnologije na gotovo celokupnoj teritoriji Crne Gore.

mtel sada poseduje odobrenja za korišćenje: 2x10MHz u opsegu 800MHz, 2x10MHz u opsegu 900MHz, 2x20MHz u opsegu 1800MHz, 2x15MHz u opsegu 2GHz i 2x20MHz u opsegu 2.6 GHz.

Odobrenje za frekvencije u opsegu 3.6 GHz (WiMAX) ističe tokom 2017. i očekuje se njegovo produženje.

Telus

Privredno društvo Telus a.d. je usaglasilo svoje poslovanje sa Zakonom o privrednim društvima i u skladu sa odredbama navedenog zakona, od strane osnivača doneta je Odluka o organizovanju privrednog društva i Statut Društva.

Posebna zakonska regulativa, kada su u pitanju usluge održavanja higijene, ne postoji. Kada su u pitanju usluge fizičko-tehničke i protivpožarne zaštite, ova oblast se reguliše Zakonom o privatnom obezbeđenju koji je u punom obimu stupio na snagu 1. januara 2017. godine, novim Zakonom o oružju i municiji. Prava i obaveze iz radnog odnosa uređuju pretežno Zakonom o radu i Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu.

TS:NET

TS:NET B.V. posluje po propisima Holandije. Krajem 2012. godine stupile su na snagu izmene zakona koje omogućavaju fleksibilniju formu poslovanja kompanija u Holandiji (*Flex BV act*), i započete su pripreme radi usklađivanja poslovanja TS:NET B.V. sa navedenim izmenama.

mts D.O.O.

Privredno društvo „mts“ D.O.O. Severna Mitrovica je, krajem 2016. godine, u skladu sa Briselskim sporazumom i Akcionim planom iz oblasti telekomunikacija, nakon izvršene registracije povećanja kapitala kod nadležnog organa, preduzelo aktivnosti u vezi sa započinjanjem poslovanja novog privrednog društva na teritoriji Kosova i Metohije.

HD-WIN

Pored zakona i zakonskih regulativa iz dela opšteg poslovanja (Zakon o obligacionim odnosima, Zakon o PDV-u, Zakon o porezu na dobit i sl.), na poslovanje Arenasport TV poseban uticaj imaju Zakon o radiodifuziji i Zakon o autorskom i srodnim pravima. S obzirom i na prirodu posla (emitovanje TV programa) i oglašavanje klijenata na kanalima Arenasport TV, u ovom delu poslovanje je uređeno i Zakonom o oglašavanju.

mts banka posluje u skladu sa propisima Republike Srbije, pre svega u specifičnom domenu bankarskih poslova.

GO4YU

GO4YU posluje u skladu sa važećim propisima Republike Srbije.

mts AntenaTV

„mts AntenaTV“ d.o.o. Beograd posluje u skladu sa važećim propisima Republike Srbije.

Tržište telekomunikacija

Telekomunikacije, kao osnovna delatnost Matičnog društva i većine povezanih pravnih lica, predstavljaju privredni sektor koji i pored otežanih tržišnih uslova beleži stabilne prihode. Telekomunikaciono tržište je i dalje dinamično, sa izraženom konkurencijom, prevashodno u domenu telefonije i Interneta, i kapitalno intenzivno.

Sektor telekomunikacija beleži blag rast na tržištima mobilne telefonije, interneta i plaćenog TV, ali se uočava blagi pad u ukupnoj vrednosti mobilnog tržišta u mnogim zemljama Evrope, prevashodno zbog smanjivanja naknada interkonekcija koje se propisuju.

Telekomunikaciona tržišta su regulisana i tokom poslednje decenije postepeno liberalizovana po segmentima poslovanja. Značajan pokazatelj liberalizacije tržišta telekomunikacija predstavlja prenosivost brojeva.

Kako su današnji korisnici aktivni u svetu brzih promena, tako i njihove potrebe za komunikacijom postaju sve zahtevnije i složenije. Aspekti kojima se sve više pridaje značaj su dostupnost vrhunske usluge, njena fleksibilnost i bezbednost.

Za fiksnu telefoniju se može reći da je sa aspekta životnog ciklusa ušla u fazu blagog opadanja, prevashodno zbog atraktivnosti mobilne telefonije i sve izraženijeg prelaska na digitalnu telefoniju. Sve je više telefonskih, kablovskih i internet operatera koji se u tehnologiji prenosa glasa oslanjaju na Internet. Infrastruktura je prevashodno bazirana na optici.

Sa aspekta strukture poslovnih prihoda došlo je do značajnog smanjenja učešća prihoda fiksne telefonije i internet usluga, kao rezultat migracije ovih korisnika na integrisane usluge.

Istovremeno, učešće integrisanih (*bundle*), multimedijalnih i M2M usluga je iskazalo značajan rast pa su prihodi iz ovih segmenata kompenzovali pad prihoda od fiksne telefonije.

Zajednička karakteristika sva tri osnovna tržišta Matičnog društva i povezanih pravnih lica, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, u mobilnoj telefoniji je čvrsto uspostavljena konkurencija sa barem tri operatora, kao i potpuna liberalizacija poslovanja baziranog na 3G tehnologiji, uz uvođenje naprednije LTE odnosno 4G tehnologije. Za više segmenata mobilne telefonije se može reći da su u stabilnoj fazi, sa blagim porastom korisnika, pre svega *postpaid*

usluga. Porast broja pametnih telefona doprinosi jačanju ovog segmenta i otvara prostor za dalji rast. Stalno raste svest o značaju i mogućnostima pametnih telefona što doprinosi ukupnom rastu korišćenja mobilnog interneta i ubrzavanju takozvanog prelaska sa glasa na podatke.

Prema podacima regulatornih agencija zemalja u regionu u 2016. godini učešće *postpaid* korisnika u Hrvatskoj iznosi cca 45%, Srbiji 50%, Bosni i Hercegovini skoro 25% i u Crnoj Gori 44%⁹. Evropski prosek učešća *postpaid* korisnika u ukupnoj bazi korisnika mobilne telefonije iznosi cca 50%.

Korišćenje Interneta danas predstavlja nezamenljiv segment savremenog društva i efikasnu podršku razvoju informacionog društva. Internet tehnologije su jedan od izuzetno važnih činilaca ekonomskog rasta i napretka jedne zemlje jer povećanje broja priključaka širokopojasnog pristupa Internetu direktno utiče na povećanje BDP-a. Stope penetracije internet usluga karakteriše kontinuirani rast, što je pre svega uslovljeno fiksnim širokopojasnim pristupom. Usluge se u ovom segmentu poslovanja neprestano razvijaju kroz povećanje pristupnih brzina, uvođenje različitih paketa za specifične kategorije korisnika i smanjenje cena paketa. Važan trend predstavlja rast komunikacionih usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp.

Tržišta distribucije medijskih sadržaja se po strukturi i tehnologijama prenosa nisu značajno menjala u odnosu na prethodnu godinu. Konkurencija je u ovom segmentu na svim pojedinačnim tržištima izuzetno intenzivna, sa velikim brojem distributera.

Srbija

Tržište telekomunikacija u Republici Srbiji je regulisano i postepeno liberalizovano po segmentima poslovanja od 2006. godine. Prema internim procenama, ukupno učešće telekomunikacija u bruto nacionalnom proizvodu Republike Srbije u 2016. godini je na nivou od gotovo 5%. Ulaganja u ovaj sektor u Srbiji se mere stotinama miliona EUR godišnje. Ukupan prihod na tržištu telekomunikacija je oko EUR 1,5 milijardi, od čega gotovo 900 miliona za usluge mobilne telefonije.

⁹ Ekip, Rate1, Hakom

Sektor informaciono komunikacione tehnologije je prepoznat kao strateški i smatra se ključnim za održiv ekonomski razvoj zemlje, u skladu sa Strategijom razvoja informacionog društva u Srbiji do 2020. godine.

Korisnicima je dostupan sve veći broj besplatnih aplikacija, smanjuju se prihodi pre svega u oblasti fiksne telefonije, ali je zato primetan porast novih izvora prihoda, kao što su to finansijske usluge koje su povezane sa mobilnim telefonom, što je dovelo i do mobilnog bankarstva i digitalnih banaka.

Fiksna telefonija

Za tržište fiksne telefonije se može reći da je u fazi liberalizacije. Kao i na drugim tržištima fiksne telefonije, primetan je trend prelaska na digitalnu telefoniju, kao i smanjeni obim saobraćaja preko fiksnih mreža zbog sve izraženijeg učešća mobilne telefonije. Ovaj trend u velikoj meri kompenzuje pružanje integrisanih (*bundle*) usluga. Telekom Srbija ima više od pola miliona korisnika objedinjenih usluga.

Tržište fiksne telefonije Srbije ima skoro 3 miliona pretplatnika, koji na tromesečnom nivou ostvare oko 1,3 milijardi minuta razgovora.

Pored Telekoma Srbija, licencu za javnu fiksnu telekomunikacionu mrežu i pružanje usluga u Srbiji imaju Telenor d.o.o. i Orion Telekom d.o.o. Pored njih, na tržištu fiksne telefonije posluju i:

Serbia Broadband-Srpske kablovske mreže d.o.o. („SBB“), IKOM d.o.o., Invest Inženjering d.o.o., Kopernikus Technology d.o.o., Sat-trakt d.o.o., Beotelnet-ISP, Radijus Vector d.o.o., Telemark Systems d.o.o., Masko d.o.o., ABA TEL d.o.o., ASG NET d.o.o., BPP Ing d.o.o. i JP Pošta Srbije.

Poslovanje Telekoma Srbija u segmentu fiksne telefonije ostaje dominantno, kako u finansijskom, tako i u tehničkom smislu. Tokom 2016. godine Društvo je započelo All-IP transformaciju fiksne mreže, čime će se promeniti internet slika cele Srbije.

Mobilna telefonija

Mobilne telekomunikacije i pored blagog pada, prevashodno uzrokovanog smanjivanjem naknada propisanih interkonekcija, beleže najveći udeo u ukupnim prihodima telekomunikacionih usluga u Srbiji. Na tržištu mobilne telefonije pored tri operatora (Telekom Srbija, Telenor d.o.o. Beograd i Vip

mobile d.o.o. Beograd) u 2016. godini pojavila su se i dva nova virtuelna mobilna operatora:

- Globaltel (koristi mrežu VIP-a) i
- Mundio Mobile (koristi mrežu VIP-a) pružaće usluge pod komercijalnim brendom Vectone Mobile.

Sva tri vodeća operatora poseduju licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže u skladu sa GSM/GSM1800 i UMTS/IMT-2000 standardom koje je izdao Ratel. Licence su izdate za teritoriju Republike Srbije, i to na period od 10 godina, a posle isteka tog period važnost licence se produžava na period od narednih 10 godina, bez zahteva imaoca licence, ukoliko su svi uslovi iz licence ispunjeni. Komercijalno pružanje usluga preko LTE mreže započelo je 2015. godine.

U pogledu penetracije i pristupa najnaprednijim uslugama, tržište mobilne telefonije u Srbiji je na nivou razvijenih tržišta. Korisnicima je dostupan širok asortiman najnovijih mobilnih telefona, proizvoda i usluga. Trendu korišćenja pametnih telefona doprinosi prirodna tražnja ali i sami mobilni operatori koji subvencionišu nabavku pametnih telefona u sklopu *postpaid* ugovora kojima se nude kombinacije glasovne komunikacije, prenosa podataka i poruka.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije u Srbiji je gotovo 10 miliona, gde Društvo ima tržišno učešće od preko 45%.

Segment mobilne telefonije karakteriše i sve veća upotreba usluga zasnovanih na internetu, kao što su Skype, Viber i WhatsApp, zbog značajnih ušteda i lakoće upotrebe.

Mobilno bankarstvo predstavlja nov segment, koji dodatno obogaćuje korisničko iskustvo fleksibilnošću i raznovrsnošću usluge.

Internet usluge

Tržišta interneta i plaćenog TV i dalje beleže stabilan rast.

Razvoj IT sektora prate i zakonska i regulativna aktivnost i liberalizacija regulatornog režima, kao i uvođenje programa e-uprave u mnogim državnim institucijama.

Tržište Interneta u Republici Srbiji na kome posluje gotovo 100 internet provajdera u 2016. godini je nastavilo trend rasta iz prethodnih godina. Najzastupljeniji način pristupa Internetu i dalje je ADSL. Pristup Internetu je

moguće ostvariti i putem kablovskog modema, direktno, preko Eterneta, putem optičkog kabla, bežičnim putem u frekvencijskim opsezima od 2,4 GHz i 5,8 GHz, koji su u slobodnom režimu upotrebe, u manjem broju korišćenjem opsega 3,4-3,6 GHz i putem UMTS (3G) i LTE (4G) mreže mobilnih operatora.

U domenu ICT usluga, unapređena je ponuda *cloud* usluga, uz stvaranje uslova za jačanje partnerskih modela poslovanja u izuzetno kompleksnoj oblasti, gde su zahtevi za bezbednošću i sigurnosti podataka izuzetno visoki. Dodatno su unapređene i usluge za poslovni segment, uključujući objedinjene pakete usluga, mogućnost povezivanja lokacija u jedan mrežni sistem, uvođenje WiFi usluge, kompletno IT *security* rešenje koje objedinjuje zaštitu od virusa, kompromitovanja podataka i zloupotreba koje prete sa Interneta kao i *Staas (Storage as a Service)* rešenje koje obezbeđuje određeni skladišni prostor i maksimalan broj njegovih korisnika.

Telekom Srbija se izdvaja kao najkvalitetniji internet provajder u Srbiji, a dalje razvijamo mobilni internet, tako da je 4G mreža Društva na kraju 2016. godine prisutna u preko 120 gradova i mesta.

Multimedija

Telekomunikaciono tržište u Srbiji postepeno se kreće prema ukрупnjavanju, gde je dominantan primer akvizicije značajnog kablovskog operatora od strane vodećeg operatora digitalne i analogne kablovske televizije, širokopolasnoj interneta i fiksne telefonije.

Operatori su svoje usluge tokom 2016. godine pružali preko sledećih javnih telekomunikacionih mreža:

- kablovske distributivne mreže (koaksijalne, hibridne i optičke) – KDS, koje uključuju i analognu i digitalnu KDS;
- javne fiksne telefonske mreže – IPTV;
- satelitske distributivne mreže (*Direct to Home*) – DTH.

Usavršavanje televizijskih tehnologija dovelo je i do značajne promene u kvalitetu slike i tona, posredstvom digitalnog emitovanja programa. Digitalnim televizijskim signalom pokriveno je gotovo 100% stanovništva Srbije.

Telekom Srbija sa svojom IPTV platformom je drugi po veličini operator medijskih sadržaja u Srbiji a ujedno i najveći IPTV operator na tržištu.

Nakon uvođenja napredne mts TV usluge preko nove multimedijalne platforme, ostvaren je veliki rast broja IPTV korisnika, pojačano od trenutka uvođenja usluge prijema TV kanala na više uređaja (*multiscreen*).

Bosna i Hercegovina

U oblasti telekomunikacija nastavljen je proces liberalizacije tržišta i podizanje stepena konkurencije na tržištu telekomunikacija u Bosni i Hercegovini. Ovi procesi beleže pozitivan trend rasta koji se ogleda: u povećanju broja korisnika usluga Interneta, povećanju broja korisnika u mobilnoj telefoniji, te povećanju broja i vrsta usluga koje nude telekom operatori.

Na stanje tržišta telekomunikacija u BiH utiče i neusvojena Politika sektora telekomunikacija za period 2013.-2017. godine od strane Vijeća ministara BiH. Usvajanje Politike sektora telekomunikacija omogućilo bi dalji strateški razvoj i unapređenje sektora telekomunikacija, razvoj mreže sledeće generacije, nove investicije, povećanje stepena konkurentnosti, te niže cene i širu ponudu usluga za korisnike.

U narednom periodu se očekuje prodaja BH telekoma i HT-a iz Mostara, što se uklapa u regionalni trend ukupnjavanja telekomunikacionih kompanija.

Iako je BiH preuzela međunarodnu obavezu da do 17. juna 2015. godine završi prelazak sa analognog na digitalno zemaljsko emitovanje, taj rok nije ispoštovan. Problem leži na strani zakonodavnih i izvršnih vlasti koje nisu usvojile Akcioni plan za prelazak sa analognog na digitalno zemaljsko emitovanje što direktno ugrožava industriju emitovanja u BiH, te dovodi u pitanje preuzete međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine.

Procenjeni ukupan prihod na tržištu telekomunikacija BiH u 2016. godini iznosi 1.484¹⁰ milijardi KM što je veće u odnosu na ostvarenje u 2015. godini (1.451¹¹ milijarde KM).

Struktura ostvarenih prihoda na TK tržištu u 2016. godini slična je strukturi prihoda iz 2015. godine.

¹⁰ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹¹ www.rak.ba

Procenjeni prihod od usluga mobilne telefonije u 2016. godini iznosi oko 701¹² milion KM, odnosno 48%¹³ u ukupno procenjenim prihodima TK tržišta. Procenjeni prihod od usluga fiksne telefonije u 2016. godini iznosi oko 416¹⁴ miliona KM ili 28%¹⁵ u ukupno procenjenim prihodima TK tržišta.

Procenjeni prihod od Internet usluga u 2016. godini iznosi oko 143¹⁶ miliona KM ili 10%¹⁷ u ukupno procenjenim prihodima TK tržišta. Procenjeno učešće ostalih prihoda (kablovska televizija, prenos podataka i dr.) iznosi 14%¹⁸.

Fiksna telefonija

Na kraju 2016. godine javnu telefonsku uslugu preko fiksne telekomunikacione mreže u BiH pružalo je 15 operatora i to tri operatora koji poseduju Dozvolu za javnog operatora fiksne telefonije (BH Telecom d.d. Sarajevo, Mtel i Hrvatske telekomunikacije d.d. Mostar), te 12 operatora kojima je dodeljena Dozvola za pružanje fiksnih javnih telefonskih usluga. Tri operatora koji poseduju Dozvolu za javnog operatora fiksne telefonije imaju značajno tržišno učešće, obim prodaje i ostvarene prihode i broj zaposlenih.¹⁹

Najveći deo aktivnosti iz delovanja javnih operatora fiksne telefonije tokom 2016. godine, odnosi se na povećanje asortimana ponude različitih telekomunikacionih usluga.

Nastavljen je trend pada broja fiksnih linija u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu.

¹² Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹³ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁴ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁵ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁶ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁷ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁸ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

¹⁹ www.rak.ba

Od ostalih usluga značajno je spomenuti da operatori pokreću *Cloud* usluge namenjene pravnim i fizičkim licima.

Broj korisnika fiksne telefonije operatora sa značajnom tržišnom snagom u BiH na kraju III kvartala 2016. godine je iznosio 697.884²⁰, a procenjuje se da će na dan 31. decembra 2016. godine taj broj iznositi 685.183 korisnika²¹, pri čemu stopa rasta u odnosu na 2015. godinu iznosi -2,3%²². Trend smanjenja broja korisnika fiksne telefonije je najvidljiviji kod operatora sa značajnom tržišnom snagom, ali je ublažen prelaskom korisnika na integrisane usluge koje se isporučuju korišćenjem fiksne mreže.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije alternativnih operatora na kraju III kvartala 2016. godine je iznosio 91.674 korisnika²³, a procenjuje se da se na dan 31. decembra 2016. godine taj broj neće značajnije promeniti.

Liberalizacija telekomunikacijskog tržišta BiH, posebno usluga prenosivosti telefonskih brojeva za korisnike fiksnih javnih telefonskih usluga, povećala je konkurentnost na tržištu fiksne telefonije

Procenjuje se da će na kraju 2016. godine (31.12.2016.) stopa penetracije u fiksnoj telefoniji u BiH iznositi cca 19%²⁴.

Mobilna telefonija

U Bosni i Hercegovini tri operatora poseduju Dozvolu za pružanje GSM i UMTS usluga: JP BH Telecom d.d. Sarajevo, Telekomunikacije Srpske a.d. Banja Luka i JP Hrvatske Telekomunikacije d.o.o. Mostar.

Operatori koji su registrovani kao davaoci mobilnih javnih telefonskih usluga i koji pružaju usluge mobilne telefonije na osnovu komercijalnih ugovora sklopljenih sa nosiocima Dozvola za pružanje GSM i UMTS usluga su: Izi Mobil d.o.o. Sarajevo (15. novembar 2016. godine prestao sa pružanjem

²⁰ www.rak.ba

²¹ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

²² Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

²³ www.rak.ba

²⁴ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

mobilnih usluga u BiH²⁵), Blic.Net d.o.o. Banja Luka, Logosoft d.o.o. Sarajevo, ELTA-KABEL d.o.o. Doboj i TELRAD NET d.o.o. Bijeljina.

Ukupan broj mobilnih pretplatnika u Bosni i Hercegovini na kraju III kvartala 2016. godine je iznosio 3.427.401 korisnika²⁶, a procenjuje se da će na dan 31. decembra 2016. godine taj broj iznositi 3.456.215²⁷.

Broj *prepaid* korisnika je i dalje višestruko veći u odnosu na broj *postpaid* korisnika. Učešće *postpaid* korisnika na kraju III kvartala 2016. godine je iznosilo 23,5%²⁸, a procenjuje se da na dan 31. decembra 2016. godine učešće neće značajnije promeniti.

Stopa penetracije u mobilnoj telefoniji u BiH na kraju III kvartala 2016. godine je iznosila 89,6%²⁹, a procenjuje se da će na kraju 2016. godine penetracija iznositi 90%³⁰. Ova stopa penetracije mobilne telefonije je i dalje ispod trenutnih vrednosti u zemljama okruženja (Crna Gora 168%, Srbija 130%, Hrvatska 103%³¹). Penetracija mobilne telefonije u Evropi iznosi cca 125%. Velika upotreba aplikacija kao supstituta za ostvarivanje govornih poziva (poput Viber, Skype, Gtalk, Whatsapp), te supstituta za SMS i MMS (poput Whatsapp, Google Talk, Facebook Messenger, Viber, Skype) dovela je do pada međunarodnog odlaznog govornog saobraćaja i broja SMS i MMS poruka.

Internet usluge

Tržište usluga pristupa internetu obeležile su sledeće aktivnosti: uvođenje novih pristupnih tehnologija, uvođenje *flat* paketa saobraćaja, usluge koje štite korisnike interneta kroz kontrolu pristupa internet sadržajima, povećanje pristupnih brzina za sve korisnike.

Stopu penetracije internet usluga na tržištu BiH karakteriše kontinuiran rast, pri čemu kao generator ovog rasta treba izdvojiti fiksni širokopolasni pristup.

²⁵ <http://www.izimobil.ba/Aktuelno/obavjestenja-za-korisnike>

²⁶ www.rak.ba

²⁷ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

²⁸ www.rak.ba

²⁹ www.rak.ba

³⁰ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

³¹ Ekip, Ratel, Hakom

Stopa korišćenosti interneta putem fiksne mreže na kraju III kvartala 2016. godine je iznosila 74,1%³², a procenjuje se da će na kraju 2016. godine (31.12.2016.) taj broj iznositi 75%³³.

Broj korisnika usluga fiksnog širokopojasnog pristupa u BiH na kraju III kvartala 2016. godine je iznosio 641.527³⁴, a procenjuje se da će na kraju 2016. godine (31.12.2016.) taj broj iznositi 654.515³⁵. Procena je da će stopa penetracije širokopojasnog pristupa internetu u fiksnim mrežama na kraju 2016. godine iznositi cca 17%³⁶.

Korišćenje širokopojasnih usluga je iz godine u godinu u stalnom porastu, tako da je broj širokopojasnih korisnika dostigao 99% ukupnog broja Internet korisnika. Dominantna vrsta Internet pristupa je xDSL, čiji je broj korisnika na kraju III kvartala 2016. godine iznosio 376.187³⁷, a procenjuje se da će na dan 31. decembra 2016. godine taj broj iznositi 384.091³⁸.

Broj korisnika kablovskog pristupa Internetu na kraju III kvartala 2016. godine je iznosio 207.983³⁹, a procenjuje se da će na dan 31. decembra 2016. godine taj broj iznositi 209.216⁴⁰.

Razvoj širokopojasnog Interneta, zajedno s liberalizacijom tržišta telekomunikacija, uticao je na ponudu paketa usluga koji istovremeno objedinjuju više telekomunikacijskih usluga: Internet, fiksna telefonija, mobilna telefonija i televizija. U 2016. godini ostvaren je značajan rast broja korisnika ovih paketa usluga.

U toku 2016. godine došlo je do daljeg unapređenja ponude usluga prenosa podataka, pre svega kod pružanja ADSL usluga, povećavanjem pristupnih

³² www.rak.ba

³³ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

³⁴ www.rak.ba

³⁵ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

³⁶ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

³⁷ www.rak.ba

³⁸ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

³⁹ www.rak.ba

⁴⁰ Interna procena korišćenjem SAS Visual Analytics forecast alata na osnovu poslednjih objavljenih RAK podataka

brzina uvođenjem VDSL2+ *vectoring* tehnologije, izgradnjom FTTH, uvođenjem novih paketa namenjenih različitim kategorijama korisnika.

Multimedija

Tržište multimedijalnih usluga u BiH, iz ugla operatora sa značajnom tržišnom snagom, karakteriše konstantan rast broja korisnika paketskih usluga, akviziranjem novih korisnika ili zadržavanjem postojećih na način da xDSL korisnici i korisnici govornih usluga postaju korisnici 2P, 3P ili 4P paketa usluga (učešće rezidencijalnih *voice* korisnika u 2P/3P/4P paketima je 99,7%).

Sva tri dominantna operatora unapređuju svoju ponudu u domenu isporuke multimedijalnog sadržaja omogućavajući nove usluge u ovom segmentu kao i unapređenje pristupa usluzi (*multiscreen*).

Crna Gora

Elektronska komunikaciona infrastruktura u Crnoj Gori dobro razvijena i omogućava da se za pružanje elektronskih komunikacionih usluga primenjuju savremene tehnologije. Veći operatori sprovode ili su sproveli migraciju svojih mreža prema All-IP okruženju, tako da preko jedinstvene IP mreže mogu pružati usluge prenosa govora, prenosa podataka i distribucije AVM sadržaja.

S obzirom na broj korisnika, stepen konkurencije, raznovrsnost usluga i naprednost tehnologija može se smatrati da mobilne komunikacione mreže i usluge predstavljaju najrazvijeniji segment tržišta elektronskih komunikacija u Crnoj Gori. Crna Gora ima visok stepen pokrivenosti stanovništva signalom mobilnih mreža. Sva tri mobilna operatora su u svojoj mobilnoj mreži implementirali LTE tehnologiju, a Crnogorski Telekom i Telenor su pustili 4G mrežu. S obzirom na nedavno završenu aukciju spektra, očekuje se ubrzani razvoj LTE tehnologije u narednim godinama.

Tokom 2016. godine se na telekomunikacionom tržištu Crne Gore realizovala značajna promena, kao najava trenda ukрупnjavanja. Hrvatski telekom, u većinskom vlasništvu Deutsche telekoma, kupio je Crnogorski telekom, a SBB je ušao na tržište preko postojećih operatora.

Na tržištu Crne Gore su tokom 2016. godine direktno poslovali mtel i HD-WIN i to u segmentu mobilne telefonije, fiksne telefonije, distribucije medijskih

sadržaja i obezbeđenja transportnih kapaciteta za *provider*-e komunikacionih usluga, kao i povezivanja sa inostranim telekomunikacionim mrežama.

Na tržištu telekomunikacija u Crnoj Gori evidentan je pad prihoda od mobilne i fiksne telefonije. Jedini operator koji beleži rast prihoda i profita u 2016. godini je mtel, dok Telenor i Crnogorski Telekom beleže pad.

Tržište mobilne telefonije karakteriše značajna konkurencija, sa tri prisutna operatora: Telenor, T-mobile i mtel. Navedeni operatori teže potpunoj modernizaciji mobilne mreže, širenju radio spektra, većoj ponudi telefonskih aparata na tržištu i razvojem servisa i multimedijalnih sadržaja.

Tokom 2016. godine mtel je započeo izgradnju LTE mreže, a nakon uspešno završenog učešća na aukciji spektra, u narednoj godini se planira brz razvoj LTE mreže.

Pad prihoda u mobilnoj telefoniji prouzrokovan je uticajem regulatora na cene interkonekcije, smanjenja prihoda od *voice*-a i SMS, i jake konkurentnosti na tržištu. Društvo je u ovoj oblasti ostvarilo tržišno učešće od 29%.

U skladu sa svetskim trendovima značaja i korišćenja mobilnog interneta, mtel je posebnu pažnju posvetio ovom segmentu, u kojem beleži povećanje prihoda.

U sferi Interneta i kablovske televizije došlo je do ukрупnjavanja tržišta u Crnoj Gori. Tržište distribucije TV signala podeljeno je između tri dominantna operatora: T Com, SBB i BBM i 4 kablovska operatora. Imajući u vidu ovakvo stanje na tržištu, najveći potencijal rasta mtel je uočio u domenu fiksnih servisa, tako da je tokom 2016. godine u potpunosti objedinio poslovanje kablovskih operatera čija je akvizicija izvršena prošle godine. mtel je tako u 2016. godini ostvario 18% učešća na tržištu distribucije TV signala, 26% učešća u oblasti internet broadband-a, kao i rast tržišnog učešća u oblasti fiksne telefonije na 7%.

Dalji razvoj u segment kablovske televizije, interneta i fiksne telefonije, ide u pravcu "optika do kuće". Pored toga, standardna usluga biće proširena mogućnošću praćenja TV sadržaja na više uređaja, putem aplikacije.

mtel ima višegodišnje iskustvo u razvoju digitalnih servisa/aplikacija. Već sada mtel ima svoju verziju Viber-a messaging, multimedijalnog portala, servisa baziranih na lokacijskim servisima.

Pored gore navedenih, osnovnih tržišta na kojima posluju Matično društvo i povezana pravna lica, HD WIN posluje i na teritoriji Hrvatske, Makedonije i Slovenije, a Mtel Austria posluje na teritoriji Austrije.

Austrija, sa 8,5 miliona stanovnika, od 2013. godine na raspolaganju ima tri dominantna operatora mobilne telefonije. Svi su deo velikih telekom grupa: T-Mobile, Telecom Austria Group i Hutchison Whampoa Limited. Pored 3 dominantna operatora na tržištu deluje ukupno 19 trenutno aktivnih MVNO. Stopa penetracije mobilne telefonije iznosi 156% i među najvećima je u Evropi.

TS:Net sa sedištem u Amsterdamu i GO4YU predstavljaju podršku za planirani prodor Matičnog društva i povezanih pravnih lica na tržišta izvan matičnih, regionalnih tržišta. GO4YU posluje prevashodno u SAD i Kanadi. Usluge VoIP fiksnog telefona i TV pruža širom sveta, osim u zemljama bivše Jugoslavije, a VoIP aplikaciju širom sveta, osim u Evropi.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

Zahvaljujući primeni korporativnog upravljanja, Telekom Srbija dolazi do optimalnih mehanizama organizacije i kontrole, kao i do efikasne raspodele nadležnosti između korporativnih organa.

KORPORATIVNI ORGANI I SISTEM KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija

Upravljanje Društvom organizovano je kao dvodomno. Organi Društva su:

- Skupština,
- Nadzorni odbor,
- Izvršni odbor.

Skupština

Skupštinu čine svi akcionari Društva, koji kroz njen rad ostvaruju svoja vlasnička prava. U 2016. godini su održane: 50. redovna skupština (dana 29. juna.2016. godine) i 51. vanredna sednica Skupštine (dana 2. decembra 2016. godine).

Nadzorni odbor

Nadzorni odbor poslove iz svog delokruga obavlja u skladu sa važećim zakonskim propisima, Statutom Društva i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora, nastojeći da deluje u najboljem interesu Društva.

Nadzorni odbor i njegovi članovi dužni su da postupaju savesno i lojalno prema Društvu i akcionarima i da poslove iz svog delokruga obavljaju sa dužnom pažnjom i u razumnom uverenju da deluju u najboljem interesu Društva.

Članove Nadzornog odbora bira Skupština, običnom većinom prisutnih ili predstavljenih akcionara sa pravom glasa, kao i akcionara koji, u skladu sa Zakonom i Statutom, glasaju pisanim putem.

Kandidate za izbor članova Nadzornog odbora predlažu Nadzorni odbor, Komisija za imenovanje, ukoliko postoji, ili akcionari Društva koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda Skupštine.

Predsednika bira Nadzorni odbor između svojih članova većinom glasova, od ukupnog broja članova Nadzornog odbora, na predlog članova Nadzornog odbora, koje predlaže kontrolni akcionar Društva.

Komisija za reviziju

Komisija za reviziju kao komisija obrazovana je od strane Nadzornog odbora poslove iz svog delokruga rada obavlja u skladu sa nadležnostima utvrđenim važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora, uključujući i Generalnog direktora, bira Nadzorni odbor. Članovi Izvršnog odbora su izvršni direktori.

Organizacija, način rada i odlučivanje Izvršnog odbora su detaljnije regulisani Poslovníkom o radu, koji je u skladu sa svojim zakonskim i statutarnim nadležnostima doneo Izvršni odbor.

Sekretar Društva

Telekom Srbija ima Sekretara Društva, koga imenuje Nadzorni odbor.

Poslovi unutrašnjeg nadzora

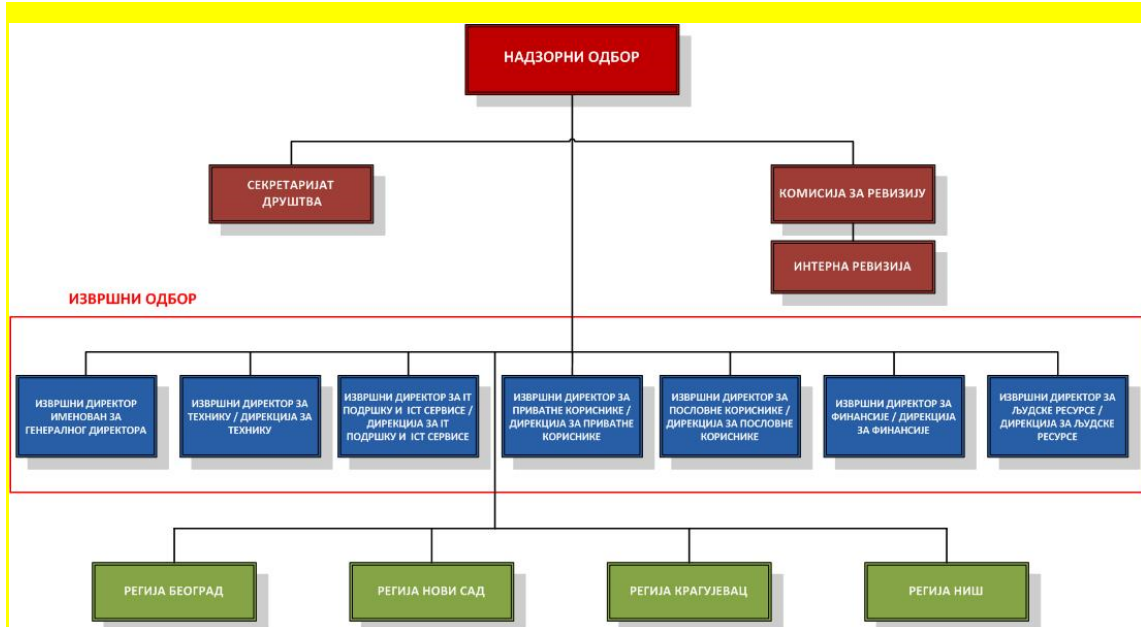
U Društvu je formirana organizaciona celina nadležna za poslove unutrašnjeg nadzora (pod nazivom: Interna revizija), koja sprovodi aktivnosti kontrole usklađenosti poslovanja Društva sa zakonom, drugim propisima i aktima Društva. Nadzorni odbor je svojim internim aktima, uredio način sprovođenja i organizaciju rada interne revizije poslovanja, uključujući i uslove koje moraju da ispunjavaju lica koja obavljaju poslove interne revizije poslovanja, u pogledu profesionalnog ili stručnog znanja, iskustva i poštovanja etičkih normi koji ih čine podobnim za obavljanje navedenih poslova u Društvu.

Nadzorni odbor je usvojio Povelju interne revizije, koja je neophodna radi obezbeđenja nezavisnog i objektivnog funkcionisanja organizacione celine nadležne za poslove interne revizije, kao i Pravilnik o internoj reviziji.

Organizaciona struktura

Društvo svoje poslovne ciljeve ostvaruje kroz poslovne celine kojima rukovode izvršni direktori.

Šema u prilogu prikazuje organizacionu strukturu Telekom Srbija:

IZJAVA O PRIMENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Telekom Srbija primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja (u daljem tekstu: Kodeks), koji je usvojen na 1. sednici Nadzornog odbora Društva održanoj dana 26. juna 2012. godine i objavljen na internet stranici Društva www.telekom.rs.

Društvo nastoji da razvije praksu korporativnog upravljanja, koja je zasnovana na savremenim i opšteprihvatenim principima korporativnog upravljanja, iskustvima i najboljoj praksi u ovoj oblasti, a uz poštovanje zahteva predviđenih važećim propisima, kao i uvažavanje globalnih tržišnih uslova i kretanja na domaćem telekomunikacionom tržištu i definisanih razvojnih ciljeva Društva.

Nadzorni odbor Društva nadležan je za primenu i tumačenje Kodeksa, redovno praćenje njegovog sprovođenja i usklađenosti korporativne organizacije i delovanja Društva sa Kodeksom.

Primena principa adekvatnog uvažavanja interesa svih postojećih i potencijalnih akcionara, investitora, poverilaca, korisnika usluga, zaposlenih, članova korporativnih organa Društva, obezbeđuje se kroz, internim aktima

definisane, postupke rada i odlučivanja korporativnih organa, kao i kroz komunikaciju i koordinaciju rada između svih organa Društva, rukovodilaca u poslovnom sedištu Društva i celinama njegove teritorijalne organizacije, zaposlenih, akcionara i javnosti.

U implementaciji sistema korporativnog upravljanja, nije bilo odstupanja od pravila predviđenih Kodeksom.

Prava akcionara

Društvo garantuje ostvarivanje imovinskih i neimovinskih prava akcionara utvrđenih Zakonom, Osnivačkim aktom, Statutom i drugim aktima Društva.

Sve akcije Društva su obične akcije i svaka akcija daje pravo na jedan glas u Skupštini Društva.

Društvo nastoji da, kroz blagovremeno zakazivanje sednica Skupštine i mehanizme glasanja akcionara o odsustvu, podstiče učešće akcionara u radu Skupštine.

Sve relevantne informacije i materijali za sednicu Skupštine, dostupni su na internet stranici Društva <https://www.mts.rs/otelekomu>, u zakonskim rokovima pre održavanja sednice Skupštine, posebno imajući u vidu aktuelne uslove postojanja velikog broja akcionara.

Naknade i nagrade članovima korporativnih organa Društva

Skupština Društva je donela odgovarajuće odluke kojima je utvrdila naknade za rad predsednika i članova Nadzornog odbora, odnosno politiku naknada za rad izvršnih direktora Društva. Nadzorni odbor je posebnom odlukom, utvrdio pravo na naknadu za rad predsedniku i članovima Komisije za reviziju.

Komunikacija sa javnošću, obelodanjivanje podataka i transparentnost

Društvo obezbeđuje transparentnost svog poslovanja uz ispunjavanje predviđenih obaveza, u pogledu izveštavanja i objavljivanja tačnih i potpunih informacija, uz poštovanje principa redovnog i blagovremenog informisanja putem svoje internet stranice. Akcionari i javnost se, prvenstveno, putem internet stranice Društva izveštavaju o finansijskim rezultatima Društva, kao i o svim bitnim događajima u vezi sa Društvom, za koje je obaveza takvog izveštavanja predviđena važećim zakonskim propisima i internim aktima Društva.

Ostale aktivnosti u primeni Kodeksa

Društvo ulaže maksimalne napore za stalno unapređenje korporativnog sistema koji će garantovati postupanje svih korporativnih organa Društva, njihovih članova, zaposlenih i Društva u celini u skladu sa pravilima Kodeksa, posebno u domenima koji regulišu:

- Postojanje ličnog interesa i dužnosti izbegavanja sukoba interesa,
- Saradnju korporativnih organa Društva,
- Suzbijanje i sprečavanje korupcije i podmićivanja,
- Angažovanje spoljnih konsultanata,
- Poslovnu etiku.

Ova izjava predstavlja sastavni deo Konsolidovanog godišnjeg izveštaja o poslovanju Društva za 2016. godinu.

Mtel

Poslovanje Mtel-a, kao društva kapitala, odnosno akcionarskog društva, definisano je odredbama Zakona o privrednim društvima. Saglasno ovim odredbama i Statutu Mtel-a, organe Akcionarskog društva čine:

- Skupština akcionara,
- Upravni odbor,
- Generalni direktor,
- Izvršni odbor,
- Odbor za reviziju,
- Interni revizor.

Organe upravljanja povezanog pravnog lica *Logosoft d.o.o Sarajevo* čine:

- Uprava društva
- Nadzorni odbor

Organe upravljanja povezanog pravnog lica *Mtel Austria* čine:

- Generalni direktor
- Skupština društva

Izjava o primeni standarda korporativnog upravljanja

Kompanija Mtel ima sopstveni Kodeks ponašanja i korporativnog upravljanja, kojeg u potpunosti primjenjuje. Ovim Kodeksom su detaljnije utvrđeni

mehanizmi funkcionisanja organa Društva i zaštite interesa u međusobnim odnosima različitih nosilaca interesa u Društvu.

Na sve što nije regulisano Kodeksom, direktno se primenjuju odredbe Zakona o privrednim društvima, Standardi korporativnog upravljanja koje donosi Komisija za hartije od vrednosti, Statuta i drugih opštih akata Društva. Cilj Društva je da se stalnom primenom propisanih standarda, kao i dobrim i odgovornim upravljanjem i nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija Društva unapredi konkurentna sposobnost Društva i obezbedi povoljniji ambijent za investicionu aktivnost.

U toku 2016. godine kompanija Mtel je primenom Standarda korporativnog upravljanja i sopstvenog Kodeksa ponašanja i korporativnog upravljanja, obezbedila efikasnu primenu principa korporativnog upravljanja Društva kroz ponašanja koja su se odnosila na:

- prava akcionara,
- ravnopravan tretman akcionara,
- ulogu zainteresovanih strana - nosilaca interesa u upravljanju Društvom,
- objavljivanje i javnost informacija,
- ulogu i odgovornost odbora.

Korporativno upravljanje će i dalje predstavljati važan segment tržišnog poslovanja u kompaniji uz konstantnu posvećenost ispunjenju standarda korporativnog upravljanja i kontinuirano praćenje usklađenosti principa dobrog korporativnog upravljanja sa opštim aktima kompanije. Društvo će nastaviti odgovorno poslovati uz uvažavanje interesa i položaja drugih nosilaca interesa prema Društvu i aktivno sarađivati sa svim zainteresovanim stranama.

U 2017. godini Društvo će kao društveno odgovorna i tržišno orjentisana kompanija, uz primenu osnovnih načela koja se odnose na transparentnost poslovanja, jasno razrađene procedure za rad organa koji donose važne odluke, izbegavanje sukoba interesa, efikasnu unutrašnju kontrolu i efikasan sistem odgovornosti, nastojati da obezbedi dugoročan prosperitet kompanije i njenih akcionara.

Izjava Društva o usklađenosti organizacije i delovanja sa kodeksom ponašanja, odnosno standardima korporativnog upravljanja čini sastavni deo

ovog izveštaja i objavljena je na internet stranici kompanije u sekciji „Investitori“: <http://www.mtel.ba> i internet stranici Berze: <http://www.blberza.com>.

Povezana pravna lica Mtel-a, Logosoft d.o.o. Sarajevo i Mtel Austria, takođe, poštuju najviše standarde korporativnog upravljanja koji su preduslov za kvalitetne i dugoročne odnose s našim korisnicima, partnerima i različitim interesnim stranama.

mtel

Shodno Statutu mtel-a, organi mtel -a su :

- Odbor direktora i
- Izvršni direktor.

Izvršni direktor imenuje direktore odgovorne za pojedine oblasti poslovanja.

Telus

Upravljanje društvom je organizovano kao jednodomno. Organi privrednog društva Telus su Skupština i direktor.

Organizacionu strukturu Društva čine:

- Direkcija
- Teritorijalni centri.

Direkcija Društva podeljena je na četiri organizacione celine:

1. Kabinet direktora:
 - Pomoćnik direktora za oblast održavanja higijene i redovno održavanje
 - Pomoćnik direktora za oblast fizičko tehničkog obezbeđenja
2. Stručna služba za pravne i opšte poslove
3. Stručna služba za komercijalu
4. Stručna služba za finansije.

Teritorijalni centri Društva su organizovani u Beogradu, Nišu, Kraljevu i Novom Sadu, a njima rukovode šefovi teritorijalnih centara.

TS:NET

Organi TS:NET su:

- Skupština akcionara i
- Odbor izvršnih direktora.

TS:NET-om B.V. upravlja, sa ovlašćenjima i nadležnostima Odbora izvršnih direktora, pravno lice Royprop Amsterdam B.V. (komercijalni naziv Dutch Corporate Management), na osnovu posebno zaključenog Ugovora o upravljanju, dok poslove iz nadležnosti Skupštine akcionara obavlja generalni direktor Matičnog društva u funkciji osnivača.

mts D.O.O.

Upravljanje mts D.O.O. je organizovano kao jednodomno.

Organi mts D.O.O. su Skupština akcionara i direktora.

HD-WIN

Društvo za telekomunikacije HD-WIN je organizovano u sledećim celinama:

- Kabinet Generalnog direktora
- Sektor za tehniku
 - Služba studijske tehnike
 - Služba satelitske režije
 - Služba za IT i razvoj
- Sektor za produkciju
- Sektor za program
 - Služba redakcije
- Sektor za marketing i prodaju
- Sektor za ekonomske i pravne poslove

U Društvu za telekomunikacije HD-WIN kao jedini korporativni organ društva postoji Skupština Društva sačinjena od svih akcionara/članova Društva. Putem Skupštine Društva svi članovi Društva ostvaruju svoja vlasnička prava. Periodično se održavaju sednice skupštine Društva na kojima se utvrđuju osnovni pravci razvoja Društva, strategije akvizicije sportskog sadržaja, nastup na tržištu i donose ostale odluke od strateškog značaja za Društvo. Na sednicama se takođe i članovima Društva predstavljaju rezultati poslovanja i shodno tome predlažu dalji pravci razvoja.

mts banka

Organi Banke su:

- Skupština Banke
- Upravni odbor
- Izvršni odbor.

GO4YU

Upravljanje GO4YU je organizovano kao jednodomno.

Organi Društva, prema Odluci o osnivanju GO4YU su:

- Skupština
- direktor.

mts AntenaTV

Upravljanje mts ArenaTV d.o.o. Beograd je organizovano kao dvodomno.

Organi, prema Ugovoru o osnivanju mts AntenaTV d.o.o. Beograd su:

Skupština, Nadzorni odbor (koji ima 3 člana) i direktor.

POSLOVANJE

STRATEGIJA

Matično društvo i povezana pravna lica uživaju jedinstvenu poziciju na tržištu telekomunikacija u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, kao operatori koji svojim korisnicima omogućavaju jedinstveno i integrisano korisničko iskustvo zasnovano na isporuci najšireg spektra konvergentnih usluga.

Pružanjem usluga mobilne telefonije preko povezanog pravnog lica koje je započelo rad kao MVNO u Austriji 2015. godine, pokazana je namera da se nastavi sa korišćenjem potencijala širenja na druga tržišta i oblasti poslovanja. U 2016. godini, u saradnji sa JP Emisiona tehnika i veze, osnovano je novo zavisno društvo mts AntenaTV d.o.o. koje je u kratkom roku započelo pružanje usluga distribucije medijskih sadržaja putem DTT tehnologije, kako bismo proširili ponudu naših multimedijalnih usluga i omogućili usluge i onim korisnicima koji zbog postojećih ograničenja ne mogu da primaju TV sadržaje putem drugih tehnologija.

Matično društvo i povezana pravna lica teže očuvanju leaderske pozicije na više segmenata tržišta u regionu, kroz inovativni razvoj proizvoda i usluga, unapređujući zadovoljstvo korisnika i poslovnih partnera i ostvarujući rast poslovnih rezultata.

Strateško opredeljenje Matičnog društva i povezanih pravnih lica, osim očuvanja leaderske pozicije na pojedinim segmentima tržišta, je unapređenje tržišne pozicije i obezbeđenje održivog rasta tržišnog učešća. Navedeni ciljevi ostvaruju se putem stalnog unapređenja korisničkog iskustva kroz uvođenje novih usluga i aplikativnih rešenja, modernizaciju mreže i jačanje brenda poštujući principe društveno odgovornog poslovanja.

Savremeni zahtevi tržišta i rastuće potrebe korisnika zahtevaju da se komparativne tržišne prednosti i primena strategije sve više oslanjaju na ljudske resurse, informacioni kapital i organizacionu efektivnost i efikasnost. U cilju jačanja tržišne pozicije, unapređenja organizacione efektivnosti i efikasnosti i poboljšanja poslovnih performansi, u periodu 2014-2016. godine uloženi su veliki resursi i angažovanje kako bi se implementirala nova strategija poslovanja koja je doneta 2014. godine, zasnovana na unapređenoj viziji i misiji, a kojom su razrađeni ključni segmenti korporativne

strategije u oblastima marketinga i prodaje za privatne i poslovne korisnike, PR, tehnološkog razvoja, razvoja IT, razvoja ljudskih resursa, finansija, logistike i nabavke. Definisani strateški ciljevi odnose se na sve ključne oblasti poslovanja a njihovo ostvarivanje zasnivalo se na implementaciji strateških inicijativa.

Strateški okvir zasniva se na piramidalnom principu i određuje odgovore na glavne izazove s kojima se društva suočavaju obavljajući osnovnu delatnost, odnosno razvijajući nove oblasti poslovanja. Najveći deo resursa je usmeren na povećanje sveukupne konkurentne snage u tri glavne oblasti: povećanje tržišne efektivnosti, povećanje efikasnosti i povećanje organizacione efektivnosti. Cilj ovih nastojanja je da se stvori superiorno korisničko iskustvo i da se poveća stepen efikasnosti organizacije društva. Kako ne bi zaostajali za konkurencijom, nastavljeno je sa ulaganjima radi zauzimanja i zadržavanja liderske pozicije u oblasti inovacija na tržištima na kojima nastupamo.

Uspeh Matičnog društva i povezanih pravnih lica se meri održivošću rasta vrednosti društava za njihove akcionare.

Strateško usmerenje za period 2014-2016. godine zasniva se na tri stuba, koji se odnose na glavne izazove:

- Fokus i stabilizacija osnovne delatnosti,
- Transformacija i unapređenje modela poslovanja i korporativne kulture,
- Vođstvo i održavanje liderske pozicije u inovacijama i mreži.

Za svaki nivo strateškog okvira definisani su strateški ciljevi i strateške inicijative čijom implementacijom je potrebno da se ostvare postavljeni ciljevi.

U toku 2016. godine nastavljena je ili završena realizacija većeg broja strateških inicijativa, u skladu sa definisanim akcionim planovima za implementaciju.

Strateški ciljevi i inicijative za povećanje konkurentne snage grupisani su prema glavnim oblastima na koje se odnose i obuhvataju ciljeve i inicijative za povećanje tržišne efektivnosti, ciljeve i inicijative za povećanje efikasnosti i ciljeve i inicijative za povećanje organizacione efektivnosti.

U 2016. godini nastavljena je realizacija inicijativa koje se odnose na transformaciju OSS/BSS sistema implementacijom ERP, CRM, *billing* i drugih naprednih aplikativnih rešenja. Završena je prva i započeta druga faza implementacije SAP ERP sistema i započeta je druga faza implementacije CRM sistema, pri čemu je završena implementacija konvergentnog *billing* sistema. Povećanje organizacione efektivnosti sprovodi se kroz inicijative koje se odnose na transformaciju upravljanja ljudskim resursima (modeli kompetencija, upravljanje učinkom, sistem nagrađivanja i zarada, promene korporativne kulture), transformaciju procesa nabavke i upravljanja lancem snabdevanja, kao i unapređenje procesa IT upravljanja kroz uvođenje standarda ISO 20000 i ISO 9001. Implementirane su inicijative za povećanje tržišne efektivnosti koje se odnose na uvođenje novih paketa usluga prilagođenih različitim potrebama korisnika, poboljšani su efekti upravljanja standardizovanim korisničkim segmentima i realizovani efekti programa lojalnosti za korisnike. Postignut je napredak na konsolidaciji arhitekture kompanijskih brendova uvođenjem novog mts brenda i unapređeno je korisničko iskustvo uvođenjem novog, jedinstvenog portala.

Strateški ciljevi i inicijative za izgradnju konkurentne prednosti grupisani su u dve glavne oblasti: ciljevi i inicijative za stvaranje superiornog korisničkog iskustva i ciljevi i inicijative za povećanje efikasnosti organizacije.

Inicijative orijentisane na izgradnju konkurentne prednosti zahtevaju veća ulaganja i duži vremenski horizont zbog dužeg perioda potrebnog da bi se vratilo uloženo. Nastavljeno je širenje LTE mreže i komercijalno pružanje LTE usluga koje je započeto u aprilu 2015. godine, čime su realizovane inicijative za obezbeđivanje superiornog korisničkog iskustva. Matično društvo je na javnom nadmetanju RATEL-a obezbedilo dodatne frekvencijske opsege na 800 MHz, čime su unapređeni uslovi za dugoročno pružanje usluga bežičnog širokopolasnog pristupa Internetu visokog kvaliteta i u suburbanim i ruralnim

područjima. Izvršena je priprema za masovnu implementaciju WiFi mreže i unapređenje usluga pristupa Internetu preko WiFi mreže. Kroz snažni razvoj LTE i WiFi infrastrukture, stvara se potrebna osnova za zadržavanje leaderske pozicije na tržištu mobilne telefonije, povećanje ARPU i ukupnih prihoda od ovih usluga. Ostvaren je dodatni rast broja IPTV korisnika nakon uvođenja napredne mts TV usluge preko nove multimedijalne platforme, a nastavljeno je i promotivno pružanje usluge prijema TV kanala na više uređaja (*multiscreen*). Izvršena je priprema za skoro lansiranje naprednije OTT usluge preko nove mts TV GO aplikacije za mobilne telefone i tablet uređaje, koja će značajno poboljšati ponudu u domenu multimedijalnih usluga i omogućiti adekvatniji odgovor na sve konkurentnijem tržištu OTT (Over The Top) usluga. Završen je projekat unapređenja procesa nabavki u okviru inicijativa kojima se povećava organizaciona efektivnost.

Strateški ciljevi i inicijative za obezbeđivanje leaderske pozicije u inovacijama odnose se na ulazak na nove segmente tržišta, sa posebnim fokusom na ICT tržište, tržište mobilnih finansijskih/platnih usluga i IoT tržište. Inicijative za obezbeđivanje leaderske pozicije u inovativnosti na tržištu orijentisane su na pružanje netradicionalnih telekomunikacionih usluga korisnicima i proširenje poslovanja na druge delatnosti.

Sticanjem većinskog vlasništva u mts banci, stvoreni su uslovi za ulazak u novu oblast poslovanja sa ciljem obezbeđivanja sinergije bankarskih i telekomunikacionih usluga i stvaranje mogućnosti za ostvarivanje novih prihoda u ovom segmentu poslovanja. U 2016. godini u najvećoj meri je realizovan projekat podrške poslovnoj i IT transformaciji mts banke i obezbeđivanja sinergije sa Matičnim društvom, čime se stvoreni uslovi da se početkom 2017. godine lansiraju prve konvergentne usluge (otvaranje multivalutnog računa i odobravanje mikro keš kredita u poslovnica mts banke). U velikoj meri realizovan je projekat implementacije mWallet platforme i usluga kao deo strateške inicijative koja obuhvata razvoj mobilnih plaćanja, kako bi se početkom drugog kvartala 2017. godine lansirala usluga mWallet.

U domenu ICT usluga kontinuirano su stvarani uslovi za unapređenje ponude *cloud* usluga, uz jačanje partnerskih modela poslovanja u ovoj izazovnoj ali visoko kompleksnoj oblasti, a u cilju pozicioniranja Matičnog društva kao značajnog tržišnog učesnika u ovom segmentu.

U domenu IoT tržišta prepoznati su mogući poslovni modeli primarno bazirani na LPWA tehnologijama i izvršene su pripreme radi stvaranja uslova da u 2017. godini otpočne implementacija IoT rešenja, kako bi Matično društvo u bliskoj budućnosti obezbedilo leadersku poziciju na ovom, globalno veoma perspektivnom i brzo rastućem tržištu.

Matično društvo je u 2016. godini zajedno sa kompanijom Huawei pokrenulo najveći infrastrukturni projekat All-IP transformacije u cilju obezbeđivanja tehnološke izuzetnosti koja treba da omogući isporuku naprednih širokopoljasnih usluga u skladu sa rastućim potrebama korisnika, stvaranja uslova za optimizaciju mreže i troškova poslovanja. Pored boljeg korisničkog iskustva i poboljšanja poslovnih rezultata Društva na izrazito konkurentnom tržištu pristupa Internetu i distribucije multimedijalnih sadržaja, može se očekivati da će razmere ovog projekta imati i pozitivan uticaj na razvoj privrede i unapređenje poslovnog ambijenta Srbije.

Korporativna poslovna strategija, sa svoja tri stuba i strateškim okvirom, uspostavlja ravnotežu između inicijativa koje su orijentisane samo na jednu organizacionu celinu i inicijativa čije sprovođenje je zahtevalo multidisciplinarnu saradnju većeg broja organizacionih celina, što je vodilo celovitom ostvarivanju zajedničkih ciljeva.

Ključni faktori uspeha implementacije strategije:

- interno usaglašeni plan implementacije, odgovornosti i koordinacija, uz punu podršku i saglasnost najvišeg menadžmenta za vremenski okvir i utvrđene prioritete;
- određivanje odgovarajućih timova za implementaciju u smislu veština i kapaciteta, uz intenzivno uključivanje stejkholdera na višim nivoima;
- obezbeđivanje potrebnih IT resursa, imajući u vidu visok stepen zavisnosti implementacije strategije od raspoloživosti informacionih tehnologija.

Uspešna implementacija strategije u velikoj meri se oslanja na primeni upravljačkih metodologija i alata koji su poznati u najboljoj praksi:

- implementacija sistema indikatora performansi (KPI) kroz BSC (Balanced Scorecard) sistem za praćenje implementacije strategije
- jačanje projektnog i programskog upravljanja radi stvaranja i kontrole jedinstvene mape promena koje prevazilaze svakodnevno poslovanje

- kontinuirano unapređenje upravljanja poslovnim procesima i povećanje operativne i organizacione efikasnosti

S obzirom da je 2016. godina završna godina obuhvaćena trogodišnjim ciklusom poslovne strategije 2014-2016., izvršene su pripreme za izradu i donošenje nove poslovne strategije za naredni trogodišnji period 2017-2019. godine.

Matično društvo i povezana pravna lica nastoje da kontinuirano identifikuju mogućnosti i ostvaruju sinergetske efekte sa organizacionog, operativnog, tehničkog i komercijalnog stanovišta.

Organizacione sinergije ostvaruju se kroz unapređivanje korporativnog upravljanja na nivou grupe u cilju ostvarivanja niza pozitivnih efekata: poboljšanje poslovnih rezultata Matičnog društva i povezanih pravnih lica i održavanje poverenje investitora, smanjenje troškova, povećanje vrednosti društava, podsticaj menadžmentu za ostvarivanje ciljeva koji su u interesu akcionara i organizacije, kao i smanjenje rizika u poslovanju.

Operativne sinergije podrazumevaju konsolidaciju, odnosno centralizaciju zajedničkih funkcija radi ostvarivanja pozitivnih efekata na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, zahvaljujući ekonomiji obima.

Tehnološke sinergije odnose se na zajedničko dugoročno planiranje mreža i odnos prema dobavljačima, utvrđivanje zajedničkih smernica za razvoj i korišćenje određenih tehničkih platformi, kao i razmenu znanja, kompetencija i najbolje prakse između Matičnog društva i povezanih pravnih lica.

Komercijalne sinergije obuhvataju zajedničke marketinške aktivnosti i cenovnu strategiju na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica, transfer rešenja u toku razvoja novih proizvoda i usluga između povezanih pravnih lica i centralizovano upravljanje partnerstvima, u cilju ostvarivanja optimizacije troškova i obezbeđivanja jedinstvene strategije brenda.

USLUGE

Telekom Srbija

Uporedo sa razvojem globalnih trendova razvijalo se i naše Društvo, a samim tim se širio i opseg telekomunikacionih usluga koje se nude korisnicima. Tako danas pružamo usluge fiksne i mobilne telefonije, Interneta i multimedije, kao i širok spektar dodatnih usluga, koje su sa uvođenjem novih standarda i razvijanjem novih tendencija, postale sinonim za poverenje, superiorne performanse i inovativne tehnologije.

Bolja komunikacija daje i bolje poslovne rezultate!

Poslovni korisnici

Od marta 2016. godine eksperimentalno su uvedeni jednokratni *roaming* tarifni dodaci za poslovne *postpaid* korisnike mobilne telefonije Telekoma Srbija pod nazivom m:tel RS Paketi. Aktiviranjem ovih tarifnih dodataka poslovni korisnici mogu pod povoljnijim uslovima da koriste odlazne i dolazne pozive i SMS poruke u m:tel mreži u Republici Srpskoj. Ponuda tarifnih dodataka obuhvata četiri m:tel RS Paketa 50,100,150 i 200.

Od marta 2016. godine uvedeno je 6 novih paketa usluge Mobilni Intrenet za poslovne korisnike: Biz Mobilni Net XS/S/M/L/XL/XXL, sa različitim mesečnim naknadama, koje obuhvataju određenu količinu nacionalnog data saobraćaja. Svi paketi od aprila imaju mogućnost 4G servisa. Osim postojećih tarifnih dodataka od 500 Mb i 1GB, uveden je novi tarifni dodatak sa 3GB. Od 15. marta LTE usluga omogućena je i korisnicima tarifa Miks S, Miks M i Miks L, kao i Mobilni Net S i M tarifama. Usluga je dostupna svim mts *postpaid* tarifnim profilima, izuzev tarifama Priča i Priča Plus.

Nova ponuda za hotele, pod komercijalnim nazivom Mts HotelTV. uvedena je od marta. Ponuda ima dva modela pružanja usluga. Jedan je potpuno rešenje Telekoma Srbije, koje podrazumeva kompletnu opremu uključujući i STB, dok drugo rešenje podrazumeva isporuku stream-a do hotelskog objekta.

U aprilu 2016. godine je na *cloud* platformi pušten novi servis za poslovne korisnike VPC-Virtual Private Cloud. Ovaj servis namenjen je velikim poslovnim korisnicima koji samostalno žele da upravljaju svojom infrastrukturom, gde korisnik dugoročno angažuje veće HW kapacitete na

cloud platformi Telekoma Srbije, dok preko *cloud* portala samostalno kreira virtuelne servere po potrebi.

U maju 2016. godine je pušten novi *cloud* servis u okviru SaaS servisa - mts Afaria. Mts Afaria je sigurno rešenje za upravljanje i uvođenje mobilnih uređaja u kompaniju bilo koje veličine u *cloud* okruženju ili u okviru kompanijske infrastrukture, gde IT administratori centralno upravljaju, osiguraju i uvode mobilne podatke, aplikacije i uređaje, koristeći centralnu konzolu.

U oktobru su puštena dva *cloud* servisa u okviru SaaS servisa:

- IBM MaaS EMM
- BizWeb Hosting

IBM MaaS EMM je softver koji omogućava integrisanje mobilnih uređaja u sisteme i informacione tehnologije u kompanijama, kao i u njihova sigurnosna okruženja. BizWeb Hosting omogućava iznajmljivanje prostora na disku i odgovarajućih serverskih resursa za smeštaj Web stranica na Web serveru. Omogućen je FTP pristup ka Web serveru radi udaljenog administriranja i ažuriranja prezentacije, uvid u statističke podatke o prezentaciji i uvid u zauzeće prostora, ostvareni saobraćaj i posećenost sajta.

Društvo je tokom 2016. godine započelo nekoliko kapitalnih projekata u segmentu velikih poslovnih korisnika, uključujući projekat digitalne transformacije zdravstvenog sistema, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja, i projekat umrežavanja svih osnovnih i srednjih škola kao preduslov za sprovođenje svih narednih ICT projekata u oblasti obrazovanja u Srbiji, u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja i Ministarstvom trgovine, turizma i telekomunikacija.

Otvaranjem Premium Biznis Centra, Društvo se pozicioniralo kao lider u segmentu malih i srednjih preduzeća.

Privatni korisnici

MTS disk je usluga iznajmljivanja prostora korisnicima na infrastrukturi Društva radi smeštanja elektronskih, odnosno digitalnih dokumenata. Krenula je od februara i namenjena je *prepaid* i *postpaid* korisnicima Telekoma Srbija (privatnim i poslovnim), koji putem smart uređaja mogu da preuzmu aplikaciju mts Disk ili putem portala Telekoma Srbija registruju svoj nalog. Putem aplikacije ili portala korisnici mogu da uređuju svoj memorijski

prostor, kreiraju albume, foldere, a mogu i da sinhronizuju podatke koje imaju na svom telefonu sa mts Disk prostorom. Sadržaj koji imaju na mts Disku je zaštićen. Na ovaj način mogu bezbedno da čuvaju fotografije, video klipove, muziku, različite vrste dokumenata i ostalih sadržaja.

Od februara 2016. godine se emituje prvi domaći *lifestyle* kanal "Ženska TV", od maja prvi specijalizovani domaći televizijski kanal posvećen temama iz poljoprivrede „Agro TV“, dok je televizijski kanal „Kitchen TV“ posvećen kuvanju, ishrani, turizmu, kulturi, tradiciji i edukaciji o zdravim životnim navikama, počeo sa emitovanjem putem Open IPTV platforme u julu 2016.

U februaru 2016. godine je puštena nova sportska aplikacija Teren fantasy na Google Play-u, kao nadogradnja već postojeće aplikacije Teren. Teren fantasy je takmičenje za preostali deo Lige šampiona u fudbalu. Svi korisnici koji preuzmu aplikaciju sastavljaju svoju ekipu i dobijaju određeni broj poena na osnovu učinka izabranih igrača, uz obezbeđene nagrade na kraju takmičenja.

Od aprila 2016. godine je stratovao novi servis Automatska dopuna, preko kojeg mts korisnik može da zakaže dopunu kredita za *prepaid* korisnika ili korisnika Kontrole troškova.

Od aprila 2016. godine su korisnicima na raspolaganju četiri nova dodatka za mobilni internet: Mobilni Net plus S sa 150 MB, Mobini Net plus M sa 500 MB, Mobini Net plus L sa 3 GB i Mobilni Net plus XL sa 10 GB. Mobilni Net plus dodaci mogu se aktivirati na više načina: putem mts *postpaid* vodiča (*797#), putem portala „Moj mts“ ili slanjem SMS poruke u odgovarajućem formatu na broj 7888. Dosadašnji Mobilni Net plus dodatak od 1GB više nije u ponudi.

Od jula 2016. godine je promenjen paket *prepaid* mobilnog interneta, kada je uveden 4G LTE USB modem sa 4G SIM karticom. Saobraćaj koji korisnici dobijaju na SIM kartici je 10GB za prenos podataka, koji imaju na raspolaganju 60 dana od dana aktivacije.

Od oktobra 2016. godine je u ponudi nova usluga Antena PLUS, koja omogućava korisnicima da, koristeći antenu i digitalni zemaljski signal, dobiju paket od 26 dodatnih premium TV i 5 radio kanala. Najveća prednost ove usluge je mobilnost i mogućnost upotrebe na više lokacija (kuća, vikendica), kao i da nisu potrebni tehnički preduslovi, već samo antena.

U decembru 2016. godine je startovala prodaja uređaja MyKi (pametnog sata za decu). Osnovna namena uređaja je da roditelji mogu lako da komuniciraju sa decom i prate njihovu lokaciju korišćenjem MyKi aplikacije. Putem sata se može komunicirati sa 5 unapred predefinisanih brojeva koje roditelj unosi u MyKi aplikaciju. Uređaj je u ponudi uz tarifni profil Kontrola troškova 500 i ugovornu obavezu 24 meseca.

Jedan od razvojnih ciljeva Telekoma Srbija je i povezivanje finansijskih usluga sa uslugama mobilne telefonije. Upravo iz tog razloga Telekom Srbija zajedno sa mts bankom već više od godinu dana radi na projektu razvoja digitalne banke. U pitanju je zahtevan IT i biznis projekat koji će omogućiti našim korisnicima da u 2017. godini na vrlo jednostavan način, pored telekomunikacionih dobiju i neku od bankarskih usluga.

Integrisane usluge

Box paketi Telekoma Srbija objedinjuju usluge fiksne, mobilne, interneta i digitalne televizije i pružaju mogućnost korišćenja svih telekomunikacionih usluga uz jedan račun. Od maja 2016. godine proširena je ponuda Box paketa. U ponudi je sedam Box paketa sa različitim kombinacijama internet brzina i mobilnih tarifa, tako da korisnici mogu da izaberu internet brzinu i *postpaid* paket u skladu sa svojim potrebama.

Mtel

U 2016. godini unapređene su i poboljšane Mtel usluge u cilju privlačenja novih korisnika, zadržavanja i povećanja zadovoljstva postojećih korisnika. Unapređenje usluga podrazumeva nove funkcionalnosti IPTV platforme, bundle tarfinih planova za *prepaid* korisnike mobilne telefonije, uvođenje GO!free tarifnog modela, otvaranje Call Center-a za FRENK korisnike, uvođenje Mpayment usluge, uvođenje Open biz hotel TV usluge, te širok spektar ICT usluga.

Mtel je implementirao novu multimedijalnu platformu koja je proširena sa velikim brojem funkcionalnosti. Korisnicima koji se nalaze u zoni pokrivenosti Mtel-ovom xDSL mrežom ponuđene su sledeće IPTV usluge i servisi: LiveTV, VoD, SVoD, nPVR, Catch-up TV, Start over (Time-shifted TV), Pauziranje sadržaja, Mozaik (promotivni i sport), vremenska prognoza, pop up poruke, aplikacije Facebook, Tweeter i You Tube, kao i dodatne funkcionalnosti.

Mutiscreen usluga je usluga koja korisnicima omogućava gledanje TV programa i pristup TV servisima i funkcionalnostima sa više uređaja (TV, PC, tablet i mobilni telefon) preko Mtel mreže ili javnog Interneta.

Koristeći mogućnosti IPTV platforme Mtel je u julu 2016. godine u ponudu uveo IPTV Hotelsko rešenje koje obezbeđuje znatno viši nivo kvaliteta u odnosu na tradicionalnu TV uslugu, i namenjeno je poslovnim korisnicima koji pružaju usluge smeštaja, kao što su hoteli i moteli. U okviru Open Biz Hotel TV usluge korisnicima se omogućava Osnovni paket „Live TV“ usluge sa preko 60 TV kanala, upravljanje preko interaktivnog korisničkog interfejsa EPG-a (Electronic Program Guide) koji se pojavljuje na TV ekranu, informacije o uslugama hotela, hotelski administratorski portal koji omogućava *check-in* i *check-out* gostiju i druge funkcionalnosti.

U toku 2016. godine, Mtel je *prepaid* korisnicima FRENД tarifnog modela ponudio autoobnovljive tarifne planove. Prateći potrošnju i potrebe korisnika, u ponudi su 4 FRENД tarifna plana: Moćni, Mudri, Snalažljivi i Neumorni. Svi FRENД korisnici, zavisno od svoje prosečne mesečne potrošnje minuta, poruka ili interneta, mogu odabrati tarifni plan koji im odgovara. Dopunom odgovarajućeg iznosa za odabrani tarifni plan, jednom mesečno, korisnik sebi obezbeđuje dovoljnu količinu saobraćaja za čitav mesec.

Specijalan benefit za korisnike tarifnog plana su povoljnije cene razgovora prema Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, odnosno prema mrežama Mts u Srbiji i mtel u Crnoj Gori.

U skladu sa trendovima korišćenja društvenih mreža, posebno od strane mlađe *prepaid* populacije, Mtel je korisnicima tarifnih planova Moćni i Neumorni, ponudio besplatan pristup Viber-u odnosno Facebook-u. Pored toga, u ponudi, za sve *prepaid* korisnike, je tarifna opcija Facebook sa 30 dana neograničenog pristupa Facebook-u.

Prepaid korisnicima sa područja Federacije BiH, u ponudi je najjeftinija tarifa u BiH, pod nazivom GO!free, koja korisnicima nudi besplatne razgovore unutar mreže uz minimalnu naplatu uspostave poziva. Uz najnižu cenu poziva prema drugim mobilnim i fiksnim mrežama u BiH, GO!free mreža, jedina u BiH obračunava razgovore u sekundama.

Za korisnike koji su stalno u pokretu, a žele da surfuju i da su uvek *online*, GO!free mreža nudi najpovoljnije internet tarifne opcije na 1, 7 ili 30 dana sa količinom podataka od 1 GB, 2 GB ili 3 GB za mobilni internet.

U cilju povećanja zadovoljstva postojećih korisnika FRENД usluge mobilne telefonije, Mtel je otvorio Call Centar kao novi kanal prodaje usluga za ove korisnike. FRENД korisniku koji pozove Call Centar mobilne telefonije Mtela, operater nudi određene pogodnosti, odnosno koristeći razne Business Intelligence alate, u realnom vremenu određuje odgovarajuću ponudu u zavisnosti od njegove potrošnje.

Koristeći resurse Mpayment platforme, instalirane u Mtel mreži, Mtel je februara 2016. godine lansirao usluge mobilnog plaćanja putem m:pay mobilne aplikacije.

M:pay aplikacija, dostupna za iOS i Android platforme, omogućava sigurno i jednostavno plaćanje Mtel računa za telekomunikacione usluge (paketi integrisnih usluga, ADSL, fiksna i mobilna telefonija) i dopunu *prepaid* računa putem bankovnog računa korisnika.

Mpayment sistem je trenutno integrisan sa informacionim sistemom Nove Banke a.d. Banja Luka i može da obezbedi plaćanje navedenih usluga sa korisničkih računa otvorenih u ovoj banci.

U tom smislu Mtel je u 2016. godini uz podršku zavisnog društva Logosoft d.o.o uveo u ponudu usluge Sistem integracijskih rešenja koje obuhvataju analizu potreba korisnika, projektovanje rešenja i implementaciju. Sama usluga uključuje širi spektar IT baziranih usluga kao što su Realizacija pasivne i aktivne mrežne infrastrukture (LAN/WAN/Data centar), IP Security rešenja, implementacija virtuelizacijskih rešenja, storage rešenja i niza drugih usluga, kao i usluge stručne tehničke podrške i održavanje informacionih sistema.

U 2016. godini Mtel je implementirao određen broj *cloud* zasnovanih rešenja. *Cloud* zasnovane usluge omogućavaju poslovnim korisnicima, pogotovo segmentu SMB preduzeća, smanjenje ulaganja u kupovinu skupe informatičke infrastrukture (računara, servera, aplikacija) korišćenjem virtuelne infrastrukture koja se nalazi na strani provajdera (Mtela) i koja se korisniku iznajmljuje, odnosno naplaćuje u vidu mesečne pretplate (iznajmljivanje virtuelnih resursa).

Mtel je od 1. juna 2016. godine lansirao prve XaaS *cloud* usluge za svoje korisnike i to IaaS - Infrastruktura kao servis (Virtuelni privatni server) i PaaS - Platforma kao servis. Takođe, u saradnji sa zavisnim društvom Logosoft d.o.o. Mtel je pokrenuo prodaju Office 365 usluga. Office 365 udružuje moć

Office desktop aplikacija sa poslovnim e-mailom, deljenim dokumentima, instant porukama, video i *web* konferencijama (Exchange Online, SharePoint Online, and Lync Online) u savremenu *cloud* celinu podržanu od strane Microsoft-a i nekih od njegovih vodećih partnera. U slučaju sistema Office 365 podaci, kompjuterska obrada i softver nalaze se i njima se daljinski upravlja na Microsoftovom serverima na Internetu.

Prateći trendove na tržištu telekomunikacija i zahteve naših korisnika, Mtel konstantno radi na razvoju novih i unapređenju postojećih usluga. U skladu sa potrebama korisnika, Mtel teži ka personalizovanoj ponudi tarifnih paketa i tarifnih opcija sa odgovarajućim benefitima.

Logosoft d.o.o. Sarajevo

Logosoftova poslovna platforma objedinjuje usluge stalnih internet linkova, povezivanja udaljenih lokacija – VPN, uslugu fiksne i mobilne telefonije, uslugu zakupa mobilnog interneta, ponudu Office365 rešenja serverskih i kancelarijskih aplikacija, lokalna, globalna i hibridna *cloud* rešenja, te je kao takva odlično poslovno, informacijsko-komunikacijsko rešenje.

Izrade različitih poslovnih rešenja iz domena sistem integracija, razvoj softvera i izgradnja Data Centra nove generacije, i implementacija različitih rešenja na Microsoft platformama, pozicionirali su Logosoft u renomiranog poslovnog partnera velikog broja kompanija. Višegodišnje iskustvo u projektima implementacije Microsoft Dynamics NAV i Microsoft Dynamics CRM rešenja, diferencirali su Logosoft kako na području Bosne i Hercegovine, tako i u regiji.

Logosoftova informacijsko-komunikacijska platforma proširena sa *cloud* i kolokacijskim uslugama prepoznata je kao savršeno poslovno rešenje, jer kompanijama omogućava da, bez dodatnih ulaganja u IT opremu i ljudske resurse, na jednom mestu dobiju sve potrebne usluge.

Logosoft Edukacija je prvi Microsoft certificirani trening centar s najvećim brojem održanih kurseva za tehnička znanja potrebna IT profesionalcima i programerima. Kao certifikovani VUE i Certiport testing centar, Logosoft pruža usluge polaganja ispita iz Microsoft programa, ali i svih drugih vendora.

Mtel Austria Beč

Poslovanje Mtel Austria u 2016. godini karakterisalo je širenje distributivne mreže prodaje usluga korisnicima u Austriji, komercijalni početak prodaje mobilnih telefonskih aparata i opreme uz *postpaid* pakete, proširenje mreže roming partnera i pripreme za početak pružanja VPN usluga u mobilnoj mreži. Takođe, u toku 2016. godine startni paketi Mtel Austria postali su dostupni širom Austrije, vršena je distribucija *prepaid* dopuna u Hofer marketima, kao i distribucija *prepaid* kartica kroz kanale srpske zajednice, odnosno kroz srpske klubove u Austriji.

Kreirani su novi *prepaid* tarifni planovi, Naša Tarifa L i Naša Tarifa XL, kao i novi *postpaid* tarifni planovi, Zajedno S, Zajedno M, Zajedno L, i omogućena kupovina mobilnih telefona uz paket.

Komercijalno je u upotrebi *prepaid* i *postpaid* m:tel aplikacija "Moj Mtel" za Android (Google play) i Iphone (App Store) mobilne telefone koja u sebi sadrži nekoliko aplikacija sa EX YU sadržajem (m:radio, netfilm, Arena sport), aplikaciju za besplatne pozive i poruke (na principu Viber app) i app Moje usluge (selfcare).

mtel

Usluge mobilne telefonije

U skladu sa strategijom orijentacije na Internet potrošnju, na tržište su uvedeni jedinstveni, novi tarifni paketi Surf Elastik sa 2 GB ili Super Surf Elastik sa 5 GB, koji uključuju mogućnost da korisnik dobija dve SIM kartice i za jednu mesečnu pretplatu istovremeno koristi Internet na dva uređaja. Prednost ovih paketa je upravo njihova prilagodljivost potrebama korisnika, tako da korisnik sam određuje količinu dodatnih GB. Uz navedene pakete korisnici imaju mogućnost kupovine uređaja iz mtel ponude: modeme, tablete i telefone.

Osim toga, uvedene su povoljnosti za korisnike koji su u romingu u Sloveniji i na Kosovu (na mreži Telekoma Slovenija). Korisnici mogu aktivirati tiket na 15 dana, a korisnici koji su tokom 2016. godine planirali česta putovanja na Kosovo i u Sloveniju, imali su mogućnost kupovine godišnje karte.

mtel je u martu ponudio i novi *prepaid* paket m:go plus new, uz koji korisnici dobijaju sledeće benefite: besplatne pozive ka 2 odabrana broja iz bilo koje mreže u Crnoj Gori u narednih 7 dana (2500 minuta), kao i 1 GB Interneta,

uz cenu SMS-a ka svim mrežama u Crnoj Gori od 1 cent. Posebna povoljnost ovog paketa je mogućnost da svakom dopunom *prepaid* računa u promotivnom periodu, korisnik produžava besplatne pozive ka 2 odabrana broja i besplatan Internet za narednih 7 dana. Dopunjeni iznos troši kako želi. Od sredine maja, mtel je svoju ponudu telefona obogatio iPhone uređajima po najpovoljnijim cenama, uz *postpaid* pakete iz ponude, pri čemu se posebno izdvaja najnoviji telefon iPhone SE.

Na početku turističke sezone, uveden je novi *prepaid* paket m:go turist. Korisnici ovog paketa aktivacijom kartice dobijaju 500 MB besplatnog interneta, uz mogućnost dopune.

Za ljubitelje internet surfovanja m:go turist nudi još povoljnosti: 15 dana Interneta (5 GB po max brzini), pri čemu je prva aktivacija besplatna. Dodatna mogućnost m:go turist paketa je 50% popusta za pozive prema inostranim mrežama.

Kontinuirane kampanje prodaje telefona (sa posebnim akcentom na smart telefone), modema i tableta imale su za cilj što veću popularizaciju mobilnog Internet, uz veću Internet potrošnju, naročito ako se uzme u obzir tendencije rasta korišćenja društvenih mreža i mobilnih aplikacija.

Paralelno sa gore pomenutim akcijama, počeo je sa radom i novi MTEL-ov portal sa brojnim grafičkim i funkcionalnim novitetima.

Uzimajući u obzir prednosti pripadanja Matičnom društvu i povezanim licima, povezano pravno lice mtel nastavilo je kampanju sa povoljnostima za sve korisnike koji su u romingu u Srbiji, na mt:s mreži, pod nazivom m:roming tiketi. Korisnici su mogli da odaberu jedan od m:roming tiketa, za 15 dana ili godišnji tiket "Prva klasa".

mtel je prvi na crnogorskom tržištu uveo uslugu mobilnog plaćanja - mPAY, koja omogućava svim svojim korisnicima plaćanje putem mobilnog telefona, bilo da su *prepaid* ili *postpaid* korisnici. Uz pomoć *data over voice* tehnologije telefon "komunicira" sa terminalima. Korisnicima je ovim servisom omogućeno odloženo plaćanje, putem računa za mobilnu telefoniju. Osim standardne usluge plaćanja, korisnicima su na raspolaganju i druge napredne usluge, uključujući poklanjanje novca drugom korisniku, odabir načina plaćanja, dopuna *prepaid* računa. Sada je usluga dostupna u mtel poslovnicama i na nekoliko maloprodajnih lanaca i ugostiteljskih objekata, a planirano je širenje na celoj teritoriji Crne Gore.

Usluge fiksne telefonije, Internet i televizije

Imajući u vidu da je mtel, pored Crnogorskog Telekoma, jedini operator koji nudi sve četiri telekomunikacione usluge na jednom mestu, osmišljena je *brand* kampanja koja ima za cilj da javnost informiše o toj korporativnoj prednosti. Paralelno sa tim, nastavljena je posebna komunikacija sa povoljnostima naših BOX duo / trio paketa.

mtel je u maju pokrenuo akcijsku prodaju TV uređaja uz BOX pakete, koje korisnici mogu kupiti po maloprodajnoj ceni ili na odloženo plaćanje.

Korisnicima kablovske televizije mtel je omogućio besplatno korišćenje dodatnih TV paketa: HBO i HBO Cinemax (30 dana od dana sklapanja ugovora), kao i Ruski i Balkanski TV paket (60 dana od dana sklapanja ugovora).

U segmentu kablovske televizije, malim i srednjim preduzećima, ponuđen je novi BOX biznis 10 paket. Ovaj paket predstavlja kombinaciju usluga fiksne telefonije, interneta i mobilne telefonije. Korisnici dobijaju jedan račun, prilagođen njihovim potrebama. U paket je uključen neograničen internet brzine od 25Mbps, a osim toga moguće je uključiti do 10 fiksnih linija (TEL BOX 2 paket) i do 20 mobilnih linija (BIZNIS 6.8 paket).

Kompanija mtel je od 1. novembra 2016. godine korisnicima BOX trio paketa povećala brzinu internet protoka, ne menjajući cenu mesečne pretplate. Tako su korisnici BOX trio 1 paketa umesto 2Mbps dobili brzinu preuzimanja od 4Mbps, BOX trio 2 paketa umesto 8Mbps dobili 15Mbps, a korisnici BOX trio 3 paketa umesto 15Mbps su dobili 25Mbps. Korisnici BOX all paketa su umesto dosadašnje brzine preuzimanja od 8Mbps dobili 40Mbps.

Telus

U okviru registrovane delatnosti, Telus pruža usluge:

- obezbeđivanje objekata i imovine (FTO, PPZ i pratnje novca)-oko 51% ukupnog obima usluga
- održavanje higijene poslovnog prostora i objekata – oko 45% ukupnog obima usluga
- servisa pomoćnih poslova (usluge NK radnika)- oko 4% ukupnog obima usluga

Od 2008. godine Telus poseduje sertifikat o uspostavljenom i primenjenom standardu SRPS ISO 9001 – Sistem menadžmenta kvalitetom i od 2012. godine standard OHSAS 18001 – Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu. U 2013. godini uveden je i standard kvaliteta ISO 14001 – Sistem upravljanja zaštitom životne sredine, dok je u proceduri uvođenje standarda SRPS A.L2.002.

HD-WIN

Kanali Arenasport na kraju 2016. godine su prisutni u distributivnim mrežama 44 operatora na teritoriji Srbije, 24 na teritoriji Bosne i Hercegovine, 3 u Crnoj Gori i po 1 u Makedoniji i Hrvatskoj, odnosno ukupno 72 operatora. Na svim pomenutim tržištima, kanali Arenasport su prisutni na platformama svih glavnih telekomunikacionih operatera (Telekom Srbija, T-Com Crna Gora, BH Telecom, m:tel RS, T-Com Makedonija, HT Eronet i T-Com Hrvatska).

Arenasport priprema i emituje sledeće kanale:

- Arenasport 1 za teritorije Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Makedonije
- Arenasport 2, 3 i 4 za teritorije Srbije, Crne Gore, Makedonije i BiH
- Arenasport 5 za teritorije Srbije i Crne Gore
- Arenasport 1, 2, 3, 4, 5 i 6 za teritoriju Hrvatske i
- Arenasport WEB kanal ekskluzivno za potrebe www.go4yu.com servisa

Svi kanali su dostupni u SD i HD formatu (1920x1080i) a ceo proizvodni proces, od prijema (*ingest*) signala, preko njegove obrade, odnosno postprodukcije, pa do isporuke krajnjim korisnicima projektovan je i izveden u visokoj rezoluciji. Osnovni elementi play-out-a su bazirani na *automation* sistemima renomiranih proizvođača *broadcasting* opreme kao što su Snell, Harmonic, Omneon, Miranda, Rorke i sl., a ceo sistem povezan preko Cisco servera i switch-eva. Od prvog kola Lige Šampiona sezone 2012/13 operativan je i virtuelni studio For-A koji je ujedno i jedan od najsavremenijih virtuelnih studija u zemlji.

Od početka emitovanja program Arenasport TV je baziran na ekskluzivnom premium content-u iz sveta sporta. Sam content se uglavnom obezbeđuje na bazi trogodišnjih ugovora na bazi pregovora i direktnih pogađanja sa nosiocima prava. Izuzetak je UEFA koja ima stroga pravila i procedure usled

kojih su telco operateri sa ovih prostora i uspeali da pobede na bid-u za sezone 2015-2018. Sa radom studija, program je obogaćen i sa studijskim emisijama koje prate UEFA Ligu Šampiona i Ligu Evrope, kao i dešavanja oko Srpske Super Lige, Francusku ligu i Italijansku ligu, a prisutna je i emisija koja prati dešavanja u svetu košarke. Emitujemo i dnevne vesti Arena News.

Arenasport je angažovana na produkcijama raznih sportskih dešavanja na teritorijama na kojima je prisutna (SL, ABA, BPL, KLS, LŠ i LE). Sva značajna takmičenja pokrivena su i studijskim emisijama i specijalnim emisijama koje su u sopstvenoj produkciji. Kanal Arenasport 1 se distribuira kod svih operatera u okviru osnovne ponude, a ostali kanali su deo payTV paketa bilo da je samostalni paket Arenasport, bilo kao deo nekog drugog payTV paketa. Promotivno, nekim operaterima je odobreno da kanali idu ka korisnicima u okviru osnovnog paketa. Distribucija kanala do operatera je ili putem Polaris (BulSat) DTH platforme (prijem sa Polaris risiverima ili Tandberzima i to samo u SD formatu), putem IP prenosa ili putem optike.

INVESTICIJE**MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA**

Ukupna investiciona ulaganja u 2016. godini, na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica iznose 28,5 milijardi dinara i za 3,8% su manja u odnosu na investiciona ulaganja u 2015. godini. Uporedni pregled investicionih ulaganja ostvarenih po pojedinačnim društvima u 2016. i 2015. godini je prikazan u sledećoj tabeli:

Ukupne investicije

U milionima RSD	2016	Stopa rasta	2015
Telekom Srbija	15,065	-25.1%	20,122
Telekom Srpske	6,760	-3.1%	6,977
Mtel	6,628	165.3%	2,498
Telus	5	257.8%	1
HD Win	16	48.8%	11
mts Banka	10	13.1%	9
TS Net	25	-	0
Ukupno	28,508	-3.8%	29,619

Posmatrano po društvima, najveće investicije u 2016. godini ostvarene su u Matičnom društvu (15 milijardi dinara), a najniže u povezanom pravnom licu Telus (5 miliona dinara).

Telekom Srbija

Značajna investiciona ulaganja Telekoma Srbija izvršena su s ciljem osiguranja poslovnog kontinuiteta u svim segmentima poslovanja. Implementacija najsavremenijih tehnoloških rešenja prepoznata je kao način da se korisnicima ponude novi servisi na najkvalitetniji način.

Ukupna investiciona ulaganja realizovana su u iznosu od 15,1 milijardi dinara, što je 25% manje u odnosu na prethodnu godinu, kada je izvršeno pribavljanje licenci za pružanje LTE servisa.

U cilju modernizacije informaciono-komunikacione infrastrukture, započet je projekat All IP transformacije fiksne mreže. U 2016. godini završena su ulaganja u pilot projekat All IP transformacije na području Aleksinca. Takođe, nastavljeno je sa ulaganjima u proširenja kapaciteta pristupne mreže, čime se korisnicima omogućavaju servisi na *broadband* (BB) pristupu većih brzina.

U delu komutacionih sistema izvršeno je unapređenje i proširenje IMS sistema, koji predstavlja centralni komutacioni čvor za fiksnu i mobilnu mrežu nove generacije.

U delu mobilne telefonije Telekom Srbija nastavlja da drži primat najrazgranatije mobilne mreže, omogućavajući svojim korisnicima kvalitetan signal i brzi mobilni internet u svim delovima naše države. Na kraju 2016. godine, 4G mreža je prisutna u preko 120 gradova, manjih mesta i turističkih destinacija u Srbiji.

Tokom 2016. godine izvršena su ulaganja u nastavak razvoja RAN mreže, u cilju proširenja, modernizacije, optimizacije i povećanja zone pokrivanja i kapaciteta mreže. Takođe, izvršeno je unapređenje PS Core mreže, kroz implementaciju dodatnih funkcionalnosti i povećanje kapaciteta core mreže koje su omogućile pružanje usluga preko LTE tehnologije.

U oblasti interneta investicije su usmerene na razvoj IP/MPLS mreže kao i na razvoj OTN/DWDM transportne mreže sa ciljem podrške rastu internet saobraćaja i povećanju broja pristupnih mrežnih elemenata, kroz primenu najboljih rešenja na tržištu i u cilju obezbeđenja kapaciteta za sve buduće mrežne i korisničke potrebe.

U oblasti multimedijalnih usluga, vršena je migracija korisnika sa stare na novu multimedijalnu platformu. Investiciona ulaganja su usmerena na dalje proširenje kapaciteta IPTV multimedijalne platforme i dodatnih servisa sa ciljem povećanja broja korisnika kojima su dostupni kvalitetniji multimedijalni servisi. Takođe, izvršena su ulaganja u HeadEnd platformu kojom Telekom Srbija želi da unapredi svoj nastup na ovom tržišnom segmentu, nudeći atraktivne multimedijalne sadržaje na kvalitetan i savremenim korisnicima blizak način, kao i u ulaganja u CAS sistem u cilju ulaska na tržište DVB-T2. Najznačajniji IT projekti u ovom periodu se odnose na nastavak IT transformacionog programa kroz konsolidaciju Billing platformi, proširenje CRM sistema u cilju praćenja korisničkog iskustva, dalju standardizaciju ERP sistema, digitalnu banku, kao i podršku novim izvorima prihoda kroz ponudu *payment* i *cloud* servisa krajnjim korisnicima.

Investicije u logističku podršku odnose se pre svega na adaptaciju i instalaciju radio baznih stanica, adaptaciju prostora i nabavku opreme za rad. U cilju nesmetanog odvijanja procesa rada u Društvu izvršena je i modernizacija voznog parka.

Mtel i povezana pravna lica

Ukupne investicije društva Mtel sa povezanim pravnim licima Mtel Austria i Logosoft) u 2016. godini iznose 6,8 milijardi dinara (107 miliona KM).

Mtel

Izvršena je modernizacija bežične transportne mreže (zaštita i migracija na IP), a intenzivno se radi na optimizaciji mobilnog *backhauling*-a kroz zamenu radiorelejnih sistema optičkom transportnom mrežom, kao i optimizacijom i nadogradnjom radiorelejnih sistema tamo gde nije moguće izgraditi optiku. Takođe, izvršeno je proširenje PS Core mreže, završena je modernizacija baze korisnika kroz funkciju georedudantnog HLR/HSS, a jezgro mobilne mreže je modernizovano i spremno za uvođenje LTE.

Pored toga, servisi i servisni sistemi su nadograđeni kroz nove funkcionalnosti na IN platformi, izvršeno je unapređenje sistema za monitoring signalizacije, a realizovan je projekat nabavke i instalacije VAS platforme za konvergenciju messaging sistema.

Značajna su ulaganja u kablovsku transportnu i pristupnu mrežu, odnosno skraćenje pretplatničke petlje po postojećoj kablovskoj infrastrukturi (VDSL2+vektoring), izgradnju optičke pristupne mreže koja omogućava realizaciju GPON tehnologije ili direktnog pristupa internetu za poslovne korisnike.

U jezgru fiksne mreže, urađeni su projekti modernizacije i proširenja IMS, STP i LRPN sistema, a SBC sistem je modernizovan i nadograđen georedudantnim rešenjem. Aplikativni server za poslovne korisnike koji pruža uslugu IP Centrex migriran je na novu platformu, a IN fiksne mreže je zamenjen novim sistemom (NGIN) čime je omogućeno pouzdano pružanje usluga.

Značajna je nabavka terminalne opreme za poslovne i rezidencijalne korisnike, kao i puštanje u komercijalni rad sistema za upravljanje terminalnom opremom TMS (TR69). Pored toga, tokom 2016. godine izvršena je modernizacija jezgra ISP mreže, instalirani su AntiDDoS uređaji visokih performasi, kojima je moguće direktno braniti resurse, kao i pružati usluge zaštite klijentima odnosno podprovajderima. Jedna od značajnijih

nabavki u 2016. godini se odnosi na nabavku opreme za Cloud DC Infrastructure, kao i puštanje u rad servisnog telco *cloud* hibridne strukture, oslonjenog na MPLS mrežu i Internet. Servisini *cloud* će omogućiti brže i lakše integrisanje novih servisa kombinacijom virtualizovanja infrastrukture i kvalitetno rešenih veza prema IP/MPLS-u kroz virtualizaciju mrežnih funkcija (NFV).

Tokom 2016. godine uspešno je izvršena migracija svih korisnika na novu IPTV platformu za distribuciju multimedijalnog sadržaja koja je pored linearne TV omogućila i nove usluge.

U strukturi investicionih ulaganja realizovana su i ulaganja u korisnički softver i licence, odnosno aplikativna rešenja, koja treba da skrate vreme izlaska novih usluga i servisa na tržište, unaprede i obezbede rad zaposlenih u Društvu. Implementiran je sistem za optimizaciju rada terenskih službi sa ciljem povećanja stepena zadovoljstva korisnika, završena je implementacija novog Kontakt centra i njegova integracija sa drugim IT sistemima.

Takođe, implementirana su dva sistema namenjena poslovnim korisnicima: CA Advanced Authentication i CA API Gateway. CA Advanced Authentication je sistem koji omogućava pružanje servisa napredne autentifikacije za potrebe poslovnih korisnika, a CA API Gateway je sistem koji omogućava povezivanje različitih web servisa i protokola i koji može da prevodi sa jednog aplikativnog „jezika“ na drugi.

Na polju bezbednosti urađene su instalacije koje su u skladu sa obavezama prema ISO 27001 standardu.

Logosoft

Najznačajnija investiciona ulaganja povezanog pravnog lica Logosoft d.o.o Sarajevo, u 2016. godini se odnose na Data Centar, kao i na razvoj pristupne i transportne mreže, što je stvorilo mogućnost za unapređenje postojećih servisa i širenje obima poslovanja na lokalna i regionalna tržišta poslovnih, informacijsko-komunikacijskih rešenja.

Mtel Austria

Najznačajnija investiciona ulaganja povezanog pravnog lica Mtel Austria u 2016. godini odnose se na investicije *core* mobilne mreže, odnosno nabavku proširenja licenci na HLR sistemu. Pored toga, u 2016. godini ulagano je u

IT, odnosno u proširenje Billing sistema, proširenje *clearing* sistema, kao i u nabavku opreme za Customer Care.

mtel

Ukupne investicije povezanog pravnog lica mtel u 2016. godini iznose 6,6 milijardi dinara (EUR 53,8 miliona) i za 165% su veće u odnosu na ostvarene u 2015. godini.

U 2016. godini investicije su bile usmerene na razvoj kablovske infrastrukture. Radi se o najvećem projektu u mtel-u, koji se dinamički odvijao u zavisnosti od uslova na terenu. Razvoj HFC mreže počeo je u 2015. godini, tako da je u 2016. godini nastavljena izgradnja u svim gradovima Crne Gore. U 2016. godini mreža je razvijana podzemno, u kablovskoj kanalizaciji mtel-a i Crnogorskog Telekoma, i nadzemno na stubovima u vlasništvu Elektroprivrede Crne Gore. Ova ulaganja su omogućila komparativnu prednost mtel-a nad konkurencijom, pa je posledično, stavljen akcenat na razvoj HFC kablovske infrastrukture, naročito u suburbanim zonama.

Nastavljeno je i sa investicijama u mobilnu mrežu kroz obezbeđenje bolje pokrivenosti u 2G i 3G mreži i u 2016. godini početo je sa ulaganjima u razvoj pokrivenosti 4G signalom. Takođe, investirano je u povećanje kapaciteta u Core i RAN delu mreže, u skladu sa očekivanim porastom saobraćaja, i dodatnu hardversku i softversku nadogradnju sistema za paketski saobraćaj PS Core.

Realizovane su investicije u licence za 4G mrežu, odnosno od države je otkupljeno pravo korišćenja radio-frekvencija za uvođenje 4G mreže.

Takođe, izvršena su ulaganja u mobilnu pristupnu mrežu, zbog ranije ostvarenih rezultata na pripremi izgradnje mobilne mreže u narednoj, 2017. godini. Reč je o projektima, taksama, dozvolama, izgradnji, ekološkim elaboratima i sl. Realizovane su i investicije u upravljačke komutacione sisteme mobilne i fiksne mreže, zbog *upgrade*-a dela HLR sistema i *upgrade*-a IMS sistema.

U 2016. godini realizovana je i zamena *biling* sistema i to dve od tri faze ovog projekta.

Telus

U 2016. godini, ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica Telus iznosi 4,8 miliona dinara i odnose se na nabavku dva radna terenska vozila i nabavku opreme za rad (oprema za čišćenje prostorija, fotokopir aparati, računarska oprema i drugi električni uređaji). Ostvarena investiciona ulaganja veća su u odnosu na prethodnu godinu za 3,4 miliona dinara.

TS: NET

U 2016. godini realizovana su investiciona ulaganja povezanog pravnog lica TS:NET u iznosu od 24,9 miliona dinara, koje se odnose na nabavku OTN/DWDM opreme za stanice Temišvar i Sofija.

HD-WIN

U 2016. godini nisu rađena značajnija ulaganja u opremu i ukupna vrednost investicionih ulaganja povezanog pravnog lica HD Win iznosi 16 miliona dinara. Najveći deo investicionih ulaganja odnosi se na proširenje arhive, nabavku enkodera, nove satelitske antene i otkup vozila iz lizinga. Ostvarena investiciona ulaganja veća su u odnosu na prethodnu godinu za 5,3 miliona dinara.

mts banka

Realizovana investiciona ulaganja povezanog pravnog lica mts Banka u 2016. godini iznose 10 miliona RSD i najvećim delom se odnose na investicije u licence i IT opremu.

KORISNICI**MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA**

Na kraju 2016. godine Matično društvo i povezana pravna lica broji ukupno 9.9 miliona korisnika. U 2016. godini na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica je ostvareno povećanje broja korisnika Interneta i multimedijalnih usluga, i smanjenje ukupnog broja korisnika u fiksnoj i mobilnoj telefoniji.

Korisnici fiksne telefonije

Usluge fiksne telefonije Matičnog društva i povezanih pravnih lica koristi 2.6 miliona korisnika. U matičnom društvu Telekom Srbija i povezanom pravnom licu Mtel broj korisnika fiksne telefonije u 2016. godini manji je u odnosu na broj korisnika u 2015. godini, dok je u povezanom pravnom licu mtel veći.

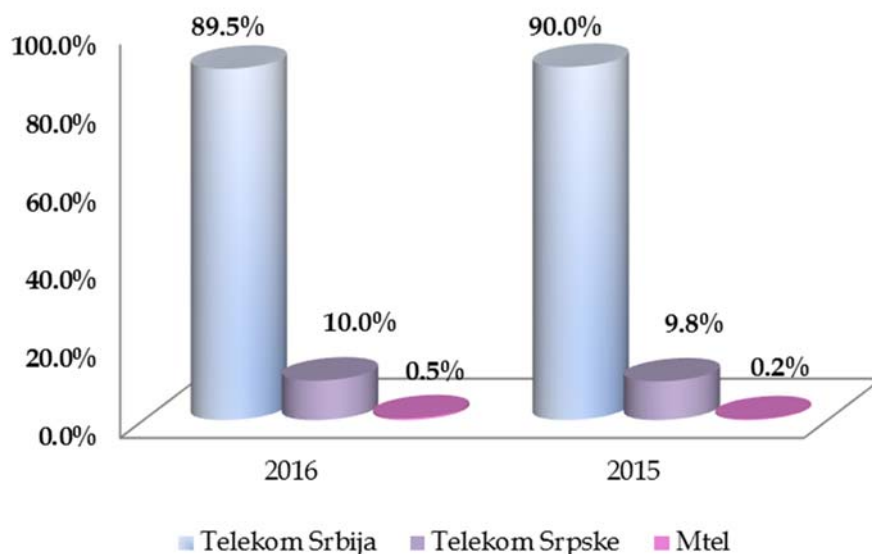
Ukupan broj korisnika fiksne telefonije po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazan je u narednoj tabeli:

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
Telekom Srbija	2,282	-6.5%	2,440
Mtel	256	-4.1%	267
mtel	12	129.3%	5
Ukupno	2,550	-6.0%	2,712

Procentualno učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije prikazano je na sledećem grafikonu:

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika fiksne telefonije

U 2016. godini Matično društvo i povezana pravna lica imaju 2.3 miliona privatnih korisnika i 291 hiljadu poslovnih korisnika.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
privatni	2,259	-6.7%	2,422
poslovni	291	0.2%	290
Ukupno	2,550	-6.0%	2,712

Korisnici mobilne telefonije

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2016. godini iznosi 5.9 miliona. Kod svih društava beleži se pad broja *prepaid* korisnika, i rast broja *postaid* korisnika u odnosu na prethodnu godinu.

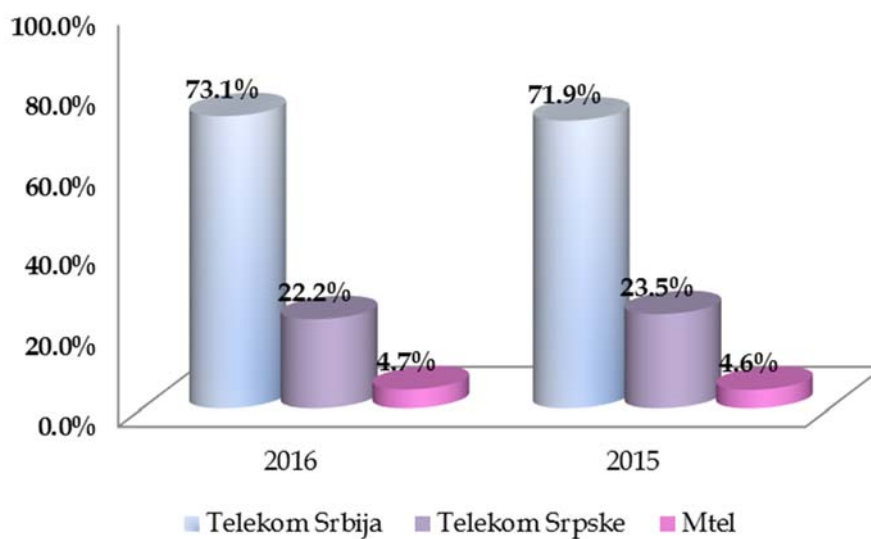
Ukupan broj korisnika mobilne telefonije po članicama Matičnog društva i povezanih pravnih lica prikazan je u narednoj tabeli:

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
Telekom Srbija	4,334	0.7%	4,303
Telekom Srpske	1,317	-6.2%	1,404
Mtel	279	1.7%	275
Ukupno	5,930	-0.9%	5,982

Procentualno učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije prikazano je na sledećem grafikonu:

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije

U 2016. godini, broj *prepaid* korisnika iznosi 3.2 miliona i čini 57% ukupnog broja korisnika, dok broj *postpaid* korisnika iznosi 2.8 miliona i učestvuje sa 43% u ukupnom broju korisnika.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
Prepaid	3,156	-7.0%	3,392
Postpaid	2,774	7.1%	2,590
Ukupno	5,930	-0.9%	5,982

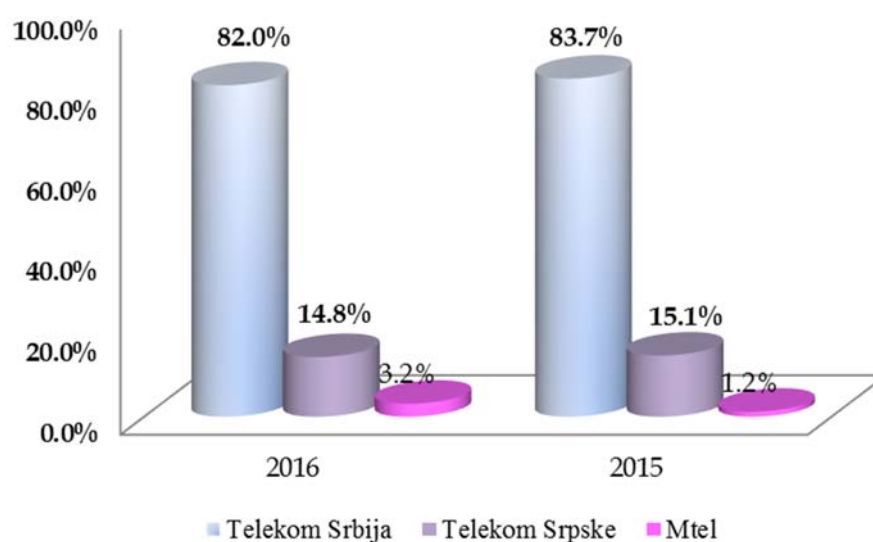
Korisnici interneta i multimedije

Ukupan broj internet korisnika na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica u 2016. godini iznosi 926 hiljada i uključuje ADSL korisnike Matičnog društva i povezanog pravnog lica Mtel, ali i korisnike povezanog pravnog lica mtel koji internet koriste putem kablovske i putem *wimax* tehnologije.

Internet

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
Telekom Srbija	760	2.3%	743
Telekom Srpske	137	1.8%	134
Mtel	30	172.8%	11
Ukupno	926	4.3%	888

**Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u
ukupnom broju korisnika interneta**

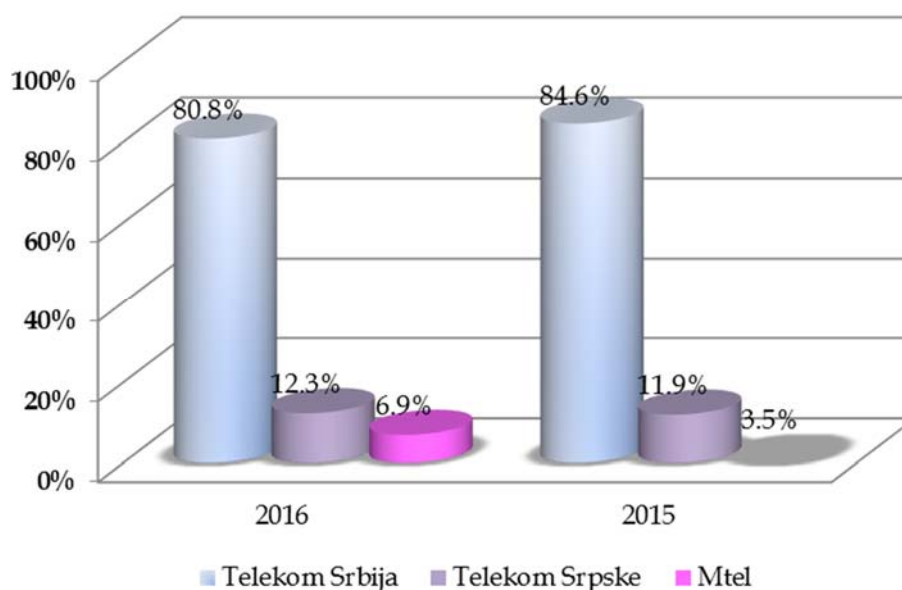

Broj korisnika multimedijalnih usluga na kraju 2016. godine iznosi 513 hiljada. Korisnici multimedijalnih usluga Matičnog društva i povezanih pravnih lica uključuju IPTV korisnike Matičnog društva i povezanog pravnog Mtel, kao i kablovske korisnike povezanog pravnog lica mtel.

Korisnici multimedije

U hiljadama	2016	Stopa rasta	2015
Telekom Srbija	415	4.0%	399
Telekom Srpske	63	12.1%	56
Mtel CG	35	114.8%	17
Ukupno	513	8.9%	472

Učešće članica Matičnog društva i povezanih pravnih lica u ukupnom broju korisnika multimedijalnih usluga

Telekom Srbija

Negujući inovatorski duh, Telekom Srbija kontinuirano razvija nova tehnološka rešenja u korist korisnika i brine o visokom kvalitetu komunikacije kroz bogatu ponudu usluga.

Uprkos izazovima oštre konkurencije u svim segmentima poslovanja, Telekom Srbija i dalje ima značajan broj korisnika u fiksnoj i mobilnoj telefoniji, kao i sve veći broj IPTV, internet i korisnika IP telefonije.

Intenzivan rast broja korisnika konvergentnih paketa prisutan je i u 2016. godini, jer su korisnici prepoznali prednosti koje im Telekom Srbija pruža kroz konvergentne pakete. Učešće konvergentnih paketa u ukupnom prihodu za 2016 godinu iznosi 19%, što je za 3% više u odnosu na 2015 godinu.

Prisutno je smanjenje broja korisnika fiksne telefonije, što je u najvećoj mери uslovljeno postojanjem alternativnih vidova komunikacije, kao što su mobilna telefonija i internet, ali i uslugom prenosivosti broja.

Usluge fiksne telefonije Telekoma Srbija na kraju 2016. godine koristi 2.3 miliona korisnika. Sa razvojem IP tehnologije, prisutno je smanjenje broja ISDN korisnika, ali i veća zainteresovanost za usluge IP Centrex i Business trunking zbog prednosti korišćenja. Broj korisnika usluge IP Centrex i Business trunking veći je za 32.6% u odnosu na 2015. godinu.

Korisnici fiksne telefonije

U hiljadama	Stopa		
	2016	rasta	2015
POTS	2.218	-6,5%	2.372
ISDN	41	-18,5%	50
IP Centrex i Business trunking	23	32,6%	17
Ukupno	2.282	-6,5%	2.440

Telekom Srbija i u 2016 godini ostvaruje rast broja *postpaid* korisnika sa najvećim učešćem na tržištu mobilne telefonije, dok je broj *prepaid* korisnika smanjen za 5% u odnosu na 2015 godinu. Jedan od razloga smanjenja broja *prepaid* korisnika je i prelazak određenog broja korisnika na *postpaid* račun. Prednosti brojnih kampanja i novih tarifnih profila uvedenih sa namerom da zadovolje potrebe različitih grupa korisnika imali su pozitivan uticaj na ukupan broj *postpaid* korisnika mobilne telefonije.

Korisnici mobilne telefonije

U hiljadama	Stopa		
	2016	rasta	2015
Prepaid	2.030	-5,3%	2.144
Postpaid	2.304	6,7%	2.159
Ukupno	4.334	0,7%	4.303

Telekom Srbija na kraju 2016. godine ima 77 hiljada korisnika mobilnog interneta putem USB modema.

Fiksni internet i multimedija

U hiljadama	Stopa		
	2016	rasta	2015
Fiksni internet - maloprodaja	655	3,4%	634
Fiksni internet - veleprodaja	104	-4,4%	109
IPTV	415	4,0%	399
Ukupno	1.175	2,9%	1.142

Na Internet tržištu su prisutne sve veće potrebe korisnika za širokopojasnim Internetom, što ukazuje na zainteresovanost korisnika za uslugu koja omogućava kvalitetniji i lako dostupan sadržaj.

Telekom Srbija je na kraju 2016. godine imao 760 hiljada korisnika fiksnog interneta u maloprodaji i veleprodaji, u odnosu na prethodnu godinu zabeležen rast korisnika za 2%.

U 2016. godini zabeležen je rast IPTV korisnika za 4%, na koji je uticala ponuda konvergentnih paketa. U 2016. godini broj korisnika IPTV usluge iznosi 415 hiljada.

Korisnicima IPTV usluge dostupna je *multiscreen* funkcionalnost koja omogućava pristup video sadržaju nezavisno od tipa uređaja (TV, računar, tablet ili smart telefon) i načina pristupa.

Korisnicima se pruža i OTT usluga koja podrazumeva ponudu video, audio i drugog multimedijalnog sadržaja preko interneta (*unmanaged* mreža), kojima korisnici pristupaju preko mobilne i *web* aplikacije.

Mtel

U skladu sa unapređenjem portfolija usluga, i sprovedenim brojnim marketinškim aktivnostima, u 2016. godini zabeležen je rast broja korisnika integrisanih, ADSL i IPTV usluga. Takođe, ostvareno je i povećanje broja *postpaid* i VPN korisnika.

Fiksna telefonija

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije na dan 31. decembra 2016. godine, iznosi 256 hiljada, što je u odnosu na 2015. godinu niže za 4,1%. U ukupnom broju korisnika fiksne telefonije, Mtel učestvuje sa 251 hiljadom korisnika ili 98,2%, dok Logosoft učestvuje sa 5 hiljada korisnika ili 1,8%.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Privatni korisnici	222	-5.3%	235
Poslovni korisnici	34	5.0%	32
Ukupno	256	-4.1%	267

U 2016. godini zabeleženo je smanjenje broja korisnika u odnosu na 2015. godinu, što je posledica negativnih efekata usluge prenosivosti brojeva, supstitutivnog odnosa fiksne i mobilne telefonije, smanjenja obima potražnje za uslugama fiksne telefonije, cenovne neelastičnosti i niske platežne moći korisnika.

Logosoft usluge fiksne telefonije rezidencijalnim korisnicima pruža kroz integrisane LoGO pakete i to LoGO Trio, LoGO Trio+, LoGo Quadro i LoGO Quadro+. Pored navedenog, usluga fiksne telefonije je biznis korisnicima dostupna izvan integrisanih paketa i ona je primarno i kreirana kao usluga fiksne telefonije za pravna lica.

Mobilna telefonija

Na dan 31. decembra 2016. godine, ukupan broj korisnika mobilne telefonije iznosi 1,3 miliona, od kojih 73.7% čine *prepaid* korisnici, a 26.3% *postpaid* korisnici. U odnosu na 31. decembar 2015. godine ukupan broj korisnika mobilne telefonije je niži za 6.2%. U ukupnom broju korisnika mobilne telefonije, Mtel učestvuje sa 1.304 hiljade ili 99%, Mtel Austria učestvuje sa 12 hiljada ili 0,9%, dok Logosoft učestvuje sa 1 hiljadom ili 0,1%.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Prepaid	970	-10.2%	1,080
Postpaid	347	7.2%	324
Ukupno	1,317	-6.2%	1,404

U ukupnom broju korisnika mobilne telefonije, najznačajniji pad korisnika zabeležen je u okviru *prepaid* korisnika, imajući u vidu da je jedan od ciljeva Mtela u segmentu mobilne telefonije migracija *prepaid* korisnika na *postpaid*. Mtel Austria je u 2016. godini, pored *postpaid* usluga počela sa pružanjem usluga i u segmentu *prepaid* usluga. Krajem 2016. godine započete su aktivnosti na implementaciji VPN usluge.

Logosoft pruža usluge mobilne telefonije isključivo na bazi *postpaid-a*, pri čemu u strukturi ukupnog broja korisnika, pored klasičnih *postpaid* korisnika postoje i M.net, VPN i Quadro korisnici.

Internet

Ukupan broj ADSL korisnika (samostalnih i u okviru paketa integriranih usluga) na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 137 hiljada, što je 1,8% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2016. godini izražen je trend prelaska rezidencijalnih korisnika sa samostalnih ADSL paketa na Open pakete.

Ukupan broj ADSL korisnika

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Privatni korisnici	123	1.3%	122
Poslovni korisnici	14	6.8%	13
Ukupno	137	1.8%	134

Strukturu ADSL korisnika čini 129 hiljada ili 94,5% korisnika Mtela i 8 hiljada ili 5,5% korisnika Logosofta.

Korisnici integriranih usluga

Na tržištu BiH, Mtel ima najveći portfolio integriranih usluga prilagođen potrebama korisnika i struktuiran na: Open duo, Open trio i Open Quadro. Ovi paketi, različitim kombinacijama objedinjuju usluge fiksne i mobilne telefonije, IPTV usluge i usluge pristupa internetu putem ADSL-a.

Ukupan broj korisnika Mtel-a i njegovih povezanih lica u okviru paketa integriranih usluga na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 90 hiljada, od čega se 85 hiljada ili 94,2% odnosi na Mtel korisnike, a 5 hiljada ili 5,8% na Logosoft korisnike.

Ukupan broj korisnika integrisanih usluga

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Privatni korisnici	89	8.3%	82
Poslovni korisnici	0.5	34.4%	0.4
Ukupno	90	8.5%	83

Logosoft pruža integrisane usluge kroz Logo pakete. U 2016. godini, karakteristična je bila migracija sa starih na nove Logo pakete integrisanih usluga.

Ukupan broj IPTV korisnika (samostalnih i u okviru paketa integrisanih usluga), na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 63 hiljade, što je u odnosu na 2015. godinu više za 12,1%.

Ukupan broj IPTV korisnika

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Privatni korisnici	62	12%	56
Poslovni korisnici	1	33%	0.8
Ukupno	63	12.1%	56

mtel**Fiksna telefonija**

Od jula 2015. godine zavisno društvo mtel je počelo sa pružanjem usluga fiksne telefonije putem optičke mreže, i nastavljeno je sa intenzivnim razvojem i u 2016. godini. Razvoj mreže je uticao na značajan porast broja korisnika, tako da je ukupan broj korisnika fiksne sa 5 hiljada na kraju 2015. godine, porastao na 11.6 hiljada na kraju 2016. godine.

Ukupan broj korisnika fiksne telefonije

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Privatni korisnici	9.8	109.1%	4.7
Poslovni korisnici	1.8	371.6%	0.4
Ukupno	11.6	129.3%	5.1

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2016. godine iznosi 7.34%, prema definiciji Agencije za telekomunikacije.

Mobilna telefonija

Ostvareno tržišno učešće na kraju decembra 2016. godine iznosi 29.01%, uz penetraciju od 167.85% na tržištu mobilne telefonije Crne Gore (prema definiciji Agencije za telekomunikacije).

Broj korisnika mtel-a, na kraju 2016. godine, iznosi 279 hiljada. Od toga, na *prepaid* korisnike se odnosi 56%, dok y korisnici učestvuju sa 44% u ukupnom broju korisnika mobilne telefonije.

Ukupan broj korisnika mobilne telefonije

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Prepaid	157	-6.8%	168
Postpaid	123	15.1%	107
Ukupno	279	1.7%	275

Internet

Razvoj optičke mreže kao i kupovina i pripajanje privrednih subjekata u 2016. godini uslovalo je povećanje ukupnog broja korisnika Interneta za 173%, sa 10.9 hiljada korisnika na kraju 2015. godine na 29.8 hiljada korisnika na kraju 2016. godine.

Ukupan broj korisnika interneta

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Wimax internet	2.7	-27.2%	3.7
Kablovski internet	27.1	274.0%	7
Ukupno	29.8	172.8%	10.9

Multimedija

Ukupan broj korisnika televizije na kraju 2016. godine iznosi 35.5 hiljada, dok je na kraju 2015. godine taj broj iznosio 16.5 hiljada korisnika.

Ukupan broj korisnika multimedije

U hiljadama	2016.	Stopa rasta	2015.
Pay TV (kablovska TV)			
Privatni korisnici	34.6	115.7%	16.0
Poslovni korisnici	0.9	85.1%	0.5
Ukupno	35.5	114.8%	16.5

Telus

Pored Telekom Srbija kao Matičnog društva i JP Pošta "Srbija" kao najvećeg kupca na tržištu, Telus je naročito u periodu od 2010. godine, počeo značajnije da osvaja nove kupce na tržištu i razvija se, prvenstveno, na tržištu usluga održavanja higijene.

Usluge obezbeđenja se pretežno pružaju matičnom preduzeću i JP Pošta "Srbija".

U postupcima javnih nabavki u periodu od 2010. godine, zaključeni su ugovori o pružanju usluga sa brojnim korisnicima, među kojima se izdvajaju: JP PTT Saobraćaja "Srbija" (JP Pošta Srbije), Vlada Republike Srbije, Agencija za kontrolu letenja Srbije i Crne Gore, GO Novi Beograd, GO Savski Venac, JKP Beogradske Elektrane, Drinsko-limske HE, Republičkim geodetski zavod, Elektrodistribucije, ekspoziture Ministarstva Finansija – Uprave za Trezor i Poreske Uprave, objekti EMS.

Na osnovu sprovedenih internih procedura nabavke od strane korisnika usluga, ugovori su zaključeni sa: DDOR Novi Sad, Delta Generali osiguranje, Piraeus banka a.d., Alfa banka a.d., Opportunity banka a.d., ekspoziture Dunav Osiguranja a.d.o.

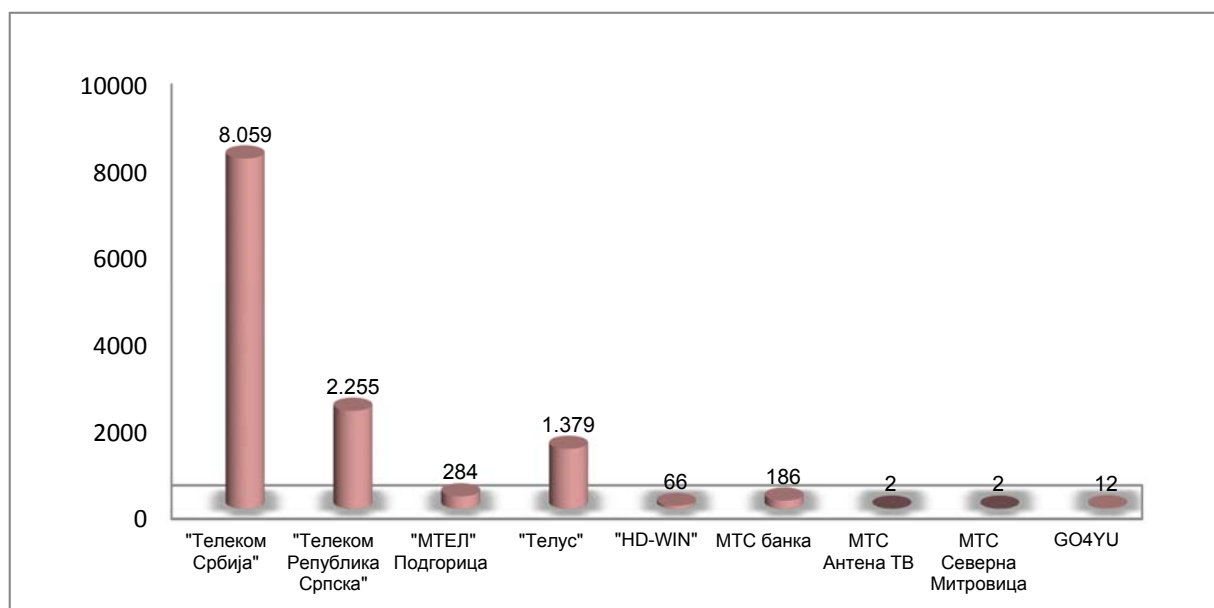
ZAPOSLENI

MATIČNO DRUŠTVO I POVEZANA PRAVNA LICA

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka Telekoma Srbija i povezanih pravnih lica. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti kompaniji u kojoj rade. Telekom Srbija i njegova povezana pravna lica uvek nastoje da za svoje zaposlene obezbede adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima iznosi 12.245, uzimajući u obzir i zaposlene kojima miruje radni odnos (28 na nivou Matičnog društva i povezanih pravnih lica). Od navedenog broja, najveći procenat se odnosi na Telekom Srbija (65,8%), 18,42% na Mtel, 11,26% na Telus, 2,32% na mtel, 1,52% na mts banka, 0,54 % na HD-WIN, 0,1% na GO4YU, dok se 0,02% odnosi na MTS Antena TV i 0,02 % na MTS d.o.o. Severna Mitrovica.

Zbog prirode posla, 9 zaposlenih iz Telekoma Srbija upućeno je u u povezana pravna lica i zbog toga su prikazani u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima. Ukupan broj zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima na dan 31. decembra 2016. godine prikazan je na grafikonu:

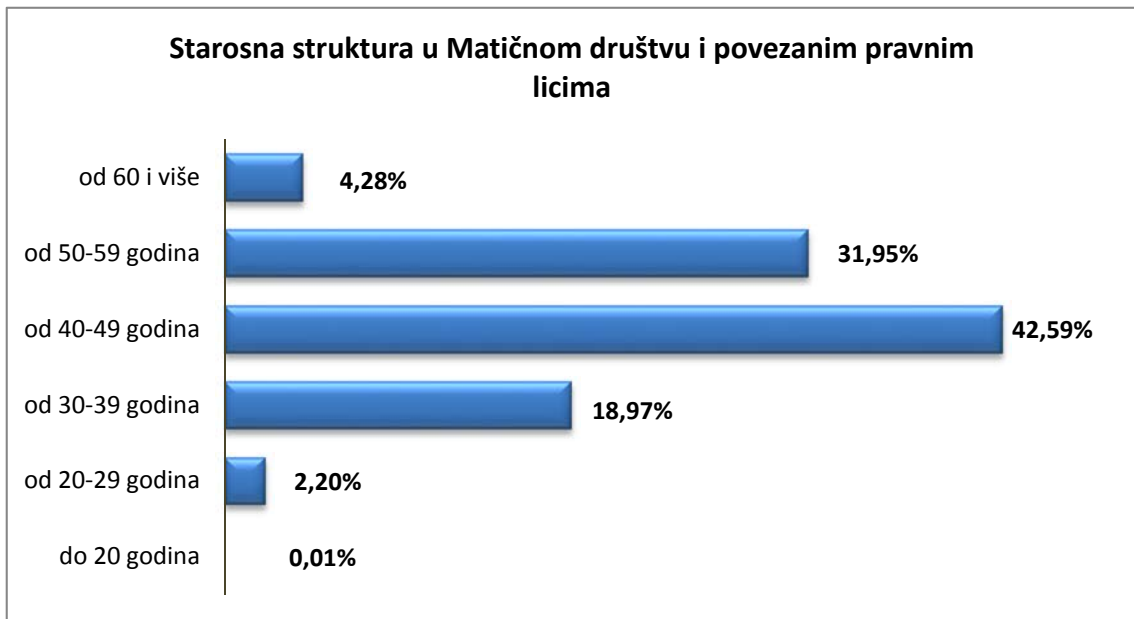

Pored zaposlenih na određeno i neodređeno vreme u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, na osnovu različitih ugovora o angažovanju van radnog odnosa (iznajmljeni radnici – lizing, privremeni i povremeni poslovi, angažovanih preko omladinske zadruge...) angažovano je ukupno 2.320 lica, od čega je najveći broj u Telekomu Srbija (55,3%), u Telusu 33,41%, 3,88% u Mtel-u, 3,32% u HDWIN, 3,71% u mtel-u, u mts Banci 0,3%, i po 0,04% u G04YU i MTS Antena TV.

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom 62,91%, zatim sa visokom stručnom spremom 29,18% gde su u ukupan broj uključeni i specijalisti, magistri i doktori nauka. Najmanje su zastupljeni zaposleni sa višom stručnom spremom 7,91%.

Što se tiče starosne strukture zaposlenih u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima, uočava se najveće učešće zaposlenih starosti između 40 i 49 godina (42,59%), zatim od 50 do 59 godina starosti (31,95%), od 30 do 39 godina (18,97%), sa 60 i više godina (4,28%), od 20 do 29 godina (2,20%), dok je zaposlenih starosti do 20 godina 0,01%.

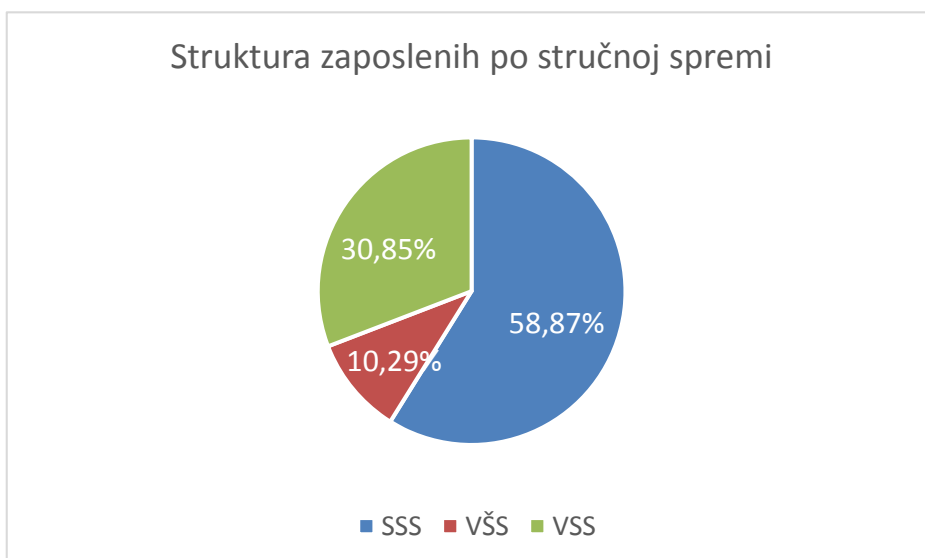
Telekom Srbija

Upravljanje i razvoj ljudskih resursa su u samom vrhu ciljeva i zadataka Telekoma Srbija. Briga o zaposlenima podrazumeva brigu o ukupnom zadovoljstvu zaposlenih, jačanju njihove motivacije i osećaja pripadnosti Društvu. Telekom Srbija uvek nastoji da za svoje zaposlene obezbedi bolju budućnost, adekvatne uslove rada, ravnopravni tretman zaposlenih, zaštitu na radu, zdravstvenu zaštitu i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja. U Društvu je na dan 31. decembra 2016. godine bilo ukupno 8.059 zaposlenih. Od navedenog broja, a zbog prirode posla, 9 zaposlenih je privremeno upućeno na rad u druga povezana pravna lica.

Pored navedenog broja, na dan 31. decembra 2016. godine angažovano je 1.283 lica posredstvom agencije za zapošljavanje (lizing radne snage).

Po osnovu Programa za stimulisanje dobrovoljnog odlaska iz Društva, u 2016. godini Društvo je napustilo 268 zaposlenih.

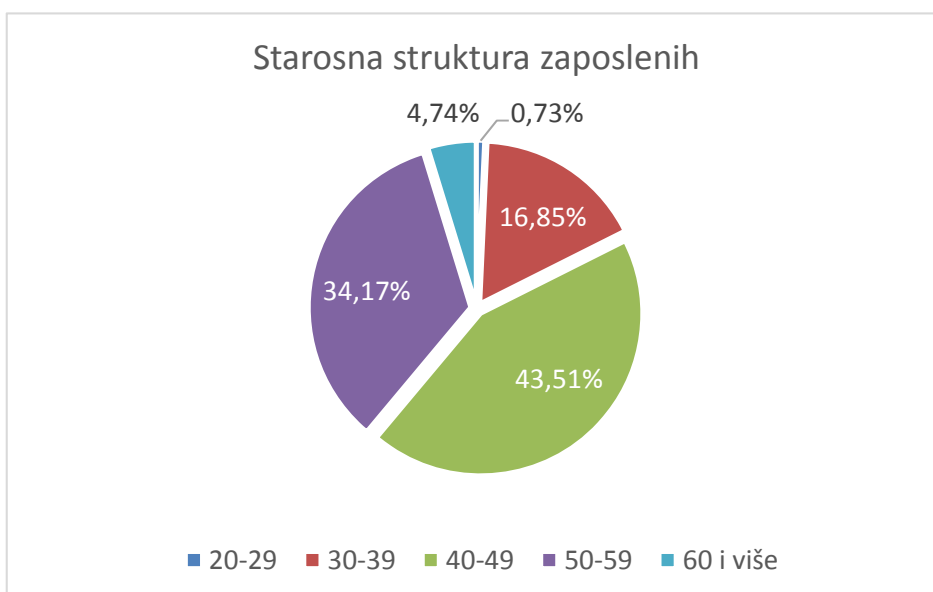
Grafikon predstavlja obrazovnu strukturu zaposlenih u radnom odnosu (bez zaposlenih kojima miruje radni odnos)

Posmatrajući obrazovnu strukturu zaposlenih na nivou Društva, primećuje se najveće učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom (58,87%), slede zaposleni sa visokom stručnom spremom (30,85%), dok je najmanje učešće zaposlenih sa višom stručnom spremom (10,29%).

Što se tiče starosne strukture zaposlenih, najveći procenat zaposlenih je starosne dobi od 40 do 49 godina (43,51%), slede zaposleni starosti između 50 i 59 godina (34,17%), od 30 do 39 godina starosti (16,85%), sa 60 godina i više (4,74%) i najmanje je učešće zaposlenih od 0,73% starosne dobi od 20 do 29 godina.

Grafikon predstavlja starosnu strukturu zaposlenih

IMPLEMENTACIJA NOVIH PROJEKATA DIREKCIJE ZA LJUDSKE RESURSE

PROCENA RADNOG UČINKA I TRANSFORMACIJA KORPORATIVNE KULTURE U 2016. GODINI

Na osnovu projekta „Model upravljanja radnim učinkom zaposlenih i transformacija korporativne kulture“ realizovanog u saradnji sa konsultantom 2015. godine, u 2016. godini implementiran je inicijalni, nulti postupak Performance management-a. Sredinom godine isplaniran je i po prvi put pokrenut postupak Procene radnog učinka na nivou cele kompanije prema novoj usvojenoj Metodologiji, za polugodišnji period od 1. jula do 31. decembra 2016. godine a u cilju evaluacije primenjenog modela (njegovih elemenata, pravila i principa).

S obzirom da prema Metodologiji postupak predstavlja višefazni proces, počev od juna 2016. godine uspešno je implementirana prva faza – definisanja ključnih ciljeva/pokazatelja uspešnosti (KPIs) menadžmenta Društva a zatim kaskadiranja kroz hijerarhijske nivoe do poslednjeg zaposlenog, u svim poslovnim funkcijama, u Generalnoj direkciji i na Teritoriji. Proces je paralelno i informatički implementiran u saradnji sa Direkcijom za IT podršku i ICT servise tako da su do kraja 2016. godine završene sve predviđene faze ovog procesa, a u informatičkoj aplikaciji do kraja 2016. godine objedinjeni svi definisani segmenti procene (ciljevi/KPIs i kompetencije predviđene Metodologijom za grupacije zaposlenih). Realizacija narednih faza procesa predviđena je u toku prvog kvartala 2017. godine, kada će svi zaposleni u ulozi procenjivača, polazeći od podataka o realizaciji ciljeva/KPIs, proceniti radni učinak svojih saradnika i pružiti im u nastavku povratnu informaciju o postignutim performansama.

Nulta faza implementacije novog modela procene učinka, pored uložених resursa samog projektnog tima Direkcije za ljudske resurse i Direkcije za IT podršku i ICT servise, u visokoj je meri u toku 2016. godine angažovala menadžment Društva na svim hijerarhijskim nivoima i istovremeno otvorila mnoga važna pitanja u vezi sa mogućnostima i ograničenjima praktične primene nove metodologije na uzorku svih zaposlenih Društva. Rezultate evaluacije biće moguće sistematizovati po završetku prvog kvartala 2017.

godine, kao osnov za odgovarajuća prilagođavanja Metodologije i informatičke podrške, prvenstveno potrebama menadžera Telekoma, kojima treba da služi kao instrument za upravljanje ljudskim resursima.

Po pitanju realizacije projekta Transformacije korporativne kulture Društva, u toku 2016. godine ostvaren je niz aktivnosti usmerenih ka stvaranju odgovarajućeg organizacionog konteksta, promovisanju i pružanju podrške usvajanju nove, željene korporativne kulture, definisanih vrednosti i liderskih ponašanja kroz intenzivnu internu komunikaciju i edukaciju rukovodilaca.

U tom cilju preduzete su sledeće aktivnosti:

- kontinuirana komunikacija osnovnih vrednosti i novih liderskih ponašanja putem Newsletter-a (ukupno 12) i preko banera korporativne kulture istaknutog na naslovnoj strani novog internog portala;
- promovisanje novih korporativnih vrednosti putem postera sa zaposlenima (postavljeno ukupno 2.450 postera u svim važnijim poslovnim objektima u Srbiji);
- realizacija dvodnevni obuka iz Menadžerskih veština u funkciji korporativne kulture sa menadžerima III i IV nivoa rukovođenja u generalnoj direkciji i na teritoriji, sprovedena u saradnji sa Mokrogorskom školom menadžmenta i internim timom za korporativnu kulturu, kao podrška rukovodiocima u njenoj transformaciji, budući da su upravo rukovodioci ključni nosioci promena. Navedenim programima obuhvaćeno je ukupno 460 menadžera.

Takođe, razvoj korporativnih vrednosti prepoznat je kao jedan od ciljeva iz razvojne perspektive delegiran rukovodiocima svih nivoa u Društvu, a koji se meri procentom približavanja od postojeće ka željenoj korporativnoj kulturi. U tom cilju, tokom decembra je sprovedeno ponovljeno istraživanje u skladu sa prethodno primenjenom metodologijom konsultantske kuće BCG, u kome je učestvovalo ukupno 3.167 zaposlenih.

OBRAZOVANJE

Eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu

U toku 2016. godine, na eksterne edukacije u zemlji i inostranstvu upućeno je ukupno 2.204 polaznika, koji su na edukacijama proveli ukupno 6.297 dana, što iznosi približno 2,86 dana po korisniku.

Eksterne edukacije u zemlji pohađalo je 1.350 korisnika, od čega je na referentne seminare upućeno 213 polaznika, na stručne obuke i seminare 416, obuke obavezne po zakonu 152, na obuke iz poslovnih veština 415, teambuilding 153 i obuke iz opštih znanja i veština 1 polaznik. Polaznici su na edukacijama u zemlji proveli 3.319 dana, što iznosi 2,46 dana po polazniku.

Saglasno zaključenom ugovoru o pružanju nastave iz engleskog jezika sa eksternom školom – „Zadužbina Ilije M. Kolarca”, u 2016. godini realizovana je nastava iz engleskog jezika za 117 polaznika grupne nastave (3.744 sati odnosno 468 dana) i 63 polaznika individualne nastave, koji su na usavršavanju proveli ukupno 252 dana, što iznosi 4 dana po polazniku.

Na obrazovne događaje u inostranstvu upućeno je ukupno 337 polaznika, od kojih je 238 pohađalo konferencije, kongrese i seminare, 17 je upućeno na obuke za rad sa opremom po osnovu zaključenih ugovora sa dobavljačima opreme i usluga, 56 je pohađalo forume, 10 stručne obuke i radionice i 16 sajmove. Polaznici su na obrazovnim događajima u inostranstvu proveli 858 dana, što iznosi 2,55 dana po korisniku.

Sa zaposlenima koji se upućuju na različite vrste obuka u zemlji i inostranstvu zaključuju se ugovori sa obavezom ostanka u Društvu na 14, odnosno 24 meseca, tako da broj polaznika kojima traje ugovorna obaveza na dan 31. decembra 2015. godine iznosi 318 (300 ugovora za obuke realizovane u zemlji i 18 ugovora za obuke u inostranstvu po osnovu ugovora sa dobavljačima koje su realizovane u inostranstvu). Od navedenog, u 2016. godini ima ukupno 231 korisnika aktivnih ugovora, od čega 219 u zemlji i 12 u inostranstvu.

Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima (sa i bez obavezivanja) u 2016. godini, na obukama u zemlji proveli su 1.326 dana, što iznosi 4.14 dana po polazniku, dok su korisnici obuka po istom osnovu u inostranstvu, njih 17 proveli 74 dana, što iznosi 4,35 dana po polazniku. Korisnici obuka po zaključenim ugovorima sa dobavljačima njih 337 ukupno su proveli 1.400 dana na obukama, što iznosi 4,15 dana po polazniku.

Interne edukacije

U organizaciji Trening centra Direkcije za ljudske resurse, tokom 2016. godine, kroz programe interne edukacije prošlo je ukupno 606 polaznika, koji

su na internim edukacijama proveli 936,6 dana, što iznosi 1,5 dana po polazniku.

Internim stručnim edukacijama prisustvovalo je 240 polaznika, treninzima iz poslovnih veština 204 polaznika, dok je internom nastavom engleskog jezika obuhvaćeno 82 korisnika (54 - grupna nastava zaposlenih i 28 - individualna nastava sa direktorima sektora).

Takođe, u 2016. godini nastavljena je realizacija internih teambuilding programa u kojima je učestvovalo 80 polaznika iz Društva.

Školovanje

Sa zaposlenima koji se upućuju na dodatno školovanje zaključuju se ugovori kojim se regulišu međusobna prava i obaveze tokom trajanja studija i u periodu ugovornog obavezivanja, tako da broj aktivnih ugovora o školovanju na dan 31. decembra 2016. godine iznosi 32 (4 za strukovne studije I stepena, 7 za akademske studije I stepena, 4 master studija, 6 strukovnih studija II stepena, 6 MBA studija i 5 magistarskih, doktorskih i specijalističkih akademskih). Od navedenog, u 2016. godini odobreno je 15 novih školovanja, i to: 2 za strukovne studije I stepena, 4 za akademske studije I stepena, 4 za specijalističke strukovne studije, 1 master studije, 1 doktorske studije i 3 EMBA studije, zatim raskinuto je 2 ugovora i završeno je 12 odobrenih studija.

Licence, sertifikati, članarine

Društvo je u 2016. godini finansiralo različite vrste licenci, sertifikata, stručnih ispita i učlanjenja za ukupno 621 korisnika, i to: obnova članarine Inženjerskoj komori Srbije za licence odgovornog projektanta i odgovornog izvođača radova za 505 korisnika, sticanje novih licenci za 7 korisnika, stručni ispiti za 4 korisnika, sticanje CISCO i drugih stručnih sertifikata za 25 korisnika, resertifikacija GIAC sertifikata za 2 korisnika, PMI članarina za 30 korisnika, resertifikacija PMP sertifikata za 5 korisnika, članarina International Institut of Business Analysis za 7 korisnika, članarina Udruženju internih revizora za 6 korisnika, članarina Savezu računovođa i revizora za 21 korisnika, članarina Komori ovlašćenih revizora za 1 korisnika, članarina Udruženju novinara Srbije za 2 korisnika, ispit kod Komore ovlašćenih revizora za 2 korisnika,

Pravosudni ispit za 1 korisnika i ispit iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu za 3 korisnika.

Stručne prakse

Tokom 2016. godine stručnu praksu u Društvu obavilo je 119 studenata. U sklopu aktivnosti u oblasti saradnje sa Univerzitetom u Beogradu, objavljen je oglas od strane Centra za razvoj karijere i omogućena realizacija za 67 studenata Univerziteta u Beogradu (ETF, FON, FPN, Filozofski i Ekonomski fakultet).

REGRUTOVANJE I SELEKCIJA

Tokom 2016. godine u Društvu je angažovano 138 eksternih kandidata (od čega 96 na poslovima sa visokom stopom fluktuacije i 42 kandidata na inženjerskim poslovima u Direkciji za IT podršku i ICT usluge).

Po osnovu internih oglasa realizovano je raspoređivanje 6 zaposlenih na osnovu obavljenih internih selekcija sa 28 zaposlenih. Od 26 odabranih kandidata, realizovano je raspoređivanje 6 kandidata (75%).

BENEFICIJE ZAPOSLENIH

Sprovođenje politike materijalne, socijalne i zdravstvene zaštite zaposlenih
Jubilarne nagrade – U skladu sa Kolektivnim ugovorom Društva isplata jubilarnih nagrada vrši se zaposlenima i bivšim zaposlenima, koji u periodu od 2. juna prethodne do 1. juna tekuće kalendarske godine navršavaju:

- 10 godina neprekidnog rada u Telekomu Srbija;
- 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 30 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije;
- 40 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije.

Osnov za isplatu jubilarnih nagrada predstavlja prosečno isplaćena bruto zarada u Društvu za mesec jun za zaposlene koji ostvaruju 20 godina neprekidnog rada u PTT sistemu Srbije, odnosno $\frac{1}{2}$ prosečno isplaćene bruto zarade za 10 godina, 2 prosečno isplaćene bruto zarade za 30 godina i 3 prosečno isplaćene bruto zarade za 40 godina.

U 2016. godini izvršena je isplata za 1.050 lica.

Program kolektivnog osiguranja – Svi zaposleni u Društvu osigurani su od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda), težih bolesti i hirurških intervencija

na radu i van rada (24 časa), uz dodatno osiguranje zaposlenih, koji su raspoređeni na radna mesta sa povećanim rizikom.

Program se sprovodi na osnovu ugovora/polisa osiguranja koje je Društvo za 2016. godinu zaključilo sa konzorcijumom osiguravajućih društava Generali osiguranje a.d.o. i AMS Osiguranje od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija.

U toku 2016. godine podneto je ukupno 509 prijava, od čega je od strane osiguravajućih društava pozitivno rešeno i izvršena isplata osiguranih suma za 304 prijave zaposlenih i članova uže porodice zaposlenih, dok je negativno rešeno 189 prijava, a postupak je još u toku za 16 podnetih prijava.

Program dobrovoljnog penzijskog osiguranja – Svim zaposlenima u Društvu obezbeđene su redovne mesečne uplate na ime penzijskog doprinosa za dobrovoljno penzijsko osiguranje. Program je sproveden na osnovu ugovora o penzijskim planovima koje je Društvo, počev od 2007. godine, zaključilo sa akcionarskim društvima za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima Generali a.d i „Dunav“ a.d.

Program dodele solidarne pomoći i drugih vrsta pomoći – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele solidarne i drugih vrsta pomoći, Društvo je po svim osnovima za odobravanje prava u 2016. godini izvršilo isplatu ukupno 300 solidarnih pomoći zaposlenima i članovima uže porodice zaposlenih.

Program pomoći u rešavanju stambenih potreba zaposlenih – U skladu sa internim aktima Društva, kojima je regulisana oblast dodele stambenih zajmova zaposlenima u Društvu, zaključena su 23 ugovora o stambenim zajmovima.

Specijalistički pregledi, zdravstvena rehabilitacija i rekreacija - U cilju prevencije i poboljšanja zdravstvenog stanja zaposlenih, Društvo je organizovalo specijalističke lekarske preglede za 4.372 zaposlenih, kao i zdravstvenu rehabilitaciju za 359 zaposlenih i rekreaciju za ukupno 229 zaposlenih.

Poklon za 8. mart – Povodom 8. Marta, Dana žena, u 2016. godini, u skladu sa internim aktima, Društvo je odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona za žene, zaposlene/angažovane van radnog odnosa.

Poklon za decu zaposlenih povodom Nove 2016. godine – Društvo je u 2016. godini odobrilo pravo na jednokratnu isplatu sredstava – poklona

zaposlenima/licima, angažovanim van radnog odnosa, za kupovinu novogodišnjih paketića za decu, uzrasta do 10 godina, povodom Nove 2016. godine.

SPROVOĐENJE POLITIKE HARMONIZACIJE ODNOSA SA ZAPOSLENIMA

Svim zaposlenima u Društvu omogućeno je pružanje stručne podrške iz oblasti radnog prava u okviru „Radno-pravnog savetovališta“ i oblasti socijalnog rada. U toku 2016. godine zaposlenima su kontinuirano dostavljani odgovori po podnetim zahtevima putem e-mail-a i telefonskim putem.

SPROVOĐENJE POLITIKE INTERNOG INFORMISANJA ZAPOSLENIH

Sprovođenje politike internog informisanja zaposlenih predstavlja program stalnog, tačnog i blagovremenog informisanja zaposlenih putem intraneta i kompanijskog Newsletter-a. Intranet podrazumeva redovno i kontinuirano pripremanje, obrađivanje i objavljivanje informacija na internom sajtu Moj portal.

Novi interni sajt, na čijem se redizajnu radilo od juna 2016. godine, pušten je u produkciju 22. decembra 2016. godine.

Informacije koje se plasiraju preko internog portala razvrstane su po kategorijama: ad hoc informacije - koje se tiču važnih obaveštenja iz oblasti ljudskih resursa (prava zaposlenih), obaveštenja o aktuelnim dešavanjima u kompaniji - koje se plasiraju svakodnevno (Press clipping Srbija и Press clipping Crna Gora), kao i informacije koje se plasiraju na mesečnom nivou (Aktuelnosti iz kulture i sporta, telekomunikacija u zemlji i inostranstvu, rubrika Preporučujemo da posetite, Svet, Znameniti Srbi, Misli velikih ljudi, Psihološko savetovalište, Radno-pravno savetovalište, Funny press clipping, Testovi iz nemačkog i engleskog jezika i Nove tehnologije).

U toku 2016. godine registrovano je ukupno 1.908.143 poseta sajtu, izvršeno je prosleđivanje kompanijskog Newsletter-a (ukupno 12 brojeva), sa najnovijim vestima iz povezanih pravnih lica, prezentacijom novih usluga i aktuelnih dešavanja u oblasti kulture i telekomunikacija, i objavljeno je pet Službenih listova „Telekom Srbija“.

Mtel

U sledećim tabelama prikazan je broj zaposlenih, kvalifikaciona i starosna struktura na dan 31. decembra 2016. godine:

		Mtel a.d. Banja Luka		Mtel Austria GmbH		Logosoft d.o.o. Sarajevo		Mtel Grupa	
UKUPNO RADNIKA		2.148		10		97		2.255	
KVALIFIKACIONA STRUKTURA	DR,MR,VSS	817	38,0%	7	70,0%	31	32,0%	855	37,9%
	VŠ	85	4,0%			2	2,1%	87	3,9%
	SSS	1195	55,6%	3	30,0%	63	64,9%	1261	55,9%
	KV	50	2,3%					50	2,2%
	NK	1	0,0%			1	1,0%	2	0,1%
STAROSNA STRUKTURA	<21 -30	132	6,1%			23	23,7%	155	6,9%
	31 - 40	528	24,6%	5	50,0%	55	56,7%	588	26,1%
	41- 50	836	38,9%	5	50,0%	13	13,4%	854	37,9%
	> 50	652	30,4%			6	6,2%	658	29,2%

***** Napomena:**

- u broj zaposlenih je uključeno i 5 zaposlenih kojima radni status miruje
- u broj zaposlenih nisu uključena 3 zaposlena koji su upućeni iz Telekoma Srbija

Stavljajući fokus na važnost adekvatnog upravljanja zaposlenima, organizovane su obuke koje su omogućile: unapređenje poslovnih procesa, bolju timsku saradnju, ličnu i poslovnu nadgradnju zaposlenih, kao i kreiranje efikasnog i produktivnog poslovnog okruženja. Razvijanjem ovih kompetencija pokazujemo svoju doslednost u nameri da Mtel bude lider u okruženju, kada je u pitanju praćenje i implementiranje savremenih trendova pozitivne prakse u oblasti poslovanja.

U 2016. godini je po prvi put organizovan *Team building* za novozaposlene. Tim povodom za učesnike su predloženi radnici Mtel-a koji su počeli sa radom u protekloj godini kao i elektronske obuke (LMS), sertifikovanja zaposlenih u Logosoft Edukacionom centru.

U cilju usaglašavanja korporativne kulture i vrednosti na nivou Telekom Srbija i povezanih pravnih lica u 2016. godini je zajedno sa predstavnicima Telekom Srbija potvrđena kompatibilnost zaključaka o korporativnoj kulturi, te su usaglašeni nazivi i struktura korporativnih vrednosti. U odnosu na pomenute zaključke kreiran je "Program za promenu organizacione kulture Društva", koji je usvojen od strane Izvršnog odbora 29. septembra 2016. godine. Program obuhvata zaključke u vezi sa organizacionom kulturom i korporativnim vrednostima, te podrazumeva trogodišnji plan aktivnosti sa

ciljem pokretanja i podržavanja promene organizacione kulture u željenom smeru.

Prema programu u 2016. godini realizovane su aktivnosti:

- Kreiranje i izrada Code of Conduct brošure “Poslovanje na naš način”,
- Komunikacija korporativnih vrednosti kroz video edukaciju za sve zaposlene na internom portalu kompanije,
- *Team building* interni događaji predstavnika menadžmenta sa zaposlenima Izvršnih jedinica kompanije,
- Korporativne vrednosti u procesima kompanije – procesi selekcije, nagrađivanja i uvođenja novozaposlenih u posao,
- Izrada i usvajanje Smernica interne komunikacije.

U 2017. godini biće nastavljena promocija korporativnih vrednosti Društva i realizacija aktivnosti iz Programa promene organizacione kulture.

mtel

Prilikom osnivanja Društva za telekomunikacije Mtel d.o.o., aprila 2007. godine, zasnivanje radnog odnosa je sprovedeno putem javnog oglašavanja preko Zavoda za zapošljavanje ili sporazumom o preuzimanju. Raspisano je 33 javna oglasa i zaključeno 39 sporazuma o preuzimanju, a ukupno je radni odnos zasnovalo 158 lica. Formirana je kadrovska baza podataka zaposlenih u Društvu i personalna dosijea. Pored navedenog sproveden je postupak prijave svih zaposlenih Fondovima za zdravstveno i penzijsko-invalidsko osiguranje i obezbeđena je kadrovska baza podataka kroz Navision aplikaciju. Izvršeno je kolektivno osiguranje zaposlenih.

Zaposleni koji su zasnovali radni odnos na poslovima koji podrazumevaju rad pod posebnim uslovima rada, utvrđenih Pravilnikom o bezbednosti i zaštiti na radu, odradili su sistematske lekarske preglede za utvrđivanje posebne zdravstvene sposobnosti. Sproveden je i postupak učlanjenja u Uniju poslodavaca Crne Gore.

Pored navedenog, 2011. godine je potpisan Kolektivni ugovor između poslodavca i reprezentativne organizacije Sindikata.

Broj zaposlenih se konstantno menjao, da bi dostigao 282 na kraju 2016. godine.

mtel ima politiku zapošljavanja da osobama koje su angažovane na određeno vreme duže od jedne godine i pokazale dobre rezultate, reguliše njihov radno-pravni status, tako što će zasnovati radni odnos na neodređeno vreme. Pored navedenog, započet je i realizovan posao oko Manage services, kojim je 34 zaposlenih iz Sektora tehnike i 2 iz Sektora za marketing, prodaju i brigu o korisnicima prešlo na rad u Ericsson.

Broj zaposlenih u mtel-u na dan 31. decembra 2016. godine je 282 (+ 2 zaposlenih kojima miruje radni odnos) , van radnog odnosa je angažovano 31 lice, a preko Agencije za ustupanje zaposlenih Gi group, angažovano je 55 lica.

Starosna struktura zaposlenih na dan 31. decembra 2016. godine

Starosna struktura zaposlenih na dan
31.12.2016.godine

godine	20-29	30-39	40-49	50-59	Od 60 i više
/	37	145	76	25	1

Starosna struktura lica angažovanih preko Agencija Gi group i Gi Group outsourcing

godine	20-29	30-39	40-49	50-59	Od 60 i više
/	21	26	6	/	2

Starosna struktura angažovanih po ugovoru o delu

godine	20-29	30-39	40-49	50-59	Od 60 i više
/	20	6	3	1	1

Образовна структура zaposlenih

obrazovanje	KV	SSS	VŠ	VSS
Broj zaposlenih	14	146	21	103

Образовна структура lica angažovanih preko Agencija Gi group i Gi Group outsourcing

obrazovanje	KV	SSS	VKV	VŠ	VSS
Broj zaposlenih	1	48	1	3	2

Образовна структура lica angažovanih po ugovoru o delu

obrazovanje	KV	SSS	VŠ	VSS
Broj lica	/	30		1

Po kvalifikacionoj strukturi u mtel-u najveće je učešće srednje stručne sprema 51,40% ili 146 zaposlenih, dok visoka stručna sprema učestvuje sa 36,26% ili 103 zaposlenih.

Po starosnoj strukturi najveće učešće u ukupnom broju zaposlenih ima starosna dob 30-39 godina sa 51,05 % učešća, odnosno 145 zaposlenih, kao i starosna dob od 40-49 godina sa 26,76 % ili 76 zaposlenih.

Nakon sprovedenog postupka restrukturiranja, pripajanjem „ELTA-MONT“ D.O.O. Nikšić, „Fibernet“ D.O.O. Podgorica, „Cabling“ DOO-Podgorica i „MEDIA-NET“ D.O.O. Podgorica, izvršeno je regulisanje radno-pravnog statusa zaposlenih iz navedenih kompanija.

Najznačajniji projekti u protekloj poslovnoj godini iz oblasti ljudskih resursa su:

- Organizaciona promena u strukturi mtel-a
- Projekat Door to door
- Šire edukacije zaposlenih zbog kablovskih delatnosti.

Telus

Politika Telus prema zaposlenima uslovljena je pre svega tržišnim uslovima, ali pri tom potpuno posvećena poštovanju visokih standarda postavljenih od strane osnivača.

Prava i obaveze zaposlenih regulisane su Kolektivnim ugovorom, kojim su zaposlenima garantovana veća prava od prava predviđenih zakonom (uvećanje za noćni rad, broj dana godišnjeg odmora, plaćeno odsustvo, veći procenat uvećanja zarade za minuli rad, otpremninu u slučaju proglašenja tehnološkim viškom i sl.).

	Dec. 2015.	Dec. 2016.
Broj zaposlenih (radni odnos)	1.487	1.379
Broj angažovanih po ugovorima o PPP	819	775
Ukupno	2.306	2.078

HD-WIN

HD-WIN Beograd na kraju 2016. godine broji 53 zaposlena i 65 lica angažovanih van radnog odnosa (tehnika, komentatori i produkcija), a HD-WIN Arenasport Zagreb broji 13 zaposlenih i 12 lica angažovanih van radnog odnosa.

I pored visoke tehničke i tehnološke opremljenosti same televizije i automatizovanog sistema za emitovanje, poseban akcenat u poslovanju stavlja se na sveukupnom zadovoljstvu zaposlenih, njihovog osećaja pripadnosti televiziji, motivaciji i usavršavanjem u poslu koji obavljaju. HD-WIN nastoji da obezbedi sigurne i adekvatne uslove za rad, zdravstvenu i ličnu zaštitu na radu, ravnopravnost svih zaposlenih, kao i mogućnost daljeg usavršavanja i obrazovanja.

Nakon pristupanja HD-WIN-a Matičnom društvu, izvršena je reorganizacija i sistematizacija celokupnog proizvodnog procesa unutar firme i postavljeni standardi poslovanja. Svi zaposleni u Društvu su osigurani od posledica nesrećnog slučaja (nezgoda) i težih bolesti i hirurških intervencija na radu i van rada (24 sata). Ovaj program se sprovodi na osnovu Ugovora/polisa osiguranja sa Generali Osiguranjem.

mts banka

Na dan 31. decembra 2016. godine, mts banka je imala 186 zaposlenih radnika i 7 izvršilaca angažovanih van radnog odnosa. Broj zaposlenih na neodređeno vreme je 141, a 45 je zaposlenih je u radnom odnosu na određeno vreme, od čega 27 zaposlenih na određeno vreme sa punim radnim vremenom, a 18 zaposlenih sa nepunim radnim vremenom od 2 sata u mts banci, a 6 sati u Kompaniji Dunav osiguranje, koji za Banku obavljaju poslove blagajnika likvidatora na administrativnim prelazima sa Kosovom i Metohijom: Merdare, Končulj, Mutivode i Depce i Šalteru Zaječar.

Pregled broja i strukture zaposlenih

OPIS	31.12.2016	31.12.2015.	% povećanja/smanjenja
Broj zaposlenih na neodređeno vreme	141	137	2,9
Broj zaposlenih na određeno vreme	45	35	28,6
Broj zaposlenih po ugovoru o delu i konsultanskim uslugama	7	4	75,0
Broj zaposlenih - Omladinska zadruga	-	2	-100,0
Ukupno	193	178	8,4

Kvalifikaciona i starosna struktura mts banke na 31.12.2016. godine

Godine starosti / Stepen stručne spreme	Do 30 godina	31-40 godina	41-50 godina	51-60 godina	Preko 60 godina	UKUPNO
KV,SSS/III	-	1	-	-	-	1
VKV/V	-	-	-	-	-	-
SSS/IV	14	17	28	12	4	75
VŠS/VI		5	3	5	1	14
VSS/1/VII	15	27	24	23	5	94
VSS/2/ VII magistar, specijalista	-	1	1	-	-	2
UKUPNO:	29	51	56	40	10	186

Po osnovu angažovanja van radnog odnosa banka je po ugovoru o delu angažovala 7 lica na pružanju konsultantskih usluga i to: 1 iz oblasti pravnih poslova, 1 iz oblasti poslova nabavke i opštih poslova, 1 iz oblasti informacionih tehnologija, 3 konsultanta u oblasti Projekta poslovne i IT transformacije mts banke.

SPISAK ORGANIZOVANIH I SPROVEDENIH TRENINGA ZAPOSLENIH mts banke (sa nazivom treninga i referencama predvača) u 2016. godini:

- Seminar „Compliance funkcija u bankama“ održan u organizaciji Udruženja banaka Srbije na Paliću počev od 1. do 3. juna 2016.godine;
- Seminar „Introduction to MasterCard-Voltero, Belgija, održan u periodu od 19. do 21. oktobra 2016.godine;
- Seminar „Bankinfo 2016“, održan u organizaciji Udruženja banaka Srbije na Paliću u periodu od 22. do 25. novembra 2016. godine;
- Seminar „Završni račun“ održan u organizaciji Udruženja banaka Srbije na Paliću 30. novembra 2016. godine;
- Obuka za postupak obrade gotovine - koja se održala u organizaciji Narodne Banke Srbije u periodu od 20. do 21. decembar 2016. godine.

INTERNE EDUKACIJE U 2016. GODINI:

- Edukacija iz oblasti Sprečavanja pranja novca i kontrola usklađenosti poslovanja elektronskim putem u decembru 2016. godine, učestvovali svi zaposleni;
- Edukacija iz oblasti Sprečavanja pranja novca i finansiranje terorizma i Compliance – kontrola usklađenosti poslovanja za novozaposlene radnike u decembru 2016. godine, elektronskim putem;
- Obuka zaposlenih Banke na temu: „Unapređenje prodaje proizvoda pravnim i fizičkim llicima“;
- Obuka zaposlenih mts banke – na temu korišćenja LB aplikacije u Projektu integracije banke sa Telekom Srbija.

IZVEŠTAJ O KORPORATIVNOJ I DRUŠTVENOJ ODGOVORNOSTI

Aktivnosti Telekom Srbija na polju društveno odgovornog delovanja, u 2016. godini u velikoj meri bile su posvećene promociji preduzetništva. U Srbiji i regionu Društvo je obeležilo 160 godina od rođenja Nikole Tesle, našeg proslavljenog izumitelja koji je obeležio naučnu misao 20. veka. Jedinstvenim umetničkim projektom „Teslin vremeplov“, prikazanim u sedam gradova, Telekom Srbija je podsetio na godišnjicu rođenja najistaknutijeg naučnika sa ovih prostora koji je svojim pronalascima zadužio čovečanstvo. Ovaj jubilej se simbolično poklopio i sa činjenicom da je u našoj zemlji, 2016. godina proglašena godinom preduzetništva, budući da se i Nikola Tesla može smatrati jednim od pokretača preduzetništva u oblastima kojima se bavio.

Upravo je podrška tehnološkom preduzetništvu bila u središtu pažnje Društva, čime su pokretači inovacija u oblasti komunikaciono-informacionih tehnologija dobili strateškog partnera za dalji razvoj svojih poslovnih rešenja. Telekom Srbija je u 2016. godini bio pouzdan partner i brojnim organizacijama koje su svojim delovanjem nastojale da poboljšaju uslove života i ostvare značajne pomake u specifičnim oblastima delovanja. Podrška projektima u obrazovanju, kulturi i nauci, kao i onima u sferi zdravstva, bile su preovlađujuće aktivnosti u oblasti korporativne filantropije u kojoj je podržano ukupno 72 inicijative. Telekom Srbija je ponosan i zbog činjenice da ovakvo delovanje Društva postaje vidljivije, i da ima lidersku poziciju u oblasti društveno odgovornog poslovanja, budući da je gotovo polovina građana prema rezultatima istraživanja agencije „Faktor Plus“ prepoznala Telekom Srbija kao kompaniju koja najviše ulaže u društveni boljitak u zajednicama u kojima posluje. Liderska pozicija potvrđena je i plasmanom Društva na prestižnoj listi CSR Indeks za kompanije koje se ističu svojom društvenom odgovornošću u Srbiji i Virtus nagradom za dugoročno partnerstvo sa neprofitnim sektorom za saradnju sa Nacionalnom dečjom linijom.

Mtel je u svom poslovanju jasno opredeljen da gradi odnos prijateljstva i poverenja sa zajednicom u kojoj posluje, što iz godine u godinu dokazuje svojom posvećenošću ideji o istinskoj društvenoj filantropiji i negovanju svog odnosa sa okruženjem. Iskrena želja Mtela da bude pravi prijatelj zajednice, potvrđena je vrednim i važnim priznanjima koje je dobio u 2016. godini:

Priznanjem za doprinos razvoju korporativne društvene odgovornosti od Privredne komore Republike Srpske, Priznanjem za doprinos unapređenju bezbednosti saobraćaja za partnerstvo u kampanji "Budi pametniji od telefona", Poveljom za najboljeg prijatelja i partnera, priznanjem „Kapetan Miša Anastasijević“, regionalnom nagradom „Biznis Partner 2016“ za ostvarene dobre poslovne rezultate, Plaketom Elektrotehničkog fakulteta u Istočnom Sarajevu u znak uspešne i dugogodišnje saradnje i podrške.

mtel od samog osnivanja prati visoke profesionalne i etičke standarde i vodi brigu o zajednici, zbog čega je društveno odgovorno poslovanje veoma važan segment korporativne strategije. Lokalna zajednica može da računa u svakom trenutku na aktivnu ulogu mtel-a u njenom razvoju. Princip korporativnog upravljanja zasnovan je na ulaganju u dugoročne i stabilne odnose sa svima: zaposlenima, poslovnim partnerima, korisnicima i sugrađanima, sa jedne strane, i na opredeljenju da ima aktivnu, svakodnevnu ulogu u razvoju društva, sa druge strane.

Putovanje Teslinim vremeplovom

Umetničkim projektom „Teslin vremeplov“ Telekom Srbija je obeležio jubilarnu 160. godišnjicu od rođenja jednog od najslavnijih naučnika svih vremena, Nikole Tesle. Na fasadama zgrada na centralnim trgovima Beograda, Novog Sada, Niša i Kragujevca u Srbiji, kao i u 3 grada u regionu - Banja Luci, Herceg Novom i Budvi – u organizaciji Mtel Banja Luka i mtel Crna Gora, prikazane su nesvakidašnje 4D projekcije u kojima je Tesla „lično“ prisutnima predstavio svoje naučno oblikovanje, kao i proces rađanja ideje koja potom prerasta u izum.

Kao sinteza umetnosti i savremenih tehnologija, projekat „Teslin vremeplov“ realizovan je u saradnji sa Aleksandrom Protićem, direktorom Teslinog memorijalnog projekta i profesorom na Sorboni, jednim od najvećih poznavalaca lika i dela Nikole Tesle, dok je koncept 4D predstave, na osnovu naučne građe, uobličio mladi umetnik Dušan Jovović. Autentične projekcije, proistekle iz originalnih Teslinih memoara i zapisa, omogućile su publici da krene na put kroz neobičnu životnu priču velikana iz Smiljana koji je zadužio ceo svet.

Projekcije „Teslinog vremeplova“ u 7 gradova u regionu sa oduševljenjem je videlo više od milion ljudi, što uživo, što preko društvenih mreža, portala i mts TV-a.

Dokaz da je „Teslin vremeplov“, posle regionalnog prisustva, dobio i širu, evropsku publiku jeste i činjenica da je izabran među pet najboljih projekata na evropskom konkursu „Excellence Awards“ za najistaknutija dostignuća iz oblasti komunikacija u kategoriji Nauka i obrazovanje. „Teslin vremeplov“ nagrađen je i srebrnom plaketom UEPS-a u kategoriji za najbolji korporativni događaj.

U godini obeležavanja jubileja, pored „Teslinog vremeplova“, za najmlađu publiku u Dečjem pozorištu „Duško Radović“, uz podršku Društva, organizovane su i projekcije edukativnog filma o Nikoli Tesli koji na najbolji način približava deci Tesline izume i njegov doprinos savremenom načinu života.

mts startup ubrzanje

Telekom Srbija je intenzivirao podršku tehnološkom preduzetništvu u Srbiji pokretanjem programa „mts startup ubrzanje“ koji predviđa mentorsku podršku, cloud servis, internet i novčanu nagradu od EUR 20.000 za tri izabrana startapa. Društvo je ovaj program razvilo i pokrenulo u saradnji sa neprofitnim udruženjem SEE ICT, koje već pet godina uspešno organizuje Startup Akademiju, edukativnu platformu za preduzetničke timove u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT). Telekom Srbija, naime, deli opredeljenje udruženja SEE ICT, da kroz svoje programe do 2020. godine obuci 100.000 IT stručnjaka koji će svoja poslovna rešenja razvijati u zemlji, tako da je podržao rad Startit centara i uvođenjem neophodne telekomunikacione infrastrukture. Telekom Srbija na ovaj način želi da pruži dodatni podsticaj domaćoj startup zajednici i preduzetnicima, koji su spremni da svojim inovativnim proizvodima konkurišu na globalnom tržištu. Program „mts startup ubrzanje“ namenjen je upravo preduzetnicima koji pohađaju Startup Akademiju, i novčani deo nagrade podeliće do tri tima koja ostvare najveći napredak tokom Akademije. Pored dodele novčanog iznosa startapima kako bi ubrzali njihov izlazak na tržište, mts će se svim učesnicima

Akademije posvetiti i putem mentorskog angažmana, kao i obezbeđivanjem relevantnih predavača u određenim oblastima.

Prethodno je Društvo podržalo otvaranje Startit centara, takođe u saradnji sa organizacijom SEE ICT, u kojima se održavaju programi edukacija za preduzetnike i susreti sa potencijalnim investitorima iz zemlje i inostranstva. Kako bi što veći broj zainteresovanih imao pristup tim programima, otvoreni su centri u Beogradu, Indiji, Novom Sadu, Majdanpeku, Vršcu, Zrenjaninu i Valjevu.

mts app konkurs

Telekom Srbija od 2011. godine uspešno organizuje mts app konkurs za izradu aplikacija za mobilne uređaje, u cilju doprinosa neformalnim vidovima obrazovanja, razvoja preduzetničkog duha među mladima i povezivanja sa osnovnom delatnošću Društva. Šesti konkursni ciklus objavljen je u junu 2016. godine i u njemu su učestvovali učenici matematičkih i računarskih gimnazija u Senti, Novom Sadu, Beogradu, Sremskoj Mitrovici, Šapcu, Valjevu, Kragujevcu, Kraljevu, Požegi i Nišu.

Tim zaposlenih u Društvu posetio je gimnazije u ovim gradovima i upoznao učenike sa dosadašnjim iskustvima, idejom i uslovima konkursa koji je, pored većeg broja škola, uveo i mogućnost za učenike da programiraju aplikacije ne samo u Android™ operativnom sistemu, nego i u iOS-u.

Prema propozicijama konkursa, prilikom odlučivanja, žiri je vrednovao ideju, kompleksnost rešenja – način realizacije, samostalnost u izradi, funkcionalnost i opšti utisak, a u kategoriji za specijalnu nagradu „Snaga inovacije – Igor Osmokrović“, i posebno izraženu inovativnost.

Važan motiv za učenike svakako su predstavljale nagrade – pametni mobilni telefoni, tableti i iPhone telefoni, dok su pobednici konkursa kao nagradu dobili posetu Svetskom kongresu mobilne telefonije u Barseloni. Na šestom mts app konkursu pobjedu je odneo tim učenika Računarske gimnazije iz Beograda i aplikacija „Walkie Talkie“ koja omogućava da se preko LAN mreže ili mobilnog hotspot-a mobilni telefon koristi kao voki-toki, u situacijama i na mestima gde telefon nije moguće koristiti na uobičajeni način.

O uspehu mts app konkursa govori i podatak da je od 2011, u toku šest konkursnih ciklusa, 1.700 učenika upoznato sa idejom konkursa, 86 timova

je prezentovalo 90 aplikacija, od kojih su najbolje postavljene na Google Play. Konkurs je kao primer dobre prakse predstavljen na sajtu evropske organizacije CSR Europe.

Odgovorno o zračenju mobilne telefonije

„Biraš kako komuniciraš”, društveno odgovorna kampanja Telekoma Srbija čiji je cilj edukacija građana o izvorima elektromagnetnog zračenja, nastavljena je edukativnim aktivnostima namenjenim srednjoškolcima i studentima kao naprednim korisnicima mobilnih telefona.

Na Akademiji modernog menadžmenta koju organizuje studentska organizacija ESTIEM sa beogradskog Fakulteta organizacionih nauka, zainteresovanim studentima dati su saveti o tome kako da se što manje izlažu zračenju mobilne telefonije. Ovo je ujedno bila i prilika da se predstave rezultati naučnog projekta „Lexnet” koji je dao naučnu bazu ovom društveno odgovornom projektu. Još jedno predavanje namenjeno mladima održano je u beogradskom Studentskom kulturnom centru gde su studenti i đaci različitih obrazovnih profila imali prilike da čuju sve što ih interesuje o mobilnoj mreži od zaposlenih u Društvu i predstavnika Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu. ETF je, pored resornog ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, partner Telekoma Srbija na ovom projektu.

Sve informacije o zračenju mobilne telefonije mogu se naći na sajtu kampanje „Biraš kako komuniciraš“ www.kakokomuniciras.rs, kao i na društvenim mrežama gde su postavljeni i interesantni video sadržaji i ankete u vezi sa ovom temom.

Telekom Srbija i UNICEF najmlađima

U okviru programa saradnje UNICEF-a i Ministarstva zdravlja, posvećenog unapređenju razvoja dece u ranom detinjstvu, Telekom Srbija je donirao didaktičke materijale razvojnim savetovalištim Domova zdravlja u Subotici, Sremskoj Mitrovici i Kruševcu. Kompleti sadrže po 32 elementa koja će pedijatri, psiholozi, logopedi, defektolozi i drugi zdravstveni radnici i saradnici moći da koriste za proveravanje i stimulisanje određenih veština dečijeg razvoja.

Unapređujući saradnju sa UNICEF-om, Društvo je aktiviralo humanitarni SMS broj 9656 za pomoć i podršku programima koje UNICEF sprovodi u

našoj zemlji. Korisnici mts mreže mogu da putem SMS poruke odrede iznos od 100 ili 200 dinara koji će se svakoga meseca sa njihovog računa automatski preusmeravati na račun kancelarije UNICEF-a u Srbiji, uz mogućnost da se u svakom momentu odjave sa servisa besplatnom SMS porukom.

Na ovaj način, korisnici mts mreže postaju članovi Kluba prijatelja UNICEF-a, zajednice redovnih donatora koje vezuje posvećenost unapređenju uslova za rast i razvoj dece u Srbiji, kao i drugim programima koje ova organizacija sprovodi u Srbiji u cilju kvalitetnog i inkluzivnog obrazovanja, odgovarajuće socijalne zaštite, kao i socijalnog uključivanja marginalizovane dece i adolescenata.

U 2016. godini organizovano je učešće zaposlenih na tradicionalnom humanitarnom UNICEF-ovom Fer plej turniru u košarci, na kome je ekipa Telekom Srbija u konkurenciji 24 kompanije osvojila prvo mesto. Zahvaljujući prikupljenim sredstvima od kotizacija za učešće na turniru, pružena je pomoć u radu „Roditeljske telefonske linije“ (0800 007 000) – besplatnog servisa koji roditeljima obezbeđuje stručnu pomoć u prevazilaženju svakodnevnih problema tokom odrastanja dece.

Mladi i obrazovanje

Kao odgovoran partner zajednice, Društvo poklanja posebnu pažnju projektima u kojima mladi i obrazovanje zauzimaju ključno mesto. Kada je reč o formalnom obrazovanju, u velikom broju osnovnih i srednjih škola u Srbiji unapređen je nastavni proces i stvoreni su bolji uslov za usvajanje i razvoj znanja time što je Društvo pomoglo nabavku računara i IT opreme.

Tokom 2016. godine nastavljena je dugogodišnja saradnja Telekoma Srbija i Matematičke gimnazije u Beogradu, škole od posebnog nacionalnog značaja. Pored učešća učenika gimnazije u mts app konkursu, saradnja se ogleda i u podršci za odlazak i učešće učenika na međunarodnim takmičenjima iz matematike, fizike i informatike. Na taj način dolazi do povezivanja mladih talenata iz Srbije sa talentima iz drugih zemalja, omogućeno je praćenje svetskih naučnih dostignuća, što za krajnji cilj ima podizanje kvaliteta obrazovanja. Saradnjom Društva i Matematičke gimnazije definisan je savremeni pristup pripremama i odlasku učenika na međunarodna takmičenjima na kojima oni postaju pravi ambasadori znanja i

dostojno predstavljaju svoju zemlju u inostranstvu. Učenci Matematičke gimnazije imali su priliku da u 2016. godini učestvuju na nekoliko međunarodnih takmičenja - na turniru KAMACHallenge u Permu, na Otvorenom prvenstvu u programiranju Republike Tatarstan u Rusiji, kao i na Žautikovskoj olimpijadi u Kazahstanu.

Telekom Srbija je pomogao i održavanje letnjih matematičkih kampova u Šapcu i u Tulbi kod Požarevca, koji su bili otvoreni za mlade talente na polju matematike.

Mtel je nastavio saradnju sa elektrotehničkim fakultetima u BiH i donirao 40 računara Gimnaziji u Banjaluci. U Mtelu su i tokom 2016. godine boravili strani studenti na praksi, čime se omogućava odlazak studenata iz BiH na stručno usavršavanje u inostranstvo po sistemu reciprociteta. Objavljivanjem još jednog, sedmog po redu konkursa za m:stipendiste, nastavljena je tradicija stipendiranja najboljih studenata elektrotehničkih fakulteta u Banjaluci, Sarajevu i Istočnom Sarajevu, kao i Fakulteta elektrotehnike u Tuzli, Fakulteta strojarstva i računarstva i Fakulteta informacijskih tehnologija u Mostaru.

U 2016. godini, mtel je nastavio podršku projektu „Fabrika znanja”, koji se iz godine u godinu održava u okviru “Otvorenih dana nauke” i pruža šansu studentima i đacima da se kroz edukaciju i zabavu upoznaju sa najaktuelnijim trendovima iz oblasti informacionih tehnologija. Ovogodišnja “Fabrika znanja 2016” obeležila je i veliki jubilej – 160 godina od rođenja najpoznatijeg velikana iz sveta nauke, Nikole Tesle.

mtel kontinuirano doprinosi promociji bezbednog i odgovornog korišćenja interneta i savremenih tehnologija. Poseban akcenat je dat mladima na manifestaciji „Dan sigurnog interneta“ koji, kao najbrojniji korisnici interneta, treba da se edukuju kako da koriste savremene tehnologije.

Podrška neformalnom obrazovanju

Među prioritetima u društvenoj odgovornosti Telekoma Srbija, pored ulaganja u formalno obrazovanje, izdvaja se i ulaganje u neformalne vidove obrazovanja. Mladi i obrazovani ljudi predstavljaju veoma važnu kariku u napretku društva i imajući to u vidu, Društvo nastoji da podrži organizacije i projekte koji dele iste ove vrednosti i omogućavaju učenicima i studentima da

lakše i uspešnije stiču znanje i iskustvo koje će im kasnije koristiti u razvoju karijere.

U saradnji sa studentskim organizacijama Telekom Srbija ima dugogodišnju praksu. Tokom 2016. godine Društvo je podržalo održavanje dva velika događaja studentske organizacije ESTIEM sa beogradskog FON-a – Case Study Show i Akademiju modernog menadžmenta. U pripremi i realizaciji predavanja, u okviru seminara, učestvuju zaposleni u Društvu koji nastoje da studentima prenesu iskustva i praksu iz poslovnog okruženja i na taj način im omoguće bolju pripremu za buduće zaposlenje i rad u kompanijama. Uz podršku Telekoma Srbija održana je i konferencija lokalne kancelarije ESTIEM-a u Novom Sadu, na kojoj su predstavljeni rezultati i planovi rada ovog udruženja.

Kao dodatni podsticaj učenicima i studentima iz glavnog grada, koji se ističu u naučnom i stvaralačkom radu, Telekom Srbija je podržao aktivnosti Regionalnog centra za talente iz Beograda. Tokom 2016. godine u okviru dugogodišnje saradnje sa organizacijom „Dostignuća mladih“ koja razvija učeničko preduzetništvo, veliko nacionalno finale programa „Poslovni izazov“ u Beogradu, održano je zahvaljujući podršci Društva. Kako bi se skrenula pažnja javnosti na značaj zaštite životne sredine i javnost edukovala u vezi sa ovom temom, u saradnji sa Centrom za popularizaciju nauke iz Kladova organizovana je „Mala škola ekologije“, a omogućeno je i osnivanje ekološke radionice u Boru, Brestovcu, Donjem Milanovcu, kao i kampa u Boljevcu, namenjenog promociji zdravih stilova života za decu i mlade bez roditeljskog staranja.

Ulaganje u zdravstvo i poboljšanje uslova života

Nastavljajući tradiciju ulaganja u zdravstvo, Telekom Srbija pridružio se akciji „Blic fondacije“ – „Srce za decu“ i obezbedio donaciju tri aparata za rano dijagnostikovanje oštećenja sluha kod novorođenčadi, za porodilišta u KC Vojvodina, Kragujevcu i Aranđelovcu. Prethodne godine taj aparat je obezbeđen za porodilište Opšte bolnice u Subotici, tako da je podrška akciji „Blic fondacije“ nastavak aktivnosti Društva sa ciljem da se najmlađim pacijentima širom Srbije omogući neophodna i kvalitetna zdravstvena nega. Donacije za nabavku neophodnih medicinskih sredstava, opreme i poboljšanje uslova rada omogućene su velikom broju zdravstvenih ustanova,

među kojima su Specijalna bolnica za cerebrovaskularne bolesti "Sveti Sava", Institut za onkologiju i radiologiju Srbije, Opšta bolnica Ćuprija, Opšta bolnica "Stefan Visoki" iz Smederevske Palanke, Domovi zdravlja u Kragujevcu, Sopotu, Petrovcu na Mlavi, Batočini... Nacionalnom udruženju roditelja dece obolele od raka- NURDOR uplaćena je donacija za pokriće dela troškova izgradnje novog hemato-onkološkog odeljenja na Klinici za dečje interne bolesti u Nišu, a tradicionalno, podržane su i aktivnosti Centra za palijativno zbrinjavanje i palijativnu medicinu-Belhospice.

I u 2016. godini, Društvo je omogućilo odlazak na rehabilitaciju dece lečene od karcinoma preko Humanitarne organizacije "Prijatelj u nevolji", kao i letovanje štićenicima Doma za decu i omladinu „Duško Radović“ iz Niša, Doma za decu i omladinu ometenu u razvoju „Veternik“ iz Novog Sada i SOS Dečijeg sela iz Kraljeva. Uz podršku Društva pokrenuta je Info linija za roditelje dece sa posebnim potrebama, koja jesu, ili će tek biti uključena u inkluzivno obrazovanje, kao i „Roditeljska linija“, preko koje roditelji mogu da dobiju savete kako da reše izazove sa kojima se susreću u procesu vaspitavanja mladih.

Najveći projekti koje je Mtel realizovao u 2016. godini odnosili su se na humanost. Godina je započeta plemenitom i humanom željom koju je Mtel ispunio povodom konkursa za najoriginalniju proslavu novogodišnje večeri, a koja je štićenicima Zavoda za zaštitu ženske dece i omladine iz Višegrada ulepšala praznike, i dovela do saradnje i u nabavci nameštaja neophodnog za nesmetano funkcionisanje te ustanove.

Nakon što je pokrenuo projekat „Dobro djelo“, Mtel je u 2016. godini poklonio dečje igralište opštini Prnjavor, iz koje je došao najveći broj prijavljenih dobrih dela. Treću godinu zaredom, Mtel je realizovao kampanju pod nazivom „Mjesec prijateljstva“, povodom Međunarodnog dana prijateljstva koji se obeležava 30. jula. Ponovo je celi mesec avgust bio posvećen upravo slavljenju prijateljstva i nagrađivanju autora najlepših želja. I 2016. godine podržan je rad Plavog telefona, besplatne savetodavne linije za decu, Dan sigurnijeg interneta, kao i kampanja „Budi pametniji od telefona“.

mtel kontinuirano podržava aktivnosti kojima se podstiče podizanje svesti građana o vitalnim pitanjima za zdravlje ljudi. Ovog puta, to je bila „Prava priča“, specijalizovana edukativna kampanja o prevenciji kao o glavnom načinu borbe protiv raka dojke. Takođe, kao odgovorni privredni subjekt koji

misli na ukupnu populaciju zajednice i na sve njene članove, mtel je podržao Savez udruženja penzionera CG – donacijom sredstava kao i organizovanjem posebnog kursa za edukaciju u oblasti internet opismenjavanja predstavnika ove ranjive populacije.

Kao odgovoran i aktivan član zajednice unutar koje posluje, mtel je povodom devete godišnjice poslovanja opredelilo donaciju za Opštinu Nikšić i Komunalno preduzeće Podgorica u vidu dva namenska vozila sa specijalnim dodacima, koji će olakšati svakodnevni život građana ova dva grada.

mtel podržava razvoj turizma kao vitalne privredne grane. Svetski dan turizma, u okviru kampanje „Turizam za sve”, čiji je moto bio da se ukaže na značaj promocije aktivnog odmora i uživanja u prirodi, organizovan je uz podršku mtel-a. Značajna sredstva su donirana i turističkim organizacijama u Herceg Novom, Cetinju, Bijelom Polju - čime je ojačana turistička ponuda na lokalnom nivou.

Udruženje OD SRCA

Humanitarno udruženje zaposlenih u Društvu pod nazivom „Od srca“ postoji već dugi niz godina i prvenstveno se bavi dobrovoljnim davalaštvom krvi, ali je njegov delokrug proširen i na druge aktivnosti koje se tiču šire zajednice: obezbeđivanje socijalne pomoći ugroženima, deci bez roditelja i dostavljanje humanitarne pomoći u vanrednim situacijama. Ovom humanitarnom mrežom povezano je više od 1000 članova koji su aktivni u podizanju svesti o značaju davalaštva krvi, donorstva organa i očuvanju životne sredine.

Tokom 2016. godine, sakupljeno je 1600 jedinica krvi u 22 mesta u Srbiji, u saradnji sa Institutom za transfuziju krvi Srbije, VMA, lokalnim transfuziološkim službama, državnim institucijama i drugim preduzećima. Udruženje zaposlenih „Od srca“ sa ponosom obavlja svoju humanitarnu delatnost verujući da njegovo delovanje doprinosi jačanju humanih veza u društvu.

Podrška projektima iz oblasti kulture

S obzirom da je negovanje pravih vrednosti u kulturi od istinskog značaja za identitet jednog naroda, kao velika nacionalna kompanija, Telekom Srbija nastoji da da značajan doprinos zajednici u toj oblasti. Svake godine cilj Društva jeste da se obogate i povećaju fondovi biblioteka, pa su tako

obezbeđena izdanja primerena osnovno-školskom uzrastu za dvanaest škola u Srbiji, uključujući i dve na Kosovu i Metohiji. Najmlađima, kao i onim starijima, ukazano je na potrebu da je neophodno da vode računa o svom jeziku i tradiciji kroz aktivnosti u okviru projekta „Negujmo srpski jezik“, koje Društvo podržava drugu godinu za redom.

Nastavljena je podrška brojnim tradicionalnim manifestacijama, poput Nušićevih dana, Glumačkih svečanosti „Milivoje Živanović“, Zmajevih dečijih igara, Dečijeg oktobarskog salona i drugih. Knjaževski srpski teatar iz Kragujevca dodelio je Telekomu Srbija Medaljon sa likom Joakima Vujića za podršku unapređenju rada najstarijeg pozorišta u Srbiji, a priznanje u vidu Plakete za izvanredne zasluge u programskoj delatnosti, Društvu je uručeno na 138. godišnjicu Kolarčeve zadužbine. Tokom saradnje sa tom institucijom koja traje skoro dve decenije, Telekom Srbija je podržao sto koncerata iz ciklusa „Velikani muzičke scene“, dve koncertne sezone ciklusa „Kolarac tvoj svet muzike“ kao i mnoge druge svečanosti koje je Zadužbina organizovala. Telekom Srbija s velikim ponosom ističe i podršku izložbi „Pupin - od fizičke do duhovne realnosti“. Zbog velikog interesovanja publike trajanje izložbe je dva puta produžavano. Izložbu, koja je, zahvaljujući upotrebi savremenih tehnologija i proširene stvarnosti, pomerila granice u srpskoj muzeologiji, posetilo je skoro 74.000 ljudi, a organizovano je više od 533 stručnih vođenja za učenike i studente osnovnih, srednjih škola i fakulteta, kao i za studente i učenike iz inostranstva.

Dugogodišnja prijateljstva Mtel-a sa institucijama kulture nastavljena su i tokom 2016. godine, poput saradnje sa Akademijom umjetnosti u Banjaluci, Narodnim pozorištem RS, Dječijim pozorištem RS, Gradskim pozorištem „Jazavac“, Muzejom savremene umjetnosti RS i mnogim drugim. Između ostalog, podržan je i „Teatarfest“, Međunarodni festival mladog glumca „Zaplet“, rad Prve baletske škole, manifestacije „Dani Vlade S. Miloševića“, kulturno-zabavne i edukativne manifestacije za decu i odrasle „Snješkovo“, održavanje baletske predstave Ruskog državnog baleta „Labudovo jezero“, beogradske predstave „Indigo“ u Mostaru, ali i jedinstvene modne revije osoba sa i bez invaliditeta „Prepoznaj ženu u meni“. Konkurs „m:bloger“ osmišljen je i realizovan kako bi pružio podršku blogerskoj zajednici u BiH, te podstakao blogere da još ozbiljnije pristupe kreativnom pisanju. Muzički događaji i koncerti su i ove godine bili lep dar zajednici u kojoj Mtel posluje.

Posebna pažnja društva mtel je posvećena kulturnim inicijativama na mikro nivou, tako da su odvojena značajna sredstva za projekte Kancelarije za mlade Bijelo Polje, Centra za kulturu Rožaje, Agencije za razvoj i izgradnju Herceg Novog i Sekretarijata za kulturu Opština Herceg Novi, kroz izgradnju dečjih igrališta i finansiranje Street festivala. mtel je tradicionalni prijatelj JU Grad teatar Budva, a podržao je i Festival internacionalnog alternativnog teatra – FIAT 2016. Ovogodišnji Sea Dance festival održan je uz finansijsku podršku mtel-a.

Podržavajući razvoj medija i različitih vidova istraživačkih aktivnosti i izdavaštva, mtel je opredelio sredstva podrške za Medijski savjet CG, Uniju lokalnih emitera, IK „Prometej“. Kao doprinos aktivnostima od obostranog značaja za Srbiju i Crnu Goru, mtel je podržalo aktivnosti Ambasade republike Srbije u Crnoj Gori i Srpsko-Crnogorskog poslovnog kluba. Nastavljena je i finansijska podrška Matici srpskoj koja realizuje brojne kulturne i naučne projekte.

Sport i mladi

Kao odgovorni korporativni akter, Telekom Srbija nastoji da uporedo sa ulaganjem u obrazovanje mlade generacije, u saradnji sa partnerima i pravilno usmerenim akcijama, doprinese i razvoju sportskog duha i fer-pleja među mladima. Društvo s ponosom ističe saradnju i podršku Pokretu za žensku košarku „Marina Maljković“ gde je devojkicama osnovno-školskog uzrasta omogućeno da potpuno besplatno treniraju košarku po programu Marine Maljković, neguju dobar odnos sa drugaricama i trenerima, ali i da se pripremaju za isto tako važnu „školu života“ koja je pred njima. Treninzi Pokreta za žensku košarku prilagođeni su uzrastu devojkica i održavaju se u sedam škola u Beogradu, kao i u gimnaziji u Požarevcu. Broj devojkica koje se priključuju treninzima Pokreta stalno raste, što je još jedan dokaz da je partnerstvo na pravom putu i učvršćuje zajedničko opredeljenje o potrebi ulaganja u negovanje zdravih životnih navika i bavljenje sportom.

U okviru Kupa Radivoja Koraća, Telekom Srbija organizovao je humanitarnu akciju u kojoj je za svaki poen postignut na turniru obezbeđena donacija mladim Nišlijama u iznosu od tri EUR u dinarskoj protivvrednosti. U hali Čair odigrano je sedam utakmica na kojima je postignuto ukupno 1.098 poena i na taj način obezbeđena je donacija u iznosu od 3.294 EUR. Takođe, i

učenici škola kojima je donacija namenjena imali su priliku da se i sami oprobaju u košarkaškim veštinama, pa je odlučeno da se i na ovaj način postignuti poeni dodaju broju poena postignutim na zvaničnim mečevima. Tako je ukupan iznos donacije dostigao 4.000 EUR i ravnomerno je raspodeljen ustanovama u Nišu - Specijalnoj školi "Bubanj", Ustanovi socijalne zaštite "Mara", Domu za decu bez roditeljskog staranja "Duško Radović" i Specijalnoj školi za osnovno i srednje obrazovanje "14. oktobar". Treće „Sportsko sabranje“ Pravoslavnog sportskog društva „Sveta Srbija“ koje Telekom Srbija podržava, imalo je karakteristike velikog porodičnog okupljanja, jer je kroz učešće u sportskom i zabavnom programu okupilo veliki broj dece i njihovih roditelja. Kako je ova manifestacija posvećena pre svega njima, deca su imala priliku da se oprobaju u brojnim sportskim veštinama i učestvuju u takmičenjima koja su za njih organizovana. Ovaj već tradicionalni događaj okupio je i mnoge javne ličnosti, ali i veliki broj volontera koji su dali svoj doprinos u realizaciji događaja. Priča o životu i delu Nikole Tesle bila je inspiracija trećeg Sabranja i u tom duhu predstavljena je video projekcija multimedijalnog projekta Telekoma Srbija, „Teslin vremeplov“. Tokom dva dana trajanja, manifestacija je okupila više od 30.000 dece i njihovih roditelja, a posebni gosti bila su deca iz mesta Pasjane na Kosovu i Metohiji.

Brojni su sportski događaji kojima je Mtel bio prijatelj, naglašavajući time važnost zdravog života i negovanja pravih vrednosti, naročito za mlade.

mtel je osvedočeni prijatelj sportskih aktivnosti koje okupljaju mlade i utiču na razvoj sportske svesti i zdravog načina života i poznat kao pouzdan partner u ovom segmentu. mtel je finansijski podržao različite sportove: od košarke, preko vaterpola i fudbala – do tenisa.

Zaštita životne sredine

Zadatak svih, a posebno velikih korporacija je ne samo da daju svoj doprinos društvu, već i da odgovorno, savesno i pametno koriste resurse, ulažu u održivi razvoj i na taj način vrate svoj dug društvu i zajednici. U skladu sa tim, Telekom Srbija i povezana pravna lica, kao aktivni i odgovorni članovi društva, poštuju zakon i etičke principe opšte prihvaćene u vođenju poslovanja i odbacuju i osuđuju sredstva nelegalnog i nepriličnog ponašanja da bi se postigli poslovni ciljevi, koji se ostvaruju isključivo kvalitetom

произvoda i usluga. Kada su eksterne javnosti u pitanju, Telekom Srbija i povezana pravna lica obezbeđuju da tržište, dobavljači i javnost budu informisani o delovanju Društva poštujući fer konkurenciju, jer je to u interesu i kompanije i njenih korisnika i vlasnika kapitala.

Telekom Srbija preduzima mere za zaštitu životne sredine usvajajući ekološki orijentisane tehnologije i metode sa ciljem da se smanji negativan uticaj na životnu okolinu. Tokom obavljanja delatnosti, vodi se računa o aspektima zaštite životne sredine, kao što su racionalna potrošnja energije, prevencija nastajanja otpadnog materijala, pravilno odlaganje otpadnog materijala i njegova reciklaža. Društvo investiranjem i ugradnjom najsavremenije telekomunikacione tehnologije doprinosi primeni čistih tehnologija i tehnologija koje troše manje električne energije, emituju manju buku u odnosu na uređaje koji su korišćeni proteklih decenija.

Telekom Srbija generiše razne vrste otpada koji se uredno uklanja prema zakonskim propisima. Društvo ima zaključene ugovore za otkup opasnog i neopasnog otpada sa 28 preduzeća ovlašćenih za ovu vrstu delatnosti. Tokom 2016. godine predato je 716 t otpada, od toga 199 t opasnog i 517 t neopasnog otpada, što je za 55 % manje generisanog otpada nego u 2015. godini.

Buka koja se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od čilera klima uređaja koji su instalirani na objekte Društva. Ukoliko se sumnja da je nivo buke koji se emituje u životnu sredinu veći od zakonom propisanih vrednosti, pristupa se merenjima. U toku 2016. godine buka je merena na 2 lokacije i nije bilo prekoračenja dozvoljenog nivoa buke, a sve zbog primene novih tehnologija. Emisija zagađujućih materija u vazduh (dimni gasovi kao produkti sagorevanja u kotlarnicama) redovno se meri u 16 kotlarnica i nema prekoračenja dozvoljenih vrednosti.

Elektromagnetno zračenje koje se emituje u životnu sredinu uglavnom potiče od radio baznih stanica mobilne telefonije. Pre instaliranja bazne stanice, radi se Studija procene uticaja na životnu sredinu u kojoj su navedeni svi tehnički podaci i mere zaštite za tu baznu stanicu. Po odobrenju Studije o proceni uticaja na životnu sredinu, bazna stanica se pušta u rad. Postoje propisi i standardi koji regulišu dozvoljeni nivo zračenja. Pre prvog puštanja u rad meri se nivo zračenja, a ukoliko postoji žalba na nivo zračenja od strane trećih lica, angažuje se ustanova da izmeri nivo zračenja. Prema Zakonu o zaštiti od

nejonizujućeg zračenja, merenja nivoa elektromagnetnog zračenja radio baznih stanica vrši se svake dve godine. Društvo do sada nije imalo prekoračenje dozvoljenog nivoa zračenja. U toku 2016. godine izvršeno je merenje nivoa nejonizujućeg zračenja na 628 baznih stanica, na 332 lokacije. Postoji ukupno 57 baznih stanica koje su proglašene za izvore zračenja od posebnog interesa (u zavisnosti od lokacije na kojoj se nalaze) i za njih je propisano merenje na svake 2 godine.

Na ime uvezenih elektronskih i električnih proizvoda koji posle upotrebe postaju posebni tokovi otpada, Društvo je uplatilo naknadu u iznosu od 6.426.723 dinara, a ta sredstva će se koristiti za unapređenje zaštite životne sredine.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Matično društvo i povezana pravna lica su u svom redovnom poslovanju, u različitom obimu, izložena određenim finansijskim rizicima, i to:

- tržišnom riziku (koji obuhvata: rizik od promene kursa stranih valuta, rizik od promene kamatnih stopa i rizik od promene cena),
- riziku likvidnosti i
- kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Matičnom društvu i povezanim pravnim licima je usmereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsku poziciju i poslovanje u uslovima nepredvidivosti finansijskih tržišta i definisano je finansijskim i računovodstvenim politikama pojedinačnih društava, usvojenim od strane nadležnih organa upravljanja. U 2016. godini nije bilo značajnih promena u politikama upravljanja rizicima koje se preispituju da bi odražavale promene u uslovima na tržištu i delatnostima društava.

TRŽIŠNI RIZIK

Tržišni rizik je rizik od promena tržišnih cena kao što su: devizni kursevi, kamatne stope i cene instrumenata kapitala, koje mogu imati negativan efekat na prihode Matičnog društva i povezanih pravnih lica ili vrednost njihovih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je kontrola

izloženosti riziku u okviru prihvatljivih parametara, uz ostvarenje optimalnog prinosa.

Rukovodstvo Matičnog društva i povezanih pravnih lica je ustanovilo politiku za upravljanje rizikom od promena kursa stranih valuta u odnosu na funkcionalnu valutu putem hedžing transakcija, gde god je to moguće.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena rizicima koji kroz efekte promena visine tržišnih kamatnih stopa deluju na njihovu finansijsku poziciju, rezultat poslovanja i tokove gotovine.

Rizik od promene kamatnih stopa uglavnom proističe iz dugoročnih kredita od banaka i dobavljača sa varijabilnom kamatnom stopom. Krediti odobreni po varijabilnoj kamatnoj stopi izlažu društvo kamatnom riziku novčanih tokova.

Rizik od promene kamatnih stopa takođe proističe iz dugoročnih finansijskih sredstava sa varijabilnom kamatnom stopom, koja izlažu društvo kamatnom riziku novčanih tokova, kao i iz finansijskih sredstava odobrenih po fiksnoj kamatnoj stopi koja izlažu društvo riziku promene fer vrednosti kamatne stope.

Na dan 31. decembra 2016. i 2015. godine obaveze po kreditima su najvećim delom izražene u EUR sa varijabilnom kamatnom stopom, koja je vezana za Euribor.

Matično društvo i povezana pravna lica su izložena riziku od promene cena usluga, jer se suočavaju sa intenzivnom konkurencijom u oblasti mobilne telefonije, interneta i multimedije, kao i u oblasti fiksne telefonije što se nastoji nadomestiti uvođenjem raznovrsnih usluga.

Matično društvo i povezana pravna lica nisu izložena značajnom riziku od promena cena vlasničkih hartija od vrednosti.

RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti predstavlja rizik da društva neće biti u stanju da izmire svoje finansijske obaveze po njihovom dospeću i centralizovano je na nivou svakog pojedinačnog društva.

Pristup upravljanju rizikom likvidnosti ima za cilj da se uvek obezbedi, u meri u kojoj je to moguće, adekvatna likvidnost za izmirenje obaveza po njihovom dospeću, kako pod uobičajenim, tako i pod vanrednim okolnostima. Matično društvo i povezana pravna lica svojom imovinom i obavezama upravljaju na

način koji im obezbeđuje da u svakom trenutku ispunjavaju sve svoje obaveze.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, usvojene su finansijske politike kojima je definisan maksimalni iznos avansnog plaćanja isporučiocima radova, opreme i usluga, grejs period i dužina otplate.

Društva takođe prate očekivane novčane prilive od potraživanja, zajedno sa očekivanim novčanim odlivima po osnovu obaveza.

KREDITNI RIZIK

Kreditnim rizikom se upravlja preduzimanjem odgovarajućih aktivnosti i mera na nivou svakog pojedinačnog društva, kao što je procena rizika klijenta, praćenje poslovanja klijenta i njegovog finansijskog stanja, kao i upravljanje potraživanjima i nenaplativim potraživanjima. U slučaju neispunjenja obaveza prema Matičnom društvu ili povezanom pravnom licu, obustavlja se dalje pružanje usluga klijentu. Ne postoji značajna koncentracija rizika, budući da društva imaju široku bazu kupaca koji su međusobno nepovezani sa pojedinačno malim iznosima obaveza prema društvu.

UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

Politika Matičnog društva i povezanih pravnih lica je da obezbedi dovoljan nivo kapitala kako bi se očuvalo poverenje investitora, kreditora i tržišta, kao i da se održi budući razvoj poslovanja.

Cilj upravljanja kapitalom je da Matično društvo odnosno povezano pravno lice zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu, u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala, sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima kapitala obezbedi adekvatne naknade. Matično društvo i povezana pravna lica prate kapital na osnovu koeficijenta zaduženosti, koji se izračunava kao odnos neto dugovanja datog društva i njegovog ukupnog kapitala.

FINANSIJSKI REZULTATI**KONSOLIDOVANI IZVEŠTAJ**

Konsolidovani bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	127.786	125.845
Fiksna telefonija	41.461	39.038
Mobilna telefonija	59.372	60.436
Maloprodaja interneta	10.710	10.719
Multimedija	7.856	9.700
Ostali poslovni prihodi	8.387	5.952
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(111.839)	(108.409)
Troškovi zarada i naknada zarada	(21.110)	(20.131)
Troškovi operatora	(14.294)	(13.852)
Troškovi materijala i održavanja	(19.559)	(20.914)
Troškovi amortizacije	(27.534)	(24.904)
Troškovi zakupa	(6.655)	(6.718)
Ostali poslovni rashodi	(22.687)	(21.890)
EBIT	15.947	17.436
Stopa EBIT	12,5%	13,9%
EBITDA	43.481	42.340
Stopa EBITDA	34,0%	33,6%
Finansijski rashodi, neto	(677)	(745)
Učešće u gubitku pridruženih društava	(22)	(43)
Porez na dobit, neto	(575)	(1.698)
Neto dobit	14.673	14.950
Stopa neto dobiti	11,5%	11,9%

U 2016. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 125,8 milijardi dinara i niži su za 1,5% u odnosu na 2015. godinu. U istom periodu poslovni rashodi opadaju za 3,1% i iznose 108,4 milijarde dinara.

Finansijski rashodi, neto, rastu za 68 miliona dinara. Negativne kursne razlike, neto, su više za 370 miliona dinara, dok su troškovi kamata, neto, opali za 347 miliona dinara.

U 2016. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 15,0 milijardi dinara (rast za 1,9%) sa maržom od 11,9%. *EBIT* iznosi 17,4 milijarde dinara (rast za 9,3%) uz maržu od 13,9% i *EBITDA* 42,3 milijarde dinara (pad za 2,6%) sa maržom od 33,6%.

Poslovni prihodi opadaju za 1,9 milijardi dinara. Fiksna telefonija pada za 2,4 milijarde dinara. Pad su najvećim delom uslovili niži prihodi od saobraćaja (za 1,5 milijardi dinara) i mesečnih naknada (za 1,2 milijarde dinara). S druge strane, multimedija raste za 1,8 milijardi dinara. Mobilna telefonija raste za 1,1 milijardu dinara: *postpaid* raste za 2,3 milijarde dinara, prodaja telefona i uređaja za 0,9 milijardi dinara, dok *prepaid* opada za 1,8 milijardi dinara. Ostali poslovni prihodi opadaju za 2,4 milijarde dinara najvećim delom kao posledica prihoda po osnovu naplaćene štete od osiguranja usled požara (1,3 milijarde dinara) i ukidanja odloženih prihoda po osnovu poklona (1,0 milijarda dinara) u Matičnom društvu u 2015. godini.

Poslovni rashodi opadaju za 3,4 milijarde dinara. Troškovi amortizacije opadaju za 2,6 milijardi dinara delom zbog efekata rekonstrukcije registra osnovnih sredstava u Matičnom društvu u iznosu od 1,8 milijardi dinara za 2015. godinu. Šteta na imovini usled požara u 2015. godini je iznosila 1,3 milijarde dinara. Troškovi zarada i naknada zarada opadaju za 1,0 milijardu dinara uglavnom zbog nižih otpremnina za dobrovoljni odlazak iz Matičnog društva (za 0,7 milijardi dinara). Pored toga, niži su troškovi operatora za 442 miliona dinara i troškovi provizija posrednika za 354 miliona dinara. S druge strane, rastu troškovi prodatih telefona i uređaja u okviru paketa za 1,4 milijarde dinara i troškovi kupljenih TV sadržaja za 0,9 milijardi dinara.

Konsolidovani bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	207.322	214.074
Nematerijalna ulaganja (isključujući grupe konta 016, deo grupe konta 014, 015 i 019)	68.970	70.239
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi (uključujući grupu konta 016, deo grupe konta 014 i 019)	127.374	132.084
Ostalo (uključujući grupu konta 288)	10.978	11.751
OBRтна SREDSTVA	54.462	47.327
Zalihe (isključujući grupe konta 14 i 15)	6.902	7.142
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22, 23)	22.065	23.407
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	17.127	8.732
Ostalo	8.368	8.046
UKUPNA AKTIVA	261.784	261.401
Kapital vlasnika	146.618	149.667
Osnovni kapital	100.000	100.000
Ostalo	46.618	49.667
Učešća bez prava kontrole	18.978	18.542
UKUPAN KAPITAL	165.596	168.209
DUGOROČNE OBAVEZE	28.699	36.360
Dugoročni krediti (isključujući grupu konta 419)	24.343	32.210
Ostalo (uključujući grupe konta 40, 495 i 498)	4.356	4.150
TEKUĆE OBAVEZE	67.489	56.832
Tekuća dospeća dugoročnih kredita (isključujući deo grupe konta 429)	29.566	22.096
Obaveze iz poslovanja (uključujući grupe konta 430 i 44)	15.831	24.467
Ostale kratkoročne obaveze	22.092	10.269
UKUPNA PASIVA	261.784	261.401

Konsolidovani tokovi gotovine

U milionima RSD	2015.	2016.
Dobit pre oporezivanja	15.248	16.648
Usaglašavanje dobiti	33.263	20.866
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	48.511	37.514
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(25.964)	(23.755)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(26.923)	(22.154)
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(4.376)	(8.395)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	21.503	17.127
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	17.127	8.732

Racio analiza konsolidovanih rezultata poslovanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
Ukupan dug	53.910	54.306
Neto dug	36.782	45.574
Neto dug/EBITDA	0,85	1,08
Ukupne obaveze/EBITDA	2,21	2,20
Koeficijent zaduženosti	18,2%	21,3%
Rigorozni racio likvidnosti	0,80	0,65

Na kraju 2016. godine na konsolidovanom nivou raste zaduženost najvećim delom zbog rasta neto duga.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI MATIČNOG DRUŠTVA I POVEZANIH PRAVNIH LICA

OSNOVNI FINANSIJSKI POKAZATELJI

Telekom Srbija

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	93.368	89.488
Fiksna telefonija	35.608	32.691
Mobilna telefonija	39.169	41.103
Maloprodaja interneta	9.121	9.023
Multimedija	3.544	4.024
Ostali poslovni prihodi	5.926	2.647
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(80.143)	(74.926)
Troškovi zarada i naknada zarada	(13.923)	(12.955)
Troškovi operatora	(13.512)	(13.107)
Troškovi materijala i održavanja	(13.029)	(13.982)
Troškovi amortizacije	(18.155)	(14.884)
Troškovi zakupa	(5.325)	(5.179)
Ostali poslovni rashodi	(16.199)	(14.819)
EBIT	13.225	14.562
Stopa EBIT	14,2%	16,3%
EBITDA	31.380	29.446
Stopa EBITDA	33,6%	32,9%
Finansijski prihodi, neto	3.188	1.961
Porez na dobit, neto	(96)	(1.362)
Neto dobit	16.317	15.161
Stopa neto dobiti	17,5%	16,9%

U 2016. godini ostvareni su ukupni poslovni prihodi u iznosu od 89,5 milijardi dinara i opadaju za 4,2% u odnosu na 2015. godinu. Poslovni rashodi opadaju za 6,5% i iznose 74,9 milijardi dinara.

Brži pad poslovnih rashoda u odnosu na prihode je uticao na rast *EBIT* koja dostiže 14,6 milijardi dinara (rast za 10,1%) sa maržom od 16,3%. *EBITDA* iznosi 29,4 milijarde dinara (pad za 6,2%) sa maržom od 32,9%. Neto dobit iznosi 15,2 milijarde dinara (pad za 7,1%) sa maržom od 16,9%.

Finansijski prihodi, neto, iznose 2,0 milijarde dinara i opadaju za 38,5% uglavnom zbog nižih prihoda od dividendi za 1,2 milijarde dinara od zavisnog društva Mtel.

Poslovni prihodi opadaju za 3,9 milijardi dinara. Prihodi fiksne telefonije opadaju za 2,9 milijardi dinara (pad prihoda od nacionalnog saobraćaja, međunarodnog obračuna i mesečnih naknada). Maloprodaja interneta opada za 98 miliona dinara. S druge strane, prihodi mobilne telefonije rastu za 1,9 milijardi dinara. Prihodi od *postpaid* mesečnih naknada rastu za 2,5 milijardi dinara, dok *prepaid* pada za 0,7 milijardi dinara. Prihodi od multimedije rastu za 480 miliona dinara. Pad ostalih poslovnih prihoda za 3,3 milijarde dinara je najvećim delom uslovljen prihodima iz 2015. godine, kojih u tekućoj godini nema. Naplaćena je šteta od osiguranja za uništenu imovinu u požaru u 2015. godini u iznosu od 1,3 milijarde dinara. Pored toga, kao rezultat rekonstrukcije registra osnovnih sredstava (ROS) priznati su prihodi po osnovu poklona u iznosu od 1,0 milijardu dinara.

Poslovni rashodi opadaju za 5,2 milijarde dinara. Poslovni rashodi iz 2015. godine, kojih nema u tekućoj, su takođe delom uticali na pad poslovnih rashoda. Amortizacija opada za 3,3 milijarde dinara. Efekti rekonstrukcije ROS na trošak amortizacije za 2015. godinu iznose 1,8 milijardi dinara. Šteta na imovini usled požara u 2015. godini iznosi 1,3 milijarde dinara. Troškovi otpremnina za 268 zaposlenih koji su u toku 2016. godine putem programa dobrovoljnog odlaska napustili Matično društvo iznose 0,8 milijardi dinara (2015 godina: 1,4 milijarde dinara za 512 zaposlenih). Po osnovu nižeg broja zaposlenih ostvarene su uštede u troškovima bruto zarada u iznosu od 0,8 milijardi dinara (2015 godina: 406 miliona dinara). Troškovi operatora opadaju za 405 miliona dinara najvećim delom usled nižih troškova interkonekcije u fiksnoj telefoniji. S druge strane, troškovi prodatih telefona i uređaja rastu za 1,0 milijardu dinara zbog rasta broja korisnika i raznovrsne ponude skupljih telefona. Troškovi kupljenih TV sadržaja rastu za 0,7 milijardi dinara delom zbog većeg broja IPTV korisnika.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	164.765	165.808
Nematerijalna ulaganja (isključujući grupe konta 016, deo grupe konta 014, 015 i 019)	8.957	9.064
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi (uključujući grupu konta 016, deo grupe konta 014 i 019)	84.385	83.748
Učešća u kapitalu zavisnih i pridruženih pravnih lica	62.149	63.774
Ostalo (uključujući grupu konta 288)	9.274	9.222
OBRтна SREDSTVA	36.737	27.587
Zalihe (isključujući grupu konta 15)	4.203	3.905
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22, 23)	14.653	14.599
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	12.830	4.739
Ostalo	5.051	4.344
UKUPNA AKTIVA	201.502	193.395
KAPITAL	129.530	132.435
DUGOROČNE OBAVEZE	21.190	23.781
Dugoročni krediti	18.994	21.661
Ostalo (uključujući grupe konta 40 i 495)	2.196	2.120
TEKUĆE OBAVEZE	50.782	37.179
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	25.529	16.861
Obaveze iz poslovanja (uključujući grupe konta 430 i 44)	8.822	13.703
Ostale kratkoročne obaveze	16.431	6.615
UKUPNA PASIVA	201.502	193.395

Promene na ulaganjima u zavisna i pridružena društva u toku 2016. godine su opisane u delu Razvoj i okruženje/Istorijat ovog Izveštaja.

Kreditne obaveze na dan 31. decembra 2016. godine su niže za 6,0 milijardi dinara. U toku 2016. godine otplaćen je preostali iznos sindiciranog zajma od Unicredit banke u iznosu od 18,6 milijardi dinara (EUR 151 milion). S druge strane, povučeni su novi finansijski krediti od domaćih banaka u ukupnom iznosu od 14,6 milijardi dinara.

Značajno niže ostale kratkoročne obaveze na dan 31. decembra 2016. godine su uslovljene priznavanjem nefakturisanih obaveza (za izvršene usluge i radove/isporučena dobra, a faktura dobavljača nije primljena) u okviru obaveza prema dobavljačima umesto obračunatih troškova (izmena usled implementacije SAP ERP rešenja u maju 2016. godine). Pored toga, na dan 31. decembra 2015. godine ostale kratkoročne obaveze uključuju

obavezu za pojedinačnu dozvolu za dodatne 4G frekvencije u iznosu od 4,3 milijarde dinara, koja je plaćena u januaru 2016. godine.

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2015.	2016.
Dobit pre oporezivanja	16.413	16.523
Usaglašavanje dobiti	19.624	13.178
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	36.037	29.701
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(12.742)	(13.744)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(23.210)	(24.048)
Neto (odliv)/priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	85	(8.091)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	12.745	12.830
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	12.830	4.739

Pored plaćanja kredita i naknade za frekvencije, u julu i avgustu 2016. godine isplaćene su dividende akcionarima iz dobiti za 2015. godinu u bruto iznosu od 12,3 milijarde dinara.

Racio analiza

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
Ukupan dug	44.522	38.522
Neto dug	31.692	33.783
Neto dug/EBITDA	1,01	1,15
Ukupne obaveze/EBITDA	2,29	2,07
Koeficijent zaduženosti	19,7%	20,3%
Rigorozni racio likvidnosti	0,76	0,60

Blago povećanje koeficijenta zaduženosti na dan 31. decembra 2016. godine uslovljeno je rastom neto duga (brži pad gotovine u odnosu na dug).

Mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi	29.258	29.021
Fiksna telefonija	7.281	6.973
Mobilna telefonija	16.997	16.702
Maloprodaja interneta	1.447	1.413
Multimedija	2.723	3.085
Mrežna oprema i IT usluge	440	284
Ostali poslovni prihodi	370	564
Poslovni rashodi	(24.168)	(24.574)
Troškovi zarada i naknada zarada	(5.053)	(4.853)
Troškovi operatora	(2.660)	(2.489)
Troškovi materijala i održavanja	(5.415)	(5.405)
Troškovi amortizacije	(5.923)	(6.506)
Troškovi zakupa	(862)	(1.099)
Ostali poslovni rashodi	(4.255)	(4.222)
EBIT	5.090	4.447
Stopa EBIT	17,4%	15,3%
EBITDA	11.013	10.953
Stopa EBITDA	37,6%	37,7%
Finansijski prihodi, neto	180	148
Porez na dobit, neto	(557)	(470)
Neto dobit	4.713	4.125
Stopa neto dobiti	16,1%	14,2%

Poslovni prihodi u 2016. godini iznose 29,0 milijardi dinara i blago opadaju (za 0,8%) u odnosu na prošlu godinu. Poslovni rashodi iznose 24,6 milijardi dinara i rastu za 1,7% u odnosu na 2015. godinu.

Neto dobit u 2016. godini iznosi 4,1 milijardu dinara (pad za 12,5%) sa stopom od 14,2%. *EBIT* iznosi 4,4 milijarde dinara uz stopu od 15,3% i pada za 12,6% dinara. *EBITDA* iznosi 11,0 milijardi dinara sa stopom od 37,7% i opada za 0,5%.

Poslovni prihodi opadaju za 237 miliona dinara. Prihodi fiksne telefonije opadaju za 308 miliona dinara. Prihodi mobilne telefonije opadaju za 295 miliona dinara: *prepaid* pada za 541 milion dinara, dok *postpaid* raste za 176 miliona dinara. Prihodi od prodaje IT usluga i opreme zavisnog društva Logosoft opadaju za 156 miliona dinara. S druge strane, prihodi od multimedije rastu za 362 miliona dinara.

Poslovni rashodi rastu za 406 miliona dinara. Troškovi amortizacije rastu za 583 miliona dinara usled aktiviranja većeg obima sredstava. Troškovi zakupa rastu za 237 miliona dinara najviše zbog zakupa poslovnog prostora. S druge strane, opadaju troškovi zarada i naknada zarada za 200 miliona dinara i troškovi operatora za 171 milion dinara.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	43.925	45.256
Nematerijalna ulaganja	6.138	5.826
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	31.811	32.878
Učešće u kapitalu pridruženog pravnog lica	4.772	5.037
Ostalo	1.204	1.515
OBRTNA SREDSTVA	10.404	9.310
Zalihe	1.499	1.259
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	4.269	4.512
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	2.932	1.969
Ostalo	1.704	1.570
UKUPNA AKTIVA	54.329	54.566
KAPITAL	41.857	42.228
DUGOROČNE OBAVEZE	2.437	3.036
Dugoročni krediti	1.947	2.574
Ostalo	490	462
TEKUĆE OBAVEZE	10.035	9.302
Tekuća dospeća dugoročnih kredita	806	1.015
Obaveze iz poslovanja	4.600	5.142
Ostale kratkoročne obaveze	4.629	3.145
UKUPNA PASIVA	54.329	54.566

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2015.	2016.
Dobit pre oporezivanja	5.270	4.595
Usaglašavanje dobiti	4.799	4.791
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	10.069	9.386
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(5.841)	(5.084)
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(6.779)	(5.265)
Neto odliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(2.551)	(963)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	5.483	2.932
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	2.932	1.969

U 2016. godini na ime dividendi akcionarima je isplaćeno 4,6 milijardi dinara (bez poreza), od čega Matičnom društvu 2,7 milijardi dinara.

mtel

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi	5.292	6.890
Fiksna telefonija i ostale usluge	87	762
Mobilna telefonija	4.499	4.070
Maloprodaja interneta	128	283
Multimedija	135	910
Ostali poslovni prihodi	443	865
Poslovni rashodi	(5.023)	(6.320)
Troškovi zarada i naknada zarada	(529)	(743)
Troškovi operatora	(1.104)	(1.150)
Troškovi materijala i održavanja	(867)	(1.332)
Troškovi amortizacije	(1.276)	(1.576)
Troškovi zakupa	(309)	(369)
Ostali poslovni rashodi	(938)	(1.150)
EBIT	269	570
Stopa EBIT	5,1%	8,3%
EBITDA	1.545	2.146
Stopa EBITDA	29,2%	31,1%
Finansijski rashodi, neto	(83)	(166)
Porez na dobit, neto	(59)	(13)
Neto dobit	127	391
Stopa neto dobiti	2,4%	5,7%

Podaci za 2015. godinu uključuju podatke za pripojena društva za period od septembra 2015. godine (kada je izvršeno pripajanje), što je uticalo na stope rasta ključnih pokazatelja poslovanja.

U 2016. godini poslovni prihodi iznose 6,9 milijardi dinara i rastu za 30,2%. Poslovni rashodi iznose 6,3 milijarde dinara i rastu za 25,8%.

EBIT iznosi 570 miliona dinara sa stopom od 8,3% (2015. godina: 269 miliona dinara). *EBITDA* raste za 38,9% i iznosi 2,1 milijardu dinara uz stopu od 31,1%. Neto dobit iznosi 391 milion dinara sa stopom od 5,7% (2015. godina: 127 miliona dinara).

Poslovni prihodi rastu za 1,6 milijardi dinara. Prihodi od multimedije (uglavnom kablovska televizija i prodati TV uređaji) rastu za 0,8 milijardi dinara. Prihodi fiksne telefonije i ostalih usluga rastu za 0,7 milijardi dinara najvećim delom zbog prihoda od prodaje optičkih vlakana u iznosu od 587 miliona dinara. Prihodi od maloprodaje interneta (uglavnom kablovskog interneta) rastu za 155 miliona dinara. S druge strane, prihodi mobilne

telefonije opadaju za 429 miliona dinara uglavnom zbog nižih *prepaid* prihoda, dok prihodi od prodaje telefona rastu. Ostali poslovni prihodi rastu za 422 miliona dinara uglavnom zbog viših prihoda po osnovu kapitalizacije troškova zarada zaposlenih angažovanih na izgradnji mreže i razvoju softvera, smanjenja obaveza prema dobavljačima, kao i primljenih poklona od dobavljača.

Poslovni rashodi rastu za 1,3 milijarde dinara. Troškovi amortizacije rastu za 300 miliona dinara usled većeg obima aktiviranja opreme za kablovski biznis. Troškovi prodatih TV uređaja u okviru paketa iznose 219 miliona dinara (u 2015. godini ih nije bilo). Troškovi zarada i naknada zarada rastu za 214 miliona dinara uglavnom zbog većeg broja zaposlenih i izvršilaca angažovanih preko agencije. Troškovi mobilnih telefona i uređaja rastu za 137 miliona dinara. Troškovi naknada za kupljene TV sadržaje rastu za 126 miliona dinara.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	7.919	13.661
Nematerijalna ulaganja	2.687	4.749
Nekretnine, postrojenja i oprema i avansi	5.217	8.863
Ostalo	15	49
OBRTNA SREDSTVA	3.877	7.045
Zalihe	1.190	1.953
Potraživanja i ostala obrtna sredstva	1.945	3.824
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	13	48
Ostalo	729	1.220
UKUPNA AKTIVA	11.796	20.706
KAPITAL	4.516	4.976
DUGOROČNE OBAVEZE	2.569	7.365
Dugoročni krediti	2.402	7.161
Ostalo	167	204
TEKUĆE OBAVEZE	4.711	8.365
Tekuća dospeća dugoročnih kredita/kratkoročni krediti	829	1.166
Obaveze iz poslovanja	2.554	6.217
Ostale kratkoročne obaveze	1.328	982
UKUPNA PASIVA	11.796	20.706

Ukupne obaveze po kreditima na dan 31. decembra 2016. godine iznose 8,3 milijarde dinara i rastu za 5,1 milijardu dinara zbog novih finansijskih kredita od poslovnih banaka uzetih za potrebe finansiranja investicionih aktivnosti

(uglavnom razvoj kablovskog biznisa). Pored toga, više su i obaveze prema dobavljačima za 3,7 milijardi dinara i dostižu 6,2 milijarde dinara.

Tokovi gotovine

U milionima RSD	2015.	2016.
Dobit pre oporezivanja	186	404
Usaglašavanje dobiti	565	(1.186)
Neto (odliv)/priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	751	(782)
Neto odлив gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.194)	(3.070)
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	443	3.887
Neto priliv gotovine i gotovinskih ekvivalenata	-	35
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	13	13
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	13	48

Racio analiza

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
Ukupan dug	3.231	8.327
Neto dug	3.218	8.279
Neto dug/EBITDA	2,08	3,86
Ukupne obaveze/EBITDA	4,71	7,33
Koeficijent zaduženosti	41,6%	62,5%
Rashodi kamata/poslovni prihodi	1,81%	2,60%
Rigorozni racio likvidnosti	0,58	0,55

Na rast koeficijenta zaduženosti do 62,5% na dan 31. decembra 2016. godine su uglavnom uticala nova finansijska zaduženja u toku godine.

Telus

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	1.646	1.550
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(1.541)	(1.491)
EBIT	105	59
Stopa EBIT	6,4%	3,8%
EBITDA	110	61
Stopa EBITDA	6,7%	3,9%
Finansijski prihodi, neto	33	18
Neto dobitak	116	63
Stopa neto dobiti	7,0%	4,1%

Poslovni prihodi u 2016. godini iznose 1,6 milijardi dinara i niži su za 5,8% u odnosu na prethodnu godinu. Pad prihoda je uslovljen uglavnom nižim приходима од одржавања код Матичног друштва.

Poslovni rashodi iznose 1,5 milijardi dinara i opadaju za 3,2%.

Neto dobit iznosi 63 miliona dinara i opada za 45,7%. *EBIT* iznosi 59 miliona dinara (pad za 43,8%) i *EBITDA* 61 milion dinara (pad za 44,5%).

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA (uključujući grupu konta 288)	16	16
OBRтна SREDSTVA	1.036	1.027
Potraživanja i ostala obrtna sredstva (uključujući grupe konta 15, 21, 22 i 23)	942	898
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	85	123
Ostalo	9	6
UKUPNA AKTIVA	1.052	1.043
KAPITAL	854	871
DUGOROČNA REZERVISANJA	66	55
TEKUĆE OBAVEZE	132	117
UKUPNA PASIVA	1.052	1.043

TS:NET

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi	47	51
Poslovni rashodi	(42)	(40)
EBIT	5	11
Stopa EBIT	10,6%	21,6%
EBITDA	38	44
Stopa EBITDA	80,9%	86,3%
Neto dobit	4	9
Stopa neto dobiti	8,5%	17,6%

Poslovni prihodi se u potpunosti odnose na prihode od iznajmljivanja opreme Матичном друштву. U 2016. godini iznose 51 milion dinara i rastu usled viših mesečnih naknada za iznajmljivanje opreme.

Poslovni rashodi se uglavnom odnose na troškove amortizacije, koji čine više od 80% ukupnih poslovnih rashoda.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	152	146
OBRTNA SREDSTVA	59	103
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	44	88
Ostalo	15	15
UKUPNA AKTIVA	211	249
KAPITAL	210	222
TEKUĆE OBAVEZE	1	27
UKUPNA PASIVA	211	249

HD-WIN

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Poslovni prihodi (uključujući grupe konta 62, 67, 68 i 69)	2.509	3.322
Prodaja licenci i TV prava	2.341	3.087
Ostali poslovni prihodi	168	235
Poslovni rashodi (uključujući/(isključujući) grupe konta 57, 58 i 59/(62))	(2.378)	(3.035)
Kupljene licence i TV prava	(1.638)	(2.158)
Ostali poslovni rashodi	(740)	(877)
EBIT	131	287
Stopa EBIT	5,2%	8,6%
EBITDA	173	329
Stopa EBITDA	6,9%	9,9%
Finansijski rashodi, neto	(102)	(77)
Neto dobit	29	210
Stopa neto dobiti	1,2%	6,3%

Poslovni prihodi u 2016. godini iznose 3,3 milijarde dinara i rastu za 32,4% uglavnom usled rasta prihoda od prodaje TV prava i licenci uslovljenog većim brojem krajnjih korisnika u Srbiji i regionu.

Poslovni rashodi rastu za 27,6% i dostižu iznos od 3,0 milijarde dinara. Uglavnom se odnose na kupljena TV prava i licence i čine 71% ukupnih poslovnih rashoda.

U 2016. godini ostvarena je neto dobit u iznosu od 210 miliona dinara. *EBIT* iznosi 287 miliona dinara i *EBITDA* 329 miliona dinara.

Bilans stanja

U milionima RSD	31.12.2015.	31.12.2016.
STALNA SREDSTVA	162	135
OBRTNA SREDSTVA	4.791	4.363
UKUPNA AKTIVA	4.953	4.498
UKUPNA PASIVA	4.953	4.498

mts banka

Bilans uspeha

U milionima RSD	2015.	2016.
Prihodi od kamata, provizija, naknada i kursnih razlika, neto	354	381
Ostali poslovni prihodi	143	160
Rashodi po osnovu obezvređenja plasmana, neto	(451)	(239)
Ostali poslovni rashodi	(553)	(579)
Neto gubitak	(500)	(271)

Na bolje rezultate poslovanja Banke u 2016. godini su uglavnom uticali niži rashodi obezvređenja rizičnih plasmana, neto.

mts

Bilans uspeha

U milionima RSD	2016.
Poslovni rashodi	(12)
Naknade za obavljanje TK delatnosti	(10)
Troškovi zarada i naknada zarada	(2)
Poslovni gubitak	(12)
Neto gubitak	(12)